ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ภาษาไทย)

ปริญญา

ภาษาไทย	ภาษาไทย
สาขา	**ภาควิชา**

เรื่อง ความซ้อนเกินในภาษาไทย

Redundancy in Thai

นามผู้วิจัย นางสาวจิณณพัต โรจนวงศ์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....

(รองศาสตราจารย์วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม .....

(รองศาสตราจารย์วิภาวรรณ อยู่เย็น, อ.ด.)

หัวหน้าภาควิชา .....

(**อาจารย์ธันวพร** เสรีชัยกุล, ปร.ด.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... **เดือน** ..... **พ.ศ.** .....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความซ้อนเกินในภาษาไทย

Redundancy in Thai

โดย

นางสาวจิณณพัต โรจนวงศ์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ภาษาไทย)
พ.ศ. 2557

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จิณณพัต โรจนวงศ์ 2557: ความซ้อนเกินในภาษาไทย ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ภาษาไทย) สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพันธ์หลัก: รองศาสตราจารย์วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์, Ph.D. 277 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะความซ้อนเกิน(redundancy)ในภาษาไทย โดยใช้ทฤษฎีอรรถศาสตร์เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้รวบรวมจากข่าว และบทความในหนังสือพิมพ์รายวัน บทสนทนาในละครโทรทัศน์ และคำสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่าลักษณะความซ้อนเกินในภาษาไทยมี 6 ลักษณะคือ 1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกัน 2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน 3. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ และประโยคในประโยคเดียวกัน 4. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกัน 5. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน 6. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี หรือ ประโยคซ้ำๆ

ความซ้อนเกินทั้ง 6 ลักษณะนี้พบในภาษาพูด (บทละคร และสัมภาษณ์) และ ภาษาเขียน (ข่าว และบทความ)ในภาษาพูดพบความซ้อนเกินมากกว่าในภาษาเขียน ในภาษาพูดพบความซ้อนเกินลักษณะที่ 4. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกันมากที่สุด ขณะที่ในภาษาเขียนพบความซ้อนเกินลักษณะที่ 5 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกันมากที่สุด

_____ _____ ___ / ___ / __

ลายมือชื่อนิสิต ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Jinnapat Rodjanawong. 2014: Redundancy in Thai. Doctor of Philosophy (Thai Language), Major Field: Thai Language, Department of Thai Language. Thesis Advisor: Associate Professor Wilaiwan Khanittanan, Ph.D. 277 pages.

The purpose of this research was to analyze redundancy in Thai, using word semantics theory as the main tool. The data were collected from news and articles in newspapers and television plays and interviews.

The results showed that there were 6 types of redundancy in Thai. They were: 1. Redundancy resulting from using foreign words and their Thai translation in the same sentence 2. Redundancy resulting from using the negative words - mây (ไม่), mây chây (ไม่ใช่), mây dâay (ไม่ได้) – before an antonym of a word in the same sentence 3. Redundancy resulting from interpreting preceding words and sentence in the same sentence 4. Redundancy resulting from using words in higher hierarchy whose meanings were wider and covered the meaning of the other word in the same sentence 5. Redundancy resulting from using words and phrases that had the same meaning as those of others in the same sentence 6. Redundancy resulting from repetition of the same phrases or clauses in the same sentence.

All the 6 types were found in both spoken and written language. Redundancy, however, occurred more in spoken language. 4. Redundancy resulting from using words in higher hierarchy whose meanings were wider and covered the meaning of the other word in the same sentence occurred most frequently in spoken language while 5. Redundancy resulting from using words and phrases that had the same meaning as those of others in the same sentence came first in written language.

_____ _____ ___ / ___ / __

Student's signature Thesis Advisor's signature

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ด้วยการดูแล ให้คำปรึกษา และสละเวลาอันมีค่าอย่างยิ่ง จากรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.วิภาวรรณ อยู่เย็น กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.ประเทือง ทินรัตน์ประธานในการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย ที่ให้คำแนะนำเพิ่มเติมประเด็นที่สำคัญ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา กาญจนะวรรณ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ให้ความเมตตา และให้ความกรุณาปรับแก้เนื้อหา และแก้ไขการอ้างอิงในงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. ธันวพร เสรีชัยกุล หัวหน้าภาควิชาภาษาไทยที่ให้ความกรุณาเรื่องการอนุมัติเอกสารต่างๆในการดำเนินการสอบ ขอขอบคุณคุณธนิสร เกิดแก้ว เจ้าหน้าที่ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่อำนวยความสะดวกในทุกๆ เรื่อง ทั้งการให้คำปรึกษา และด้านงานเอกสาร

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์กุลวดี พุทธมงคล ที่ให้โอกาสและให้คำแนะนำสำหรับการศึกษาต่อในครั้งนี้ ขอบคุณอาจารย์ธีระวัฒ อาจปรุ สำหรับคำแนะนำในการใช้ภาษาต่างประเทศในงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยดีเสมอมา และอาจารย์สิตาภา เกื้อคลัง อาจารย์วุธยา สืบเชื้อ สำหรับกำลังใจที่ดี ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รับกำลังใจจากผู้บริหารสถานศึกษา คณาจารย์ เพื่อนร่วมชั้นเรียนเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณในความเมตตาของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ซึ่งถือเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง ที่ทำให้งานวิทยานิพันธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ กราบขอบพระคุณ คุณพ่อไพฑูรย์ - คุณแม่วรรณี โรจนวงศ์ นางสาวณิชานันท์ - นายธนกร อุดมธีรนันท์ นางคำพู - นายพิวัฒน์ – เด็กชายปราชญ์ โรจนวงศ์ คุณยายแปบ จตุรภักดิ์ และญาติพี่น้องทุกท่าน และขอขอบคุณกำลังใจที่ดีจาก Mr.Debendra Manandhar ที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำ ให้กำลังใจในการศึกษา และการสนับสนุนในการทำวิจัยตลอดมา ประโยชน์อันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับคุณพ่อ คุณแม่ ญาติพี่น้อง และอาจารย์ทุกท่านของผู้วิจัย

จิณณพัต โรจนวงศ์

มิถุนายน 2557

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
นิยามศัพท์	7
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษา	107
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	113
การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	113
การเก็บรวบรวมข้อมูล	114
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	118
บทที่ 4 ผลการวิจัย	122
ลักษณะความซ้อนเกินในภาษาไทย	122
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	213
สรุปผลการวิจัย	213
อภิปรายผลการวิจัย	219
ข้อเสนอแนะ	229
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	230

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก 237

ภาคผนวก ก ลักษณะของประโยคที่มีความซ้อนเกิน 238

ภาคผนวก ข ประโยคที่มีลักษณะคล้ายประโยคที่มีความซ้อนเกิน 262

ประวัติการศึกษาและการทำงาน 277

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตัวอย่างความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทย ในประโยคเดียวกัน	136
2	ร้อยละของลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศ และคำไทยในประโยคเดียวกัน	138
3	ตัวอย่างความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน	158
4	ร้อยละของความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน	160
5	ตัวอย่างความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำและประโยค ในประโยคเดียวกัน	170
6	ร้อยละของความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำและประโยค ในประโยคเดียวกัน	173
7	ตัวอย่างความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุม ความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกัน	180
8	ตัวอย่างความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมาย เหมือนกันในประโยคเดียวกัน	201
9	ร้อยละของความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมาย เหมือนกันในประโยคเดียวกัน	204

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	ตัวอย่างความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี หรือ ประโยคซ้ำๆ	210
11	ร้อยละของความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี หรือ ประโยคซ้ำๆ	211
12	ร้อยละของลักษณะความซ้อนเกินในภาษาไทย	212
ตารางผนวกที่		
1	ตัวอย่างประโยคที่มีลักษณะความซ้อนเกิน	239
2	จำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกัน	256
3	จำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน	257
4	จำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกัน	258
5	จำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำและประโยคในประโยคเดียวกัน	258
6	จำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน	259

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
7	จำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าววลีหรือประโยคซ้ำๆ	259
8	ร้อยละของลักษณะความซ้อนเกินในภาษาไทย	260

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ความซ้อนเกินในภาษา หรือ Redundancy in Language หมายถึง การที่คำ วลี หรือประโยคย่อยที่มีความหมายเหมือนกัน ปรากฏซ้ำกันสองครั้งขึ้นไป ในประโยคเดียวกันหรือ ในประโยคที่อยู่ติดกัน เช่น

1. “ของชิ้นนี้**ฟรี**ค่ะ **ไม่เสียค่าใช้จ่าย**”

(คำพู จันทร์พวง, 2554)

2. “หนึ่งชั่วโมงที่ผ่านมาเขาร้องไห้**ตลอดเวลา ไม่หยุดเลย**”

(สิตาภา เกื้อคลัง, 2554)

“ฟรี” กับ “ไม่เสียค่าใช้จ่าย” ในประโยคที่ 1 และ “ตลอดเวลา” กับ“ไม่หยุดเลย” ในประโยคที่ 2 มีความหมายเหมือนกัน ทั้งสองประโยคข้างต้นจึงมีความซ้อนเกินเกิดขึ้น

มีการศึกษาความหมาย และลักษณะความซ้อนเกินในภาษา ทั้งในมุมมองด้านวรรณศิลป์ (Rhetorical) และมุมมองด้านภาษาศาสตร์ (Linguistic)

ในมุมมองด้านวรรณศิลป์ความซ้อนเกินถูกมองว่าเป็นการใช้ภาษาเกินความจำเป็นและเป็นความฟุ่มเฟือยของภาษา Mcarthur (1992) กล่าวถึงความซ้อนเกินในงานวรรณศิลป์ว่า ความซ้อนเกินคือสิ่งที่ปรากฏมากเกินความจำเป็น เกิดจากการกล่าวถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งซ้ำกัน เช่น ประโยค “They also visited us last week too” ทั้งคำว่า also และ too ทำให้เกิดความซ้อนเกิน เนื่องจากทั้งสองคำถ่ายทอดความหมายเหมือนกัน เช่นเดียวกันกับ Bussman (1996: 399-400) กล่าวถึงความซ้อนเกินว่าเป็นการนำเสนอข้อมูลทางภาษาที่มีจำนวนมากเกินไป หรือ การแสดงข้อมูลในข้อความเดียวกันมากเกิน 1 ครั้ง ความซ้อนเกินในมุมมองด้านวรรณศิลป์ แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำ วลี หรือประโยคที่มีความหมายซ้ำกัน (Tautology) ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำ หรือหน่วยคำที่มีความหมายซ้ำกันบางส่วน (Pleonasm) และความซ้อนเกินที่ เกิดจากอักษรย่อ (RAS syndrome)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความซ้อนเกินจากคำ วลี หรือประโยคที่มีความหมายซ้ำกัน หมายถึง ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำ หรือวลี ที่มีความหมายเหมือนกันปรากฏอยู่ในประโยคเดียวกัน Allan (2001) ยกตัวอย่างคำที่สามารถทำให้เกิดความซ้อนเกินประเภทดังกล่าวนี้ เช่น well and good, intents and purposes, cool, clam and collected, free gratis and for nothing, ways and means. ทั้ง well และgood ต่างก็หมายถึง ดี, intents และ purposes ต่างก็หมายถึงความตั้งใจ หรือเจตนา, cool, clam และ collected ต่างก็หมายถึง เยือกเย็น, free, gratis, และ for nothing ต่างก็หมายถึง ไม่เสียค่าใช้จ่าย, ways และ means ต่างก็แปลว่า วิธีการ หากคำเหล่านี้ปรากฏอยู่ในประโยคเดียวกัน และทำหน้าที่เหมือนกันถือว่าภาษาที่ใช้สื่อสารครั้งนั้นเกิดความซ้อนเกิน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำ หรือหน่วยคำที่มีความหมายซ้ำกันบางส่วน หมายถึง การที่คำ หรือหน่วยคำที่ปรากฏในประโยคมีความหมายซ้ำกันเพียงบางส่วนเท่านั้น (overlap) และซ้ำกันเมื่อปรากฏ อยู่ในบริบทเดียวกัน ความซ้อนเกินลักษณะนี้รวมไปถึง ประโยคที่มีคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคด้วย Hunter (1860: 22) กล่าวถึง ความซ้อนเกินชนิดนี้ จากคำที่มีความหมายเหมือนกันบางส่วน ว่า เกิดจากการคำที่เพิ่มเข้าไปในประโยค โดยคำเหล่านั้นไม่ทำให้การสื่อสารมีความหมายเพิ่มขึ้นแต่อย่างใด เช่น

"I ate a **tuna fish** sandwich"

จากประโยค คำว่า "tuna" แสดงความหมายอย่างชัดเจนว่าเป็นปลาประเภทหนึ่ง ดังนั้นถือว่ามีความหมายครอบคลุมคำว่า "fish" ประโยคดังกล่าวนี้หากไม่มีคำว่า "fish" ความหมายของประโยคก็ยังคงเดิม

ความซ้อนเกินลักษณะที่สาม คือ ความซ้อนเกินจากอักษรย่อ Partridge (1995: 142) กล่าวว่า ความซ้อนจากอักษรย่อมาจากคำว่า RAS Syndrome มาจากคำว่า Redundancy Acronym Syndrome syndrome ตัวอย่างความซ้อนเกินประเภทนี้ ที่พบบ่อย เช่น

"I forgot my **Pin number** from the **ATM machine**"

จากประโยคเกิดความซ้อนเกินขึ้น ดังนี้ PIN number ย่อมาจาก Personal Identification **Number number** จึงมีการซ้ำของคำว่า number และ ATM machine ย่อมาจาก Automated Teller **Machine machine** จึงมีการซ้ำของคำว่า machine

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความซ้อนเกินทั้ง 3 ลักษณะ คือ ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำ วลี หรือประโยคที่มีความหมายซ้ำกัน (Tautology) ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำ หรือหน่วยคำที่มีความหมายซ้ำกันบางส่วน (Pleonasm) ความซ้อนเกินที่ เกิดจากอักษรย่อ (RAS syndrome) และเป็นความซ้อนเกินในมุมมองของวรรณศิลป์ และถูกมองในแง่ลบในลักษณะของความฟุ่มเฟือยทางภาษา Mcarthur (1992: 853) กล่าวว่าโดยทั่วไปแล้วสามารถตัดออก แต่ความหมายของข้อความเหล่านั้นยังอยู่คงเดิม

นอกจากความซ้อนเกินในมุมมองด้านวรรณศิลป์ มีการศึกษาความซ้อนเกินในมุมมองด้านภาษาศาสตร์ ซึ่งมีความหมายและลักษณะ ดังนี้

ความซ้อนเกินในแง่ภาษาศาสตร์ นักภาษาศาสตร์มองว่าเป็นธรรมชาติของภาษาที่เกิดขึ้นได้กับทุกภาษา และมีส่วนช่วยให้การสื่อสารในแต่ละครั้งชัดเจนขึ้น Horning (1979) Smith (1971) กล่าวถึงความซ้อนเกินว่า ความซ้อนเกินในภาษาจะเกิดขึ้นกับผู้ใช้ภาษาอย่างไม่รู้ตัว และสามารถเกิดขึ้นได้กับการใช้ภาษาโดยทั่วไปในชีวิตประจำวัน เป็นธรรมชาติของภาษาที่จะมีความซ้อนเกินเกิดขึ้นเสมอ ความคิดเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับแนวความคิดของ Wit and Gillette (1999) ที่กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง *What is Linguistic Redundancy ?* ว่า ความซ้อนเกินเป็นลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของภาษาเป็นธรรมชาติของภาษา ที่เกิดได้ 2 ลักษณะคือ ความซ้อนเกินทางไวยากรณ์ (Grammatical Redundancy) และ ความซ้อนเกินทางบริบท (Contextual Redundancy) ทั้งสองลักษณะนี้จะเกิดควบคู่กันไป

ความซ้อนเกินทางไวยากรณ์ จะเกิดขึ้นกับภาษาที่มีไวยากรณ์อย่างเป็นระบบ เช่น หน่วยคำ /s/ ในภาษาอังกฤษ ที่อยู่หลังคำกริยา แสดงถึง ประธานที่เป็นเอกพจน์ และเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น

"The bird flies"

Crystal (2003: 390) กล่าวถึงประโยค "The bird flies" ว่า ประโยคดังกล่าวเป็นประโยคที่มีความซ้อนเกิน เนื่องจาก ทั้งประธาน และ กริยาในประโยค สื่อถึงสิ่งที่เป็นเอกพจน์เหมือนกัน สำหรับภาษาอังกฤษสามารถใช้ประโยค The bird fly และ The birds fly เพื่อจะแสดงถึงความแตกต่างระหว่างความเป็นเอกพจน์ และพหูพจน์ ได้อย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามลักษณะดังกล่าวถือว่าเป็นกฎทางไวยากรณ์ที่ต้องปฏิบัติตาม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนความซ้อนเกินทางบริบทนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นจากระบบทางไวยากรณ์ของภาษา แต่หมายถึงการกล่าวถึงข้อมูลที่มีความหมายซ้ำกันในบริบทเดียวกัน เช่น ประโยคในภาษาอังกฤษที่กล่าวว่า

"Please, **endorse** the **check on the back"**

(Wit and Gillette, 1999: 10)

จากประโยค คำว่า "endorse" ได้แสดงความหมายอย่างชัดเจนในคำอยู่แล้ว คือ การเซ็นชื่อด้านหลังเชค แต่จากบริบท ผู้พูดได้ใช้วลี "the check on the back" จึงเกิดการนำเสนอข้อมูลที่ซ้ำกัน ทำ ให้เกิดความซ้อนเกินในประโยคดังกล่าว

Wit and Gillette (1999: 10) กล่าวเพิ่มเติมว่า ความซ้อนเกินในมุมมองของภาษาศาสตร์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และไม่ควรมองเพียงในประเด็นที่กล่าวว่า "ความซ้อนเกินจะทำให้ภาษาขาดความกระชับรัดกุม หรือทำให้เกิดการใช้ภาษาที่เกินความจำเป็น" แต่ควรมองไปถึงวิวัฒนาการการใช้ภาษาในสังคม ด้านการสื่อความหมายที่ชัดเจนและมีลักษณะหลากหลายมากขึ้น ซึ่งมีแนวคิดที่สอดคล้องกับ Hayes (1996) ที่กล่าวถึงความซ้อนเกินไว้อย่างน่าสนใจว่า โดยธรรมชาติของภาษาย่อมมีความซ้อนเกิน เกิดขึ้นอยู่เสมอ นั่นคือ การส่งสัญญาณหรือการสื่อสารข้อมูล เพียงข้อมูลเดียวได้ในหลายๆ วิธีการโดยจะเกิดขึ้นจากภายนอกของภาษาคือจากบริบท หรือเกิดจากภายในของภาษาคือ จากไวยากรณ์ของภาษาก็ได้

จากความหมายและประเภทความซ้อนเกินที่พบในภาษาอังกฤษที่กล่าวมาข้างต้นสำหรับในภาษาไทยพบความซ้อนเกินปรากฏในลักษณะที่ต่างกัน เช่น

ประโยคที่ 1 "ตั้งแต่เกิดมา**ผมไม่เคยเรียนได้ต่ำกว่า เกรด 4 เลยครับ ได้เกรด 4 ตลอด**

(ศลิษา สยังกูล, 2554: 12)

ประโยค "ผมไม่เคยเรียนได้ต่ำกว่าเกรด 4 เลยครับ" กับ "(ผมเรียน) ได้เกรด 4 ตลอด" สื่อความหมายเหมือนกันและปรากฏในประโยคเดียวกัน

ประโยคที่ 2. **"ไม่รู้เลยจ๊ะพ่อสังข์** เป็นความสัตย์จริงเถอะ **ฉันไม่รู้ด้วยเลย**"

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

(ไม้เมืองเดิม. 2544: 20)

ประโยค “ไม่รู้เลยจ๊ะพ่อสังข์” กับ “ฉันไม่รู้ด้วยเลย” สื่อความหมายเหมือนกันในประโยค

ประโยคที่ 3. “วันนี้ร้านก๋วยเตี๋ยวเรือตรงกันข้ามโรงสี เค้า**แจกฟรี ไม่คิดตังค์**

(ณิชานันท์ อุดมธีรนันท์, 2554)

“แจก” “ฟรี” และ “ไม่คิดตังค์” มีคำที่สื่อความหมายเหมือนกันในประโยค เนื่องจากคำว่า “แจก” กับ “ฟรี” สื่อความหมายเดียวกันคือ “ไม่ต้องเสียตังค์”

ลักษณะความซ้อนเกินที่ปรากฏในประโยคที่ 1-3 มีความแตกต่างกัน ความซ้อนเกินสามารถปรากฏได้ในลักษณะของประโยคเช่น ประโยคที่ 1 และประโยคที่ 2 (“ผมไม่เคยเรียนได้ต่ำกว่าเกรด 4 เลยครับ” กับ “(ผมเรียน) ได้เกรด 4 ตลอด”) (ไม่รู้เลยจ๊ะพ่อสังข์” กับ “ฉันไม่รู้ด้วยเลย) และ ในประโยคที่ 3 ความซ้อนเกินเกิดในลักษณะของการใช้คำ (“แจก”) ในลักษณะของการใช้วลี (ไม่คิดตังค์) หรือลักษณะของการใช้คำต่างประเทศ (ฟรี)

นอกจากนี้ในภาษาไทยยังพบลักษณะความซ้อนเกินลักษณะอื่นๆที่น่าสนใจ เช่น วัลยา วิวัฒน์ศร (2548: 2-3) ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการสื่อความหมายที่เหมือนกันของ “ไม่เคย” และ “มาก่อน” ในวรรณกรรมแปล มีความน่าสนใจคือ จำเป็นหรือไม่ประโยคที่ใช้กริยาวลี “ไม่เคย” จะต้องมีวลี “มาก่อน” ตามมาด้วยเสมอ และหากตัดคำว่า “มาก่อน” ออกไป แล้วทำให้ความหมายของประโยคนั้นเปลี่ยนไปหรือไม่

ประโยคตัวอย่างที่พบว่ามีความซ้อนเกินในลักษณะนี้ เช่น

“โคราช **ไม่เคย** มีน้ำท่วมแบบนี้ **มาก่อน”**

(วรรณี โรจนวงศ์, 2554)

จากประโยค “เคย” แสดงถึงช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาแล้ว เช่นเดียวกับวลี “มาก่อน” ที่สื่อช่วงเวลาที่ผ่านมาแล้ว ก่อนที่จะมาถึงช่วงเวลาปัจจุบันดังนั้นจำเป็นหรือไม่ที่ประโยคดังกล่าวเมื่อมีการใช้คำว่า “ไม่เคย” แล้วต้องมีคำว่า “มาก่อน” ตามมาด้วยเสมอ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากความหมายและลักษณะของความซ้อนเกิน ทั้งลักษณะความซ้อนเกินในมุมมองด้านวรรณศิลป์ และมุมมองด้านภาษาศาตร์ มีลักษณะสำคัญที่เหมือนกันคือ มีการสื่อความหมายที่ซ้ำกัน ทั้งในลักษณะ คำ วลี หรือประโยคย่อยที่มีความหมายเหมือนกัน ปรากฏซ้ำกันในประโยคเดียวกัน

ส่วนความแตกต่างระหว่าง มุมมองทางด้านวรรณศิลป์ และด้านภาษาศาสตร์ คือ มุมมองด้านวรรณศิลป์นั้นมองว่าความซ้อนเกินเป็นการใช้ภาษาที่เกินความจำเป็น แต่ในทางกลับกันการศึกษาในมุมมองทางภาษาศาสตร์ ความซ้อนเกินเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของภาษา และสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกภาษา ความซ้อนเกินไม่ใช่ความบกพร่องในการใช้ภาษาแต่เป็นลักษณะอย่างหนึ่งที่สามารถปรากฏได้ตลอดเวลา

ผู้วิจัยมีความประสงค์จะศึกษาลักษณะความซ้อนเกินในภาษาไทย ในมุมมองด้านภาษาศาสตร์ ที่มีแนวคิดว่าความซ้อนเกินเป็นลักษณะทางธรรมชาติอย่างหนึ่งของภาษา เกิดขึ้นได้กับทุกๆ ภาษา และมีส่วนช่วยในการสื่อสารให้มีความเข้าใจที่ชัดเจน อีกทั้งปัจจุบันงานวิจัยที่เกี่ยวกับความซ้อนเกินในภาษายังพบงานที่ศึกษาและรวบรวมเกี่ยวกับความซ้อนเกินในภาษาไทยไว้อย่างเป็นระบบ พบเพียงงานวิจัยด้านการให้ความหมายของคำ (พัชรี พลาวงศ์, 2548) ที่ศึกษาการให้ความหมายของคำในประเด็นของความสัมพันธ์ทางความหมายของคำ ในด้านคำที่มีความหมายพ้องกันบางส่วน คำที่มีความหมายเป็นส่วนย่อยของคำรวม คำพ้องความหมาย และคำที่มีความหมายตรงกันข้าม ซึ่งยังไม่ครอบคลุมไปถึงการซ้อนเกินในภาษา แต่การกำหนดความหมายของคำลักษณะดังกล่าวมีประโยชน์ต่อการนำไปวิเคราะห์ความหมายของคำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกินในภาษาไทยได้ นอกจากลักษณะทางความหมายของคำ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดทางอรรถศาสตร์ ด้านความหมายประจำรูปคำ ความหมายประจำรูปประโยค การวิเคราะห์อรรถลักษณ์ และการโยงไปสู่ข้อสรุป (entailment) ในการวิเคราะห์ลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดขึ้นในภาษาไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ลักษณะความซ้อนเกินในภาษาไทย

ขอบเขตการวิจัย

1. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการนำเสนอข่าวและบทความในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และ เดลินิวส์ ย้อนหลัง 1 ปี (พ.ศ.2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากบทสนทนาของตัวละครจากละครโทรทัศน์ เรื่อง ธาราหิมาลัย ระบำดวงดาว ดอกรักริมทาง สกุลกา นางฟ้ามาเฟีย ด้วยแรงอธิษฐาน ช็อกโกแล็ต 5 ฤดู และโลมากล้าท้าฝัน และข้อมูลจากรายการโทรศัพท์ประเภทสัมภาษณ์ รายการตีสิบ รายการเจาะใจ รายการที่นี่หมอชิต และรายการ วี ไอ พี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบลักษณะของความซ้อนเกิน ความสัมพันธ์ทางด้านความหมายของคำ วลี และประโยค ที่ทำให้เกิดความซ้อนเกินทั้งคำพ้องความหมาย คำที่มีความหมายตรงกันข้าม การใช้คำไทยและคำต่างประเทศที่มีความหมายเหมือนกัน รวมทั้ง การใช้วลี การใช้ประโยคที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน

2. ทำให้ทราบถึงอิทธิพลของความซ้อนเกินที่มีต่อการสื่อสาร

3. ทำให้ทราบว่าความซ้อนเกินในลักษณะใดเหมาะกับการสื่อสารประเภทใด ทั้งนี้เพื่อนำความซ้อนเกินแต่ละลักษณะใช้ในการสื่อสารภายใต้สถานการณ์ที่แตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

4. ทำให้ทราบว่าความซ้อนเกินเป็นลักษณะทางธรรมชาติลักษณะหนึ่งของภาษาสามารถเกิดขึ้นได้ในสถานการณ์การสื่อสารที่หลากหลาย

นิยามศัพท์

ความซ้อนเกินในภาษา หมายถึง การที่คำ วลี หรือประโยคย่อยที่สื่อความหมายเหมือนกันปรากฏซ้ำกันสองครั้งขึ้นไป ในประโยคเดียวกันหรือในข้อความเดียวกัน

การโยงไปสู่ข้อสรุป หมายถึง ความสัมพันธ์ทางความหมายของประโยคตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไป โดยประโยคดังกล่าวจะสื่อความหมายเหมือนกัน ในลักษณะที่ เมื่อเรารับรู้ความหมายของประโยคที่ 1 เราจะสามารถเข้าใจและรับรู้ความหมายของประโยค 2 ได้โดยอัตโนมัติ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาความซ้อนเกินในภาษาไทย ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อการตรวจเอกสารไว้ดังนี้

1. ความหมายของความซ้อนเกินในภาษา

2. ลักษณะของความซ้อนเกินในภาษา

   2.1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำ วลี หรือประโยคที่มีความหมายซ้ำกัน (Tautology)

   2.2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำ หรือหน่วยคำที่มีความหมายซ้ำกันบางส่วน (Pleonasm)

   2.3 ความซ้อนเกินที่เกิดจากอักษรย่อ (RAS syndrome)

3. แนวคิดเกี่ยวกับความหมาย

   3.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความหมาย

   3.2 การวิเคราะห์ความหมายของคำโดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ

4. แนวความคิดเกี่ยวกับการโยงไปสู่ข้อสรุป

   4.1 ความหมายของการโยงไปสู่ข้อสรุป

   4.2 ลักษณะของการโยงไปสู่ข้อสรุป

5. ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของคำในประโยค

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. ความหมายของความซ้อนเกินในภาษา

การศึกษาความหมายของความซ้อนเกินในภาษา (Redundancy in Language) ทำให้ความเข้าใจความหมายและลักษณะของความซ้อนเกินในภาษาชัดเจนมากขึ้น มีการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของความซ้อนเกินในแง่มุมที่ต่างกัน ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2553: 378) ให้ความหมายของ “ความซ้อนเกิน” ว่า ความซ้อนเกิน หมายถึง การที่ถ้อยคำในภาษามีข้อความมากเกินความจำเป็น แต่นับว่ามีความสำคัญเพราะช่วยให้สามารถเข้าใจถ้อยคำนั้นๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น “**ตอนนี้**ฉัน**กำลัง**อ่านหนังสือ**อยู่**”

มีคำแสดงการดำเนินอยู่ 3 คำ คือ *ตอนนี้ กำลัง* และ *อยู่* ถ้าใช้คำใดคำหนึ่งก็เป็นที่เข้าใจ อีก 2 คำถือว่าเป็นการซ้อนเกิน

จากความหมายและการยกตัวอย่างดังกล่าวมีความสอดคล้องกับ Mcarthur (1992: 175) ที่กล่าวถึงความหมายของความซ้อนเกินไว้ว่า ความซ้อนเกินคือสิ่งที่ปรากฏมากเกินความจำเป็นเกิดจากการกล่าวถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งซ้ำกัน เช่น “They **also** visited us last week **too**”

ทั้งคำว่า “also” และ “too” ทำให้เกิดความซ้อนเกิน เนื่องจากทั้งสองคำมีความหมายที่เหมือนกัน คือ

จากความหมายของความซ้อนเกินดังกล่าว ถึงแม้ความซ้อนเกินคือการแสดงข้อมูลซ้ำกัน แต่ความซ้อนเกินยังแสดงถึงการสื่อ ความหมายที่หลากหลายในถ้อยคำที่แตกต่างกัน Zanzotto, Pennacchiotti and Tsioutsiouliklis (2010: 659) กล่าวถึงความซ้อนเกินในแง่การสื่อข้อมูลว่าเป็นการถ่ายทอดข้อมูลที่เหมือนกัน ด้วยคำศัพท์ที่ต่างกัน ซึ่งมีประโยชน์ต่องานเขียนบางประเภท ดังที่ Bussman (1996: 399-400) กล่าวถึงความซ้อนเกินว่า ถึงแม้ความซ้อนเกินเป็นการนำเสนอข้อมูลทางภาษาที่มีจำนวนมาก เกินไป หรือเป็นการแสดงข้อมูลในความหมายเดียวกันมากเกิน 1 ครั้ง แต่หากมองในมุมมองทางภาษาศาสตร์ความซ้อนเกินสามารถนำมาใช้ในการบรรยายหรือพรรณนางานเขียนต่างๆได้อย่างชัดเจน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นอกจากความซ้อนเกินจะเกิดในลักษณะการสื่อความหมายซ้ำกัน สำหรับบางภาษา ความซ้อนเกินสามารถเกิดขึ้นได้จากไวยากรณ์ เช่นในภาษาอังกฤษ Crystal (2003: 390) กล่าวถึงความซ้อนเกินที่เกิดขึ้นได้ทั้งในรูปแบบของ “ไวยากรณ์” ของภาษานั้นๆ เช่น การใช้หน่วยคำ /s/ เติมหลังคำกริยาเพื่อแสดงความเป็นเอกพจน์ของประธาน ซึ่งในบางครั้งผู้พูดก็ละเลยการใช้ แต่ก็ยังสามารถสื่อความหมายได้เนื่องจากประธานได้แสดงความเป็นเอกพจน์อยู่แล้ว สอดคล้องกับแนวความคิดของ Wit and Gillette (1999: 5) ที่กล่าวถึงความซ้อนเกินทางไวยากรณ์ว่า ถือว่าเป็นความซ้อนเกินที่เกิดขึ้นภายในระบบของภาษานั้นๆ เช่น ประโยคคำถามในภาษาอังกฤษ จะแสดงการเป็นประโยคคำถามอย่างน้อย 2 แห่งในประโยค ซึ่งถือว่าเป็นการสื่อถึงสิ่งเดียวกันซ้ำกันในประโยค ตัวอย่างดังนี้

“How is your mother?”

จากประโยค สิ่งที่แสดงว่าประโยคดังกล่าวเป็นประโยคคำถามคือ การใช้ How ขึ้นต้นประโยค และเครื่องหมาย “?” ที่ปรากฏท้ายประโยค

Hayes (1996) กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า โดยธรรมชาติของภาษา ย่อมมีความซ้อนเกินเกิดขึ้นอยู่ เสมอ นั่นคือ การส่งสัญญาณหรือการสื่อสารข้อมูลเพียงข้อมูลเดียวได้ในหลายๆวิธีการเช่น ตัวอย่างสถานการณ์ต่อไปนี้

หากเค้าได้แสดงสีหน้าที่ไม่ดีพร้อมทั้งชี้นิ้วไปที่อาหารจานหนึ่งแล้วกล่าวว่า

“ฉันเกลียดพุดดิ้งที่ทำจากแป้งมันสำปะหลัง (I hate tapioca pudding)”

“การแสดงสีหน้าที่ไม่พอใจ” และ “การชี้นิ้วไปที่พุดดิ้งจานนั้น” เป็นตัวอย่างของความซ้อนเกินภายนอก (external redundancy) เนื่องจากการแสดงสีหน้านั้นบอกความรู้สึกที่สื่อความหมายเดียวกันกับคำว่า heat และการชี้นิ้วไปยังจานอาหารนั้น สื่อความหมายเดียวกันกับคำว่า tapioca pudding

ส่วนตัวอย่างของความซ้อนเกินภายใน (internal redundancy) เช่น ประโยคที่กล่าวว่า

“He is a man”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากประโยคนี้ ประธาน (He) สามารถสื่อข้อมูลได้ในประเด็นต่างๆดังนี้ หากพิจารณาจาก “ตำแหน่ง” ของคำที่ปรากฏในประโยคซึ่งเป็นตำแหน่งเริ่มต้นประโยค นำหน้าคำกริยา แสดงถึงความเป็นประธาน

พิจารณาความเป็นเอกพจน์ เราสามารถพิจารณาได้ 3 ทางด้วยกัน คือ 1) he (ไม่ใช่ they) is (ไม่ใช่ are) 2) a และ 3) คำว่า man (ไม่ใช่ men)

พิจารณาคำที่แสดงถึงความเป็นผู้ชาย (Masculinity) นั้นสามารถรับรู้ได้จากคำสองคำ คือ he และ man นั่นเอง

พิจารณาการบ่งบอกถึงความเป็นบุคคลที่สาม สามารถรับรู้ได้จากคำว่า “he” และคำว่า “is”

พิจารณาว่าเป็นการกล่าวถึงสิ่งมีชีวิต สามารถรับรู้ได้จาก คำว่า “he” และ “man” และสิ่งสุดท้ายคือ จากประโยคดังกล่าวเราสามารถรับรู้ได้ว่าเป็นการบอกเล่าไม่ใช่เป็นการตั้งคำถาม ซึ่งเราสามารถพิจารณาได้จาก การเรียงคำศัพท์ (สามารถเปรียบเทียบได้จาก Is he is a man) การออกเสียงของผู้พูด (โทนเสียงสูง-ต่ำ) หรือ พิจารณาได้จากเครื่องหมายวรรคตอน ความซ้อนเกินภายใน (internal redundancy) ถือว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งในทุกภาษา ซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้ภาษามีความกำกวมลดลง

ความซ้อนเกินภาษา หรือ Redundancy in language เมื่อกล่าวในมุมมองของการใช้ภาษาโดยเฉพาะภาษาไทย จะมีความหมายที่คล้ายกับความหมายของ “ความฟุ่มเฟือยทางภาษา” ซึ่งจะมีวิธีการเรียกที่แตกต่างกันออกไป เช่น คำฟุ่มเฟือย ภาษาฟุ่มเฟือย เป็นต้น

ภาษาฟุ่มเฟือยหมายถึง การใช้คำจำนวนมากแต่ได้ความเท่าเดิม และหากตัดคำเหล่านี้ออกก็ไม่ทำให้เสียความหมาย

อุดม วโรตม์สิขดิตถ์ (2547 : 6) แสดงตัวอย่าง ความเกินจำเป็นนี้ที่เกิดในระบบวจีวิภาค ได้แก่ “อาทิเช่น” เพราะ “อาทิ” ก็แปลว่า “เช่น” การที่บางคนใช้ทั้ง 2 คำควบกันเพราะไม่ทราบว่า “อาทิ” แปลว่า “เช่น” นักภาษาไทยรุ่นก่อนมักจะสอนศิษย์ว่าถ้าจะใช้ “อาทิ” ก็ “อาทิ” อย่างเดียวไม่ต้องมี “เช่น” เพราะ “อาทิ” แปลว่า “เช่น” อยู่แล้ว ครั้นกาลล่วงเลยมาหลายทศวรรษความหมายของคำว่า “อาทิ” ยิ่งมีคนรู้จักน้อยจึงต้องกลายเป็น “อาทิเช่น”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในระบบวากยสัมพันธ์ ความเกินจำเป็นที่เห็นได้ชัดเจนได้แก่ “กำลัง...อยู่” อย่างในประโยค “ผมกำลังคิดถึงคุณอยู่ คุณก็โทรศัพท์มาหาผมพอดี” เราอาจจะพูดว่า “ผมกำลังคิดถึงคุณ คุณก็โทรศัพท์มาหาผมพอดี” โดยไม่มี “อยู่” ก็ได้ หรืออาจจะพูดว่า “ผมคิดถึงอยู่ คุณก็โทรศัพท์มาหาผมพอดี” จะมีเพียง “กำลัง” หรือ “อยู่” เพียงคำเดียวก็เพียงพอแล้วการมีทั้งสองคำเป็นความเกินจำเป็น

นอกจาก “อาทิเช่น” กับ “กำลัง..อยู่” วัลยา วิวัฒน์ศร (2548) กล่าวถึงลักษณะการซ้ำภาษามีการสื่อความหมายซ้ำกัน เช่น “กระซิบที่ข้างหู” เนื่องจากกระซิบก็ต้องพูดใกล้ๆอยู่แล้วและ ประโยคที่มีคำว่า “ไม่เคย” จำเป็นต้องใส่คำว่า “มาก่อน” ต่อท้ายหรือไม่ เพราะความหมายของประโยคยังครบถ้วนเมื่อตัดคำว่า “มาก่อน” เรามักพูดและเขียนหรืออ่านพบ “ไม่เคย...มาก่อน” ตลอดเวลา ดังนั้น “มาก่อน” เป็นคำฟุ่มเฟือย และทำให้เกิดความซ้อนเกินจริงหรือเป็นส่วนเกินที่ควรตัดทิ้ง หรือเป็นส่วนประกอบที่ต้องปรากฏร่วมกับคำว่า ‘ไม่เคย’ ตลอดหรือไม่การใช้ “ไม่เคย...มาก่อน” มีลักษณะที่คล้ายกับการใช้ “กำลัง...อยู่” ที่ อุดม วโรตมสิขดิตถ์ ได้กล่าวไว้ว่า เป็นภาษาฟุ่มเฟือย

จากความหมายของความซ้อนเกินดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความซ้อนเกินในภาษาหมายถึง การที่คำ วลี หรือประโยคย่อยที่มีความหมายเหมือนกัน ปรากฏซ้ำกันสองครั้งขึ้นไปในประโยคเดียวกัน หรือ ในประโยคที่อยู่ติดกัน

2. ลักษณะของความซ้อนเกินในภาษา

ความซ้อนเกินในภาษาปรากฏได้ในหลายลักษณะ Allan (2001) กล่าวถึงลักษณะของความซ้อนเกินแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะดังนี้

2.1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำ วลี หรือประโยคที่มีความหมายซ้ำกัน (Tautology) ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำ วลี หรือประโยคที่มีความหมายซ้ำกัน (Tautology) มีลักษณะดังนี้

Hunter (1860: 20-21) กล่าวถึงความซ้อนเกินที่เกิดจากคำ วลี หรือประโยคที่มีความหมายซ้ำกัน หรือ Tautology ว่าคือ การกล่าวถึงคำศัพท์ซ้ำกัน หรือ กล่าวถึงคำศัพท์ที่ต่างกันแต่มีความหมายเหมือนกันปรากฏอยู่ในประโยคเดียวกัน เช่น

He **performed** and **executed** the work to my complete and entire satisfaction.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

“performed” และ“executed” หมายถึง การปฏิบัติงาน และ“complete” และ “entire” หมายถึงการกระทำที่เสร็จสิ้น หรือสมบูรณ์ ซึ่งเราสามารถกล่าวให้สั้นลงได้ ดังนี้ “He performed the work to my entire satisfaction”

นอกจากลักษณะที่เกิดขึ้นจากการใช้คำศัพท์ที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกันแล้ว Crystal (1999: 334) ได้อธิบายลัษณะของความซ้อนเกินทางความหมายที่พบคือ ความหมายที่เกี่ยวกับ ปรัญชาภาษา (Philosophy of language) ซึ่งหมายถึงประโยคที่คำนั้นมีความหมายปรากฏชัดในคำๆ นั้น และมีความหมายที่ซ้ำกับวลี หรือ ประโยคย่อย เช่น (Self-defining sentences) เช่น

“A bachelor is an unmarried man” หมายถึง ผู้ชายโสด คือ ผู้ชายที่ยังไม่แต่งงาน

จากตัวอย่างประโยคข้างต้น Allan (2001: 221) แสดงความคิดเห็นว่า ประโยคดังกล่าวเป็นความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายเหมือนประโยคที่ตามมาอย่างชัดเจน เนื่องจาก “bachelor” มีความหมายที่ชัดเจนอยู่ในตัวเองแล้วว่าเป็นผู้ชาย ที่ยังไม่ได้แต่งงาน (ผู้ชายโสด)

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการที่ใช้คำที่มีความหมายซ้ำกัน พบบ่อยครั้งสำหรับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน เช่น การใช้คำคู่ต่อไปนี้ ปรากฏอยู่ในประโยคเดียวกัน

well และ good (ดี)

intents และ purposes (ความตั้งใจ เจตนา)

cool และ calm (ความสงบ เยือกเย็น)

free, gratis, และ for nothing (ไม่เก็บเงิน ไม่มีค่าใช้จ่าย)

รวมทั้งคำที่มีความหมายคล้ายกัน เช่น

by hook และ by crook (ขโมย)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

a hue และ cry (ร้องไห้)

not a jot และ little (มีเพียงส่วนน้อย)

kith และ kin (เพื่อน ญาติพี่น้อง)

null และ void (ไม่มีค่า ไม่มีประโยชน์)

part และ parcel (การแบ่งส่วน)

rack และ ruin (การทำลาย, ซากปรักหักพัง)

(Mcarthur, 1992: 1022)

นอกจากการใช้คำที่มีความหมายซ้ำกัน การใช้ประโยคที่สื่อความหมายเหมือนกันปรากฏในประโยคหรือข้อความเดียวกัน สามารถทำให้ประโยคเกิดความซ้อนเกินได้ เช่น การยกตัวอย่างที่แสดงถึงความน่ารำคาญ ดังนี้

they may say they were more annoying than a wasp stuck in a window, more annoying than locking your car keys in the car and more annoying than their computer crashing mid way through an assignment...

(เสียงเหล่านั้นน่ารำคาญมากกว่าเสียงของตัวต่อที่อยู่ตรงหน้าต่าง น่ารำคาญมากกว่าการล็อครถแล้วลืมกุญแจไว้ในนั้น และ น่ารำคาญมากกว่าการที่ยังทำงานไม่เสร็จแล้วคอมพิวเตอร์หยุดการทำงานไปซะเฉยๆ)

(Walker, 2000)

Joanne (2000) กล่าวถึงประโยคตัวอย่างข้างต้นว่า ถึงแม้ว่าทุกประโยคจะสื่อความหมายในทำนองเดียวกัน การใช้เพียงประโยคใดประโยคหนึ่งก็น่าจะพียงพอ แต่ผู้ใช้ภาษาเลือกที่จะใช้ประโยคทั้งหมดนั้นเพื่อที่จะเน้นการสื่ออารมณ์ไปยังผู้รับสารได้มากขึ้น ตัวอย่างอีกกลุ่มหนึ่งที่กล่าวได้ว่า เป็นความซ้อนเกินแบบการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน คือ การใช้คำศัพท์คู่ (couple

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

of words) เช่น “free gift” ซึ่งถือว่าเป็นการใช้คำเกินความจำเป็น เราสามารถใช้คำว่า “gift” เพียงคำเดียวได้ เนื่องจากในความเป็นจริง “gift” มีความหมายครอบคลุมถึงสิ่งของที่ไม่ต้องจ่ายเงินหรือสิ่งของที่ไม่มีราคา (not cost) การนำคำว่า “gift” มาต่อท้ายคำว่า “free” จึงทำให้เกิดความหมายที่ซ้ำกัน

ความซ้อนเกินบบ Tautology เป็นความซ้อนเกินถูกวิเคราะห์และพิจารณาว่าเป็นการใช้ภาษาในรูปแบบที่เกินความจำเป็น เป็นการกล่าวถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งสองครั้งจึงไม่มีความจำเป็นที่จะใส่คำที่มีความหมายซ้ำกันในข้อความเดียวกันแต่อีกมุมมองหนึ่งการกล่าวซ้ำก็สามารถพัฒนาการพูดและการเขียนได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร

ในบางสำนวน เช่น “I can see it with my own eyes” (ฉันเห็นมันด้วยสายตาของฉันเอง) หรือ “I made it with my own hand” (ฉันทำมันด้วยมือของฉันเอง) ความซ้อนเกินแบบ tautology นี้เป็นวิธีการใช้แบบสำนวนโวหาร

จากความหมายและลักษณะดังกล่าวสรุปได้ว่า ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำ วลี หรือประโยคที่มีความหมายซ้ำกัน (Tautology) เป็นความซ้อนเกินที่เกิดจากประโยคที่มีการใช้คำ วลี หรือประโยคย่อยที่มีความหมายเหมือนกันปรากฏอยู่ สามารถเลือกใช้คำ วลี หรือประโยคใดประโยคหนึ่งได้โดยตัดคำ วลี และประโยคที่มีความหมายซ้ำกันออกโดยไม่ทำให้ความหมายของประโยคนั้นๆ มีความหมายที่เปลี่ยนไป

2.2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำ หรือหน่วยคำที่มีความหมายซ้ำกันบางส่วน (Pleonasm)

ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำ หรือหน่วยคำที่มีความหมายซ้ำกันบางส่วน (Pleonasm) มีลักษณะดังนี้

Crystal (1941: 334) อธิบายลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดจากหน่วยคำที่มีความหมายซ้ำกันบางส่วนว่าเป็นความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำศัพท์ ที่เกินความจำเป็นเพิ่มเข้ามาในประโยค มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ Hunter (1860: 22) ที่กล่าวถึงความซ้อนเกินลักษณะการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกันบางส่วนว่า เป็นการเพิ่มคำในประโยคโดยที่ไม่ทำให้การสื่อสารครั้งนั้นมีความหมายเพิ่มขึ้นจากการเพิ่มคำศัพท์เหล่านั้นเข้ามา เช่น

I shall return back in a week’s **time**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำว่า “back” ทำให้เกิดเป็นความซ้อนเกินแบบการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน (Tautology) เนื่องจาก “return” มีความหมายว่า ย้อนกลับ เหมือนคำว่า “back” อยู่แล้ว และส่วนคำว่า “week” นั่นเป็นการใช้คำที่มีความหมายครอบคลุมไปถึงคำว่า “Time” ดังนั้นการเพิ่มคำ “Time” โดยไม่เกิดประโยชน์ใดๆ ต่อประโยคนี้จึงทำให้เกิดความซ้อนเกินแบบมีความหมายซ้ำกันบางส่วน (pleonasm) สามารถตัดออกได้ดังนี้

I shall return in a week

นอกจากการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกันบางส่วน หรือความหมายครอบคลุมคำอื่น การใช้หน่วยคำที่สื่อความหมายเหมือนกัน ก็สามารถทำให้เกิดความซ้อนเกินได้ เช่น การใช้คำคุณศัพท์ (adjectives) สำหรับการสื่อความในการเปรียบเทียบ ขั้นกว่า หรือ ขั้นสูงสุด โดยการใช้คำว่า more และ most ดังตัวอย่างต่อไปนี้

The more serener spirit และ The most straitest sect.

(Latham, 492: 1870)

คำว่า “more” เป็นการแสดงขั้นกว่าในภาษาอังกฤษ แสดงความหมายในการเปรียบเทียบ ซึ่งมีความหมายขั้นกว่าที่ปรากฏในตัวเอง เหมือนกับ หน่วยคำ –re ที่อยู่ท้ายคำ serener และ คำว่า most เป็นการใช้คำที่แสดงถึงขั้นสูงสุดของคำศัพท์ ซึ่งก็มีความหมายในตัวของคำศัพท์ ที่ซ้ำกับ หน่วยคำ –est ในคำ straitest นั่นเอง

Joanne (2000) กล่าวถึงการใช้ส่วนใดส่วนหนึ่งของคำศัพท์ ที่เกินความจำเป็นโดยยกตัวอย่าง การใช้คำศัพท์ระหว่าง off of กับ off, ระหว่าง onto กับ on, ระหว่าง know that it happened กับ know it happened ฯลฯ เช่น ในตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

“the singer off of that TV program is now is in the West End show”

ตัวอย่างดังกล่าวเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่า ความจริงเราสามารถใช้เพียง “off” หรือใช้คำศัพท์ “from” ก็ได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความซ้อนเกินในลักษณะดังกล่าว มักเกิดขึ้นในภาษาที่มีไวยากรณ์ที่แน่นอน เป็นทางเลือกในการใช้คำศัพท์ของไวยากรณ์นั้นๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้โดยพิจารณาจากไวยากรณ์ของภาษาอังกฤษ

"I know you are coming."

"I know that you are coming"

จากโครงสร้างของประโยคดังกล่าว คำเชื่อม "that" เป็นเหมือนทางเลือกหนึ่งที่ใช้เชื่อมคำกริยา "know" ในประโยค ประโยคทั้งสองมีความหมายเหมือนกันไม่ว่าผู้ใช้ภาษาจะใช้คำ "that" หรือไม่ก็ตามลักษณะดังกล่าว Joanne (2000) กล่าวว่า เป็นความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำศัพท์ที่เกินความจำเป็นแต่ทั้งสองประโยคนั้นใช้ไวยากรณ์ได้อย่างถูกต้อง

ลักษณะดังกล่าวเป็นความซ้อนเกินที่เกี่ยวกับโครงสร้างประโยค (Syntactic pleonasms) นอกจากความซ้อนเกินที่เกี่ยวกับโครงสร้างประโยคแล้วนั้น ยังสามารถปรากฏอยู่เกี่ยวกับความหมาย (Semantic pleonasms) โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

คำที่มีความหมายเหมือนกันบางส่วน (Overlap) เช่น

"I ate **a tuna fish** sandwich"

"Tuna" เป็นชื่อของปลาชนิดหนึ่ง จากความหมายดังกล่าว "Tuna" จึงมีความหมายครอบคลุมไปยังคำว่า "fish" จึงสามารถใช้คำว่า "Tuna" เพียงคำเดียวได้ ดังนี้

"I ate **a tuna** sandwich"

Hunter (1860: 22)

นอกจากตัวอย่างดังกล่าว Partridge Eric (1995: 202) ได้ยกตัวอย่างความซ้อนเกินในลักษณะคำที่มีความหมายพ้องกันบางส่วนไว้ เช่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

"It was an **unexpected surprise** when **a pair** of baby **twins** was born at **12 midnight**"

(Partridge, 1995: 202)

จากประโยคดังกล่าว คำว่า surprise สื่อความหมายเหมือนกับ unexpected, คำว่า twins หมายถึงฝาแฝดมีความหมายครอบคลุมคำว่า "a pair" คำว่า "born" แสดงถึงการกำเนิด หรือเพิ่งเกิดใหม่ มีคามหมายครอบคลุมไปถึงคำว่า "baby" และ "midnight" มีความหมายครอบคลุมไปถึงคำว่า 12 นาฬิกา ดังนั้น จากการสื่อความหมายลักษณะดังกล่าวจึงทำให้เกิดความซ้อนเกินสามารถตัดคำที่ถูกครอบคลุมความหมายออกจากประโยคได้ และความหมายของประโยคยังเหมือนเดิมดังนี้

"It was a surprise when twins were born at midnight"

(Partridge, 1995: 202)

จากประโยค "It was a surprise when twins were born at midnight" ยังคงสื่อความหมายเหมือนกับประโยค "It was an unexpected surprise when a pair of baby twins was born at 12 midnight" ทุกประการ ถึงแม้ว่าจะตัดคำบางคำที่สื่อความหมายเหมือนกันออกจากประโยคแล้วก็ตาม

การใช้คำศัพท์ที่ไม่สื่อความหมายใดๆ ในประโยค (Prolixity) เช่น

"I'm going down south."

Joanne (2000)

จากประโยควลี "ใต้" (south) ไม่ใช่การเดินทาง "ลง" (down) แต่เป็นเพียงแค่เส้นทางที่นำเสนอทางแผนที่เท่านั้น) จึงสามารถตัดคำว่า "down" ออกจากประโยคได้ ดังนี้

"I'm going south."

จากความหมายและลักษณะดังกล่าวสรุปได้ว่า ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำหรือหน่วยคำที่มีความหมายซ้ำกันบางส่วน (Pleonasm) คือ ความซ้อนเกินที่เกิดจากการที่ประโยคใดประโยคหนึ่งมีการใช้คำที่มีความหมายซ้ำกับคำอื่นในประโยคโดยมีลักษณะซ้ำกันบางส่วนในประโยคเดียวกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หรือซ้ำกันในบางส่วนในรูปแบบของหน่วยคำ สามารถเลือกใช้คำที่มีความหมายที่ครอบคลุมคำอื่นที่ปรากฏในประโยคได้

2.3 ความซ้อนเกินที่เกิดจากอักษรย่อ (RAS syndrome) ความซ้อนเกินที่เกิดจากอักษรย่อมีลักษณะดังนี้

Partridge (1995: 142) อธิบายลักษณะความซ้อนเกินจากอักษรย่อได้คือ ความซ้อน-เกินจากอักษรย่อ เป็นการแสดงความหมายที่เหมือนกัน โดยใช้คำศัพท์ที่มีความหมายซ้ำกับ อักษรย่อที่ปรากฏ เช่น ATM machine, HIV virus, PIN number และ RAID array จากตัวอย่างสามารถอธิบายได้ว่า ATM machine ย่อยมาจาก automated teller **machine machine,** human immunodeficiency **virus virus**, personal identification **number number**, และ redundant array of independent disks array. ตัวอย่างที่ทั้งหมดนั้น เราเรียกว่า RAS syndrome

RAS syndrome เป็นการตั้งชื่อของลักษณะการซ้อนเกินโดยการล้อเลียน ความ ซ้อนเกินที่เกิดขึ้น RAS syndrome หมายถึง Redundancy Acronym Syndrome syndrome นั่นเอง และอีกตัวอย่างหนึ่งที่เราเห็นกันโดยทั่วไปในปัจจุบัน ที่มีการใช้ในบทสนทนาใน โปรแกรมพูดคุย msn คือ I ily you วลีนี้ หมายถึง I I love you you

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความซ้อนเกินแบบอักษรย่อ หมายถึง ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้อักษรย่อโดยที่อักษรบางตัวมีความหมายซ้ำกันกับคำศัพท์ที่ปรากฏท้ายอักษรย่อ

จากลักษณะต่างๆ ของความซ้อนเกินทั้ง 3 ลักษณะ คือ ความซ้อนเกินแบบ totaulogy ความซ้อนเกินแบบ pleonasm และความซ้อนเกินแบบ RAS syndrome เป็นความซ้อนเกินที่เกิดขึ้นจากการซ้ำกันทางความหมายของคำที่ปรากฏในประโยค โดยจะปรากฏคำ วลี ประโยคย่อย และอักษรย่อที่มีความหมายซ้ำกัน ผู้ใช้ภาษาสามารถเลือกใช้คำใดคำหนึ่ง วลีใดวลีหนึ่ง หรือประโยคย่อยใดประโยคย่อยหนึ่งที่ปรากฏในประโยคสำหรับสื่อความหมายแต่ละครั้ง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความหมาย

การวิเคราะห์ความซ้อนเกินในภาษาจำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับความหมาย หรือ อรรถศาตร์ โดยเฉพาะการใช้คำ วลี และประโยค ที่มีความสัมพันธ์ทางความหมายที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายของคำ แบ่งหัวข้อออกเป็น 2 หัวข้อดังนี้

3.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความหมาย ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความหมายแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.1.1 ความหมายของ "อรรถศาสตร์" มีนักวิชาการให้ความหมายของคำว่า "อรรถศาสตร์" ไว้ดังนี้

การศึกษาเกี่ยวกับความหมายหรือที่นักภาษาศาสตร์ใช้คำว่า "อรรถศาสตร์" (Semantics) อธิบายความหมายของคำว่า "อรรถศาสตร์" ดังนี้

สุริยา รัตนกุล (2544: 3-4) กล่าวว่า คำว่า "อรรถศาสตร์" เป็นคำซึ่งบัญญัติขึ้นใหม่ในภาษาไทย เพื่อให้ได้คำศัพท์เฉพาะมาเป็นชื่อวิชาและใช้ให้ตรงกับคำว่า Semantics ในภาษาอังกฤษ คำว่าอรรถศาสตร์เป็นคำสมาสเกิดจากการนำคำศัพท์จากภาษาสันสกฤต 2 คำมาต่อกัน คือคำว่า "อรรถ" มาต่อกับคำว่า "ศาสตร์" เมื่อนำคำว่า "อรรถ" มาสมาสกับคำว่า ศาสตร์ จึงได้เป็นชื่อวิชา "อรรถศาสตร์" ซึ่งคำว่า Semantics เป็นคำที่บัญญัติขึ้นในภาษาอังกฤษเพื่อให้เป็นชื่อเฉพาะของวิชาศึกษาค้นคว้าเรื่องความหมายในภาษา โดยแปลมาจากคำที่ มิแชล เบอรอัล บัญญัติขึ้นในภาษาฝรั่งเศสว่า Sémantique

จากการให้ความหมายของคำว่า "อรรถศาสตร์" ข้างต้นมีความสอดคล้องกับ พัชรี พลาวงศ์ (2542: 23) ที่กล่าวถึงคำว่า "อรรถศาสตร์" ว่า "อรรถศาสตร์" คือ การศึกษา "ความหมาย" ของภาษาซึ่งการศึกษาในด้านความหมายที่แท้จริงเป็นการศึกษาที่สลับซับซ้อนและยุ่งยาก เพราะการศึกษาความหมายจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับความรู้เดิม ความคิด ค่านิยมทางสังคม ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของสิ่งต่างๆ ฯลฯ กับส่วนประกอบของภาษา ซึ่งมีองค์ประกอบทางภาษาคือ หน่วยเสียง หน่วยคำ และระบบโครงสร้างทางไวยากรณ์ ดังนั้น การอธิบายว่า ความหมายคืออะไร เราจะต้องนำสิ่งที่ประกอบกันขึ้นเป็นความหมาย และความสัมพันธ์ของสิ่งๆ ต่างๆเหล่านี้ที่มีต่อกันอีกประการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หนึ่ง การศึกษา ค้นคว้าความจริงเกี่ยวกับความหมาย จะประกอบด้วยการศึกษาศาสตร์หลายแขนงเข้ามาเกี่ยวข้อง

จากแนวความคิดของ พัชรี พลาวงศ์ (2542) ที่กล่าวว่าการศึกษาเกี่ยวกับอรรถศาสตร์จะประกอบด้วยการศึกษาศาสตร์หลายแขนงเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับแนวความคิดของ วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2533: 111-112) ที่เกี่ยวกับการศึกษาในด้านความหมายว่า ในบรรดาส่วนประกอบที่สำคัญของภาษาทั้งหมด ความหมายเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมมากที่สุด นั่นคือ ความหมายไม่มีรูปร่าง หรือตัวตนที่เราอาจนำมาศึกษาได้ ในทำนองเดียวกับ เสียง คำ วลี ประโยค หรือ ข้อความ และในการศึกษาความหมายเราต้องทำโดยการศึกษา คำ ประโยค หรือข้อความ ถ้าจุดมุ่งหมายของการสื่อสารคือการถ่ายทอด “สาร” จากจุดหนึ่งหรือจากผู้ส่งสารไปยังอีกจุดหนึ่ง หรือที่ผู้รับสาร ในเบื้องต้นนี้เราก็อาจกล่าวได้ว่า “สาร” ก็คือ “ความหมาย” ซึ่งอาจจะเป็นข่าวสาร ข้อมูล การอธิบาย การบอกเล่า การถาม การสั่ง การแสดงอารมณ์ ความรู้สึกหรืออะไรก็ตามที่ผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับสารได้รับทราบ แต่ความรู้ความเข้าใจของผู้รับสาร ก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับสารหรือการตีความด้วย เราจึงจำเป็นต้องพิจารณาความสัมพันธ์ของผู้รับสารกับสารด้วย นั่นก็คือนอกจากสารหรือความหมายที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อไปแล้ว ยังมีสารหรือความหมายที่ผู้รับสารได้รับอีกด้วย ในทางทฤษฎีแล้ว “สาร” ที่ผู้ส่งสารถ่ายทอดไปควรจะเหมือนกับ “สาร” ที่ผู้รับสารได้รับ จึงจะได้ชื่อว่ามีการสื่อสารเกิดขึ้น แต่ในความเป็นจริงเราพบว่า มีการเข้าใจผิด หรือการเข้าใจสารไม่ตรงกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารซึ่งเป็นสิ่งชี้บอกว่าสารของผู้รับอาจต่างจากสารของผู้ส่งสารได้โดยสรุปแล้วในปัจจุบันเมื่อกล่าวถึงความหมายผู้ศึกษามักจะกล่าวถึงความหมาย 3 อย่างคือ ความหมายของผู้ส่งสาร ความหมายของผู้รับสาร และความหมายของภาษาซึ่งเป็นสื่อของการถ่ายทอดสาร

นอกจากนี้ อุดม วโรตม์สิกขดิตถ์ (2548: 261) กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการศึกษาความหมาย ดังนี้ อรรถศาสตร์เมื่อกล่าวถึงในแง่ของวิชาภาษาศาสตร์นั้น อรรถศาสตร์โดยทั่วไปหมายถึงการศึกษาเกี่ยวกับความหมาย แต่ในแง่ของตรรกศาสตร์ อรรถศาสตร์หมายถึง การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับข้ออ้างอิง (reference) ฉะนั้นการจะเข้าใจอรรถศาสตร์ก็จะต้องเข้าใจความหมายและข้ออ้างอิงโดยยึดหลักพื้นฐานว่า

ทฤษฎีอรรถศาสตร์จะต้องมีลักษณะอันตะ (finite) แม้ว่าภาษาธรรมชาติจะประกอบด้วยวลีและประโยคเป็นอนันต์ (infinite)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทฤษฎีอรรถศาสตร์ควรจะสะท้อนความจริงที่ว่า นิพจน์ (ยกเว้นสำนวน) ประกอบด้วยส่วนประกอบย่อย

จากความคิดดังกล่าวเราต้องเชื่อว่าคำในทุกภาษามีจำนวนจำกัด (อันตะ) (อาจจะเพิ่มขึ้นเมื่อมีคำใหม่หรือลดลงเมื่อคำนั้นเลิกใช้) แต่คำจำนวนจำกัด (อันตะ) นี้จะมารวมกันเป็นวลีและประโยคจำนวนอนันต์ ฉะนั้น ความหมายที่เกิดขึ้นกับคำที่มีจำนวนจำกัด (อันตะ) ก็ย่อมจะต้องมีลักษณะอันตะด้วย และเราจะต้องเชื่อว่าส่วนประกอบย่อยที่ปรากฏในคำที่มีจำนวนจำกัด เมื่อนำมารวมกันเข้าเป็นวลีและประโยคใหม่จะแสดงความหมายใน 2 มิติ คือ ความหมายของส่วนประกอบย่อยรวมกันเป็นความหมายของนิพจน์ (ซึ่งอาจจะเป็นวลีก็ได้หรือประโยคก็ได้) เป็นมิติหนึ่ง และความหมายของแต่ละส่วนประกอบ และความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ของแต่ละส่วนประกอบนั้นเป็นอีกมิติหนึ่ง

นอกจากนี้ อุดม วโรตม์สิกขดิตถ์ (2548: 267-271) กล่าวถึง ความสัมพันธ์ ทางความหมายของคำว่า คำมีทั้งสภาวะลักษณะทางความหมายและความสัมพันธ์ทางความหมาย ซึ่งแยกออกเป็นการพ้องเสียง การพ้องความหมาย การคลุมความ การเกยความ ความตรงข้าม การซ้อนคำ และพื้นภูมิทางอรรถศาสตร์ แต่ละลักษณะเป็นสิ่งที่ปรากฏเด่นชัดในทุกภาษาในโลกเป็นอัจริยะของมนุษย์ที่พยายามจะแยกแยะคำเพื่อให้สื่อความหมายให้ดีที่สุด

การศึกษาอรรถศาสตร์ในปัจจุบันนี้นิยมศึกษาเรื่องความหมายในภาษา โดยไม่จำเป็นต้องเน้นเรื่องการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ และความหมายในภาษาที่ศึกษากันในวิชาอรรถศาสตร์ในปัจจุบันนี้นั้น ศึกษาความหมายของภาษาทุกระดับ คือ ทั้งระดับคำ ระดับประโยค ซึ่งแต่ละส่วนย่อมมีความสัมพันธ์ทางด้านความหมายซึ่งกันและกัน

จากคำนิยามและลักษณะของความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า อรรถศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวกับการศึกษาความหมาย ซึ่งความหมายจะเป็นคุณสมบัติประจำรูปต่างๆ เช่น ประจำรูปคำ ประจำรูปประโยค ความหมายเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมแต่เป็นส่วนที่สำคัญยิ่งในการสื่อสาร เนื่องจากความหมายคือสิ่งที่ผู้ส่งสารเจตนาสื่อสารไปยังผู้รับสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3.1.2 นิยามของ “ความหมาย” ความหมายของคำ วลีและประโยคสามารถศึกษาตามแนวคิดในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความหมายของคำที่ปรากฏในการสื่อสารปัจจุบันเกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายปัจจัย เช่นบริบท สถานการณ์การใช้ภาษา หรือวัตถุประสงค์ของการสื่อสารในแต่ละครั้ง การใช้ความหมายในการสื่อสารจึงเกิดขึ้นได้หลายประเภท สิ่งสำคัญที่จะทำให้ทราบถึงประเภทต่างๆ ของความหมาย จำเป็นที่จะต้องทราบว่า “ความหมาย” คืออะไร

เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ (2533: 291-292) กล่าวถึง “ความหมาย” ไว้ใน 3 ประเด็น ดังนี้

ความหมาย คือ คุณสมบัติประจำรูปต่างๆที่มีอยู่ในภาษา คุณสมบัตินี้จะเรียกว่าคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ เพื่อแยกออกจากคุณสมบัติทางเสียงและทางไวยากรณ์

ความหมาย คือ สารที่ผู้พูดเจตนาหรือตั้งใจสื่อไปสู่ผู้ฟัง

ความหมาย คือ สารที่ผู้ฟังรับหรือตีความได้จากการฟังหรืออ่านสิ่งที่ผู้พูดสื่อมา

จากการให้คำนิยามของ “ความหมาย” ข้างต้นในสามประเด็นทั้งในด้านความหมายเป็นคุณสมบัติประจำรูป ความหมายคือสารที่ผู้ส่งต้องการส่งไปยังผู้รับสาร และความหมายคือสิ่งที่ผู้รับสารตีความจากสารที่ได้รับ มีความสอดคล้องกับการกล่าวถึง “ความหมาย” ของ จรัลวิไล จรูญโรจน์ (2548: 155) ที่กล่าวถึงความหมายไว้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของภาษาโดยทั่วๆ ไปคือ “รูป” และ “ความหมาย” รูปในที่นี้โดยทั่วไปหมายถึงรูปทางเสียง (เพราะเมื่อนักภาษาศาสตร์พูดถึงภาษา มักจะหมายถึงภาษาทั่วๆไปที่สื่อด้วยการพูด) แต่ก็มียกเว้นบ้างในกรณีของภาษามือที่ “รูป” หมายถึงท่าทาง และแม้แต่ภาษาเขียนซึ่งดูเผินๆ เหมือนว่าเป็นตัวอักษรที่รับรู้ด้วยตา แต่ที่จริงแล้วก็เป็นการถ่ายทอด “เสียง” ลงมาอยู่ในรูปแบบที่รับรู้ด้วยตาเท่านั้นไม่ว่า “รูป” จะเป็นเสียงหรือเป็นท่าทางก็ตาม รูปเหล่านั้นจำเป็นต้องมีความหมาย มิฉะนั้นจะถือว่าไม่ใช่ภาษาเพราะใช้สื่อความหมายอะไรไม่ได้

จากการกล่าวถึงนิยามของ “ความหมาย” และลักษณะของ “ความหมาย” ที่กล่าวข้างต้นสิ่งสำคัญเกี่ยวกับการศึกษา “ความหมาย” คือ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความหมาย อุดม วโรตม์สิกขดิตถ์ (2537: 232) กล่าวถึงคำจำกัดความ และทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ “ความหมาย” ว่า การหาคำจำกัดความ หรือการให้ความหมายของคำต่างๆนั้น ทั้งๆที่เราพูดกันมาตั้งแต่เกิดและรู้ว่าคำนั้นคำนี้หมายความว่าอะไร แต่พอให้บอกว่าประโยคสองประโยคหรือคำสองคำมีความหมายเหมือนกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หรือแตกต่างกันอย่างไรแม้นจะเป็นเจ้าของภาษาเองก็มักจะไม่แน่ใจ นอกจากนี้ อุดม วโรตม์สิกขดิตถ์ (2548: 263-265) กล่าวถึง “ความหมาย” ดังนี้ ความหมาย จะเกี่ยวข้องกับสัตภาพ (entity) หรือสิ่งของ เรามักจะพูดว่าคำนั้น “หมายความว่า” คำนั้น “มีความหมายเหมือนกับ” คำนั้น “มีความหมายใกล้เคียงกับ” หรือ คำนั้น “มีความหมายร่วมกับ” เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามมีทฤษฎีหลักๆ เกี่ยวกับความหมายที่ควรกล่าวถึงอยู่ 3 ทฤษฎีคือ

ทฤษฎีความหมายเหมือนมาจากการอ้างอิง ทฤษฎีนี้เชื่อในโลกแห่งความเป็นจริงว่า คำจะมีความหมายได้จะต้องอ้างถึงได้ มีวัตถุสิ่งของให้อ้างอิงได้ เช่น พ่อขุนรามคำแหง ยอร์ช วอชิงตัน นโปเลียน ประเทศไทย จังหวัดพิษณุโลก อำเภอจตุรพักตร์พิมาน ตำบลบางกระสอเป็นต้น ซึ่งต่างก็เป็นวิสามายนามที่อ้างถึงได้ หรือเป็นวลีอย่างเช่น นายกรัฐมนตรีคนแรกของประเทศไทย กวีขี้เมาของไทย และผู้พิชิตดวงจันทร์คนแรก ต่างก็มีสิ่งอ้างอิง (referent) เป็น พระยามโนปกรณ์นิติธาดา สุนทรภู่ และนีล อาร์มสตรอง ตามลำดับ

ทฤษฎีความหมายเนื่องมาจากจินตภาพ ตามที่เราทราบกันทั่วไปว่าความหมายบางครั้งก็อ้างอิงถึงวัตถุสิ่งของจริงๆ แต่บางครั้งก็เป็นจิตภาพเป็นความคิดคำนึง เช่น มังกร เมขลา ปลาอานนท์ ผีกระสือ ซึ่งต่างก็เป็นความคิด หรือจิตภาพทั้งสิ้น

ทฤษฎีความหมายเนื่องมาจากการใช้ ทฤษฎีนี้มุ่งเรื่องการใช้ ไม่เกี่ยวข้องกับสัตภาพ สรุปความเชื่อของทฤษฎีนี้ว่า ทฤษฎีนี้สามารถบอกได้ว่าจะใช้คำต่างๆ ในสภาวการณ์ใดในประโยค เป็นต้นว่า “สวัสดี” ใช้ในการทักทาย “และ” ใช้เชื่อมคำหรือเชื่อมประโยค “ก็” ใช้เป็นสันธานร่วมกับ “เพราะ(ว่า)” หรือไม่ร่วมก็ได้ ใช้นำหน้ากริยาหรือส่วนนำหน้ากริยาก็ได้ ใช้ต้นประโยคที่มี ซี ล่ะก็ได้ เป็นต้น ปัญหาของทฤษฎีนี้ก็อยู่ที่มโนทัศน์ของคำว่าใช้ ทฤษฎีนี้จะต้องบอกให้ชัดว่าความหมายเกี่ยวข้องกับการใช้อย่างไร

จากคำอธิบาย และแนวคิดดังกล่าวที่เกี่ยวกับ “ความหมาย” สรุปได้ว่า “ความหมาย” เป็นคุณสมบัติประจำรูปต่างๆ ในภาษา เป็นเจตนาของผู้ส่งสารต้องการส่งไปยังผู้รับสาร ความหมายเกิดขึ้นได้กับการสื่อสารในหลายลักษณะ (การพูด การเขียน การแสดงท่าทาง ฯลฯ)

3.1.3 ประเภทของความหมาย การแบ่งประเภทความหมายสามารถแบ่งออกเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การสื่อสารแต่ละครั้งย่อมควรคำนึงถึงประเภทของความหมายว่าความหมายประจำรูปคำ ประจำรูปประโยค มีกี่ลักษณะ เพื่อที่จะนำไปใช้ในการสื่อความหมายให้เหมาะสมกับมีวัตถุประสงค์ในการสื่อสารแต่ละครั้ง

ปราณี กุลละวณิชย์ และคณะ (2537: 102-103) กล่าวถึงประเภทของความหมายไว้ว่า ในทุกภาษาคำมีได้หลายความหมาย ความหมายเหล่านั้นเราสามารถนำมาจัดเป็นประเภทได้ดังนี้

ความหมายพื้นฐาน ซึ่งคำทุกคำจะมีความหมายพื้นฐาน เช่น ครู มีความหมายว่า “ผู้ถ่ายทอดให้ความรู้แก่ลูกศิษย์”

ความหมายแฝง ได้แก่ความหมายที่คำๆ หนึ่งอาจมีเพิ่มขึ้นจากความหมายพื้นฐาน ความหมายที่เพิ่มขึ้นนี้มักจะบอกให้รู้ถึงความรู้สึกของผู้พูดได้

การแบ่งประเภทของความหมายดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการแบ่งประเภทของ อุดม วโรตม์สิกขดิตถ์ (2537: 232) ที่แบ่งประเภทของความหมายที่ใช้สื่อสารไว้ 2 ประเภท คือ

ความหมายโดยตรง หมายถึง การชี้ให้เห็น การกำหนดเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์

ความหมายโดยนัย หมายถึง ทำให้เห็นร่วม ซึ่งหมายถึงให้ความหมายที่เพิ่มเติมหรือความหมายรองนอกเหนือจากความหมายโดยตรง

การแบ่งประเภทของความหมาย ปราณี กุลละวณิชย์ และคณะ (2537: 102-103) และอุดม วโรตม์สิกขดิตถ์ (2537: 232) แบ่งเป็นสองประเภทเหมือนกัน มีลักษณะเหมือนกันต่างกันเพียงการตั้งชื่อ ความหมายพื้นฐาน และ ความหมายโดยตรง มีลักษณะเหมือนกัน ส่วน ความหมายแฝง และความหมายโดยนัย เป็นประเภทของความหมายที่มีลักษณะเหมือนกัน

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2527: 104) กล่าวถึงความหมายไว้ว่า“ความหมาย”เป็นสิ่งที่นักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่พยายามจะหลีกเลี่ยงที่จะไม่กล่าวถึงในรายละเอียดเนื่องจากการอธิบายความหมายเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน “ความหมาย” จะแฝงมากับคำ และประโยค

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นักภาษาศาสตร์ จึงกล่าวถึงความหมายในรูปแบบของการอธิบายคำ และรูปประโยค หรือเป็นการกล่าวถึงความหมายในแง่ที่มีรูปร่าง เช่น ความหมายของคำ ความหมายของประโยค นอกจากนี้ วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2527) ได้แบ่งประเภทของความหมายออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

ความหมายที่แทนรูปธรรม คือ ความหมายของสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น วัตถุ สิ่งของ คน สัตว์ ฯลฯ

ความหมายที่แทนนามธรรม คือ ความหมายที่เกี่ยวกับนามธรรม ความรู้สึก ความคิด ซึ่งไม่เกี่ยวกับรูปธรรม เช่น ความหมายของคำว่า ร้าน หนาว ชอบ สวย สบาย ดี ชั่ว เป็นต้น

ความหมายของคำที่มีบริบทหรือตำแหน่งเป็นตัวบังคับ คือ คำประเภทนี้อยู่เดี่ยวหรืออยู่เพียงคำเดียวจะบอกความหมายไม่ได้ จนกว่าจะนำเข้าประโยคจึงจะทราบความหมายที่แท้จริง เช่น คำว่า “ขัน” ถ้าตกอยู่ในตำแหน่งที่ต่างกันจะมีความหมายต่างกัน เช่น

ไก่**ขัน**ตอนเช้า

เขาใช้**ขัน**ตักน้ำ

นายแดงเป็นคนน่า**ขัน**

ช่างไม้กำลัง**ขัน**สว่าน

ทหาร **ขัน** สู้ข้าศึก

หรือ คำว่า “เป็น” ถ้าตกอยู่ในบริบทที่ต่างกันย่อมมีความหมายต่างกันด้วย เช่น

เธอทำหน้าไม่**เป็น** จนเขาจับได้

เจ็บคราวนี้**เป็น**ตายเท่ากัน

คำ**เป็น** แตกต่างกับคำตาย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คุณจะใช้เศษผ้าทำ**เป็น**อะไรนะ

เขาต้อนวัวมา**เป็น**ฝูง

อุดม วโรตม์สิกขดิตถ์ (2537: 232)ได้แบ่งประเภทของความหมายที่ใช้สื่อสารไว้ 2 ประเภท คือ

ความหมายโดยตรง หมายถึง การชี้ให้เห็น การกำหนดเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์

ความหมายโดยนัย หมายถึง ทำให้เห็นร่วม ซึ่งหมายถึงให้ความหมายที่เพิ่มเติมหรือความหมายรองนอกเหนือจากความหมายโดยตรง

จากประเภทของความหมายดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ความหมายจะมี 2 ประเภทหลัก คือ

ความหมายตรง คือ ความหมายตามรูปคำที่ปรากฏ ในประโยค

ความหมายแฝง คือ ความหมายที่อาจมีเพิ่มขึ้นจากความหมายตรง ซึ่งความหมายแฝงนี้อาจจะเกิดขึ้นจากอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูด เช่น

“เขามีอาชีพเป็นคุณครู”

“เรื่องแต่งตัวเนี้ยะยกให้หล่อนเป็นครูเลย”

ประโยคแรก คำว่า “ครู” ถือว่าเป็นคำที่มีความหมายตรง เนื่องจากบริบทปรากฏสามารถบอกได้ว่า “ครู” คำนี้หมายถึงอาชีพ อาชีพหนึ่งที่มีหน้าที่มอบวิชาความรู้ให้แก่ลูกศิษย์ ส่วน “ครู” ในประโยคที่สอง หมายถึงผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในที่นี้จะหมายถึงผู้ที่มีความรู้ทางด้านการแต่งกายโดยเฉพาะ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความหมายตามบริบท คือ คำบางคำจะไม่สามารถกำหนดความหมายของคำๆ นั้นได้อย่างชัดเจน จนกระทั่งจะนำคำดังกล่าวไปใช้ในบริบทของประโยคหรือข้อความ เช่น คำว่า “ที่” ในประโยคดังนี้ ก. เขาไปวัดที่ในเมืองว่ามีความกว้างเท่าไร ข. คุณพ่อจะทานกับข้าวที่คุณแม่เตรียมไว้ให้ไหมคะ

คำว่า “ที่” ในประโยค ก. และ ข. มีความแตกต่างกันอย่างชัด คือ “ที่” ในประโยค ก. ทำหน้าที่เป็นคำนาม (ที่ดิน) ส่วนที่ในประโยค ข. ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมประโยค

จากคำอธิบายประเภทของความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การที่จะตีความความหมายของคำ วลี หรือประโยค สามารถแบ่งลักษณะของความหมายได้ 3 ลักษณะ คือ 1) ความหมายโดยตรง 2) ความหมายโดยนัย และ 3) ความหมายโดยปริบท

3.1.4 ความหมายประจำรูปภาษา การศึกษาเรื่องความหมายประจำรูปภาษา แบ่งออกเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

ความหมายประจำรูปภาษาเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งที่จะทำให้การสื่อสารแต่ละครั้งประสบความสำเร็จหรือไม่ เนื่องจากเป็นสิ่งที่จะทำให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความเข้าใจความหมายในการสื่อสารนั้นๆ ตรงกัน

สุริยา รัตนกุล (2544: 89-90) กล่าวถึงความหมายประจำรูปภาษาไว้ว่า ความหมายประจำรูปภาษา เป็นความหมายที่คำ วลี มีอยู่ในตัวของตัวเองโดยไม่จำเป็นต้องอ้างอิงไปถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อเราได้ฟังคำนั้นหรือวลีนั้นเราก็เข้าใจความหมายไปเท่าที่คำนั้นหรือวลีนั้นแสดงออกโดยไม่พึงคำนึงไปถึงว่าคำนั้น หรือวลีนั้นบ่งชี้ไปถึงสิ่งอะไรที่อยู่ในโลก ที่มีลักษณะทางกายภาพ เช่น เราได้ฟังคำว่า “ขาว” หรือ นามวลี “เสื้อขาว” เรารู้ภาษาไทย เราก็รู้ความหมายประจำรูปภาษาของคำว่า “ขาว” แปลว่าอะไร ขาวก็คือ ตรงกันข้ามกับดำ ขาวก็คือ ไม่มีสีอื่นใด (เช่น แดง หรือเขียว หรือเหลือง ฯลฯ) ปรากฏเรารู้กฎไวยากรณ์ของภาษาไทยว่าคำขยายอยู่ในตำแหน่งตามหลังคำที่มันขยาย เราก็รู้ว่านามวลี “เสื้อขาว” หมายถึงเครื่องแต่งกาย (ชิ้นที่ไม่ใช่กระโปรง ไม่ใช่กางเกง ไม่ใช่ผ้าขาวม้า) ที่มีสีขาว โดยเราไม่จำเป็นต้องนึกไปถึงเสื้อตัวใดเป็นพิเศษ (ที่กำลังตากอยู่บนราว หรืออยู่ในร้านตัดเสื้อ ฯลฯ ที่อยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง) การคิดถึงคำว่า “ขาว หรือนามวลี “เสื้อขาว” และของนามวลี “เสื้อขาว”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความหมายประจำรูปภาษา จะแบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

ก. ความหมายประจำรูปภาษาระดับเสียง

ข. ความหมายประจำรูปภาษาระดับคำ

ค. ความหมายประจำรูปประโยค

ก. ความหมายประจำรูปภาษาระดับเสียง มีลักษณะดังนี้

เสียงเป็นรูปภาษาในระดับเล็กที่สุดที่นักภาษาศาสตร์ถือว่าเสียงไม่มีความหมาย แต่จะถือว่าความหมายนั้นเริ่มต้นที่ระดับคำ มิใช่ระดับเสียง ถึงแม้ว่า “เสียง” สุริยา รัตนกุล (2544: 131) กล่าวว่า หน่วยเสียงเมื่อนึกถึงหน่วยที่เล็กกว่าคำ หลายคนนึกถึงเสียง และคาดเดาไปว่า หน่วยเสียง จะมีบทบาทในที่นี้ แต่นั้นเป็นการเดาที่ผิด หน่วยเสียงเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในภาษาที่ไม่มีความหมาย ดังนั้นถ้าจะกล่าวถึงบทบาทของหน่วยเสียงที่มีต่อความหมายโดยกล่าวอย่างตรงไปตรงมาแบบง่ายๆ ก็ต้องกล่าวว่าหน่วยเสียงไม่มีความหมายหรือกล่าวว่าหน่วยเสียงไม่พรรณนาความหมาย แต่หน่วยเสียงมีอำนาจจำแนกคำสองคำที่ประกอบขึ้นแตกต่างกันได้ อย่างไรก็ตามถ้าจะกล่าวให้ง่ายเข้าเพื่อสะดวกแก่การทำความเข้าใจ เราจะต้องกล่าวว่า หน่วยเสียงเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในภาษา และไม่มีความหมาย

เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ และคณะ (2537: 78) กล่าวว่า ภาษาทุกภาษาประกอบขึ้นด้วยเสียงและความหมายทั้งสองส่วนนี้มีความสัมพันธ์กัน แต่ก็อาจพิจารณาแยกจากกันได้ มีผู้เปรียบเสียงและความหมายของภาษาว่าเหมือนกับด้าน 2 ด้านของเหรียญเดียวกันแม้ไม่อาจแยกจากกันได้ เพราะเป็นส่วนประกอบของเหรียญเดียวแต่ก็อาจมองแยกจากกันได้ ระหว่างเสียงกับความหมายเราจะเห็นได้ว่า เสียงมีลักษณะที่เป็นรูปธรรมมากกว่าความหมาย ทั้งนี้เพราะเราอาจได้ยินเสียงได้ ในขณะที่ความหมายไม่อาจได้ยินหรือเห็นได้ ดังนั้นเมื่อเทียบกับเสียงแล้ว ความหมายก็อยู่ในลักษณะนามธรรม คำที่เล็กที่สุดนั้นจะประกอบไปด้วย เสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ เมื่อเสียงเหล่านี้มารวมกันก็ทำให้เกิดเป็นกลุ่มของเสียงซึ่งอาจเป็นพยางค์ ซึ่งไม่มีความหมาย หรือ คำที่มีความหมาย นอกจากการรวมของเสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์เข้าเป็นพยางค์หรือบางครั้งก็เป็นคำด้วย แล้วในเวลาที่เราพูดเรายังมีการลงเสียงหนักเบาและการหยุดพูดประกอบด้วย นอกจากเสียงหนักเบาแล้วก็ยังมีการออกเสียงสูงต่ำของถ้อยคำอีกด้วย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ เป็นหน่วยในภาษาที่มีขนาดที่เล็กที่สุด เราไม่สามารถจำแนกถ้อยคำในภาษาใดๆ ออกเป็นหน่วยที่มีขนาดเล็กลงไปกว่าหน่วยเหล่านี้ได้อีก เราสามารถหาหน่วยที่เล็กที่สุดในภาษาใดภาษาหนึ่งได้ด้วยวิธีง่ายๆ คือ ใช้การเทียบคำที่มีเสียงคล้ายคลึงกัน เช่น เราอาจจะเทียบหน่วยเสียงของคำว่า

ตาย – การเสียชีวิต

ลาย – ลวดลายต่างๆ

ส่วนที่ต่างกันของคำทั้งสองคือพยัญชนะต้น ส่วนที่เหมือนกันคือ เสียงสระ เสียงวรรณยุกต์ และเสียงพยัญชนะท้าย ดังนั้นเสียงพยัญชนะต้นของคำทั้งสอง คือเสียงที่แทนด้วยตัวอักษร ต และ ล ดังนั้นอักษรทั้งสองจึงเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะ 2 หน่วยเสียงในภาษาไทย และหากเทียบคำว่า

กิน – อาการทานอาหารต่างๆ

กาล – เวลา

ส่วนต่างของคำทั้งสอง คือ เสียงสระ ส่วนที่เหมือนกันคือ พยัญชนะต้น พยัญชนะท้าย และเสียงวรรณยุกต์ ดังนั้นเสียงสระของคำทั้งสองคือ สระ อิ และสระอา ทั้งสองจึงเป็นหน่วยเสียงสระที่มีใช้ในภาษาไทย และเช่นเดียวกัน หากเทียบเสียงของคำว่า

ปา – อาการ โยน หรือข้างสิ่งของ

ป้า – พี่ของแม่ หรือพี่ของพ่อที่เป็นเพศหญิง

ส่วนต่างของคำทั้งสองคือ เสียงวรรณยุกต์ ส่วนที่เหมือนกันคือ เสียงพยัญชนะต้น และเสียงสระ ดังนั้นเสียงวรรณยุกต์ทั้งสองของคำคือ วรรณยุกต์สามัญ และวรรณยุกต์โท จึงเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีใช้ในภาษาไทย (ปราณี กุลละวณิชย์, 2537: 79)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หน่วยเสียงแต่ละหน่วยไม่ว่าจะเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ มีบทบาทเหมือนกันคือ จำแนกความหมายของคำในภาษานั้นๆ หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า หน่วยเสียงวรรณยุกต์นั้นมีอิทธิพลต่อความหมายของคำ เช่น หากเราใช้หน่วยเสียง ล และหน่วยเสียง ค เป็นพยัญชะต้นคำ ของคำว่า คาย และ ลาย ถึงแม้ว่าจะมีเสียงวรรณยุกต์และเสียงสระเดียวกัน แต่เมื่อหน่วยเสียงพยัญชนะต้นต่างกัน ความหมายก็แตกต่างกันออกไป

อุดม วโรตม์สิกขดิตถ์ (2537: 152) กล่าวว่า เมื่อมนุษย์ออกเสียงมาเป็นคำพูดที่ใช้ในการสื่อสารไม่ว่าจะภาษาใดก็ตาม มนุษย์จะต้องออกเสียง แต่ถ้าเป็นเสียงที่ผู้ออกเสี่ยงคุ้นเคยก็จะไม่ยากที่จะบอกว่าเสียงนั้นๆ เริ่มต้นด้วยเสียงอะไรและจบด้วยเสียงอะไร และมีความหมายว่าอะไร แต่ถ้าเป็นภาษาที่ไม่คุ้นเคยจะยากมากในการที่จะบอกว่าเสียงนั้นเป็นเสียงอะไร ถ้ามิได้มีการฝึกหัดเกี่ยวกับเรื่องเสียงมาก่อน แต่ถึงกระนั้นก็จะไม่มีทางรู้เลยว่าเสียงที่เปล่งมานั้นหมายความว่าอย่างไร ดังจะเป็นได้ว่าเมื่อเราฟังวิทยุภาษาต่างประเทศเราจะได้ยินเสียงติดกันเป็นพรืดไปหมด

ฉะนั้น การที่จะเข้าใจภาษาใดภาษาหนึ่งได้นั้น มิใช่เพียงเข้าใจว่าภาษานั้นมีลักษณะของเสียงเป็นอย่างไรเท่านั้น จะต้องเข้าใจว่าเสียงนั้นสัมพันธ์กับความหมายอย่างไร และเสียงที่มารวมกันเป็นคำ และมีการเรียงคำในระบบนั้นๆ อย่างไร

สำหรับในบางภาษา หน่วยเสียงบางหน่วย ก็มีอิทธิพลอย่างมากต่อความหมายของคำ พัชรี พลาวงศ์ (2540: 50) กล่าวถึงส่วนที่เล็กว่าหน่วยคำไว้อย่างอย่างสนใจ คือ การศึกษาเรื่องความหมายของคำ เราจะต้องดูส่วนที่เล็กกว่าคำด้วย เพราะเป็นส่วนที่ให้ความหมายเหมือนกัน เช่น morpheme (หน่วยคำ) –berry – y เช่นในคำว่า blueberry johny windy creamy dirty และ –ed เช่นในคำ loved นอกจากนี้ยังมีส่วนของคำที่ให้ความหมายทางไวยากรณ์ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็น grammatical word เป็นคำที่อาจมีความหมายแต่น้อย หรือไม่มีความหมายเลย เช่น ปัจจัยต่างๆ ที่เติมท้ายคำทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ เช่น เสียง /s z az an/ แสดงพหูพจน์ในภาษาอังกฤษ หรือปัจจัยอื่นที่แสดงการก (case) และเพศ ในภาษาต่างประเทศ อาทิ ในภาษาลาติน หรือภาษาในกลุ่มอิตาเลี่ยน เป็นต้น

นอกจากความสัมพันธ์ของเสียง และความหมายในลักษณะดังกล่าว การเว้นจังหวะ หรือการทอดระยะการออกเสียง ก็สามารถแยกความหมายของคำ และข้อความได้ ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2519: 6-10) กล่าวว่า ลักษณะของเสียงสำคัญในภาษาไทยนอกจากจะเป็นเสียงสระ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พยัญชนะ วรรณยุกต์แล้ว ยังมีลักษณะอื่นๆ ที่ช่วยแยกความหมายในภาษาได้ เช่น การเว้นจังหวะหรือการทอดระยะออกเสียง กับการออกเสียงติดต่อกัน ก็สามารถแยกความหมายของคำและข้อความได้ การเน้นในที่ ที่ต่างกันก็ช่วยแยกความหมายของคำและข้อความได้เช่นเดียวกัน ดังนั้นเราถือว่า การเว้นจังหวะ และการเน้นเป็นเสียงสำคัญในภาษาด้วย ตัวอย่างเช่น

เรื่อ + พายมา (เว้นจังหวะคำแรกกับคำที่สองคั่นด้วยเครื่องหมาย +)

เรือพายมา (ออกเสียงติดต่อกันไม่เว้นจังหวะเลย)

จะเห็นว่าข้อความแรกกับข้อความที่สองมีความหมายต่างกัน ข้อความแรกหมายความว่าเรืออะไรก็ได้กำลังพายมา ข้อความที่สองหมายถึงเรื่องชนิดหนึ่ง คือ “เรือพาย”

เสื้อ + ยืดหมดแล้ว (เว้นจังหวะคำแรกกับคำที่สองคั่นด้วยเครื่องหมาย +)

เสื้อยืดหมดแล้ว (ออกเสียงติดต่อกันไม่เว้นจังหวะเลย)

ข้อความแรกกับข้อความที่สองมีความหมายต่างกัน ข้อความแรกหมายความว่าเสื้อตัวนั้น มีลักษณะยืดออกไปจากเดิม ข้อความที่สองหมายถึงเสื้อยืด (ประเภทของเสื้อ) หมดแล้ว

ฉันจะไปวัดที่ + ในเมือง

ฉันจะไปวัดที่ในเมือง

จะเห็นว่าข้อความแรกกับข้อความที่สองมีความหมายต่างกัน ข้อความแรกหมายความว่า จะไปวัด (คำกริยา) ที่ (ที่ดิน) ที่อยู่ในเมือง ข้อความที่สองหมายถึง วัด ที่เป็นศาสนาสถานของศาสนาพุทธ

จากความหมายและลักษณะของความหมายประจำรูปภาษาในระดับเสียงที่กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า เสียงเป็นหน่วยที่เล็กที่สุด ซึ่งไม่สมารถหาความหมายในรูปภาษาระดับเสียง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ได้ เช่น เราไม่ได้สามารถบอกได้ว่า /ป/ /ม/ หรือ /ก/ มีความหมายอย่างไร แต่กล่าวได้ว่าเสียงต่างๆ นั้นมีอิทธิพลต่อความหมาย ทั้งความหมายระดับคำ และความหมายระดับประโยค

ข. ความหมายประจำรูปภาษาระดับคำ

เสียงเป็นหน่วยที่เล็กที่สุด และไม่มีความหมาย แต่มีอิทธิพลต่อความหมายของคำ แต่เมื่อนำเสียงมารวมกันก็จะเกิด “คำ” ซึ่งเป็นหน่วยทางภาษาที่สามารถหาความหมายได้

ความหมายประจำรูปภาษาระดับคำ ลักษณะสำคัญของความหมายประจำรูปภาษาระดับคำที่ทำให้ภาษาเกิดความซ้อนเกินขึ้น คือ การพิจารณาความสัมพันธ์ทางความหมายของคำที่ปรากฏในประโยคว่ามีความสัมพันธ์ทางความหมายของคำอย่างไร

เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ และคณะ (2533 : 298-318) กล่าวว่า ในการศึกษาเรื่องความหมาย นักภาษาศาสตร์มักจะถือว่าหน่วยคำเป็นรูปในภาษาที่เล็กที่สุด จะใช้ในการสื่อความหมายได้ แต่ในการศึกษาเรื่องความหมายเรามักจะศึกษารูปภาษาซึ่งอาจจะประกอบด้วยหน่วยคำเพียงหน่วยเดียวหรือหลายหน่วยคำ ซึ่งมักจะถือว่าความหมายของคำเป็นสิ่งที่อาจจะนำมาแยกแยะออกเป็นส่วนความหมายย่อย หรือ อรรถลักษณ์ได้ การวิเคราะห์อรรถลักษณ์ของคำสามารถจำแนกลักษณะทางความหมายของคำว่า คำเหล่านั้นมีความหมายเหมือนหรือต่างกันอย่างไร ดังนี้

1) คำพ้องความหมาย คำพ้องความหมายมีลักษณะดังนี้

เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ และคณะ (2548: 307) อธิบายลักษณะของคำพ้องความหมายไว้ว่า คำพ้องความหมาย (Synonyms) คือ คำที่มีรูปต่างกัน แต่มีความหมายคล้ายคลึงกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การพ้องความหมายคือปรากฏการณ์ที่เกิดจากการที่ภาษามีคำหลายคำที่ใช้อ้างถึงหรือเรียกสิ่งเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น คำแต่ละคู่ต่อไปนี้

พ่อ – บิดา บ้าน – เรือน

ผู้หญิง – สตรี เงิน – สตางค์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำพ้องความหมายแต่ละคำไว้ ดังนี้ ความแตกต่างปลีกย่อยของคำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบ่งได้ 4 ลักษณะ คือ

การเป็นคำในภาษาย่อยต่างกัน เช่น คำพ้องความหมายในแค่ละคู่ต่อไปนี้

บ้าน (กรุงเทพ) - เรือน (อีสาน, พายัพ)

อร่อย (กรุงเทพ) - แซบ (อิสาน)

สวย (กรุงเทพ) - งาม (อีสาน)

การเป็นคำในระดับภาษา หรือ แนวนิยม ที่ต่างกัน ภาษาไทยจะมีคำพ้องลักษณะนี้อยู่เป็นจำนวนมาก ยกตัวอย่างเช่น ความแตกต่างระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แผนการ (พัง, ล้มเหลว) หมดแล้ว

ใครจะไปอยาก (สน, สนใจ) คนอย่างนี้

รัฐบาลยังไม่ขึ้นภาษี (หรอก,ดอก)

ตัวอย่างที่ชัดเจนอีกตัวอย่างหนึ่งของคำพ้องความหมาย ที่นำไปใช้ในระดับภาษาที่แตกต่างกันก็คือ กรณีของระดับภาษาที่เรียกว่า ราชาศัพท์ ซึ่งกำหนดว่ามีคำหลายคำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน แต่ต้องเลือกใช้ให้เหมาะกับบุคคล สถานการณ์ และความสัมพันธ์ของบุคคล อันล้วนเป็นปัจจัยทางภาษาศาสตร์สังคมทั้งสิ้น

การให้ความหมายเชิงอารมณ์ ที่ต่างกันของผู้พูด ซึ่งแฝงอยู่ในการเลือกคำพ้องความหมายคำใดคำหนึ่งมาใช้ เช่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เขา (แบ่ง, ยัก) ขออ่อยๆ ไว้ให้สามีคนเดียว

ผู้หญิงคนนี้ (อดทน, ทน) ดีแท้ๆ

เขาติดจะคุย (อวด, โม้) อยู่สักหน่อย

การเกิดคู่กับคำอื่น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดที่สุดของคำพ้องความหมายที่มีการเกิดคู่กับคำอื่นที่ต่างกันคือ คำขยาย คำวิเศษณ์ หรือคุณศัพท์ ที่ให้ความหมาย “มาก” หรือ “จัด” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เร็วจัด – เร็วจี๋

หวานจัด – หวานเจี๊ยบ

แหลมมาก – แหลมปรี๊ด

สูงมาก – สูงปรี๊ด

นอกจากนี้ การพ้องความหมายของคำก็อาจเกิดขึ้นได้จากสาเหตุอีก 2 ประการคือ การอธิบายความหมายในพจนานุกรม และการยืมคำจากภาษาอื่นมาใช้

สำหรับการยืดคำภาษาอื่นมาใช้ ก็อาจจะทำให้เกิดความพ้องความหมายได้ ถ้าคำที่ยืมมานั้นนำไปใช้เรียกหรืออ้างถึงสิ่งเดียวกันกับคำที่ปรากฏอยู่แล้วในภาษา ยกตัวอย่างเช่น คำใช้ตัวเองในตัวอย่างคู่คำต่อไปนี้ซึ่งเป็นคำยืมจากภาษาสันสกฤต

ลูก – บุตร

หัว – ศีรษะ

การตาย – มรณกรรม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หญิง – สตรี

(เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ และคณะ, 2548: 307)

จากแนวความคิดดังกล่าว มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ พัชรี พลาวงศ์ (2545: 270-291) ในการศึกษาความหมายของคำจะเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างคำในด้านของความหมาย อาทิ ความหมายของ ผู้ชาย และ ผู้หญิง หรือ ผู้ชาย กับ มนุษย์ (Human Being) มีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร อะไรเป็นความแตกต่างทางด้านความหมายของคำ ตลอดเวลา (always) กับ ไม่เคย (never) หรือ บ่อย (often) กับ แทบจะไม่เคย (seldom) ผู้ใช้ภาษาต้องการสื่อความหมายอะไรเมื่อเขาพูดว่า a dog is “a type of” mammal

พัชรี พลาวงศ์ ศึกษางานเกี่ยวกับความหมายที่เรียกว่า คำกับการให้ความหมาย โดยแบ่งคำพ้องความหมาย ได้แบ่งออกเป็นสองประเภทคือ ความสัมพันธ์ระหว่างคำที่มีความหมายพ้องกันบางส่วน (Hyponym) และความสัมพันธ์ระหว่างคำที่มีความหมายพ้องกัน (Synonymy) มีรายละเอียด ดังนี้

คำที่มีความหมายพ้องกันบางส่วน (Hyponym) เช่น

กลุ่มที่ 1 จะเป็นกลุ่มที่มีความหมายแสดงภาชนะ เช่น ถ้วย ชาม จาน

กลุ่มที่ 2 แสดงสภาวะของอารมณ์ เช่น โกรธ เสียใจ สุขใจ ผิดหวัง

กลุ่มที่ 3 สีพื้นฐาน เช่น เขียว ดำ แดง เหลือง ม่วง

กลุ่มที่ 4 สีที่เกิดจากการผสม เช่น สีเหลืองอมส้ม สีเขียวน้ำเงินอ่อน

กลุ่มที่ 5 สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เช่น วัว หมา ลิง วาฬ แมว มนุษย์

กลุ่มคำแต่ละคำจะมีความหมายพ้องกันบางส่วน เช่น กลุ่มที่ 1 จะเป็นกลุ่มที่มีความหมายแสดงภาชนะ ในขณะที่กลุ่มที่ 2 แสดงสภาวะของอารมณ์ กลุ่มที่ 3 และ 4 เป็นกลุ่มคำที่มีความหมายเกี่ยวกับสีเหมือนกันทั้ง 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีลักษณะและสภานภาพของสี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ต่างกัน กลุ่มที่ 3 เป็นสีที่มีความหมาย ของสีที่มีลักษณะปกติ หรือเรียกว่าเป็นคำที่แสดงพื้นฐานของสีโดยรวม (basic color terms) เป็นสีที่ใช้กันและเกิดขึ้นสม่ำเสมอในชีวิตประจำวัน ต่างกับสีในกลุ่มคำที่ 4 ซึ่งเป็นกลุ่มคำที่ไม่ค่อยได้ใช้ และจดจำได้ยากกว่า ส่วนกลุ่มที่ 5 เป็นกลุ่มของสัตว์ที่เลี้ยงลูกด้วยนม

ความสัมพันธ์ทางด้านความหมายระหว่างคำอีกประเภทหนึ่ง คือ ความเกี่ยวข้องของความหมายของกลุ่มคำที่เป็นส่วนย่อย (Part) ที่มีความสัมพันธ์กับคำที่มีความหมายรวม (Whole) อาทิ คำที่หมายถึงอวัยวะภายในใบหน้า ปาก แก้ม จมูก ตา จะมีความหมายแสดงส่วนย่อยที่มีความสัมพันธ์กับใบหน้า (face) ซึ่งมีความหมายรวม ลักษณะความหมายของคำประเภท Part-Whole จะแตกต่างจากคำประเภทที่มีความหมายพ้องกันบางส่วน (Hyponymy) อาทิ มือ และแขน หรือพูดง่ายๆ ก็คือมือ ไม่ใช่คำที่มีความหมายพ้องกันบางส่วนกับแขน

สำหรับ ความสัมพันธ์ระหว่างคำที่มีความหมายพ้องกัน (Synonymy) หมายถึง ถ้าคำ 2 คำ มีความหมายเหมือนกัน หรือทำนองเดียวกัน แสดงว่าคำทั้งสองเป็นคำที่มีความหมายพ้องกัน (synonymous) ความหมายที่เกิดจากคำพ้องความหมาย ความแตกต่างของความหมายของคำที่เป็นคำพ้องความหมาย จึงมีลักษณะที่ให้ความแตกต่างในด้านต่อไปนี้

ความแตกต่างทางความหมายของคำในภาษาถิ่น (Dialect difference) ความแตกต่างในด้านรูปแบบและลีลาภาษา (Stylistic difference) ความแตกต่างของความหมายในการใช้คำ หรือวลีชนิด collocation (คำที่ต้องใช้กับอีกคำหนึ่งเสมอ) ลักษณะความแตกต่างของความหมายของคำที่ใช้ใน collocation ต่างๆ จะมีความหมายพ้องกันส่วนใหญ่แต่จะต่างกันบ้างเมื่อใช้กับคำที่ต่างกัน ความแตกต่างของความหมายเกิดจากความรู้สึก อารมณ์ การตีความ และประเมินคุณค่า (Emotive or Evaluative meaning) ความแตกต่างกันของความหมายของคำพ้องความหมายชนิดคำต้องห้าม (Taboo) กับคำแทน (Euphemism)

2) คำที่มีความหมายตรงกันข้าม

นอกจากคำพ้องความหมายแล้ว ความหมายประจำรูปคำที่สำคัญอีกลักษณะหนึ่งที่ทำให้เกิดความซ้อนเกินคือ “คำที่มีความหมายตรงกันข้าม” เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ และคณะ (2548: 309) กล่าวถึงลักษณะของคำที่มีความหมายตรงกันข้ามไว้ดังนี้ คำที่มีความหมายตรงกันข้าม (Antonyms) คือคำที่มีความหมายตรงกันข้าม หรือแย้งกัน เราอาจจะแบ่งคำที่มี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความหมายตรงกันข้ามออกเป็นชนิดย่อยได้ 4 ชนิด คือ คำที่มีความหมายตรงกันข้ามตรงข้าม คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแยกแยะ และคำที่มีความหมายตรงกันข้ามเกี่ยวเนื่อง ประเภทคำที่มีความหมายตรงกันข้ามมีดังนี้

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามตรงข้าม (Polar antonyms) คือ คำที่มีความหมายตรงข้ามกันในเชิงที่จะมีความหมายว่า มากว่า หรือ น้อยกว่าแนวกำหนด (norm) ในใจของผู้พูด ซึ่งแนวกำหนดนี้จะเป็นความหมายของคำที่เป็นคู่ตรงข้ามกับคำที่มีผู้ใช้ ยกตัอย่างเช่น “เด็กคนนี้เตี้ย” ผู้พูดมีความหมายว่า เด็กคนนี้มีความสูง ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะเรียกได้ว่าเป็นคนสูง ในทำนองเดียวกันในประโยคที่กล่าวว่า “เด็กคนนี้สูง” ผู้พูดมีความหมายว่า เด็กคนนี้มีความสูงถึงหรือเลยเกณฑ์ที่จะจัดว่าเป็นคนสูง คำคู่ต่อไปนี้มีการแย้งความหมายตรงกันข้าม

ลึก - ตื้น

หนา – บาง

ใหญ่ – เล็ก

ดี – เลว

ยาว – สั้น

กว้าง - แคบ

จะเห็นได้ว่า ในคู่คำที่มีความหมายตรงกันข้ามตรงกันข้ามจะมีคำๆหนึ่งที่ใช้เป็นคำยึด คำยึดนี้จะนำไปใช้ในคำถามเรื่องปริมาณ ซึ่งมักจะใช้ว่า เท่าไร ในการตั้งคำถาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ลูกคุณสูงเท่าไร

ลูกคุณเตี้ยเท่าไร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บ่อนี้ลึกเท่าไร

บ่อนี้ตื้นเท่าไร

ถนนยาวเท่าไร

ถนนสั้นเท่าไร

แต่ถ้าเป็นคำถามว่า แค่ไหน หรือ ขนาดไหน ก็ไม่จำเป็นต้องมีคำยืด จะใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามสัมพัทธ์ตัวใดก็ได้ เช่น

ลูกคุณ (เตี้ย, สูง) แค่ไหน

ลูกคุณ (อ้วน, ผอม) ขนาดไหน

ในคำที่มีความหมายตรงกันข้ามตรงข้ามบางคู่ ก็จะมีคำแย้งกลางๆ (Graded antonyms) ปรากฏอยู่ในภาษาด้วย เช่น คำที่ขีดเส้นใต้ในชุดคำที่มีความหมายตรงกันข้ามต่อไปนี้

ร้อน	**อุ่น**	เย็น
แข็ง	**นุ่ม/อ่อน**	เหลว
รัก	**ชอบ**	เกลียด
ติด	**ชิด ใกล้ ไกล**	ห่าง
มืด	**ครึ้ม มัว สลัว**	สว่าง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแยกแยะ (Complementary antonyms) คือ คำที่มีความหมายตรงกันข้าม ซึ่งไม่มีความก้าวก่ายด้านความหมายกันเลย กล่าวคือ ถ้ามีความหมายเป็นอย่างหนึ่งก็จะเป็นอีกอย่างหนึ่งไม่ได้เด็ดขาด เช่นคำในคู่คำต่อไปนี้

แพ้ – ชนะ

ตาย – เป็น

ตก – ได้ (สอบ)

ชาย - หญิง

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแยกแยะ มีลักษณะเป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้าม ที่ต่างไปจากคำที่มีความหมายตรงกันข้ามตรงข้าม ที่กล่าวไว้ คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแยกแยะนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับแนวกำหนดในใจของผู้พูด ซึ่งอาจจะต่างกันไปตามทรรศนะของผู้พูดแต่ละคน และคำที่มีความหมายตรงกันข้ามแยกแยะนี้จะไม่มีคำที่เป็นคำยืด เช่น คำว่า สูง ในคู่คำ สูง-เตี้ย หรือ คำที่เป็นคำแย้งกลาง เช่น คำว่า อุ่น ในคำคู่ ร้อน – เย็น คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแยกแยะแต่ละตัวจะมีความหมายที่เป็นเกณฑ์แน่นอน เช่น ถ้าบอกว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตาย สิ่งนั้นก็จะมีลักษณะว่าหมดอายุ หรือสิ้นชีวิตไปแล้ว จะบอกว่าสิ่งนี้ ไม่ตายไม่เป็น หรือจะถามคำถามว่าสิ่งนี้ตายเท่าไร หรือตายขนาดไหน ก็ไม่ได้เช่นเดียวกัน

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามเกี่ยวเนื่อง (Relational antonyms) มีความหมายที่ตรงกันข้ามแต่เกี่ยวข้องกัน เช่น ถ้า ก. เป็นสามี ข. แสดงว่า ข. ต้องเป็นภรรยา ก. ลักษณะตรงกันข้ามแต่เกี่ยวเนื้องนี้จะเห็นได้จากคำคู่ต่อไปนี้

พ่อแม่ – ลูก

ครู – นักเรียน

ลูกหนี้ – เจ้าหนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ให้ – ได้

พี่ – น้อง

หัวหน้า - ลูกน้อง

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามคู่กัน (Implicational antonyms) มีความหมายตรงกันข้ามที่ชวนให้นึกถึงกัน เพราะบอกความแตกต่างที่คู่กันไป เช่น

ไป – มา

ขึ้น – ลง

เข้า – ออก

ให้ – ขอ

จะพบว่าคำเหล่านี้จะนำไปใช้คู่กับคำอื่นที่ม่ความหมายกลางๆ ให้เกิดเป็นคำตรงกันข้ามได้ เช่น คำว่า ถือ, วิ่ง, แล่น, และ ยืม ในตัวอย่างต่อไปนี้

ถือไป – ถือมา

วิ่งขึ้น – วิ่งลง

แล่นเข้า – แล่นออก

ให้ยืม – ขอยืม

พัชรี พลาวงศ์ (2545: 282-291) อธิบายเกี่ยวกับคำที่มีความหมายตรงกันข้าม ไว้ดังนี้ คำที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือคำที่มีความหมายตรงกันข้าม จะแตกต่างจากคำพ้องความหมาย คือ คำ 2 คำที่มีความหมายแย้งกันจะมีความเกี่ยวกันด้านความหมาย แต่จะเกี่ยวพันใน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รูปแบบของความหมายที่ตรงกันข้ามกับอีกคำหนึ่ง อาทิ คำนาม male กับ female, man กับ woman คำกริยาวิเศษณ์ always-never หรือคำกริยา love-hate เป็นต้น คำที่มีความหมายตรงกันข้ามจึงเป็นลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างคำ 2 คำ ที่มีความหมายเสริมซึ่งกันและกันในทำนองความหมายตรงกันข้ามหรือแย้งกัน

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามในคู่คำ single-married คำคุณศัพท์ 2 คำนี้เป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่มีลักษณะแตกต่างไปจากคู่คำ large-small เพราะสุนัข 1 ตัว อาทิ พันธุ์เกรทเดน อาจมีขนาดใหญ่ มากกว่า สุนัขพันธุ์ปอมเมอเรเนียน ซึ่งมีขนาดเล็ก ดังนั้น คำคุณศัพท์ประเภทนี้จะแสดง การเปรียบเทียบโดยพูดว่า สุนัขพันธุ์เกรทเดน มีขนาดใหญ่กว่าสุนัขพันธุ์ ปอมเมอเรเนียน แต่ถ้าพิจารณาคู่คำ single-married คนหนึ่งไม่สามารถมีลักษณะ single กับ married ได้ทั้งสองอย่าง จึงมีลักษณะเป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่เกสริมความซึ่งกันและกัน และไม่สามารถนำไปใช้แสดงการเปรียบเทียบได้ จากลักษณะดังกล่าวจึงแบ่งประเภทคำที่มีความหมายตรงกันข้ามออกเป็น เป็น 4 ประเภท คือ

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่เกิดคู่กัน มีความหมายเสริมความซึ่งกันและกัน คำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภทนี้จะเป็นประเภทที่ไม่สามารถแสดงการเปรียบเทียบขั้นกว่า หรือขั้นสูงสุดได้ เช่น คู่คำ ผู้หญิง-ผู้ชาย, โสด-แต่งงาน, เป็น-ตาย เป็นต้น

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่มีลักษณะความหมายตรงกันข้ามที่มีความเกี่ยวข้องในเชิงของความผกผัน ลักษณะของคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภทนี้ มีลักษณะคือ ถ้า A เป็นสามี ของ B, B ก็ต้องเป็นภรรยาของ A เป็นลักษณะความผกผัน ทางด้านความหมาย อย่างไรก็ดีนักอรรถศาสตร์ได้จัดความผกผันทางด้านความหมายเป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภทหนึ่ง คำที่มีความหมายผกผัน เช่น คำนาม ส่วนใหญ่เป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่แสดงความเกี่ยวกันฉันญาติ เช่น สามี-ภรรยา, ลุง-ป้า เป็นต้น คำกริยา เช่น ยืม-คืน, ให้-รับ คำบุพบท เช่น เหนือ-ใต้, ข้างหน้า-ข้างหลัง

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแสดงความตรงกันข้ามในเรื่องความเกี่ยวพันทางด้านทิศทาง คำประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเป็นคำกริยา เป็นการกระทำที่แสดงความสัมพันธ์ในทิศทางที่กลับกันหรือสวนกัน อาทิ มา-ไป, ถาม-ตอบ, สั่ง-ยอมรับ เป็นต้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภท Unmarked กับ Marked คำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภทนี้ คำแต่ละคู่จะมีความหมายเกี่ยวพันกัน อาทิ host-hostess, lion-lioness คำที่มีการเติมปัจจัย เป็นคำที่ mark ว่าต้องใช้ปัจจัย -ess เพื่อบอกความหมายว่าเป็นคำที่มีความหมายแย้งกับคำแรก ลักษณะเช่นนี้จะมีความเหมือนกันกับการเติมอุปสรรค ที่แสดงความหมายปฏิเสธ เช่น un-,im-.in,il,ir,dis ในคำ friendly-unfriendly, perfect-imperfect, consistent-inconsistent, legal-illegal, regular-irregular, respectful-disrespecful เป็นต้น

จากลักษณะคำที่มีความหมายตรงกันข้ามดังกล่าว อุดม วโรตม์สิกขดิตถ์ (2548: 672) กล่าวถึงคำพ้องความหมาย ดังนี้ คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบ่งออกเป็นสองลักษณะ คือ

ลักษณะตรงกันข้ามแท้ เช่น อ้วน กับ ผอม ขาว กับ ดำ เล็ก กับ ใหญ่ แต่บางครั้งก็มิได้เป็นลักษณะดังกล่าวนี้เสมอไป อาจจะรวมเอาคำอื่นเข้ามาด้วยเป็นลักษณะตรงข้ามเป็นขั้นตอน เช่น

เล็ก กลาง ใหญ่ แสดงขนาดต่างๆ กัน

เย็น อุ่น ร้อน แสดงอุณหภูมิที่แตกต่างกัน

โดยปกติแล้วบางสามารถเข้าใจได้ว่า คำที่ตรงกันข้ามนั้นเป็นเพราะของสิ่งหนึ่งจะมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้นในขณะเดียวกัน เช่น ร้อน กับ เย็น เพราะของร้อนก็ต้องไม่ใช่ของเย็น แต่จากตัวอย่างประโยคที่ ก. และ ข. จะพบว่าความแตกต่างมีมากกว่านั้น เพราะระหว่าง “เย็น” กับ “ร้อน” ยังมี “อุ่น” อยู่ตรงกลางด้วย

แต่อย่างไรก็ตามเราจะไม่ถือว่า หมา กับ แมว เป็นคำตรงกันข้ามกัน แม้ว่าสัตว์ทั้ง 2 อย่างจะมีอุปนิสัยตรงกันข้ามกันอยู่บ้างก็จริง

สำหรับในภาษาไทยมีการนำเอาคำตรงกันข้ามมารวมกันเป็นคำประสมมีความหมายใหม่เกิดขึ้น เช่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ไพ่วงนั้นได้**เสียกัน**ทีละเป็นพัน

เขาไม่รู้จักรับ**ผิดชอบ**ตนเองเลย

ตำรวจต้องการทราบข้อ**เท็จจริง**

ซอยนี้รถ**เข้าออก**บ่อย

จากความหมาย และประเภทของคำที่มีความหมายตรงกันข้าม เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ และคณะ (2548: 307) และพัชรี พลาวงศ์ (2545: 282-291) มีแนวคิดเหมือนกัน คือ คำที่มีความหมายตรงกันข้าม หมายถึงคำที่มีความสัมพันธ์ทางความหมายแบบตรงกันข้ามกัน โดย เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ (2548: 307) แบ่งประเภทความแย้งความหมายออกเป็น 4 ประเภท คือ คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบแยกแยะ คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบตรงกันข้าม คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบเกี่ยวเนื่อง และคำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบคู่กัน เช่นเดียวกับ พัชรี พลาวงศ์ (2545: 282-291) คำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่เกิดคู่กัน มีความหมายเสริมความซึ่งกันและกัน คำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่มีลักษณะความหมายตรงกันข้ามมีลักษณะเกี่ยวข้องในเชิงผกผัน คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแสดงความตรงกันข้ามในเรื่องความเกี่ยวพันด้านทิศทาง และคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภท Unmarked กับ Marked

การแบ่งประเภทคำที่มีความหมายตรงกันข้าม มีชื่อที่แตกต่างกัน แต่ลักษณะของคำที่มีความหมายตรงกันข้ามในแค่ละประเภท เหมือนกัน ดังนี้

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแยกแยะ มีลักษณะเหมือน คำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่เกิดคู่กันมีความหมายเสริมความซึ่งกันและกัน

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามตรงกันข้าม และคำที่มีความหมายตรงกันข้ามเกี่ยวเนื่อง มีลักษณะเหมือน คำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่มีลักษณะความหมายตรงกันข้ามมีลักษณะเกี่ยวข้องในเชิงผกผัน

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามคู่กัน มีลักษณะเหมือนกับ คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแสดงความตรงกันข้ามในเรื่องความเกี่ยวพันด้านทิศทาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากความรู้เกี่ยวกับความหมายประจำรูปภาษาระดับคำสรุปได้ว่า ความหมายประจำรูปของคำแต่ละคำจะปรากฏตามรูปคำนั้นๆ ซึ่งค้นหาความหมายได้จากในพจนานุกรม แต่สิ่งที่มีอิทธิพลต่อความหมายของคำอีกสิ่งหนึ่งคือบริบทที่คำเหล่านั้นปรากฏอยู่ การให้ความหมายของคำจำเป็นต้องพิจารณาความสัมพันธ์ของคำต่างๆ ที่ปรากฏในประโยคร่วมกัน จึงจะสามารถบอกได้ว่าคำที่กำลังต้องการหาความหมายอยู่หมายถึงอะไร คำในภาษาไทยมีความหลากหลายสังเกตได้จาก มีคำพ้องความหมาย คำที่มีความหมายตรงกันข้าม คำที่มีความหมายคล้ายกัน ฯลฯ นั่นหมายความว่า การที่มีคำพ้องความหมายและคำที่มีความหมายคล้ายกัน ผู้ใช้ภาษาสามารถเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับสถานการณ์ กาลเทศะ และความเหมาะสมในด้านอื่นๆ ของการสื่อสารในขณะนั้น

ส่วนคำที่มีความหมายตรงกันข้าม จะแสดงถึงการให้ความหมายของคำด้วยวิธีการที่ต่างออกไปจากการกล่าวถึงความหมายของคำๆ นั้นโดยตรง โดยเปลี่ยนไปใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแทน

ความหมายประจำรูปคำนอกจากจะแสดงออกมาในลักษณะความสัมพันธ์ทางความหมายในรูปแบบคำพ้องความหมาย และคำที่มีความหมายตรงกันข้าม ยังแสดงออกมาในรูปแบบของความสัมพันธ์ทางความหมายในลักษณะต่างๆ ดังนี้

3) การคลุมความ

การคลุมความ เป็นความสัมพันธ์ทางความหมายของคำลักษณะที่น่าสนใจ อุดม วโรตม์สิกขดิตถ์ (2548: 200) กล่าวถึง การคลุมความ ดังนี้ การลุมความสามารถเกิดขึ้นได้ในลักษณะต่างๆ ดังนี้

“พ่อ”
ก็รวมความหมายว่า เป็นผู้ชายไว้แล้ว”

“โจร”
ก็รวมความหมายว่า ชั่วร้ายไว้แล้ว”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

“ฆ่า”
ก็รวมความหมายว่า ตายด้วย”

ฉะนั้น บางครั้งคนมักจะพูดซ้ำความโดยไม่จำเป็นก็มีอยู่มาก เช่น

“ฉันจะฆ่ามันเสียให้ตาย”

“ผมไม่ชอบมี น้องสาวผู้หญิง”

“ในท้องถิ่นทุรกันดารจะมี โจรผู้ร้ายชุกชุม”

“ผมไม่ชอบดู เลือดสีแดง”

บางครั้งลักษณะของสังคมเปลี่ยนไป ประโยคบางประโยคย่อมมีการใช้เปลี่ยนแปรไปด้วยตามกาล เช่น

“เธอหา เจ้าบ่าวผู้ชายไม่ได้”

จากประโยค ทั้งๆ ที่คำว่าเจ้าบ่าวก็รวมความผู้ชายไว้แล้ว แต่เนื่องจากสภาพการณ์ทางสังคมปัจจุบันมีการแต่งงานระหว่างคนเพศเดียวกันประโยคดังกล่าวจึงเกิดขึ้น

4) การเกยความ

อุดม วโรตม์สิกขดิตถ์ (2548: 200) การเกยความ หมายถึง การที่คำบางคำไม่ใช่คำพ้องความหมายและก็มิได้คลุมความ แต่ว่ามีความหมายเกยกันหรือเหลื่อมกัน เช่น

“พ่อ ลุง ปู่ ตา ไอ้ แสดงความเป็นผู้ชาย”

“เดิน ย่าง ก้าว สาวเท้า นวยนาด ย่อง แสดงความหมายเกี่ยวกับ เดิน”

“วิเศษ เยี่ยม ยอด เลิศ เนี้ยบ นิ้ง เจ๋ง แสดงความหมายว่า ดีมาก”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5) คำหลายหน้าที่

คำหลายหน้าที่มีลักษณะดังนี้ เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ และคณะ (2548: 312-313) อธิบายลักษณะของคำหลายหน้าที่ดังนี้ คำหนายหน้าที่ มีลักษณะที่อาจจะทำให้สับสนกับคำพ้องเสียงได้ คำหลายหน้าที่กับคำพ้องเสียงมีข้อแตกต่างกัน 2 ประการ คือ

ประการแรก คำหลายหน้าที่ คือ คำคำเดียวกันที่มีความหมายแก่นเอื้อให้นำไปใช้ในการทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ได้หลายอย่าง ส่วนคำพ้องเสียงนั้นมีแต่เสียงเท่านั้นที่เหมือนกัน โดยทั่วไปมักจะเป็นหน้าที่ทาไวยากรณ์ต่างกัน ต่จะไม่มีความสัมพันธ์ทางด้านความหมายต่อกัน

ประการที่สอง คำหลายหน้าที่เป็นปรากฏกากรณ์ปกติในการใช้คำในภาษา เป็นแนวโน้มของคนที่จะใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ได้มากที่สุด ส่วนคำพ้องเสียงนั้นจะเป็นเหตุบังเอิญทางภาษา เราอธิบายไม่ได้ว่าการพ้องเสียงเกิดเพราะอะไร

ตัวอย่างคำหลายหน้าที่ในภาษาไทยคำหนึ่ง คือ คำว่า “ที่” ซึ่งมีหน้าทีทางไวยากรณ์ได้ต่างๆ กัน ดังนี้

“เขาซื้อที่มาอีกแปลง”
(ที่ดิน-นาม)

“เขาชี้ที่เกิดเหตุให้ตำรวจ”
(สถานที่-นาม)

“ลูกสองได้ที่สองค่ะ”
(อันดับ-นาม)

“คุณแม่อยู่ที่บ้าน”
(บุพบทบอกสถานที่)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

“ขอน้ำชาสองที่”
(ลักษณนามสำหรับอาหาร)

“ฉันเบื่อที่เขาบ่นเก่ง”
(สันธานนำนามานุประโยค)

“น้ำที่แข็งก็จะกลายเป็นนำแข็ง”
(สันธานนำคุณานุประโยค)

ที่ทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ได้ถึง 4 อย่างคือ นาม บุพบท ลักษณนาม และสันธาน แต่เมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า ที่ แล้วก็จะเห็นว่าคล้ายคลึงกันเป็นลักษณะการใช้คำด้วยความหมายหลัก (ที่ – นามและลักษณนาม) ความหมายเปรียบ (บุพบท และ สันธาน) ทั้งนี้ก็ดวยเหตุที่ความหมายแก่นของคำกว้างพอจะเอื้อให้ใช้ได้ดังนี้

การใช้คำทำหน้าที่ กริยา และคำช่วยกริยา เช่น

กริยา
เขา**อยู่**โรงเรียนแม่ชี

คำช่วยกริยา
เขาทำงาน**อยู่**

กริยา
เรื่อง**แล้ว**ไปนานแล้วหรือยัง

คำช่วยกริยา
ลูกๆ หลับไป**แล้ว**

กริยา
เขา**มา**หาหมอ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำช่วยกริยา
เขาบ่น**มา**หลายชั่วโมงแล้ว

การใช้คำทำหน้าที่ นาม และ บุพบท

นาม
ฉันลูบหลังปลอบเขาอยู่นาน

บุพบท
ต้นมะม่วงหลังบ้านออกลูกแล้ว

นาม
นี่เป็นทางไปแม่สอด

บุพบท
บ้านเขาอยู่ทางอำเภอแม่สอด

นาม
ทิศทั้งสี่คือเหนือ ใต้ ออก ตก

บุพบท
เขาวางตัวอยู่เหนือกฎหมาย

นาม
หวีหัวเสียลูก

บุพบท
ไปยืนหัวแถว

การใช้คำที่ทำหน้าที่ นาม และลักษณนาม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นาม
ช็ดตัวให้แห้งก่อนนะลูก

ลักษณะนาม
หนูอยากได้ตุ๊กตาตัวนั้น

นาม
เอาเชือกมาผูกไว้ก่อน
ลักษณนาม
รัชกาลที่มีช้างเผือกหลายเชือก

นาม
ผู้คนหลั่งไหลกันมาล้นหลาม

ลักษณนาม
เด็กๆ หลายคนตาเจ็บไปแล้ว

นาม
อย่าไปเอาอย่างเขา

ลักษณนาม
เขามีความคิดหลายอย่าง

6) คำลูกกลุ่ม

คำลูกกลุ่มมีลักษณะดังนี้ เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ และคณะ (2548: 314-315) ให้ความหมายและอธิบายลักษณะของคำลูกลุ่มดังนี้ ลักษณะความสัมพันธ์อีกแบบด้านความหมายของคำก็คือ การเป็นคำลูกกลุ่ม และคำจ่ากลุ่ม ดังประโยคตัวอย่างต่อไปนี้

เครื่องเรือน
(ตู้ เตียง โต๊ะ เก้าอี้)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผัก

(ถั่ว บวบ ฟักทอง ผักกาด มะระ)

คำในวงเล็บมีความหมายถึงสิ่งต่างๆ ซึ่งมีคุณสมบัติบางประการร่วมกัน จนทำให้จัดเป็นกลุ่มเดียวกันได้ คุณสมบัติรวมนี้จะไปปรากฏอยู่ในความหมายของคำที่เป็นคำจ่ากลุ่มคือ คำที่อยู่ด้านบนของวงเล็บ

คำลูกกลุ่มและคำจ่ากลุ่มจะมีลักษณะความสัมพันธ์ลดหลั่นกันไปได้หลายชั้น เช่น

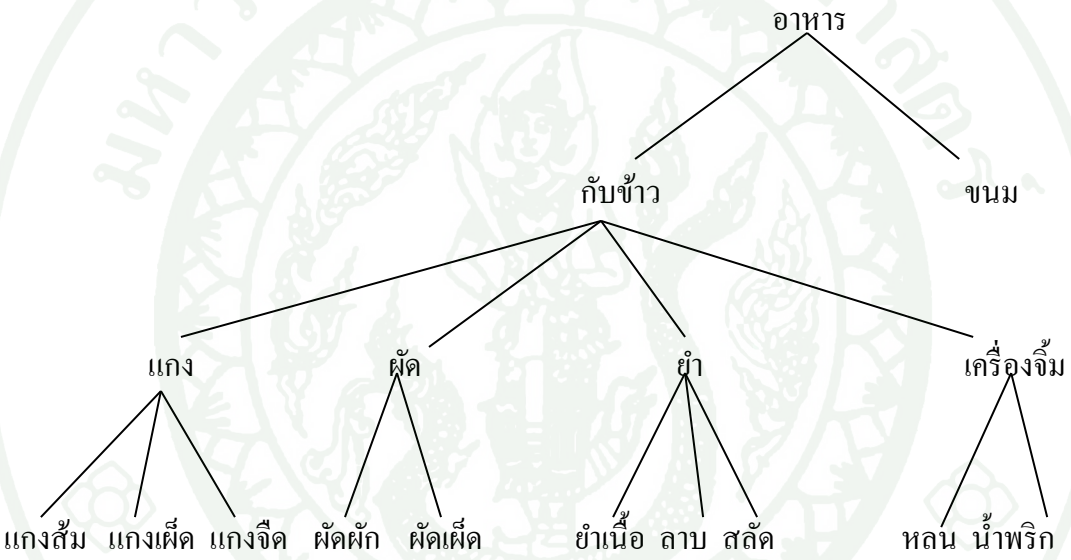

คำลูกกลุ่มบางกลุ่มอาจจะไม่มีคำจ่ากลุ่มปรากฏอยู่ก็ได้ เช่น

กลุ่มที่ 1 ผลัก ดัน ยัน

กลุ่มที่ 2 ชัก ดึง เข็น

กลุ่มที่ 3 โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย กลอนเปล่า ลำ บทขับ

การไม่มีคำจ่ากลุ่ม แสดงว่ายังไม่มีความจำเป็นฯที่จะต้องพูดถึงสิ่งเหล่านี้รวมๆ กัน แต่เมื่อใช้ไปแล้วความจำเป็นนั้นเกิดขึ้น ก็จะมีการสร้างคำใหม่ขึ้นเป็นคำจ่ากลุ่ม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในคำจ่ากลุ่มทั่วๆไป มักจะมีคำชนิดหนึ่งไปรากฏเสมอ เช่น คำว่า ของ เครื่อง ไม้ พืช และ สัตว์ คำเหล่านี้มีความหมายกว้างนำไปใช้เป็นคำจ่ากลุ่มได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ของกิน	ของใช้	ของเล่น
เครื่องมือ	เครื่องครัว	เครื่องกระป๋อง
ไม้ประดับ	ไม้ดอก	ไม้ใบ
พืชสวนครัว	พืชไร่	พืชเศรษฐกิจ
สัตว์บก	สัตว์น้ำ	สัตว์ปีก

นอกจากคำจ่ากลุ่มจะเกิดใหม่ คำลูกกลุ่มก็เกิดใหม่ได้ เช่น คำลูกกลุ่มของคำจ่ากลุ่ม “เพลง” ในสมัยปัจจุบันมีการแยกย่อยเป็นชนิดที่ใช้เรียกด้วยคำลูกกลุ่มใหม่ๆ เช่น เพลงลูกทุ่ง เพลงลูกกรุง ซึ่งเพิ่มเติมเข้ามาจากคำลูกกลุ่มเดิม ซึ่งมีแต่ เพลงไทยเดิม เพลงไทยสากล และเพลงสากล

7) คำเกิดคู่กัน

คำเกิดคู่กันมีลักษณะดังนี้ คำเกิดคู่กันเป็นผลเนื่องมาแต่การพ้องความหมายของคำ เมื่อคำหลายๆคำมีความหมายพ้องกัน คำแต่ละคำจะมีที่ใช้ไม่เหมือนกัน เป็นข้อแตกต่างปลีกย่อยของคำพ้องความหมาย การเกิดคู่กันคือเงื่อนไขของภาษาที่กำหนดว่า คำพ้องความหมายคำใดจะใช้คู่กับคำใดได้บ้าง เช่น คำว่าสวย และ หล่อ ซึ่งมีความหมายพ้องกัน แต่ สวยจะใช้คู่กับผู้หญิง ส่วนหล่อ จะใช้คู่กับ ผู้ชาย

การเกิดคู่กันในภาษาไทยคือการเกิดคู่กันของคำต่อไปนี้ เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ และคณะ (2548: 314-317)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำนามและคำลักษณนาม

คำลักษณนามบางคำมีความหมายกว้างใช้คู่กับคำนามได้เป็นจำนวนมาก เช่น คำ ตัว อัน เป็นต้น ลักษณะนามนี้มักจะเอาไปใช้กันมาก เมื่อผู้พูดนึกลักษณนามที่เหมาะสมไม่ออก เช่น

นายทหารสี่คน แทน นายทหารสี่นาย

ช้างหลายตัว แทน ช้างหลายเชือก
เลื่อยอันนี้ แทน เลื่อยปื้นนี้

คำลักษณะนามบาคำก็มีความหมายแคบมากใช้กับคำนามเพียงไม่กี่คำ เช่น คำว่า เชือก ปื้น ใน ตัวอย่างข้างต้นนั้น หรือคำว่า ลำ (สำหรับไผ่ และอ้อย) และ เลา (สำหรับหลุ่ย) เป็นต้น

คำลักษณนามบางคำก็มีความหมายกำหนดชนิดของนามที่เกิดคู่กัน ด้วยรูปร่างหรือลักษณะบางประการของสิ่งที่คำนามนั้นหมายถึง เช่น

ด้าม ใช้กับ ปากกา พู่กัน ค้อน

แท่ง ใช้กับ ดินสอ ชอล์ก ทองแท่ง

เส้น ใช้กับ เชือก ด้าย โซ่

คำวิเศษณ์หรือคุณศัพท์และคำขยาย ที่หมายความว่า “มาก” หรือ “อยู่ในอัตราสูง”

คำขยายนี้มักจะเกิดคู่กันไปกับคำวิเศษณ์หรือคุณศัพท์เฉพาะคำ ใช้ปะปนกันไม่ได้ เช่น

ปี๋ : ดำปี๋ (ขาวปี๋ สวยปี๋)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จู๋ : สั้นจู๋ (ยาวจู๋ อ้วนจู๋)

ตึก : หนาตึก (บางตึก แพงตึก)

การเกิดคู่กันนี้ บางครั้งก็เป็นปัญหาเรื่องระดับภาษาและภาษาย่อยสังคม เราจะไม่เอาภาษาพูดหรือภาษาเขียนมาใช้ปนกันในการเขียน เช่น

“อะตอม คือ ส่วน**เปี๊ยก**ที่สุดของสสารหรือเอาภาษาเขียนมาใส่ไว้ในภาษาพูด”

“สมไปถึงตลาด แล้วซื้อเนื้อ*สุกร*เสียก่อนนะจ๊ะ”

การละเมิดการเกิดคู่กันทำนองนี้ อาจจะเกิดขึ้นได้ในกรณีที่ผู้พูดต้องการให้ความหมายเชิงอารมณ์บางอย่าง เช่น ความขบขัน หรือการประชดประชัน

การเกิดคู่กันและการเกิดร่วมกันเป็นปรากฏการณ์คล้ายๆกัน ผู้พูดมักจะไม่รู้สึกว่าแตกต่างกัน แต่ในการศึกษาวิเคราะห์ภาษา นักภาษาศาสตร์มักจะแยกปรากฏการณ์ทั้งสองนี้ออกจากกัน การเกิดคู่กันเป็นปัญหาเรื่องความหมายหรืออรถศาสตร์ของภาษา ส่วนการเกิดร่วมกันเป็นปัญหาในการศึกษาเรื่องวากยสัมพันธ์ การที่แยกดังนี้ก็ด้วยเหตุผล 2 ประการ

ประการแรก เงื่อนไขกำหนดการเกิดร่วกันนั้นนำมาสรุปเป็นกฎเกณฑ์บอกได้ล่วงหน้าว่าคำชนิดใดเกิดร่วมกับคำชนิดใด ได้หรือไม่ได้ เช่น คำอริยาอกรรม และ คำกริยาคุณศัพท์ จะเกิดร่วมกับนามในตำแหน่งหลังตัวมันไม่ได้ เช่น

เด็กตาย
(เด็กตายไข้ป่า)

เสื้อสวย
(เสื้อสวยสี)

หรือคำขยายนามจะไม่เกิดตามหลังกริยา เช่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เสื้อเล็กๆ ตัวนั้น
(คนวิ่งเล็กๆ)

วลี และ ประโยคที่ปรากฏในวงเล็บเป็นสิ่งที่ผิดระเบียบของภาษา หรือใช้ไม่ได้ในภาษา

ประการที่สอง การละเมิดเงื่อนไขการเกิดร่วมกันทางไวยากรณ์ จะเกิดเป็นประโยคที่ผิดไวยากรณ์ไม่ได้ความอะไร การละเมิดเงื่อนไขการเกิดคู่กันไม่ผิดไวยากรณ์ และยังพอได้ความอยู่ยิ่งไปกว่านั้น ยังเพิ่มความหมายเชิงอารมณ์ได้ตามต้องการ

8) คำขัดกัน

คำขัดกัน มีลักษณะดังนี้ เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ และคณะ (2548: 317-318) อธิบายถึงคำขัดกัน ดังนี้ การขัดกันของคำ เกิดขึ้นจากการนำคำที่มีความหมายแย้งกันมารวมเข้าไว้ในถ้อยคำเดียวกัน เป็นเหตุให้ประโยคที่กล่าวออกมาไม่ได้ความหมาย แม้จะไม่ผิดไวยากรณ์ เช่น การขัดกันของคำต่อไปนี้

เขาค่อยๆ **ย่อง**เข้าไปอย่าง**เด็ดเดี่ยว**

งูพวกนี้เลื้อย**กระย่องกระแย่งไปหมด**

หนวดเคราเป็น**ปุยขาว**เหมือน**น้ำแข็ง**

ทารกนี้ได้**เห็นโลกมาร่วมร้อยปี**

ข้อควรระวังก็คือ การสับสนการขัดกันของคำ กับการละเมิดการเกิดคู่กัน และการละเมิดการเกิดร่วมกัน

การละเมิดการเกิดคู่กัน เกิดจากการเลือกใช้คำผิดคำแต่ไม่ผิดความหมายและไม่ผิดไวยากรณ์ ประโยคไม่ผิดไวยากรณ์ และยังพอได้ความหมายหรือมีความหมายเชิงอารมณ์เพิ่มมา เช่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผมมีลูกสาวเสียตั้ง 12 **ตัว**

ตัวเขา**ขาวปี๋**ไปเลย

การละเมิดการเกิดร่วมกัน เกิดจากการไม่ทำตามระเบียบทางวากยสัพันธ์ของภาษา มีผลเป็นประโยคผิดไวยากรณ์และไม่มีความหมาย เช่น

เด็กยิ้มแขน

ต้นไม้คลานไปช้าๆ

การขัดกันของคำ เกิดจากการนำคำที่ความหมายแย้งกันมาไว้ด้วยกัน ประโยคหรือวลีไม่ผิดไวยากรณ์แต่ไม่ได้ความหมาย เช่น

ทารกชรา เงื้อไม้เท้าขึ้นขู่

เขานั่งหลังตรงเอกเขนกอยู่บนเก้าอี้

ความหมายประจำรูปคำ โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ทางความหมายของคำมี 8 ลักษณะคือ คำพ้องความหมาย คำที่มีความหมายตรงกันข้าม คำเกยความหมาย คำคลุมความหมาย คำหลายหน้าที่ คำลูกกลุ่ม คำเกิดคู่กัน และ คำขัดกัน การศึกษาถึงความสัมพันธ์ทางความหมายของคำทำให้สามารถพิจารณาความหมายของคำที่ปรากฏในประโยค ว่ามีความสัมพันธ์ทางความหมายกันอย่างไร ทำให้เกิดความซ้อนเกินในภาษาหรือไม่ ลักษณะความซ้อนเกินสามารถเกิดขึ้นได้จากคำพ้องความหมาย คำที่มีความหมายตรงกันข้าม และคำคลุมความหมาย

ค. ความหมายประจำรูปภาษาระดับประโยค

ความหมายประจำรูปประโยค หรือความหมายระดับประโยค เป็นการแปลความหมายของทุกคำที่ปรากฏอยู่ในประโยคนั้นๆ เราไม่สามารถตีความหมายของประโยคโดยการแยกคำแต่ละคำมาหาความหมายเพียงอย่างเดียว แต่เราต้องมองภาพรวมประโยคแต่ละประโยคด้วยเช่นเดียวกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2538: 118-119) กล่าวว่า นักภาษาศาสตร์สนใจความหมายของประโยค ที่เกิดจากการประสานความหมายของส่วนต่างๆ ในประโยคเข้าด้วยกัน เป็นความหมายหรือสารที่ผู้พูด/ผู้เขียนต้องการสื่อให้ ผู้อ่าน / ผู้ฟังทราบ โดยอาศัยภาษาเป็นสื่อในการถ่ายทอด ซึ่งเราได้เห็นแล้วว่า เราใช้คำเป็นหน่วยสื่อความหมายในเบื้องต้น แต่ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันของเรา เราสื่อความหมายที่เป็นความต่อเนื่องเป็นเรื่องราว และเราใช้ประโยคเป็นหน่วยพื้นฐาน ในการสื่อความหมายที่ต่อเนื่องกัน เมื่อประโยคเกิดจากคำหรือการรวมตัวกันของคำ ความหมายของประโยคจึงเกิดจากความหมายของคำ และความสัมพันธ์ของคำในลักษณะต่างๆ ความหมายของประโยคมิได้เกิดจากคำต่างๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นประโยคเท่านั้น และการเข้าใจความหมายของประโยคก็มิได้ขึ้นอยู่กับความรู้ทางไวยากรณ์ของภาษาและความหมายของคำศัพท์ต่างๆในประโยคเท่านั้น ความรูความเข้าใจของผู้ใช้ภาษาที่มีต่อโลก สังคม และสภาพแวดล้อมของการใช้ภาษาในขณะนั้น เป็นสิ่งจำเป็นต่อการทำความเข้าใจความหมายของประโยค ความรู้เรื่องสังคมหรือโลกรอบๆ ตัวทำให้ทราบว่าประโยคที่ได้ยินเป็นไปได้หรือไม่ บางครั้งประโยคอาจจะถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และสื่อความหมายได้ แต่สิ่งที่ประโยคนั้นอ้างถึงอาจไม่มีจริง เช่น

“เงือกสาวขึ้นฝั่งมานั่งบนโขดหิน และสางผมด้วยหวีทองคำเป็นประจำทุกวันที่หน้ากรมอู่ทหารเรือ”

จากประโยคผู้ฟังสามารถเข้าใจความหมายได้ แต่ในขณะเดียวกันก็ทราบว่าประโยคดังกล่าวนี้ไม่จริง เพราะทราบว่าเงือกไม่มีจริงในโลก และเงือกไม่สามารถทำและใช้หวีทองคำได้ความรู้เรื่องโลกรอบตัวมีความสำคัญต่อความเข้าใจความหมายของประโยคหรือข้อความอย่างเห็นได้ชัด เมื่อเราศึกษาการใช้ภาษาของเด็ก สิ่งสำคัญในการตีความหมายประจำรูประโยคนั้นคือ ไม่สามารถตีความหมายของประโยคได้ด้วยการนำเอาความหมายของคำทุกคำที่ปรากฏอยู่ในประโยคมารวมกัน แต่ต้องพิจารณาความสัมพันธ์ของคำทุกคำที่ปรากฏในประโยคว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร แต่ละคำทำหน้าที่อะไรในประโยค จึงจะสามารถตีความหมายของประโยคนั้นๆ ได้

เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ และคณะ (2548: 347) กล่าวถึงปัจจัยในการตีความหมายของประโยคว่า การจะตีความหมายของประโยคได้นั้น จำเป็นต้องมีปัจจัย 5 ประการด้วยกัน คือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความรู้เรื่องความหมายของคำ และความสามารถที่จะเลือกได้ในการณีที่คำมีหลายความหมายว่า ความหมายใดเหมาะสมสำหรับประโยคนั้นๆ

ความรู้เรื่องความสัมพันธ์ของส่วนประกอบต่างๆ ในประโยค ต้องรู้ว่าการเรียงลำดับคำในโครงสร้างผิวที่ปรากฏนั้นแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ คือ ความสัมพันธ์ด้านการก และด้านความอย่างไร

ความรู้ว่าส่วนขยายสำคัญของประโยคอันได้แก่ กาล และ ลักษณาการนั้นจะมีอยู่ในประโยคเสมอ ไม่ว่าจะมีรูปแสดงหรือไม่ และสามารถะบอกได้จากปริบทภาษาหรือปริบทสถานการณ์ว่า ประโยคนั้นๆ มีกาล หรือลักษณาการใด (ลักษณาการ คือ ส่วนขยายที่ได้รายละเดียดว่าปรากฏการณ์ที่กล่าวถึงในประโยคเป็นปรากฏการณ์ลักษณะใด คือเป็นปรากฏการที่เกิดขึ้นสมบูรณ์ล้ว หรือดำเนินอยู่ นอกจากนี้ก็จะบอกเพิ่มเติมได้ว่าข้อความนั้นเป็นการคาดคะเน ข้อพึงปฏิบัติ ข้อปฏิบัติ หรือการเกิดประจำ)

ความรู้ว่าประโยคบางชนิดจะต้องตีความหมายร่วมไปกับประโยคอื่น เพราะมีลักษณะเป็นประโยคไม่อิสระ และมักมีคำเชื่อมแสดงการเชื่อมโยงข้อความกับประโยคที่มาก่อนหรือมาหลัง

ความรู้ว่าประโยคอาจจะมีรูปไม่สมบูรณ์ได้ เพราะการลดรูปและการใช้รูปแทน ซึ่งจะตีความได้ก็โดยอาศัย บริบทภาษา หรือ บริบทสถานการณ์เข้ามาช่วย

ความหมายประจำรูปคำทำให้สามารถแยกประเภททางความหมายของคำได้ คำใดที่มีความหมายเหมือนกันแต่ปรากฏในรูปที่ต่างกันคือ คำพ้องความหมาย และในทางกลับกัน คำใดที่มีลักษณะทางความหมายที่ตรงกันข้ามกันคือ คำที่มีความหมายตรงกันข้าม คำพ้องความหมายแสดงถึงการหลากคำในภาษาไทย โดยมีคำให้เลือกใช้ในภาษาที่หลากหลายทั้งๆ ที่มีความหมายเหมือนกัน ทั้งนี้การเลือกคำพ้องความหมายมาใช้ในภาษาต้องคำนึงถึงสถานการณ์การสื่อสารในขณะนั้น คำนึ่งถึงบริบทในการสื่อการ และวัตถุประสงค์ที่นำไปใช้ เช่น คำว่า “พ่อ” กับ “บิดา” หรือ “กิน”, “รับประทาน” หรือ “เสวย” เป็นต้น

ความหมายประจำรูปคำที่มีความสัมพันธ์กันในประโยคจะทำให้ทราบถึงความหมายประจำประโยค การที่จะทราบถึงความหมายประจำรูปประโยคนั้นไม่สามารถทราบได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพียงแค่ทราบว่าคำแต่ละคำในประโยคมีความหมายอย่างไร แต่สิ่งสำคัญคือ ต้องทราบถึงความสัมพันธ์ของคำแต่ละคำในประโยคนั้นๆ ว่าแต่ละคำเมื่อนำมาประกอบกันขึ้นในประโยคแล้วแต่ละคำมีหน้าที่อะไรใน และมีความสัมพันธ์กันอย่างไร จึงจะสามารถทำให้เข้าใจถึงความหมายประจำรูปประโยคได้อย่างชัดเจน

ดังนั้นสรุปได้ว่า การศึกษาความหมายของคำมี และความสัมพันธ์ทางความหมายของคำที่ปรากฏในประโยคเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เข้าใจประโยคว่ามีความหมายอย่างไร และมีความสำคัญที่จะทำให้การสื่อสารแต่ละครั้งมีความสมบูรณ์ และเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

3.2 การวิเคราะห์ความหมายของคำโดยการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ การวิเคราะห์อรรถลักษณ์มีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

ทุกคำในทุกภาษามีความหมายประจำคำเพื่อใช้ในการสื่อความหมายในแต่ละครั้ง การค้นหาความหมายของคำอย่างง่ายที่สุดคือ การค้นหาจากพจนานุกรม หรือ Dictionary แต่เนื่องจากความเป็นจริง การสื่อสารในชีวิตประจำวัน การนำคำต่างๆ มาใช้สื่อสาร การแปลความหมายของคำย่อมมีอิทธิพลจากสิ่งต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ความสัมพันธ์ของคำกับคำอื่นๆ

เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ และคณะ (2548: 319-322) กล่าวว่า นักภาษาศาสตร์ที่สนใจศึกษาเรื่องความหมาย มักจะเรียกกันว่านักอรรถศาสตร์ นักอรรถศาสตร์มีวิธีการในการศึกษาความหมายของคำไปต่างกัน ขึ้นอยู่กับภูมิหลังและความสนใจของแต่ละคน เช่น นักอรรถศาสตร์ที่มีภูมิหลังทางด้านมานุษยวิทยาก็จะสนใจว่า ความหมายของคำในภาษาแสดงให้เห็นลักาณะแนวคิดทางวัฒนธรรมของผู้พูดอย่างไร นักอรรถศาสตร์ที่น่าสนใจวิชานิรุกติศาสตร์ ก็จะศึกษาความหมายในแง่การเปลี่ยนแปลงและที่มาของความหมายของคำต่างๆ แต่วิธีการวิเคราะห์ที่ใช้กันอยู่มากในการศึกษาความหมายของคำ คือ การวิเคราะห์อรรถลักษณ์

อรรถลักษณ์ประจำคำยังเป็นการบอกถึงความหมายแก่นของคำนั้นๆ ดังที่ วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2533: 114) กล่าวว่า เราจะทราบได้อย่างไรว่า อะไรเป็นความหมายหลัก อะไรไม่ใช่ วิธีที่นำมาใช้ในการทดสอบที่แสดงความเป็นไปไม่ได้ เช่น “ป้าเป็นผู้ชาย” “ป้าอายุน้อยกว่าแม่” ซึ่งจะมีผู้คัดค้านว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ซึ่งหมายความว่า “ป้าต้องเป็นผู้หญิง” “ป้าต้องมีอายุมากกว่าแม่” เป็นต้น ลักษณะที่จำเป็นของคำนี้นักอรรถศาสตร์เรียกว่าเป็นความหมายแก่น หรืออรรถลักษณ์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นักอรรถศาสตร์ใช้อรรถลักษณ์แสดงความหมายของคำดังตัวอย่างอรรถลักษณ์ของคำว่า “ป้า” และ “แม่” ดังนี้

ป้า

+ มนุษย์
- ผู้ให้กำเนิด
+ เพศหญิง
+ อายุมากกว่า

แม่

+ มนุษย์
+ ผู้ให้กำเนิด
+ เพศหญิง
- อายุมากกว่า

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณ์คำทั้ง 2 ดังกล่าวข้างต้น “ป้า” และ “แม่” มีอรรถลักษณ์ที่เหมือนกันคือ [+มนุษย์] [+เพศหญิง] คือ เป็นมนุษย์ และเป็นเพศหญิง ส่วนอรรถลักษณ์ทำให้สองคำนี้มีความหมายต่างกัน คือ [-ผู้ให้กำเนิด] และ [+ ผู้ให้กำเนิด] ในกรณีการเปรียบเทียบอรรถลักษณ์ของทั้งสองคำนี้ “ป้า” ถือว่า ไม่ใช่ผู้ให้กำเนิด แต่ “แม่” ถือว่า เป็นผู้ให้กำเนิด

ชัชวดี ศรลัมพ์ (2554: 11-12) กล่าวถึงอรรถลักษณ์ของคำ ไว้ดังนี้ จากแนวความคิดเรื่องการจัดกลุ่มความหมายของคำ ที่เชื่อว่าความหมายของคำนั้นไม่ได้เกิดอิสระโดดเดี่ยวตามลำพัง แต่ความหมายของคำจะมาจากความสัมพันธ์กับความหมายของคำอื่นๆ ในปริบทเดียวกัน และจากอิธิพลของทฤษฎีการจัดกลุ่มทางความหมาย นำไปสู่วิธีการวิเคราะห์ความหมายของคำ ที่เรียกว่า การวิเคราะห์อรรถลักษณ์ หรือ การวิเคราะห์องค์ประกอบของความหมายของคำ ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานว่า ความหมายของคำสามารถจำแนกแยกเป็นความหมายย่อยๆได้ โดยความหมายย่อยของคำนั้นประกอบกันเข้าเป็นความหมายของคำๆ หนึ่ง ส่วนการที่จะวิเคราะห์หาความหมายย่อยของคำได้ พิจารณาจากความสัมพันธ์ทางความหมายที่มีร่วมกันระหว่างคำหนึ่งกับคำอื่นๆ ความหมายย่อย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ของคำเรียกว่า อรรถลักษณ์ เช่น คำว่า “แหวน” หมายถึง เครื่องประดับสำหรับสวมนิ้ว ทำด้วยเงินหรือทองเป็นต้น

การวิเคราะห์อรรถลักษณ์ เป็นผลมาจากแนวความคิดของทฤษฎีการจัดกลุ่มทางความหมายที่เชื่อว่า คำนั้นสามารถจัดกลุ่มเข้าพวกเดียวกันได้ ซึ่งการจะจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกันได้นั้นจ้องมีความหมายที่ร่วมกัน ในการที่จะหาความหมายที่ร่วมกันของคำนั้นได้จากการวิเคราะห์อรรถลักษณ์หรือความหมายย่อยของคำ การวิเคราะห์อรรถลักษณนั้นนอกจากจะจัดกลุ่มคำที่มีความหมายร่วมกันให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันได้แล้ว ยังแยกคำที่ไม่มีความหมายย่อยร่วมกันออกนอกกลุ่มเดียวกันได้ด้วย

เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ และคณะ (2548: 319) การวิเคราะห์ความหมายของคำโดยวิธีวิเคราะห์ อรรถลักษณ์ วิธีการนี้มีหลักการสำคัญอยู่ 2 ประการ คือ 1. ความหมายของคำนำมาแจกเป็นส่วนความหมายย่อยได้ ส่วนย่อยเหล่านี้เรียกว่า อรรถลักษณ์ และ 2. อรรถลักษณ์แต่ละประการที่ประกอบขึ้นมาเป็นความหมายของคำแต่ละคำนั้น จะมิใช่อรรถ-ลักษณ์ที่พบในคำเพียงคำเดียว กล่าวคือ อรรถลักษณ์เป็นเครื่องช่วยให้เราเห็นความสัมพันธ์ของความหมายของคำต่างๆ

ในขณะเดียวกัน ชัชวดี ศรลัมพ์ (2554: 12-14, อ้างจาก Eugene Nida 1975) ได้เสนอแนวทางการวิเคราะห์เรื่ององค์ประกอบของความหมาย และเสนอขั้นตอนในการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ว่ามี 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เลือกคำที่มีความหมายสัมพันธ์กัน

ขั้นตอนที่ 2 การลงรายการคำ

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ความหมายย่อย

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ความหมายย่อยประจำคำ

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบข้อมูล

ขั้นตอนที่ 6 พิจารณาความหมายย่อยของคำทุกคำที่มีร่วมกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อพิจารณาขั้นตอนการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ของ เพียรศิริ วงศ์วิภานนนท์ และคณะ (2548. -319) และชัชวดี ศรลัมพ์ (2554: 12 -14, อ้างจาก Eugene Nida 1975) สามารถสรุปแนวทางการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตัวอย่างเช่น คำว่า พ่อ ความหมายของ พ่อ สามารถแยกอรรถลักษณ์ได้ หลายอรรถลักษณ์ดังนี้

พ่อ
<มีชีวิต>
<เพศชาย>
<โตแล้ว>
<มีลูก>
<มนุษย์>
<สัตว์?>

เห็นได้ว่า อรรถลักษณ์เหล่านี้สามารถเป็นอรรถลักษณ์ของคำอื่นๆ ได้อีกหลายคำ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่าง ดังนี้การวิเคราะห์อรรถลักษณ์ของคำว่า **พ่อ แม่ หนุ่ม สาว เด็กชาย** และ **เด็กสาว**

พ่อ	**แม่**
<มีชีวิต>	<มีชีวิต>
<เพศชาย>	<เพศหญิง>
<โตแล้ว>	<โตแล้ว>
<มีลูก>	<มีลูก>
<มนุษย์>	<มนุษย์>
<สัตว์>	<สัตว์>

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หนุ่ม	**สาว**
<มีชีวิต>	<มีชีวิต>
<เพศชาย>	<เพศหญิง>
<ไม่มีลูก>	<ไม่มีลูก>
<มีลูก>	<มีลูก>
<โตแล้ว>	<โตแล้ว>
<มนุษย์>	<มนุษย์>

เด็กชาย	**เด็กสาว**
<มีชีวิต>	<มีชีวิต>
<เพศชาย>	<เพศหญิง>
<ยังไม่โต>	<ยังไม่โต>
<ไม่มีลูก>	<ไม่มีลูก>
<มนุษย์>	<มนุษย์>

เมื่อเปรียบเทียบดูจะเห็นว่า มีอรรถลักษณ์ร่วมในความหมายของคำเหล่านี้หลายประการ ดังนี้คือ

อรรถลักษณ์ (มีชีวิต) อรรถลักษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความหมายของคำทุกคำ แสดงว่าคำทั้ง 6 นี้มีความหมายถึงสิ่งมีชีวิต ซึ่งทำให้คำเหล่านี้มีความหมายต่างจากคำว่า ดินสอ ปากกา

อรรถลักษณ์ (มนุษย์) อรรถลักษณ์นี้เป็นอีกอรรถลักษณ์หนึ่ง ที่แปลกไปจากคำอื่นตรงที่มีความหมายถึง “พ่อ” “แม่” ได้ จึงมีอรรถลักาณ์ (สัตว์) ปรากฏอยู่ด้วย

อรรถลักษณ์ (เพศชาย) (เพศหญิง) อรรถลักษณ์คู่นี้เป็นอรรถลักษณ์ที่แยกคำทั้ง 6 ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม (เพศชาย) ได้แก่ พ่อ หนุ่ม เด็กชาย และ กลุ่ม (เพศหญิง) ได้แก่ แม่ สาว และ เด็กหญิง

อรรถลักษณ์ (โตแล้ว) (ยังไม่โต) อรรถลักษณ์คู่นี้มีลักษณะเหมือนอรรถลักษณ์คู่ (เพศชาย) (เพศหญิง) เพราะแยกคำออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม (โตแล้ว) ได้แก่ พ่อ แม่ หนุ่ม สาว และ กลุ่ม (ยังไม่โต) ได้แก่ เด็กชาย และ เด็กหญิง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อรรถลักษณ์ (มีลูก) (ไม่มีลูก) อรรถลักษณ์คู่นี้ แบ่งกลุ่มคำออกเป็น 2 กลุ่ม เช่นกัน คือ กลุ่ม (ไม่มีลูก) ได้แก่ หนุ่ม สาว เด็กหญิง และ เด็กชาย และกลุ่ม (มีลูก) ได้แก่ พ่อ และแม่

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ดังกล่าวนั้นสามารถช่วยในการแบ่งกลุ่ม เช่น กลุ่ม (มีลูก) และ กลุ่ม (ไม่มีลูก) กลุ่ม (เพศชาย) และกลุ่ม (เพศหญิง) และมักมีลักษณะตรงกันข้าม ดังนั้นแทนที่จะใช้อรรถลักษณ์จำนวนมากในการพรรณนาความหมายของคำ นักอรรถศาสตร์จะใช้อรรถลักษณ์จำนวนน้อยลง แต่กำหนดให้อรรถลักษณ์เป็นคุณสมบัติ 2 ค่า ตัวอย่างเช่น แทนที่จะมีอรรถลักษณ์ (มีลูก) และ (ไม่มีลูก) ก็ใช้อรรถลักาณ์ 2 ค่าเพียงประการเดียวคือ [± มีลูก] อรรถลักษณ์ (มีลูก) คือ [+ มีลูก] และอรรถลักษณ์ (ไม่มีลูก) คือ [-มีลูก] เป็นต้น

จากขั้นตอนการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ดังกล่าวมีลักษณะเหมือนกับขั้นตอนการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ของ ชัชวดี ศรลัมพ์ (2554: 12 -14, อ้างจาก Eugene Nida 1975) ในขั้นตอนที่ 1 และ 2 จากทั้งหมด 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เลือกคำที่มีความหมายสัมพันธ์กัน ในขั้นตอนนี้เป็นการคัดเลือกคำที่มีความหมายสัมพันธ์กันหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความหมายที่ปรากฏในอรรถเขตเดียวกัน ตัวอย่างเช่น อรรถเขตของคำที่แสดงความสัมพันธ์ทางเชื้อสาย เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย แม้เราจะสังเกตได้ว่า ความหมายของคำนั้นสัมพันธ์กัน แต่ขั้นตอนนี้ จะแสดงให้เห็นชัดเจนขึ้นว่าเมื่อวิเคราะห์แล้วความหมายนั้นสัมพันธ์กันอย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 การลงรายการคำ ขั้นตอนนี้ เป็นการลงรายการคำที่มีความหมายเฉพาะแตกต่างจากความหมายของคำที่จัดอยู่ในขอบเขตของความหมายเดียวกัน เช่น พ่อ กับ แม่ จะมีความหมายย่อยที่เป็นความหมายพื้นฐาน ในขณะที่ คำว่า พ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง จะมีความหมายย่อยที่ขยายขอบเขตออกไป ขั้นตอนที่ 2 นี้ จะช่วยทำให้เราตรวจสอบได้ว่า ความหมายย่อยที่ควรเป็นความหมายพื้นฐานที่มีร่วมกันของคำ (ที่จัดอยู่ในขอบเขตทางความหมาย) เดียวกันควรเป็นความหมายใดได้บ้าง นอกจากนั้นจะช่วยทำให้ผู้วิเคราะห์สามารถตรวจสอบได้ว่า ในขอบเขตของความหมายของคำหนึ่งๆ นั้น มีสิ่งที่อ้างถึงเป็นอะไรได้บ้าง

การใช้อรรถลักษณสองค่าทำให้เราบอกความหมายของคำทุกๆคำที่ยกมา และแสดงความสัมพันธ์อันได้แก่ ความคล้ายคลึง และแตกต่างของคำเหล่านี้ได้ ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ่อ
+ มีชีวิต
± มนุษย์
+ โตแล้ว
+ มีลูก
+ ชาย

แม่
+ มีชีวิต
± มนุษย์
+ โตแล้ว
+ มีลูก
- ชาย

หนุ่ม
+ มีชีวิต
+ มนุษย์
+ โตแล้ว
- มีลูก

สาว
+ มีชีวิต
+มนุษย์
+ โตแล้ว
- มีลูก

เด็กชาย
+ มีชีวิต
+ มนุษย์
- โตแล้ว
+ ชาย

เด็กหญิง
+ มีชีวิต
+ มนุษย์
- โตแล้ว
- ชาย

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ดังกล่าวสามารถเห็นความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันด้านความหมายของคำทั้ง 6 ได้

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ความหมายย่อย ขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ว่า ความหมายย่อยที่เราแยกย่อยออกมานั้นมีความหมายใดที่คำกลุ่มนั้นมีร่วมกัน เป็นการพิจารณาความหมายย่อยของคำหลังจากที่เราได้ความหมายย่อยที่เป็นความหมายพื้นฐานแล้ว ขั้นตอนนี้จะทำให้เห็นว่าความหมายย่อยของคำแต่ละคำนั้นมีความหมายย่อยใดบ้างที่เป็นความหมายของกลุ่มคำ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ความหมายย่อยประจำคำ ขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์หาความหมายย่อยประจำคำ เป็นตอนที่ทำให้เราสามารถเห็นได้ว่า ความหมายใดจะเป็นความหมายย่อยของคำใดคำหนึ่งที่ทำให้คำนั้นๆ แตกต่างจากคำอื่นๆ เช่น

พ่อ	**แม่**	**ลูกชาย**	**ลูกสาว**
เพศชาย	เพศหญิง	เพศชาย	เพศหญิง
มีลูก	มีลูก	ไม่มีลูก	ไม่มีลูก
มีอายุเลย 17 ปี	มีอายุเลย 17 ปี	อายุน้อย	อายุน้อย

ขั้นตอนที่ 4 นี้ จะทำให้เราสามารถมองเห็นความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างความหมายของคำได้

อรรถลักษณ์บางอรรถลักษณ์จะให้ความหมายโดยนัยเกี่ยวกับอรรถลักษณ์อื่นได้ เช่น [+ มนุษย์] ย่อมแสดงว่า [+มีชีวิต] หรือ [+ มีลูก] ย่อมแสดงว่า [+ โตแล้ว] อรรถลักษร์ที่เป็นความหมายโดยนัยของอรรถลักษณ์อื่น เช่น [+ มีชีวิต] ก็ดี หรือ [+ โตแล้ว] ก็ดี เป็นอรรถลักษณ์ชนิดเดาได้ จากการปรากฏอยู่ของอรรถลักษณ์อื่นด้วยเหตุนี้เอง จึงไม่จำเป็นต้องแสดงอรรถลักษณ์ลงไปในทุกประการอย่างในแผนภูมิอรรถลักษณ์ที่ 2 อาจจะเลือกแสดงเฉพาะอรรถลักษณ์เด่น และละอรรถลักษณ์เดาได้เอาไว้ ดังนี

พ่อ
- ± มนุษย์
- + โตแล้ว
- + มีลูก
- + ชาย

แม่
- ± มนุษย์
- + โตแล้ว
- + มีลูก
- - ชาย

ผู้ชาย
- + มนุษย์
- - มีลูก
- - โตแล้ว
- + ชาย

ผู้หญิง
- + มนุษย์
- - มีลูก
- - โตแล้ว
- - ชาย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เด็กชาย	เด็กหญิง
+ มนุษย์	+ มนุษย์
- มีลูก	- มีลูก
- โตแล้ว	- โตแล้ว
+ ชาย	- ชาย

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบข้อมูล เป็นขั้นตอนที่ผู้วิเคราะห์ทำการทดสอบ ตรวจสอบข้อมูลว่า ความหมายย่อยที่วิเคราะห์หรือลงรายละเอียดไปนั้น ถูกต้องหรือเป็นจริงมากน้อยเพียงใด

ขั้นตอนที่ 6 พิจารณาความหมายย่อยของคำทุกคำที่มีร่วมกัน ขั้นตอนที่ 6 นี้ เป็นการพิจารณาว่า ความหมายย่อยใดที่จะเป็นความหมายประจำของคำที่ทำให้คำหนึ่งต่างจากคำอื่นๆ และนำมาบันทึกให้อยู่ในรูปของแผนภูมิที่แสดงคุณลักษณะที่เหมือนหรือแตกต่างของคำ มีค่าเป็นบวกหรือเป็นลบ ตัวอย่างเช่น

พ่อ	แม่	ลูกชาย	ลูกสาว
[+ชาย]	[-ชาย]	[+ชาย]	[-ชาย]
[+มีลูก]	[+มีลูก]	[-มีลูก]	[-มีลูก]
[+มีอายุ]	[+มีอายุ]	[-มีอายุ]	[-มีอายุ]

การวิเคราะห์อรรถลักษณ์ตามขั้นตอนดังกล่าวสามารถวิเคราะห์ความหมายประจำรูปคำที่ได้กล่าวไว้ ในหัวข้อ ความหมายประจำรูปคำ ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ประเภทด้วยกัน ดังที่ เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ และคณะ (2548. 322-323) ได้แสดงการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ของคำพ้องความหมายและคำที่มีความหมายตรงกันข้าม ดังนี้

คำพ้องความหมายคือ คำที่มีรูปต่างกัน แต่มีอรรถลักษณ์ชุดเดียวกัน ยกเว้นส่วนที่แสดงความแตกต่างปลีกย่อยซึ่งเป็นส่วนที่เติมเข้าไป เช่น ความแตกต่างระหว่างหัว และศีรษะ ซึ่งต่างกันเพราะคำหนึ่งเป็นภาษาไม่เป็นทางการ [-ทางการ] และอีกคำหนึ่งเป็นภาษาทางการ [+ทางการ]

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หัว	**ศีรษะ**
+ อวัยวะ	+ อวัยวะ
+ สูงสุด	+ สูงสุด
- ทางการ	+ ทางการ

การเป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามเราจะใช้อรรถลักษณะอธิบายคำที่มีความหมายตรงกันข้ามได้ว่าเป็นคำที่มีอรรถลักษณ์อื่นเหมือนกันหมดต่างกันแต่เพียงอรรถลักษณ์เดียว เช่น คำว่า พ่อ และ แม่ ซึ่งแย้งกันเพราะอรรถลักษณ์ [± ชาย] เท่านั้น

พ่อ	**แม่**
± มนุษย์	± มนุษย์
+ มีลูก	+ มีลูก
+ ชาย	- ชาย

ในการแจกแจงความหมายย่อยของคำประสบกับความยากลำบากบางประการ ได้แก่

ปัญหาด้านภาษา ภาษาที่ใช้ในการอธิบายความหมายย่อยนั้น ต้องการภาษาที่กระชับและรัดกุม แต่ในตัวภาษาเอง ไม่สามารถใช้อธิบายความหมายของคำบางคำได้ เช่น สีแดง สีเขียว หรือกลิ่นต่างๆ เช่น กลิ่นเหม็น บูด ตุ เน่า ฯลฯ

ปัญหาในการค้นหาความหมายที่ต่างกันของคำๆเดียวที่ใช้ในบริบทที่ต่างกัน คำบางคำเราเห็นว่าเมื่อมันไปปรากฏในตำแหน่งที่ต่างกันนั้น ความหมายจะเปลี่ยนไป เช่น เขา**ขึ้น**บันได เขาอ้วน**ขึ้น** เขาสวย**ขึ้น** เขาสร้างบ้าน**ขึ้น**ใหม่ **ขึ้น**อยู่กับว่าใครเป็นคนสอน

ปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องมุมมองของผู้พูดภาษา คำๆ เดียวกัน ถ้าพิจารณาจากมุมมองที่ต่างกันจะได้หความหมายที่ต่างกัน เช่น คำว่า behind กับ in front of หรือ ไป กับ มา

การวิเคราะห์อรรถลักษณ์ความหมายย่อยของคำ ประเด็นสำคัญอยู่ที่เป็นวิธีการวิเคราะห์ความหมายที่เน้นเรื่องความแตกต่าง ซึ่งมีพื้นฐานอยู่ที่ความสัมพันธ์ของคำมากกว่าที่ลักษณะทางกายภาพ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปัญหาสำคัญเรื่องหนึ่งที่เกิดจากการวิเคราะห์ความหมายย่อยของคำนั้นอยู่ที่ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างคำ บางครั้งเราอาจจะไม่สามารถเข้าใจได้ชัดเจน เช่น คำว่า เจ้านาย ลูกน้อง หัวหน้า คนงาน ผู้แทนหน่วยงาน คำเหล่านี้เกี่ยวข้องกับเรื่องความสัมพันธ์ของบุคคลในด้านสถานภาพและบทบาทซึ่งทำให้การวิเคราะห์ยากมากขึ้น

การวิเคราะห์ความหมายของคำ หรือการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ สามารถวิเคราะห์ความหมายเพื่อจำแนกคำตามลักษณะของความหมายที่ปรากฏในอรรถลักษณ์ของแต่ละคำ การจัดประเภทของคำตามความหมายโดยการวิเคราะห์อรรถลักษณ์นี้จะทำให้ทราบว่า คำที่นำมาวิเคราะห์มีความหมายเหมือนกัน คำที่มีความหมายแย้งกัน หรือมีความหมายครอบคลุมซึ่งกันและกันหรือไม่ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ความซ้อนเกินที่เกิดขึ้นจากการใช้คำที่มีความหมายดังกล่าว

4. แนวคิดเกี่ยวกับการโยงไปสู่ข้อสรุป (Entailment)

แนวความคิดเกี่ยวกับการศึกษาการโยงไปสู่ข้อสรุป หรือ Entailment แบ่งเป็น 2 หัวข้อ ดังนี้

4.1 ความหมายของการโยงไปสู่ข้อสรุป

4.2 ลักษณะของการเกิดการโยงไปสู่ข้อสรุป

4.1 ความหมายของการโยงไปสู่ข้อสรุป ความหมายของการโยงไปสู่ข้อสรุปสามารถกล่าวในประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

การโยงไปสู่ข้อสรุปเป็นแนวคิดเกี่ยวกับอรรถศาสตร์ในระดับประโยค เป็นการบ่งชี้ข้อมูลของประโยคหนึ่ง ไปสู่อีกประโยคหนึ่งซึ่งมีความเกี่ยวพันธ์ทางด้านความหมาย การโยงไปสู่ข้อสรุปมาจากคำว่า “Entailment” กฤษดาวรรณ หงศ์ลดารมภ์ และธีรนุช โชคสุวณิช (2557: 34) กล่าวถึงการโยงไปสู่ข้อสรุปว่า การโยงไปสู่ข้อสรุป หรือ Entailment คือความเชื่อมโยงของมูลบทกับมโนทัศน์สำคัญทางอรรถศาสตร์ในระดับประโยค ซึ่งมีประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจภาษาในการสื่อสารใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประโยคสองประโยคที่มีจุดเน้นรายละเอียดที่ต่างกัน

กฤษดาวรรณ หงศ์ลดารมภ์ และธีรนุช โชคสุวณิช (2557: 34-35) ได้แสดงตัวอย่างประโยคเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของประโยค เช่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยคที่ 1. ประตูทุกบานไม่ปิด

ประโยคที่ 2. ประตูบางบานเปิด

จากประโยค ประตูทุกบานไม่ปิด โยงไปสู่ข้อสรุปได้ว่า ประตูบางบานเปิด เนื่องจากคำบอกปริมาณ *ทุก* เป็นคำที่รวมความหมายของคำบอกปริมาณที่มีน้ำหนักอ่อนกว่าคำว่า *บาง* เอาไว้ด้วย

จากความหมายและลักษณะการเกิดการโยงไปสู่ข้อสรุปดังกล่าวสอดคล้องกับแนวความคิดของ Saeed (2009: 4) ที่อธิบายความหมายของ การโยงไปสู่ข้อสรุป (Entailment)ว่าเป็นลักษณะความสัมพันธ์ทางความหมายของประโยคตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไปโดยสื่อความหมายเหมือนกัน ในลักษณะที่ต่างกัน ถ้าประโยคที่ 1 นำไปสู่ข้อสรุป (entail) ในประโยคที่ 2 นั่นหมายถึงเมื่อเราเข้าใจความหมายของประโยคที่ 1 เราจะสามารถเข้าใจความหมายของประโยค 2 ได้โดยอัตโนมัติ และเป็นไปไม่ได้เมื่อรับรู้ประโยคที่ 1 แล้ว จะปฏิเสธการรับรู้ประโยคที่ 2 เช่น

ประโยคที่ 1. เฮนรี่**สังหาร**ผู้จัดการธนาคารที่เขาทำงานอยู่

ประโยคที่ 2. ผู้จัดการธนาคารที่เฮนรี่ทำงานอยู่**ตาย**

จากตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่า ประโยคที่ 1) นำมาซึ่งความหมายของประโยคที่ 2) สามารถอธิบายความสัมพันธ์ทางด้านความหมายของประโยคได้ว่า เมื่อ “ผู้จัดการถูกสังหาร” เราสามารถรับรู้โดยอัตโนมัติว่า “ผู้จัดการตาย” ดังนั้นการรับรู้ในประโยคที่ 2) จึงเกิดขึ้นมาโดยอัตโนมัติ การรับรู้ความหมายของทั้งสองประโยค จำเป็นต้องอาศัยความรู้ด้านความหมายของคำของผู้ใช้ภาษา ซึ่งจากประโยคตัวอย่างทั้งสอง คำที่มีความสัมพันธ์ทางด้านความหมาย คือ “ฆาตกรรม” และ “ตาย”

ความสัมพันธ์ของประโยคในลักษณะการโยงไปสู่ข้อสรุป ในบางประโยคแสดงถึงความสอดคล้องของประโยคในด้านความเป็นเหตุเป็นผล หรือ ด้านตรรกศาสตร์ Crystal (1941: 162) กล่าวว่า การโยงไปสู่ข้อสรุปเป็นรูปแบบหนึ่งของแนวความคิดทางตรรกศาสตร์ แต่ปัจจุบันได้นำมาศึกษาเกี่ยวกับการเรียนอรรถศาสตร์ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างประโยคสองประโยค นั่นคือความเป็นจริงในประโยคที่สอง จำเป็นที่จะต้องเป็นไปตามความเป็นจริงของประโยคที่หนึ่ง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เช่น “ฉันเห็นสุนัข” และ “ฉันเห็นสัตว์” แนวความคิดดังกล่าวสอดคล้องกับ Castro (2003: 78) ที่กล่าวว่า การโยงไปสู่ข้อสรุป (Entailment) เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับตรรกศาสตร์ วัจนปฏิบัติศาสตร์ ปรัชญาภาษา และ อรรถศาสตร์ ซึ่งเราจำเป็นต้องมีความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ หรือ ประโยค เช่น

“ทีม A ได้คะแนนมากกกว่าทีมตรงกันข้าม ทีม A จึงชนะทีมตรงกันข้าม”

มีการโยงไปสู่ข้อสรุป เกี่ยวโยงกับคำศัพท์ “ชนะ” คือ ทีม A ได้คะแนนมากกว่าทีมตรงกันข้าม ดังนั้นจึงโยงไปสู่ข้อสรุปว่า “พวกเขาชนะทีมตรงกันข้าม” ในด้านความหมายของคำศัพท์ จะเหมือนคำนิยามจากพจนานุกรม (ชนะ)

Yule (1996: 25-26) อธิบาย และแสดงตัวอย่างการโยงไปสู่ข้อสรุปในแง่มุมของตรรกศาสตร์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น เช่น

“พี่ชายของแมรี่ซื้อม้า 3 ตัว”

จากประโยคตัวอย่าง สามารถเกิดการ นำไปสู่ข้อสรุปได้ในหลายกรณี เช่น

พี่ชายแมรี่ซื้ออะไรบางอย่าง

พี่ชายแมรี่ซื้อสัตว์มา 3 ตัว

พี่ชายแมรี่ซื้อม้ามากกว่า 2 ตัว

พี่ชายแมรี่ซื้อม้า 3 ตัว

การโยงไปสู่ข้อสรุปเป็นข้อความที่มีความหมายคล้อยตามประโยคต้นเสมอหรือดังตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

ประโยคที่ 1 โรเวอร์ จับกระรอก 3 ตัว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยคที่ 2 มีคนจับกระรอก 3 ตัว

จากความหมายของการโยงไปสู่ข้อสรุปดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การโยงไปสู่ข้อสรุป (Entailment) หมายถึง ประโยค 2 ประโยคขึ้นไปที่มีความสัมพันธ์กันทางด้านความหมาย โดย หากประโยคที่ 1 โยงไปสู่ข้อสรุปของประโยคที่ 2 นั่นหมายถึง เมื่อรับรู้ความหมายของประโยคที่ 1 เราจะสามารถรับรู้ความหมายของประโยคที่ 2 โดยอัตโนมัติ และเป็นไปไม่ได้ว่า เมื่อรับรู้ประโยคที่ 1 แล้วจะไม่สามารถรับรู้ประโยคที่ 2 ได้

4.2 ลักษณะการเกิดการโยงไปสู่ข้อสรุป

จากความหมายของการโยงไปสู่ข้อสรุป หมายถึง ประโยค 2 ประโยคขึ้นไปที่มีความสัมพันธ์กันทางด้านความหมายโดย หากประโยคที่ 1 โยงไปสู่ข้อสรุปของประโยคที่ 2 นั่นหมายถึง เมื่อรับรู้ความหมายของประโยคที่ 1 เราจะสามารถรับรู้ความหมายของประโยคที่ 2 โดยอัตโนมัติ และเป็นไปไม่ได้ว่า เมื่อรับรู้ประโยคที่ 1 แล้วจะไม่สามารถรับรู้ประโยคที่ 2 ได้

ลักษณะความสัมพันธ์ทางความหมายของประโยคดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะ ดังนี้

Cruse (2000: 28-29) กล่าวว่า การโยงไปสู่ข้อสรุป นำมาใช้ในสาขาวิชาภาษาศาสตร์ด้านอรรถศาสตร์ ทำให้มีความแตกต่างจากตรรกศาสตร์เรียกกว่าความสัมพันธ์แบบถูกผิดระหว่างสองข้อความ (material implication) คือ เมื่อประโยค p มีความสัมพันธ์ดังกล่าวกับประโยคใดๆ ก็ตามจะไม่สามารถเกิดกรณีที่ เมื่อ p เป็นความจริง แล้ว q จะเป็นความเท็จ

การโยงไปสู่ข้อสรุป ความสัมพันธ์ถูกผิดระหว่างสองข้อความไม่มีการอ้างอิงความหมายจากบริบทเพียงแต่ ดูจากความสัมพันธ์ระหว่างคำ ความจริงของประโยคเป็นลักษณะหนึ่งของ การโยงไปสู่ข้อสรุป คือ ดูความสัมพันธ์ของความหมายเป็นหลัก สามารถแสดงตัวอย่างจากประพจน์ “มันคือสุนัข” กับ “มันคือสัตว์” และ “ผู้ชายโสดทุกคน” คือ “ผู้ชายที่ยังไม่แต่งงาน” นั่นแสดงว่า จะไม่ปรากฏ กรณีที่เมื่อประโยคแรกเป็นจริง แล้วประโยคที่สองเป็นเท็จ

ในทางตรงกันข้าม ถึงแม้ว่าประโยค “มันคือสุนัข” จะเป็นความจริง และ ความสัมพันธ์ถูกผิดกระหว่างสองข้อความ แสดงออกมาว่า “มันคือสัตว์” ประโยคแรกจะไม่สามารถเป็นความ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จริงได้ เลยถ้าในขณะที่ประโยคตามหลังนั้นเป็นเท็จ นั่นเป็นกรณีของประโยคแรก โยงไปสู่ข้อสรุป (entail) ประโยคหลัง เนื่องจากค่าความเป็นจริง มีความสัมพันธ์ในลักษณะครอบคลุมความหมาย ระหว่างคำว่า “สุนัข” และ “สัตว์”

สำหรับในบางกรณีนั้น การโยงไปสู่ข้อสรุป ก็ไม่สามารถควบคุมประโยคทั้ง 2 ได้ เนื่องจากประโยคนั้นไม่ได้มีความเป็นจริงอยู่ กล่าวคือ เมื่อประโยคที่ 1 โยงไปสู่ข้อสรุป (entail) ของประโยคที่ 2 นั่นหมายถึง ทุกๆเนื้อหาที่ประโยคที่ 1 แสดงความหมายออกมานั้นเป็นความจริง ประโยคที่ 2 ก็จะแสดงความจริงนั้นออกมาด้วย ความหมายที่แสดงออกมาของทั้ง 2 ประโยคจะมีสิ่งอ้างอิงร่วมกัน (co-referentail) เป็นที่น่าสังเกต ในกรณีที่ประโยคตัวอย่างดังนี้

“มันคือสุนัข” โยงไปสู่ข้อสรุป “มันคือสัตว์”

จากประโยคทั้งสองมีความเป็นเหตุเป็นผลร่วมกันคือ “สุนัข” เป็นสัตว์ชนิดหนึ่ง

นอกจากประโยคดังกล่าวยังมีประโยคตัวอย่างที่น่าสนใจดังนี้

“จอห์นฆ่าตัวต่อ” โยงไปสู่ข้อสรุป “ตัวต่อตาย”

สิ่งสำคัญของประโยคตัวอย่างนี้คือ ตัวต่อที่เราพูดถึงต้องเป็นตัวต่อตัวเดียวกันภายใต้สถานการณ์เดียวกันและในระยะเวลาเดียวกัน

จากตัวอย่างดังกล่าวพิจารณาได้ว่า การโยงไปสู่ข้อสรุปต้องคำนึงถึง ประเด็นสำคัญ 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 คือ ในบางกรณีการโยงไปสู่ข้อสรุป ความสัมพันธ์ทางความหมายของคำถูกกำหนดโดยบริบท และขึ้นอยู่กับความหมายของส่วนประกอบของประโยค พิจารณาได้จากตัวอย่างดังนี้

“มีกล่องใส่จานว่างอยู่ด้านหน้าของจอห์น จานที่เป็นวงกลมทั้งหมดมีสีแดง จานที่เป็นสี่เหลี่ยมทั้งหมดมีสีเขียว”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดังนั้นหาก “จอห์นหยิบจานสี่เหลี่ยมจากกล่อง” จะต้องโยงไปสู่ข้อสรุปว่า “จอห์นหยิบจานสีเขียวจากกล่อง”

พิจารณาได้ว่าในความเป็นจริงความสัมพันธ์ทางความหมายไม่ได้เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของคำว่า “เขียว” และ “สี่เหลี่ยม” กล่าวคือ จานสี่เหลี่ยมไม่จำเป็นต้องมีสีเขียวเสมอไป ความจริงที่เกิดขึ้นจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในขณะนั้น ซึ่งในทางตรงกันข้ามความสัมพันธ์ระหว่าง “มันคือสุนัข” และ “มันคือสัตว์” จะเป็นอิสระจากบริบทใดๆ

ประเด็นที่ 2 คือ ความจริงของการโยงไปสู่ข้อสรุปของประโยคใดๆ บางครั้งไม่เพียงพอที่จะเป็นความจริงเสมอไป เช่น ประโยค

“มันคือสุนัข”

“มันคือสัตว์เลี้ยง”

“มันเห่าได้”

จากประโยคทั้งสามข้างต้นเป็น ความจริงที่สุนัขเป็นสัตว์เลี้ยง แต่ก็มีสุนัขบางชนิดที่ไม่สามารถนำมาเลี้ยงได้ คือ หมาป่า และ ไม่เสมอไปที่สุนัขทุกตัวเห่าได้ หากมีความบกพร่องทางเสียงหรือพิการ ดังนั้น ประโยค “มันคือสัตว์เลี้ยง” และ “มันเห่าได้” จึงไม่สามารถแสดงได้ว่าเป็นการโยงไปสู่ข้อสรุปของประโยค “มันคือสุนัข”

จากลักษณะการเกิดการโยงไปสู่ข้อสรุปที่ Cruse ได้กล่าวไว้ข้างต้นนั้นทำให้เกิดรูปแบบความสัมพันธ์ของประโยคในรูปแบบที่แตกต่างกันไป Crystal (1941: 162) กล่าวว่าการโยงไปสู่ข้อสรุป (Entailment) สามารถเกิดได้ 2 ลักษณะ คือ downward entailing และ upward entailing

downward entailing คือ การโยงไปสู่ข้อสรุปแบบแนวลง

upward entailing คือ การโยงไปสู่ข้อสรุปแบบแนวขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากลักษณะการเกิดการโยงไปสู่ข้อสรุปทั้ง 2 ประเภท สามารถอธิบายได้ดังนี้ ตัวอย่างเช่น ประโยคที่ 1 และ 2 ด้านล่าง จะแสดงลักษณะการเกิดแบบ downward entailing หรือการโยงไปสู่ข้อสรุปแบบแนวลง

ประโยคที่ 1. สุนัขทุกตัวมี 4 ขา

ประโยคที่ 2. พุดเดิ้ลทุกตัวมี 4 ขา

อธิบายได้ดังนี้ คำว่า “ทุกๆ” ถือว่าเป็น การโยงไปสู่ข้อสรุปแบบแนวลง จากประโยค “**สุนัขทุกตัวมี** 4 ขา” เนื่องจาก คำว่า “ทุกๆ” ถือเป็นคำรวมปริมาณของสุนัขไว้ทั้งหมด รวมถึง“พุดเดิ้ล” (ชื่อสายพันธุ์ของสุนัข) ซึ่งถือว่าเป็นการแสดงถึง “สุนัขแค่บางตัว” (เฉพาะพันธุ์พุดเดิ้ล) ดังนั้น เมื่อกล่าวว่า “**พุดเดิ้ลทุกตัว**มี 4 ขา” จากประโยคที่ 1 “สุนัขทุกตัวมี 4 ขา” โยงไปสู่ข้อสรุปในประโยคที่ 2. พุดเดิ้ลทุกตัวมี 4 ขา จึงเป็นการโยงกล่าวถึงสิ่งโดยรวม ไปหาส่วนน้อยจึงถือว่าเป็นการโยงไปสู่ข้อสรุปแบบแนวลง

การโยงไปสู่ข้อสรุปแบบแนวลง หรือ downward entailing มักจะจะเกิดกับ นามวลี (จากคำว่า ทุกๆ ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายกว้างกว่า คำว่า “พุดเดิ้ล” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายแคบลง หมายถึงสุนัขเพียงพันธุ์เดียว) หรือ สามารถแสดงจากแผนภาพได้ดังนี้

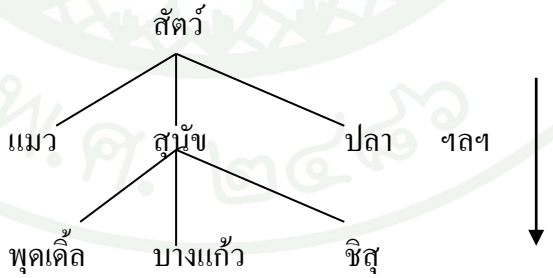

จากตัวอย่าง สามารถอธิบายได้ว่า การโยงไปสู่ข้อสรุปแบบแนวลง หรือ downward entailing จะเกิดจาการกล่าวถึงความที่มีความหมายกว้างกว่า ในที่นี้คือ “สัตว์” ก่อนที่จะกล่าวถึงคำที่มีความหมายแคบคงตามลำดับ คือ “สุนัข” และ “พุดเดิ้ล บางแก้ว ชิสุ” แสดงโดยการใช้ลูกศรจากบนลงล่าง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การเกิดการโยงไปสู่ข้อสรุปแบบ upward entailing คือ การโยงไปสู่ข้อสรุปแบบแนวขึ้นจากประโยคที่ 3 และ 4 ดังนี้

ประโยคที่ 3 เด็กทุกคน**ชอบกล้วย**

ประโยคที่ 4 เด็กทุกคน**ชอบผลไม้**

จากประโยคที่ 3 และ 4 สามารถอธิบายได้ดังนี้ ประโยคที่ 3 โยงไปสู่ข้อสรุปในประโยคที่ 4 เป็นลักษณะการเกิดการโยงไปสู่ข้อสรุปแบบแนวขึ้น เนื่องจากคำว่า “กล้วย” เป็นคำที่แสดงปริมาณในส่วนน้อยของคำว่า “ผลไม้” ที่ปรากฏในประโยคที่ 4 เมื่อเกิดการโยงไปสู่ข้อสรุปจากสิ่งที่มีปริมาณที่มากกว่า หรือมีความหมายครอบคลุมในสิ่งที่มากกว่า ไปหาคำที่แสดงถึงสิ่งที่ปรากฏในปริมาณที่น้อยกว่าหรือคำที่มีความหมายแสดงถึงสิ่งที่เป็นบางส่วน (ในที่นี้ “กล้วย” แสดงถึงสิ่งที่มีปริมาณน้อย หรือแค่บางส่วนของคำว่า “ผลไม้”) จะทำให้เกิดการโยงไปสู่ข้อสรุปแบบแนวขึ้น ซึ่งการโยงไปสู่ข้อสรุปแบบแนวขึ้น มักเกิดกับกริยาวิลี เช่น “ชอบกล้วย” โยงไปสู่ข้อสรุปของประโยค “ชอบผลไม้” (Crystal, 1941: 162) (กล้วย เป็นคำที่แสดงถึงความหมายแต่ผลไม้ชนิดเดียวเมื่อเทียบกับคำว่า “ผลไม้” ที่แสดงถึงความหมายที่กว้างกว่า) แสดงได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

จากตัวอย่าง สามารถอธิบายได้ว่า การเกิดการโยงไปสู่ข้อสรุปแบบ upward entailing จะเกิดจาการกล่าวถึงความที่มีความหมายแคบ ในที่นี้คือ “กล้วย” ก่อนที่จะกล่าวถึงคำที่มีความหมายกว้างกว่าตามลำดับ คือ “ผลไม้” แสดงโดยการใช้ลูกศรหัวกลับ จากล่างขึ้นบน

การกำหนดลักษณะของ การโยงไปสู่ข้อสรุป ดังกล่าว แบบการโยงไปสู่ข้อสรุปแบบแนวลง และ การโยงไปสู่ข้อสรุปแบบแนวขึ้น เป็นความสัมพันธ์ของประโยคที่เกิดจากการใช้คำศัพท์ที่มีความหมายแบบ คำลูกกลุ่ม และ คำจ่ากลุ่ม (พุดเดิ้ล เป็นคำลูกกลุ่มของคำว่า สุนัข และ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กล้วย เป็นคำลูกกลุ่มของคำว่า ผลไม้) สอดคล้องกับแนวความคิดของ Saeed (2009: 4) ที่อธิบายถึงความความสัมพันธ์ลักษณะดังกล่าวว่า เป็นความสัมพันธ์ที่คล้ายกันทางด้านความหมาย เรียกว่า คำที่มีความหมายพ้องกันบางส่วน (hyponymy) การพ้องความหมายระหว่างคำศัพท์ คำนาม “สุนัข” เป็นคำที่พ้องความหมายบางส่วนกับคำว่า “สัตว์” โดยสุนัขเป็นคำลูกกลุ่มของคำว่า “สัตว” ดังนั้น ในประโยคตัวอย่างต่อไปนี้ ประโยค 1 จึง นำไปสู่ข้อสรุป (entail) ประโยค 2 ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประโยคที่ 1
ฉันซื้อสุนัข วันนี้

ประโยคที่ 2
ฉันซื้อสัตว์ วันนี้

สรุปได้ว่า

ฉันซื้อสุนัขวันนี้ โยงไปสู่ข้อสรุป
ฉันซื้อสัตว์วันนี้

ฉันซื้อสัตว์วันนี้ โยงไปสู่ข้อสรุป
ฉันซื้อสุนัขวันนี้

ความสัมพันธ์ของประโยคที่เกิดขึ้นนอกจากจะเกิดจากการใช้คำพ้องความหมาย การโยงไปสู่ข้อสรุป สามารถเกิดได้จากการใช้คำที่เป็นเหตุเป็นผลซึ้งกันและกัน Saeed. (2009: 4) ได้แสดงตัวอย่างและอธิบายไว้ว่า

ประโยคที่ 1
ผู้ก่อการร้ายสังหารจักรพรรดิ

ประโยคที่ 2
จักรพรรดิตาย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากความสัมพันธ์ของประโยคทั้งสอง สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อรับทราบประโยค 1) และเชื่อว่าเป็นอย่างนั้น เราจะรับรู้ข้อความในประโยค 2) โดยอัตโนมัติ ซึ่งเป็นการรับรู้ที่เกิดขึ้นโดยทันที

กล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ของประโยคแบบ การโยงไปสู่ข้อสรุป (Entailment) เป็นโครงสร้างทางภาษาศาสตร์ เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ต้องพิสูจน์ประโยคที่มีความสัมพันธ์กัน ข้อมูลที่ได้รับอาจจะปรากฏในรูปแบบของคำศัพท์ หรือ ประโยคก็ได้ จากตัวอย่างนั้นความสัมพันธ์ของประโยคที่เกิดการ นำไปสู่ข้อสรุป (Entailment) เกิดจากการใช้คำศัพท์ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “สังหาร” และคำว่า “ตาย”

จากลักษณะของการโยงไปสู่ข้อสรุปที่กล่าวข้างต้น ทรงธรรม อินทจักร (2550: 86-89) อธิบายถึงการโยงไปสู่ข้อสรุป ในแง่ที่เป็นองค์ประกอบทางด้านความหมายอย่างหนึ่ง เรียกว่า *การขยายความ* เกี่ยวกับการอธิบายความหมายในเชิงอรรถศาสตร์ เน้นการพิจารณาที่เป็นเหตุเป็นผล (logical consequence) ที่ปรากฏว่าเป็นประโยคหลังเป็นผลซึ่งเป็นเหตุเป็นผลของประโยคแรกนั้นจะหมายความว่า ประโยคหลังเป็นการขยายความของประโยคแรก จงพิจารณาประโยคคู่ในตัวอย่างต่อไปนี้

1) ก. นาตาชา ซื้อรถคันใหม่ ให้ปีเตอร์

ข. ปีเตอร์ ได้รถคันใหม่

2) ก. ฟิวล์ ฆ่า เซบัสเตียน

ข. เซบัสเตียน ตาย

3) ก. แจ๊คยกบ้านให้จิลล์

ข. จิลล์ได้รับบ้านที่ยกให้โดยแจ๊ค

ทรงธรรม อินทจักร อธิบายตัวอย่างข้างต้นว่า จากตัวอย่างหากพิจารณาในเรื่องการขยายความจะพบว่าประโยคที่ 1) เมื่อ นาตาชาร์ซื้อรถคันใหม่ให้ปีเตอร์ ผลที่ได้ย่อมหมายความว่าปี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เตอร์มีรถคันใหม่ เราสามารถวิเคราะห์โดยใช้หลักการเดียวกันนี้กับอีกตัวอย่างอื่นๆ ในประโยคที่ 2) และ 3) เช่น เมื่อเราทราบว่า ฟิลว์ม่าเซบาสเตียน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าผลที่ตามมาคือ เซบาสเตียนได้เสียชีวิตแล้ว การขยายความแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์แบบทางเดียว (unidirectional relationship) ของประโยคแรกที่มีผลต่อประโยคหลัง จะเห็นได้ว่าในประโยคที่ 1)ข และ2)ข ล้วนเป็นผลของประโยคที่ 1)ก และ 2)ก แต่ในทางกลับกับประโยคที่ 1)ก และ 2)ก ไม่สามารถเป็นผลของประโยคที่ 1)ข และ2)ข เราจึงเรียกความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ว่า “ความสัมพันธ์แบบทางเดียว”

ประโยคที่ 3) เป็นประโยที่มีความสัมพันธ์แบบ 2 ทาง (bidirectional relationship) นักภาษาศาสตร์เรียกว่า “การถอดความ” เช่น ในประโยคที่ 3 ถึงแม้นจะมีการเปลี่ยนกริยา นำคำว่า “ได้รับ” มาใช้ในประโยค แต่สุดท้ายแล้วประโยคทั้งสองยังมีเนื้อความเช่นเดิม

ส่วนการโยงไปสู่งข้อสรุป โดยการใช้คำที่เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน ไม่สามารถสลับตำแหน่งของประโยคทั้งสองได้ กล่าวคือ

“จักรพรรดิตาย” โยงไปสู่ข้อสรุป “ผู้ก่อการร้าย สังหารจักรพรรดิ”

จากประโยค เราไม่สามารถโยงไปสู่ข้อสรุปได้ว่า “เมื่อจักรพรรดิตาย ต้องเกิดจากผู้ก่อการร้ายสังหารจักรพรรดิ” เท่านั้น ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุอื่นก็เป็นได้

นอกจากประโยคที่มีความสัมพันธ์กันในด้าน การใช้คำศัพท์ที่มีความหมายพ้องกัน และ การใช้คำศัพท์ที่มีความหมายเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันแล้ว ยังมีลักษณะความสัมพันธ์ของประโยคแบบโยงไปสู่ข้อสรุป (entailment) ในลักษณะอื่นเช่น “ประโยค”แบบ กรรตุวาจก (active voice) และ กรรมวาจก (passive voice) ดังตัวอย่าง

“คุณลุงปลูกต้นไม้ต้นนี้”

“ต้นไม้ต้นนี้ปลูกโดยคุณลุง”

สามารถโยงไปสู่ข้อสรุป ของกันและกัน ได้ ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

“คุณลุงปลูกต้นไม้ต้นนี้”

โยงไปสู่ข้อสรุป

“ต้นไม้ต้นนี้ ปลูกโดยคุณลุง”

“ต้นไม้ต้นนี้ปลูกโดยคุณลุง”

โยงไปสู่ข้อสรุป

“คุณลุงปลูกต้นไม้ต้นนี้”

จากลักษณะดังกล่าว การโยงไปสู่ข้อสรุปปรากฏได้ในหลายลักษณะเช่น การโยงไปสู่ข้อสรุปแบบแนวขึ้น และแนวลง หรือการใช้ประโยคแบบใช้คำที่มีความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน หรือ การโยงไปสู่ข้อสรุปแบบใช้ประโยคกรรตุวาจก จากลักษณะของการโยงไปสู่ข้อสรุปดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางความหมายของประโยคตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไปที่แสดงความหมายเหมือนกัน หรือพ้องกัน ความสัมพันธ์ทางความหมายในลักษณะดังกล่าวสามารถแสดงให้เห็นถึงความซ้อนเกิดทางภาษาที่เกิดขึ้น หามีการโยงไปสู่ข้อสรุปของประโยคตั้งแต่สองประโยคขึ้นไป ที่เกิดขึ้นติดกันในข้อความเดียวกัน ซึ่งเป็นการสื่อความหมายซ้ำกันในระดับประโยค

การโยงไปสู่ข้อสรุป สามารถนำมาใช้ในการเปรียบเทียบประโยคสองประโยคที่มีความสัมพันธ์ทางความหมายที่เหมือนกันที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน ในแง่ความสัมพันธ์ทางความหมายที่เหมือนกัน คือ เมื่อประโยคหนึ่งเกิดขึ้นอีกประโยคหนึ่งย่อมเกิดตามมาเสมอในลักษณะของความหมายที่เหมือนกัน

5. ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของคำในประโยค

การวิเคราะห์คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกินในภาษา นอกจากการศึกษาความหมายของคำแล้ว หน้าที่ของคำที่ปรากฏในประโยคก็เป็นสิ่งสำคัญที่นำมาใช้วิเคราะห์คำที่ทำให้ภาษาเกิดความซ้อนเกิน การจำแนกคำในภาษาไทยสามารถจำแนกได้ในหลายลักษณะ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิจินตน์ ภาณุพงศ์ (2538) กล่าวถึงการจำแนกคำในภาษาไทยออกเป็นหมวดคำชนิดต่างๆ โดยใช้เกณฑ์ในการจำแนกคำ ดังนี้

5.1 ความหมายของคำ

5.2 ตำแหน่งของคำ

5.3 หน้าที่ของคำโดยเฉพาะหน้าที่ของคำในฐานะที่เป็นส่วนของประโยค

5.1 ความหมายของคำ การจำแนกคำโดยอาศัยความหมายของคำเป็นเกณฑ์มีลักษณะดังนี้

การแบ่งประโภทของคำมักแบ่งคำเป็นชนิดต่างๆ โดยถือเอาความหมายของคำแต่ละชนิดเป็นเกณฑ์ นั่นคือ ถ้าต้องการทราบว่าเป็นคำชนิดใดจำเป็นต้องดูว่าคำที่ต้องการทราบนั้นหมายถึงอะไร เช่น ถ้าเป็นคำเรียกชื่อ คน สัตว์ สิ่งของ ก็เป็นคำนาม ถ้าเป็นคำที่แสดงอาการของคน สัตว์ สิ่งของ ก็เป็นคำกริยา คำที่ประกอบคำอื่นให้มีความหมายต่างออกไป ก็เป็นคำวิเศษณ์ เป็นต้น

การกำหนดคำและให้คำจำกัดความของคำแต่ละชนิดโดยวิธีนี้นักภาษาศาสตร์สมัยนี้เห็นว่ายังลักลั่นอยู่มาก เนื่องจากการที่จะกำหนดความหมายของคำให้แน่นอนตายตัวลงไปได้นั้นจะเกี่ยวเนื่องกับประสบการณ์ ความนึกคิด ความรู้สึกตลอดจนอารมณ์ของผู้พูด และผู้ฟังและสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน ยากที่จะศึกษาให้รู้อย่างละเอียดได้ โดยเฉพราะเรื่องความนึกคิดของคำก็เป็นสิ่งที่เรายังเข้าไม่ถึง ยังศึกษาโดยตรงไม่ได้ ฉะนั้นจึงเป็นการยากที่เราจะใช้ความหมายเป็นหลักในการแบ่งคำพูดในภาษาโดยให้ผู้อ่านตำรากับผู้เขียนตำราเข้าใจตรงกัน และให้คำจำกัดความสั้นๆ แน่นอนตายตัวลงไปได้ เช่น

“เหลืองป็นสีที่ฉันชอบ ผ้าชิ้นนี้เหลืองแล้ว และ น้องใส่เสื้อเหลือง”

คำว่า “เหลือง” ใช้เรียกสีชนิดหนึ่ง ถ้ายึดความหมายเป็นเกณฑ์คำนี้ก็ควรจะเป็นคำนามทั้ง 3 กรณี แต่ปรากฏว่าฉพาะในข้อ 1 เท่านั้นที่ถือกันมาว่าเป็นคำนาม ข้อ 2 และ 3 ไม่ใช่คำนาม

ส่วนคำว่า พายุ คลื่น ลม ซึ่งแสดงอาการ ซึ่งถ้าถือตามคำจำกัดความข้างต้นนี้ก็ควรจะเป็นคำกริยา แต่เราก็ไม่ได้ถือเช่นนั้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำว่า “สวย” ในประโยค “เขาคงสวย” เป็นคำกริยาแต่ไม่ได้แสดงอาการ

จากประโยคทั้งสามแสดงให้เห็นว่าการแบ่งคำพูดโดยอาศัยความหมายเป็นเกณฑ์นั้นยังลักลั่นอยู่มาก ด้วยเหตุนี้ จึงไม่สามารถนำความหมายเข้ามาเป็นหลักในการจำแนกประเภทของคำ แต่จะอาศัยตำแหน่งของคำในประโยคแทน

5.2 ตำแหน่งของคำ การจำแนกคำโดยอาศัย “ตำแหน่ง” ของคำเป็นเกณฑ์มีลักษณะดังนี้

การจำแนกคำโดยอาศัย “ตำแหน่งของคำเป็นเกณฑ์” เป็นการจำแนกคำโดยใช้ตำแหน่งของคำที่ปรากฏในประโยค ว่าคำเหล่านั้นปรากฏในประโยค ณ ตำแหน่งใด ปรากฏความหมายในประโยคอย่างไร โดยการใช้กรอบประโยคทดสอบเพื่อจำแนกชนิดของคำในภาษาไทย โดยกำหนดตำแหน่งของคำในประโยคที่แตกต่างกัน คำแต่ละชนิดจะปรากฏตำแหน่งที่ต่างกันในประโยค

วิจินตน์ ภาณุพงศ์, (2538) จำแนกหมวดคำ จากตำแหน่งในกรอบประโยคทดสอบออกเป็น 26 ชนิด ดังนี้ หมวดคำนาม หมวดคำกริยาอกรรม หมวดคำกริยาสกรรม หมวดคำกริยาทวิกรรม หมวดคำกริยาอกรรมย่อย หมวดคำคุณศัพท์ หมวดคำช่วยหลังกริยา หมวดคำช่วยหน้ากริยา หมวดคำปฏิเสธ หมวดคำหน้ากริยา หมวดคำหลังกริยา หมวดคำลงท้าย หมวดคำกริยาวิเศษณ์ หมวดคำพิเศษ หมวดคำสรรพนาม หมวดคำลักษณนาม หมวดคำจำนวนนับ หมวดคำลำดับที่ หมวดคำหน้าจำนวน หมวดคำหลังจำนวน หมวดคำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา หมวดคำบอกกำหนดเสียงโท หมวดคำบอกเวลาหมวดคำบุพบท หมวดคำเชื่อมคำนาม และ หมวดคำเชื่อมอนุ-พากย์

การจำแนกหมวดคำจากตำแหน่งที่ปรากฏในกรอบประโยคทดสอบทั้ง 10 นั้น จะเริ่มทดสอบตั้งแต่คำนามในกรอบประโยคทดสอบที่ 1 หากสังเกตกรอบประโยคที่ 2 จนถึงกรอบประโยคสุดท้ายจะทำให้ทราบว่า เมื่อสามารถจำแนกหมวดคำได้แล้วโดยเริ่มตั้งแต่ “หมวดคำนาม” จากนั้นสามารถนำหมวดคำที่จำแนกได้มาใช้สร้างกรอบประโยคทดสอบหมวดคำชนิดอื่นได้ต่อไป และบางกรอบประโยคทดสอบสามารถนำมาใช้ทดสอบคำได้ในหลายหมวดคำ อธิบายการจำแนกหมวดคำโดยใช้กรอบประโยคทดสอบทั้ง 10 ได้ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5.2.1 คำนามและคำกริยาชนิดต่างๆ

กรอบประโยคทดสอบคำนามและคำกริยาชนิดต่างๆ ได้มาจากการสังเกตดูตำแหน่งของคำต่างๆ ในประโยคหลายๆ ประโยคในภาษาไทย คือ สังเกตุคำว่า “แล้ว” จะตามหลังคำประเภทหนึ่ง (ซึ่งเรียกว่าคำกริยาอกรรม) ได้ทันที (โดยไม่ต้องมีคำนามมาคั่น) และคำว่า “กำลัง” ก็จะอยู่ข้างหน้าคำนั้นได้ด้วย จึงได้สร้างกรอบประโยคคู่ที่หนึ่งขึ้น โดยให้กรอบหนึ่งมีช่องว่างข้างหน้าคำว่า “แล้ว” และอีกกรอบหนึ่งมีช่องว่างหลังคำว่า “กำลัง” เพื่อจะได้ใช้สำหรับสอบดูว่ามีคำใดบ้างที่จะปรากฏในช่องว่างทั้งสองนี้ได้ จะได้กำหนดให้อยู่ในคำเดียวกัน (คือหมวดคำกริยาอกรรม) คือ

(1). ก. ____ แล้ว

(1). ข. กำลัง ____

นอกจากหมวดคำกริยาอกกรรมแล้วนั้น ยังมีคำอีกประเภทหนึ่งสามารถปรากฏข้างหน้าคำดังกล่าวนี้ได้ จึงสามารถเว้นช่องว่างไว้อีก เพื่อใช้ทดสอบว่ามีคำใดบ้างที่จะปรากฏในช่องว่างทั้งสองนั้นได้ จึงกำหนดให้อยู่ในอีกหมวดคำหนึ่ง คือ หมวดคำนาม ดังนี้

(1). ก. ____ ____ แล้ว

(1). ข. ____ กำลัง ____

แต่ละกรอบมี 3 คำ ถือว่ามี 3 ตำแหน่ง เนื่องจากแต่ละกรอบมีช่องว่างที่เว้นไว้กรอบละ 2 ช่อง จึงจำเป็นต้องหาวิธีบ่งให้แน่ชัดว่าตำแหน่งไหนเป็นตำแหน่งของคำชนิดใด ในที่นี้จะใช้เครื่องหมาย (x) และเครื่องหมาย (/) คือ

(1). ก. x / แล้ว

(1). ข. x กำลัง /

จากกรอบประโยคทดสอบดังกล่าวสามารถจำแนกประเภทคำชนิดต่างๆ ได้ ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หมวดคำนาม คือ คำใดก็ตามที่สามารถปรากฏในตำแหน่ง x ของกรอบประโยคทั้ง 2 นี้ได้และประโยคนั้นต้องเป็นประโยคเริ่มด้วย เราจะถือว่าเป็นคำในหมวดคำนาม

หมวดคำกริยาอกรรม คือ คำที่สามารถปรากฏในตำแหน่ง / ของกรอบประโยคทั้ง 2 นี้ได้ ถือว่าเป็นคำในหมวดคำกริยาอกรรม เช่น

(1). ก. *ฝน* *ตก* แล้ว

(1). ข. *ฝน* กำลัง *ตก*

จากกรอบประโยคทดสอบดังกล่าว คำว่า ฝน ถือว่าเป็นคำนาม และคำว่า ตก ถือว่าเป็นคำกริยาอกรรม เนื่องจากสามารถนำมาแทนตำแหน่งของ x และ / ได้

หมวดคำกริยาสกรรม ในการกำหนดหมวดคำชนิดนี้ จะใช้กรอบประโยคทดสอบคู่ที่ 2 ซึ่งมี 4 ตำแหน่งคือ

(2). ก. นาม ___ นาม แล้ว

(2). ข. นาม กำลัง ___ นาม

จากกรอบประโยคทดสอบนั้น คำใดก็ตามที่ปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคคู่นี้ได้ และประโยคนั้นต้องเป็นประโยคเริ่มด้วย เราจะถึงว่าเป็นคำกริยา สกรรม เช่น

(2). ก. น้า *ทำ* กับข้าว แล้ว

(2). ข. น้า กำลัง *ทำ* กับข้าว

จากกรอบประโยคทดสอบ คำว่า “ทำ” ถือว่าเป็นคำกริยาสกรรม เนื่องจากสามารถนำมาเติมในช่องว่างดังกล่าวได้ ทั้งประโยค 2 ก และ 2 ข และสามารถสื่อความหมายได้อย่างสมบูรณ์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หมวดคำกริยาทวิกรรม สำหรับการกำหนดหมวดคำชนิดนี้ จะใช้กรอบประโยคทดสอบคู่ที่ 3 มี 5 ตำแหน่ง คือ

(3). ก. นาม ___ นาม นาม แล้ว

(3). ข. นาม กำลัง ___ นาม นาม

จากกรอบประโยคทดสอบ คำใดก็ตามที่ปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคคู่นี้ได้ และประโยคนั้นต้องเป็นประโยคเริ่มด้วย เราจะถือว่าเป็นคำกริยาทวิกรรม เช่น

(3). ก. แม่ *ให้* สตางค์ น้อง แล้ว

(3). ข. แม่ กำลัง *ให้* สตางค์ น้อง

จากกรอบประโยคทดสอบ คำว่า “ให้” ถือว่าเป็นคำกริยา ทวิกรรม เนื่องจากสามารถนำมาเติมในช่องว่างดังกล่าวได้ ทั้งประโยค 3 ก และ 3 ข และสามารถสื่อความหมายได้อย่างสมบูรณ์

ความแตกต่างระหว่างคำกริยาทั้ง 3 ชนิด นั้นเมื่อพิจารณาดู “ตำแหน่ง” ของคำกริยาในกรอบประโยคทดสอบ 3 คู่ ดังกล่าวมานี้จะเห็นว่าต่างกันที่คำนามที่ตามมาข้างหลัง คือ

คำกริยาอกรรม ไม่มีคำนามตามหลัง

คำกริยาสกรรม มีคำนามตามหลัง 1 คำ

คำกริยาทวิกรรม มีคำนามตามหลัง 2 คำ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หากพิจารณาในแง่ “หน้าที่” คือ ในฐานะที่เป็นส่วนของประโยค คำกริยา 3 ชนิด จะทำหน้าที่แตกต่างกันดังนี้

คำกริยาอกรรม ทำหน้าที่เป็น หน่วยอกรรม (อ) ซึ่งไม่มีหน่วยกรรมตรงตามหลัง

คำกริยาสกรรม ทำหน้าที่เป็น หน่วยสกรรม (ส) ซึ่งต้องมีหน่วยกรรมตรงตามหลังเสมอ

คำกริยาทวิกรรม ทำหน้าที่เป็น หน่วยทวิกรรม (ท) ซึ่งต้องมีทั้งหน่วยกรรมตรงและหน่วยกรรมรองตามหลัง

หมวดคำกริยาอกรรมย่อย การพิจารณากริยาอกรรมย่อย คือ ต้องดูว่าสามารถจะปรากฏข้างหน้าคำว่า “กว่า” ในประโยคเปรียบเทียบ คือ ปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบ 5 ตำแปน่งนี้ได้หรือไม่ คือ

(4) นาม ___ กว่า นาม แล้ว

คำกริยาอกรรมที่ปรากฏในตำแหน่งช่องว่างนี้ได้เรียกว่า คำกริยาอกรรมย่อย เช่น เสื้อ*เก่า*กว่ากางเกงแล้ว, น้อง*ผอม*กว่าพี่แล้ว

คำว่า เก่า ผอม ถือว่าเป็นคำกริยาอกรรมย่อย ส่วนคำกริยาอกรรม ซึ่งปรากฏในช่องว่างนี้ไม่ได้ ก็ถือว่าเป็นคำกริยาอกรรมตามเดิม เช่น เราจะไม่พูดว่า น้อง *ร้องไห้*กว่าพี่ หรือ ครู *นั่ง* กว่า นั่งเรียน

ข้อสังเกต คำกริยาอกรรมย่อยนี้ตามตำราไวยากรณ์เดิมเรียกว่า คำวิเศษณ์ขยายนาม หรือ คำคุณศัพท์ แต่เนื่องจากคำประเภทนี้ปรากฏในตำแหน่งคำกริยาอกรรม และเป็นหมวดย่อยของคำกริยาอกรรมอีกทีหนึ่ง จึงเรียกว่า คำกริยาอกรรมย่อย

5.2.2 คำคุณศัพท์ หรือ คำกริยาอกรรมย่อย

คำที่ปรากฏหลังคำนามแล้วร่วมกันทำหน้าที่เดียวกับคำนาม หรือพูดอีกอย่างว่า “คำที่ขยายคำนาม” ในภาษาไทย แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประเภทแรก คือ ทำหน้าที่ขยายนามได้อย่างเดียว อาจมี หรือ ไม่มี คำลักษณนามมาช่วยก็ได้

ตัวอย่าง คำที่ขยายโดยไม่มีคำลักษณนามมาร่วม เช่น

เขามีห้องส่วนตัว

ขอจานเปล่าสักใบ

ตัวอย่าง คำที่ขยายนามโดยมีคำลักษณนามมาร่วม เช่น

ลูกคน*หัวปี*เรียนเก่ง

เสื้อตัว*น้ำตาล*อยู่ไหน

ประเภทที่สองคือ ประเภทที่ทำหน้าที่ขยายนามก็ได้ ทำหน้าที่เป็นกริยาอกรรมย่อยก็ได้ และเมื่อทำหน้าที่ขยายนามก็อาจจะมีหรือไม่มีคำลักษณนามมาร่วมก็ได้

ตัวอย่าง เมื่อทำหน้าที่ขยายนามโดยไม่มีคำลักษณะนามมาร่วม

เสื้อเก่า ยังใช้ได้

วัวผอม ไม่ค่อยกินหญ้า

ตัวอย่าง เมื่อทำหน้าที่ขยายนามโดยมีคำลักษณนามมาร่วม

เสื้อตัวเก่า ยังใช้ได้

วัวตัวผอม ไม่ค่อยกินหญ้า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตัวอย่าง เมื่อทำหน้าที่กริยาเป็นกริยาอกรรมย่อย

เสื้อคงเก่ากว่ากางเกงแล้ว

น้องอาจจะผอมกว่าพี่แล้ว

คำทั้ง 2 ประเภทควรจะรวมอยู่ในหมวดเดียวกันหรือไม่ จึงมีวิธีพิจารณาดังนี้

วิธีที่ 1 ถือว่าคำประเภท “ส่วนตัว” ในประเภทแรก เป็นคำคุณศัพท์และแบ่งคำประเภท “เก่า” ในประเภทที่สอง ออกเป็น 2 จำพวกตามหน้าที่ คือ เมื่อทำหน้าที่ขยายนามก็เรียกว่าคุณศัพท์ เมื่อทำหน้าที่ขยายกริยาก็เรียกว่า “กริยาอกรรมย่อย” เราก็จะถือว่าคำประเภท “เก่า” สามารถปรากฏได้ 2 ชนิด ชนิดแรกคือ คำคุณศัทพ์ และอีกชนิดหนึ่งเป็นคำกริยาอกรรมย่อย

วิธีที่ 2 ถือว่าคำประเภท “ส่วนตัว” เป็นคำคุณศัพท์ และเรียกคำประเภท “เก่า” ว่าเป็นคำกริยาอกรรมย่อย ซึ่งทำหน้าที่ได้ 2 อย่างคือ ทำหน้าที่เป็นคำกริยาก้ได้ เป็นคำคุณศัพท์ก็ได้

ถ้าเลือกวิธีที่ 1 เท่ากับรวมคำ 2 ประเภทเข้าด้วยกันส่วนหนึ่ง แต่ถ้าเลือกวิธีที่ 2 เท่ากับแยกคำ 2 ประเภทนี้ออกจากกัน

วิจินตน์ ภาณุพงศ์ (2538) เลือกวิธีที่ 1 โดยอาศัยหลักที่ว่าคำคำเดียวจะทำหน้าที่ได้หนึ่งอย่าง ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการพิจารณาตัดสินหน้าที่ของคำในแต่ละประโยค ซึ่งจะตัดสินได้ทันที ไม่ต้องพะวงว่าคำนั้นจะทำหน้าที่อื่นใดได้อีกบ้าง

5.2.3 หมวดคำช่วยกริยา แบ่งออกเป็น 2 หมวด คือ หมวดคำช่วยหลังกริยา และหมวดคำช่วยหน้ากริยา

หมวดคำช่วยหลังกริยา คือ คำที่ปรากฏแทนที่คำว่า “แล้ว” ในกรอบประโยคทดสอบ 1 ก. 2 ก. หรือ 3 ก. ได้รวมทั้งคำว่า “แล้ว” ด้วย เรียกว่า “คำช่วยหลังกริยา” เช่น

(1) ก. ____ ____ แล้ว
(2) ก. นาม ___ นาม แล้ว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

(3) ก. นาม ___ นาม นาม แล้ว

กรอบประโยคที่ (1) ก. ฝน ตก อยู่
กรอบประโยคที่ (2) ก. น้ำ ทำ กับข้าว อยู่
กรอบประโยคที่ (3) ก. ครู บอก คะแนน นักเรียน อยู่

คำช่วยหลังกริยา มีอยู่ทั้งหมด 3 คำ คือ *แล้ว อยู่ อยู่แล้ว*

หมวดคำช่วยหน้ากริยา คือ คำที่ปรากฏแทนที่คำว่า “กำลัง” ในกรอบประโยคทดสอบ (1)ข (2)ข หรือ (3)ข ได้ รวมทั้งคำว่า “กำลัง” ด้วย เรียกว่า คำช่ยหน้ากริยา เช่น

(1) ข. ____ กำลัง ____
(2) ข. นาม กำลัง ___ นาม
(3) ข. นาม กำลัง ___ นาม นาม

กรอบประโยคที่ 1 ข. ฝน เพิ่ง ตก
กรอบประโยคที่ 2 ข. น้ำ เคย ทำ กับข้าว
กรอบประโยคที่ 3 ข. ครู จะ บอก คะแนน นักเรียน

คำช่วยหน้ากริยามีอยู่ทั้งหมด 31 คำ อาจจะแบ่งย่อยออกเป็น 3 ชนิด โดยอาศัยคำว่า “ไม่” เป็นเกณฑ์ คือ

ก. ชนิดที่อยู่หน้าคำ “ไม่” มีอยู่ 23 คำ คือ

เกิด	วันนี้เพื่อน เกิด (ไม่) มา
เกือบ	การบ้านเกือบ (ไม่) เสร็จ
กำลัง	คนใช้กำลัง (ไม่) สบายทีเดียว
คง	เพื่อนฉันคง (ไม่) ชอบเนื้อ
ค่อนข้าง	เด็กคนนี้ค่อนข้าง (ไม่) เอาเรื่อง
จน	งานชิ้นนี้จสน (ไม่) เสร็จแล้ว (ถ้าไม่ได้เธอมาช่วย)
จะ	ฉันจะ (ไม่) ชอบเขาแล้ว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชัก	ฉันชัก (ไม่) ขอบเขาแล้ว
แทบ	น้องแทบกระโดน พอรู้ว่าได้ไป
พลอย	เพื่อพลอย (ไม่) ชอบเขาไปด้วย
เพิ่ง	นาฬิกาเพิ่ง (ไม่) เดิน
มัก	เด็กคนนี้มัก (ไม่) ชอบนั่งเฉยๆ
ย่อม	คนดีย่อม (ไม่) ทำอย่างนั้น
ยัง	เขายัง (ไม่) พูดมากเหมือนเดิม
อาจ	แดงอาจ (ไม่) มาเย็นนี้
ดูเหมือน	คุณแม่ดูเหมือน (ไม่) อยู่
คล้ายจะ	ท่าทางเขาคล้ายจะ (ไม่) พอใจ
ท่าจะ	เรื่องนี้ท่าจะ (ไม่) ตกลง
หมายจะ	ทีแรกหมายจะ (ไม่) ไป
เห็นจะ	ป่านนี้เพื่อนเห็นจะ (ไม่) มาแล้ว
แสนจะ	ผู้ชายคนนี้แสนจะ (ไม่) ดี
ออกจะ	เด็กคนนั้นออกจะแก่แดด
จะได้	ต่อไปนี้จะได้รู้เรื่องบ้าง

ข. ชนิดที่อยู่หลังคำ “ไม่” มีอยู่ 4 คำ คือ

ค่อย	อากาศค่อยเย็นขึ้นหน่อยแล้ว
น่า	ขนม (ไม่) น่ากิน
ได้	เมื่อวานฉัน (ไม่) ได้ไปดูหนัง
มัว	เด็กมัวดูโทรทัศเพลิน

ค. ชนิดที่อยู่หน้าหรือหลัง “ไม่” ก็ได้ มีอยู่ 4 คำ คือ

ควร	เธอ (ไม่) ควรไปพบเขา
เคย	เขา (ไม่เ) เคยเอาใจใส่เรา
ต้อง	เรา (ไม่) ต้องบอกเขาล่วงหน้า
อยาก	เขา (ไม่) อยากออกไป

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ง. ในจำนวนคำช่วยหน้ากริยา 31 คำดังกล่าวมานี้มีอยู่ 10 คำ ซึ่งนอกจากจะปรากฏหน้าคำกริยาแล้วยังอาจจะปรากฏระหว่างคำกริยา 2 คำก็ได้ คือ

เกือบ	น้องนอนเกือบหลับแล้ว
ค่อนข้าง	น้องแต่งตัวค่อนข้างสวย
ค่อย	คนงานคนนี้ ทำงานค่อยสะอาดหน่อย
จวน	เขาพูดจวนเสร็จแล้ว
จะ	แดง คิดจะเกงานแล้ว
แทบ	รถกระเทือนแทบแย่
ต้อง	เด็กจำเป็นต้องอ่าน หนังสือเล่มนี้
เพิ่ง	เขา ป่วยเพิ่งหาย
ยัง	น้องพูดยังช้ามาก
อยาก	ฉันนึกอยากกิน ส้มตำ

5.2.4 หมวดคำปฏิเสธ คำปฏิเสธที่ใช้บ่อยที่สุดในภาษาพูดได้แก่คำว่า “ไม่” ซึ่งอาจจะปรากฏในใดข้อหนึ่งต่อไปนี้

ข้างหลังคำช่วยหน้ากริยบางคำ

ข้างหน้าคำช่วยหน้ากริยาบางคำ

ข้างหน้าหรือข้างหลังคำช่วยหน้ากริยาบางคำ

ในกรณีที่ไม่มีคำช่วยหน้ากริยาอยู่ในประโยคนั้นเลยอาจจะปรากฏหน้าคำกริยา เช่น

แดด ไม่ ออก เลย
น้ำ ไม่ ไหล เลย
เสื้อ ไม่ แห้ง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5.2.5 หมวดคำหน้ากริยาและหลังกริยา

หมวดคำหน้ากริยา และหลังกริยา เป็นคำ 2 หมวด ซึ่งไม่เคยปรากฏตามลำพัง โดยที่ไม่มีคำกริยาอยู่ด้วย และจะไม่ลงเสียงหนัก คำที่ปรากฏหน้ากริยาเรียกว่า คำหน้ากริยา คำที่ปรากฏหลังกริยาเรียกว่า คำหลังกริยา

หมวดคำหน้ากริยา มีอยู่ 2 คำ คือ คำว่า *ไป มา* ซึ่งจะมีความหมายแสดงทิศทางที่เกี่ยวกับตัวผู้พูด

“ไป” นำหน้าคำกริยาเพื่อแสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในทิศทางที่ห่างออกไปจากตัวผู้พูด เช่น ไปส่ง ไปพบ ส่วนคำว่า “มา” นำหน้าคำกริยา เพื่อแสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในทิศทางที่เข้ามาหาตัวผู้พูด เช่น มาส่ง มาพบ

หมวดคำหลังกริยา มีอยู่ 11 คำ บางคำมีความหมายเพียงอย่างเดียวบางคำก็มีความหมายมากว่าหนึ่งอย่าง ดังนี้

ก. *ไป* ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดงความหายอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

แสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในทิศทางที่ห่างออกไปจากตัวผู้พูด เช่น ส่งไป เข้าไป

แสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้ว คือ เป็นอดีตกาล เช่น งีบไปหน่อย ให้เงินเขาไปเมื่อวาน

แสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้วดำเนินอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง เช่น เขาร้องไห้ไปตลอดทาง

แสดงว่าเหตุการณ์ 2 อย่างเกิดขึ้นพร้อมๆ กัน เช่น พูดไปกินไป ทำงานไปบ่นไป

แสดงความหมายว่า เกินไป เช่น สูงไป (___สูงเกินไป) ผอมไป (___ผอมเกินไป)

ข. *มา* ตามหลังคำกริยาเพื่อสแดงความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในทิศทางที่เข้ามาหาตัวผู้พูด เช่น ส่งมา เข้ามา

แสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้วคือเป็นอดีตกาล เช่น ฉันเห็นมากับตา

แสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีตดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน และอาจจะดำเนินต่อไปอีกในอนาคต เช่น พักที่นี่มหลายวันแล้ว

ค. *ขึ้น* ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดงความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

แสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในทิศทางสู่เบื้องบน เช่น หงายขึ้น เงยหน้าขึ้น

แสดงความหมายว่า มากกว่าเดิม เช่น อ้วนขึ้น ร้อนขึ้น สาวขึ้น

แสดงความหมายว่าทำให้...ปรากฏเช่น แต่งเพลงขึ้น (___ทำให้เพลงปรากฏ)

ง. *ลง* ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดงความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

แสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในทิศทางสู่เบื้องต่ำ เช่น คว่ำลง ก้มลง

แสดงความหมายว่า มากกว่าเดิม เช่น ผอมลง เย็นลง แก่ลง

จ. *เข้า* ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดงความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

แสดงว่าเป็นการเร่งเร้า เช่น รีบทำเข้า แต่งตัวเข้า เร็วๆ เข้า

แสดงว่าเป็นเรื่องที่ไม่ได้คาดคิดไว้ เช่น ไปเจอเพื่อนเข้าล

แสดงว่าเป็นการเคลื่อนจากจุดหนึ่งมาสู่อีกจุดหนึ่ง โดยลดขนาดลง เช่น หดเข้า กระชับเข้า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ฉ. *ออก* ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดงการเคลื่อนจากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่งโดยขยายขนาด ขึ้น เช่น ขยายออก แผ่ออก ระเบิดออก

ช. *เสีย* ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดงความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

แสดงว่าเป็นเรื่องทีเกิดขึ้นแล้ว คือเป็นอดีตกาล เช่น ดินสอหักเสียแล้ว ในกรณีนี้มักจะใช้คู่กับคำว่า แล้ว คือ มีคำว่า แล้ว ตามหลัง

แสดงว่าเป็นเรื่องที่อาจจะเกิดขึ้นทันทีที่ผู้พูดพูดเสร็จ เช่น ทานยาเสีย (___ ทานเดี๋ยวนี้)

ช. *ไว้* ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดงความหมายว่าในคงทำอย่างนั้นไว้ เช่น นิ่งไว้ จำไว้

ซ. *เอา* ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดงว่าเป็นเรื่องที่ถูกกระทำ เช่น เดี๋ยวยุงกัด

ฌ. *ให้* ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดง่าเป็นเรื่องที่ถูกกระทำ โดยเฉพาะเรื่องที่ถูกกระทำ โดยมนุษย์ เช่น เดี๋ยวเพื่อตีให้

ญ. ดู ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดงความหมายว่า ลอง เช่น ฟังดู เคาะดู

ข้อสังเกต คำเหล่านี้ ถือว่าเป็นคนละคำกับคำกริยา เช่น

เข้า	ในประโยคว่า	เขาเข้าบ้านแล้ว
ขึ้น	ในประโยคว่า	เพื่อกำลังขึ้นกระได เป็นต้น

5.2.6 หมวดคำลงท้าย

คำลงท้าย คือคำที่ปรากฏในตำแหน่งท้ายสุดของประโยค หรืออาจจะปรากฏในตำแหน่งท้ายส่วนของประโยค และมีลักษณะพิเศษดังนี้ คือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำลงท้ายแต่ละคำอาจจะมีหลายรูป โดยอาจจะต่างกันในเรื่องเสียงวรรณยุกต์ ความสั้นยาวของสระ เรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียวหรือทั้งสองเรื่องก็ได้ เช่น

คะ ค่ะ ถือว่าเป็นคำเดียวกัน ต่างกันที่เสียงวรรณยุกต์อย่างเดียว

จ๊ะ จ้ะ ก็เป็นคำเดียวกัน ต่างกันที่เสียงวรรณยุกต์อย่างเดียว

ขะ (คำนี้ถ้าอ่านตามอักขระวิธีจะเป็นเสียงวรรณยุกต์เอก แต่เวลาพูดเราออกเสียงจัตวา) ขา ถือว่าเป็นคำเดียวกัน ต่างกันที่ความยาวของเสียงสระเท่านั้น

คำลงท้ายเมื่อใช้คำคำเดียวกันแต่ต่างรูปกัน (ต่างเสียงวรรณยุกต์) อาจจะทำให้ความหมายของทั้งประโยคเปลี่ยนแปลงไป คือ ทำให้เป็นประโยคคนละชนิด เช่น เป็นประโยคคำถาม บอกเล่า คำสั่ง อ้อนวอน ปราม ขู่ เป็นต้น เช่น

คะ จ๊ะ จะปรากฏท้ายประโยคคำถาม เช่น ทำอะไรคะ มาทำไมจ๊ะ

ค่ะ จ๊ะ จะปรากฏท้ายประดยคบอกเล่า เช่น น้ำเดือนแล้วค่ะ ฝนตกจ้ะ

นะ อาจจะปรากฏท้ายประดยคลอกเล่า เช่น พรุ่งนี้โรงเรียนปิดนะ หรือท้ายประโยคกึ่งคำถาม เช่น อากาศร้อนนะ

น่า อาจจะปรากฏท้ายประโยคขอร้องอ้อนวอน เช่น ไปหน่อยน่า หรือท้ายประโยคแสดงความรำคาญ เช่น เขารู้น่า

นา จะปรากฏท้ายประโยคเพื่อเป็นการปราม เช่น อย่าออกไปนา

5.2.7 หมวดคำกริยาวิเศษณ์

คำกริยาวิเศษณ์ คือคำที่ปรากฏหลังคำกริยา ในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

(5) นาม กริยาอกรรม ____

คำที่ปรากฏในตำแหน่งช่องว่างในกรอบประโยคนี้ได้ และมีเงื่อนไขอยู่ว่าจะต้องไม่ใช่คำกริยา ไม่ใช่คำช่วยหลังกริยา ไม่ใช่คำลงท้าย จึงจะถือว่าเป็นคำกริยาวิเศษณ์ เช่น

ข้าว สวย จัง

เพื่อน มา *ก่อน*

5.2.8 หมวดคำพิเศษ เช่น ปกติ ธรรมดา น่ากลัว โดยทั่วไป โดยทั่วๆ ไป ส่วนมาก ส่วนใหญ่ ที่จริง เป็นต้น ซึ่งอาจจะปรากฏต้นประโยคหรือระหว่างหน่วยประธานกับ หน่วยกริยา หรือท้ายประโยค ก็ได้ เช่น

ปกติ เด็กคนนี้ซนเหลือเกินนะ

เด็กคนนี้ *ปกติ* ซนเหลือเกินนะ

เด็กคนนี้ซนเหลือเกินนะ *ปกติ*

5.2.9 หมวดคำสรรพนาม

คำสรรพนาม ถือว่าเป็นหมวดย่อยของคำนาม เพราะมีลักษณะทั้งที่เหมือนและต่างจากคำนาม ดังนี้

ลักษณะที่เหมือนคำนาม คือ จะปรากฏตำแหน่งเดียวกับคำนามได้ คือ แทนที่คำนามในกรอบประโยคทดสอบ 3 คู่แรกได้ เช่น

คำสรรพนามแทนคำนามในกรอบประโยคคู่ที่ 1

กรอบ 1 ก. แม่ มา แล้ว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เขา มา แล้ว

กรอบ 1 ข. แม่ กำลัง มา
เขา กำลัง มา

ความแตกต่างระหว่างคำนาม และคำสรรพนามคือ คำนามสามารถมีคำคุณศัพท์มาขยายได้ ส่วนคำสรรพนามนั้นไม่สามารถนำคำคุณศัพท์มาขยายได้ ดังนี้

คำนาม	**คำคุณศัพท์**	
เด็ก	อ้วน	มักกินจุ

ในประโยคนี้คำว่า “อ้วน” ไม่ได้ขยายคำสรรพนาม แต่ขยายคำว่า “เด็ก” ซึ่งเป็นคำนาม

คำสรรพนามในภาษาไทยแบ่งออกเป็น 3 บุรุษคือ

บุรุษที่ 1 หมายถึง ผู้พูดเอง เช่น ฉัน เรา หนู อั๊ว ดิฉัน
บุรุษที่ 2 หมายถึง ผู้ที่พูดด้วย เช่น เธอ ตัว หนู ลื้อ นาย
บุรุษที่ 3 หมายถึง ผู้ที่เราพูดถึง เช่น เขา ท่าน เธอ หล่อน มัน

5.2.10 หมวดคำลักษณนาม ในการกำหนดคำหมวดนี้จะใช้กรอบประโยคทดสอบ 6 ตำแหน่ง ดังนี้ คือ

(6) นาม ___ คุณศัพท์ นี่ กริยาอกรรม แล้ว

คำใดก็ตามที่ไม่ใช่คำนาม ซึ่งอาจจะปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบนี้ได้ เรียกว่า คำลักษณนาม เช่น

มีด <u>เล่ม</u> เล็ก นี่ ที่อ แล้ว
บ้าน <u>หลัง</u> เก่า นี่ ซ่อม แล้ว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำลักษณนามอาจมีรูปเดียวกันกับคำนาม หรือมีรูปต่างจากคำนามก็ได้ เช่น

คน 2 คน หนังสือ 2 เล่ม
นิ้ว 2 นิ้ว เก้าอี้ 5 ตัว

คำว่า คน นิ้ว ในตัวอย่างนี้ คำแรกเป็นคำนาม คำหลังเป็นคำลักษณนาม และมีรูปเดียวกัน ส่วนคำว่า เล่ม ตัว เป็นคำลักษณนามที่มีรูปแตกต่างจากคำนามที่ปรากฏด้วย

คำนามบางคำ เมื่อใช้กับคำลักษณนามที่มีรูปเดียวกัน จะมีความหมายแตกต่างจากเมื่อใช้คำลักษณนามที่มีรูปร่างต่างกัน เช่น

บ้าน 2 บ้าน ในประโยค (1) เขามีบ้าน 2 บ้าน
บ้าน 2 หลัง ในประโยค (2) เขามีบ้าน 2 หลัง

คำว่าเขาในที่นี้มักจะหมายถึงผู้ชาย และคำว่า บ้านที่เป็นคำนามในประโยค (1) หมายถึงตัวบ้านและภรรยาและถ้ามีลูกก็รวมลูกด้วย ส่วนคำว่า บ้าน ในประโยค (2) หมายถึงตัวบ้านอย่างเดียว

การใช้คำนามใน 2 กรณีนี้อาจจะแตกต่างกัน คือ กรณีแรกเราอาจจะตัดคำนามออกเสียคำหนึ่งก็ได้ โดยที่ความหมายยังคงเดิม (ความหมายอาจจะแตกต่างกันในบ้างเรื่องการเน้น ถ้าหากมีคำนามอยู่จะมีความเน้นมากกว่าเมื่อตัดออกไป) และผู้เขียนคิดว่าที่ตัดออกไปก็เพราะต้องการจะเลี่ยงการใช้คำซ้ำๆ

คำลักษณนามในภาษาไทยอาจจะใช้ในความหมายว่า “หนึ่ง” ได้ในตัวของมันเอง ใน 2 กรณี คือ

กรณีที่คำลักษณนามตามหลังคำนามชนิดเดียว เช่น
ขอมีดเล่มซิ (มีด 1 เล่ม)
เขามีเสื่อผืนหมดใบเท่านั้น (เสื่อ 1 ผืน หมอน 1 ใบ)

กรณีที่มีคำหน้าจำนวน อยู่ระหว่างคำนามกับคำลักษณนาม เช่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขอมีดสักเล่มซิ (มีดสัก 1 เล่ม)
เขากินข้าวตั้งหม้อ (ข้าวตั้ง 1 หม้อ)

5.2.11 หมวดคำที่เกี่ยวกับจำนวน หมวดคำที่เกี่ยวกับจำนวนในภาษาไทยแบ่งออกเป็น 4 หมวดคือ หมวดคำจำนวนนับ หมวดคำลำดับที่ หมวดคำหน้าจำนวน หมวดคำหลังจำนวน

การกำหนดคำ 2 หมวดแรก ใช้กรอบประโยคทดสอบ 6 ตำแหน่ง 2 กรอบ คือ

(7) นาม คำช่วยหน้ากริยา กริยาสกรรม นาม ____ ลักษณนาม
(8)นาม คำช่วยหน้ากริยา กริยาสกรรม นาม ลักษณนาม ____

หมวดคำจำนวนนับ คือ คำใดก็ตาม ที่ไม่ใช่คำหน้าจำนวน ซึ่งปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยค (7) ได้ เรียกว่า คำจำนวนนับ เช่น

เพื่อน จะ ซื้อ หนังสือ 2 เล่ม

คำที่จัดอยู่ในหมวดคำจำนวนนับ นอกจากจะเป็นจำนวนนับ เช่น หนึ่ง สอง สาม ฯลฯ แล้วยังรวมคำอีก 5 คำ คือ บาง ทุก หลาย กี่ ครึ่ง เพราะคำเหล่านี้จะปรากฏในตำแหน่งช่องว่างดังกล่าวได้

หมวดคำลำดับที่ คือ คำใดก็ตาม ที่ไม่ใช่คำคุณศัพท์ ไม่ใช่คำบอกกำหนดเสียง ตรี และจัตวาซึ่งปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบที่ (8) ได้ เรียกว่า คำลำดับที่ เช่น

(8) นาม คำช่วยหน้ากริยา กริยาสกรรม นาม ลักษณนาม ____

นายก จะ นั่ง รถ คัน **ที่สอง**

พ่อ เพิ่ง ปลูก บ้าน หลัง **หนึ่ง**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำที่จัดอยู่ในหมวดคำลับดับที่นี้ นอกจากจะเป็นคำลำดับที่ เช่น ที่หนึ่ง ที่สอง ที่สาม ฯลฯ แล้วยังรวมคำอีก 6 คำ คือ *หนึ่ง* (ออกเสียงเป็น นึง) *เดียว แรก สุดท้าย หน้า หลัง กลาง* เพราะอาจปรากฏในตำแหน่งช่องว่างข้างบนนี้ได้

หมวดคำหน้าจำนวน คือ คำที่ปรากฏข้างหน้าคำจำนวนนับคือระหว่างคำนามกับคำจำนวนนับ ในกรอบประโยคที่ (7) ได้ เรียกว่า คำหน้าจำนวน เช่น

(7) นาม คำช่วยหน้ากริยา กริยาสกรรม นาม ____ ลักษณนาม

เพื่อน จะ ซื้อ หนังสือ <u>อีก</u> 2 เล่ม

คำนำหน้าจำนวนได้แก่คำว่า อีก สัก ทั้ง ตั้ง เพียง ประมาณ เกือบ เกือบๆ ราว ราวๆ เป็นต้น

หมวดคำหลังจำนวน คือ คำใดก็ตามที่ไม่ใช่คำคุณศัพท์ ไม่ใช่คำบอกกำหนดเสียงตรี ไม่ใช่คำกริยาวิเศษณ์ ไม่ใช่คำช่วยหลังกริยา ซึ่งปรากฏหลังคำลักษณนามในกรอบประโยคที่ (7) ได้ เรียกว่า คำหลังจำนวน เช่น

(7) นาม คำช่วยหน้ากริยา กริยาสกรรม นาม ลักษณนาม _____

เพื่อน จะ ซื้อ ผ้า 2 หลา <u>เศษ</u>

คำหลังจำนวนได้แก่คำว่า *เศษ เศษๆ กว่า กว่าๆ เท่านั้น ครึ่ง พอดี ถ้วน* เป็นต้น

5.2.12 หมวดคำที่เกี่ยวกับการกำหนด ถ้าจะพิจารณาเฉพาะตำแหน่งของคำจะแบ่งย่อยออกได้เป็น 2 หมวด คือ หมวดคำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา และหมวดคำบอกกำหนดเสียงโท

คำเหล่านี้จะปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบ 6 ตำแหน่ง ดังนี้

(9) นาม จำนวนนับ ลักษณนาม ___ กริยาอกรรม ช่วยหลังกริยา เช่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เสื้อ สอง ตัว นี้ เก่า แล้ว

หมวดคำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวาจะปรากฏหลังคำนามทันที หรือมีคำลักษณนามคั่นอยู่ก่อน เช่น

ตามหลังคำนามทันที เช่น รถ นี้, บ้าน นั้น และคำที่ตามหลังคำนามโดยมีคำลักษณนามมาคั่นอยู่ เช่น รถ คัน นี้, บ้าน หลัง นั้น คำที่จัดอยู่ในหมวดนี้นอกจากจะเป็นคำบอกกำหนดที่เป็นเสียงวรรณยุกต์ตรีและจัตวา 5 คำ คือ นี้ นั้น โน้น นู้น ไหน แล้ว ยังรวมคำซึ่งไม่บอกกำหนดอีก 4 คำ คือ อื่น อื่นๆ ใด ต่างๆ (แต่คำว่า ใด มักจะใช้ในภาษาเขียนมากกว่าในภาษาพูด) เพราะคำเหล่านี้อาจจะปรากฏในคำแหน่งเดียวกับคำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวาได้ เช่น

ตามหลังคำนามทันที เช่น รถ อื่น, ของ ต่างๆ และตามหหลังคำนามโดยมีคำลักษณนามมาคั่นอยู่ เช่น รถคันอื่น, ของชนิดต่างๆ

หมวดคำบอกกำหนดเสียงโท มีอยู่ 4 คำ คือ นี่ นั่น โน่น นู่น ซึ่งจะปรากฏหลังคำนามทันทีได้ แต่จะให้มีคำลักษณนามคั่นอยู่ก่อน ไม่ได้ เช่น ตามหลังคำนามทันที เช่น “รถ นี่” แต่จะไม่ใช้ว่า “รถ คัน นี่”

5.2.13 หมวดคำบอกเวลา แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ คำบอกเวลาประเภทที่ 1 และคำบอกเวลาประเภทที่ 2 ซึ่งคำบอกเวลา หมายถึง คำที่มีความหมายบ่งบอกเวลาและทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

ประเภทที่ 1 ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมบอกเวลา ตามลำพังได้ โดยอาจจะปรากฏต้น หรือท้ายประโยคก็ได้ ในกรณีที่ประโยคขึ้นต้นด้วยหน่วยประธาน หรือ หน่วยกรรมตรง หรือหน่วยกรรมรอง คำบอกเวลาอาจจะปรากฏในตำแหน่งที่ 2 ของประโยค (คือ อาจจะปรากฏข้างหลังหน่วยประธาน หรือ ข้างหลังหน่วยกรรมตรงหรือข้างหลังหน่วยกรรมรอง)

ทั้งนี้เมื่อคำบอกเวลาปรากฏในตำแหน่งเหล่านี้ จะไม่ทำให้ความหมายของประโยคโดยส่วนรวมเปลี่ยนแปลงไป การเปลียนแปลงอาจมีบ้างในแง่ของการย้ำ หรือการเน้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กล่าวคือ เมื่อปรากฏอยู่ต้นประโยคจะเน้นมากที่สุด เมื่อปรากฏในประโยคจะเน้นรองลงมาและเมื่อปรากฏท้ายประโยคจะเน้นน้อยที่สุด

คำบอกเวลาประเภทนี้ เรียกว่า คำบอกเวลาประเภทที่ 1 เช่น

ปรากฏต้น หรือ ท้ายประโยค
กลางคืน อากาศหนาว
อากาศหนาวมาก **กลางคืน**

ปรากฏต้น หรือ ท้ายประโยค หรือข้างหลังหน่วยกรรมตรง

กลางวัน สีนี้ไม่สวยนะ
สีนี้ไม่สวยนะ **กลางวัน**
สีนี้ **กลางวัน** ไม่สวยนะ

ปรากฏต้น หรือ ท้ายประโยค หรือข้างหลังหน่วยกรรมรอง

ตะกี้ เด็กๆ พวกนี้ ฉัน ให้ สตางค์ ไปแล้ว
เด็กๆ พวกนี้ ฉันให้ สตางค์ ไปแล้ว **ตะกี้**
เด็กๆ พวกนี้ **ตะกี้** ฉัน ให้ สตางค์ ไปแล้ว

คำบอกเวลาประเภทที่ 1 นี้มีอยู่ 23 คำ คือ *กลางคืน กลางวัน ค่ำๆ เช้า เช้าๆ ต่อไป ต่อมา ตะกี้ เที่ยง เที่ยงๆ บ่าย บ่ายๆ ปัจจุบัน ปีกลาย เย็น เย็นๆ แรกๆ สายๆ หน้าฝน หน้าร้อน หน้าแล้ง หน้าหนาว ใหม่ๆ* (วิจินตน์ ภาณุพงศ์. 2538)

ประเภทที่ 2 ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมบอกเวลาตามลำพังไม่ได้ จะต้องทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำบอกเวลาด้วยกัน หรือร่วมกับคำในหมวดอื่น คำบอกเวลาประเภทนี้เรียกว่า คำบอกเวลาประเภทที่ 2 เช่น

ทำหน้าที่ร่วมกับคำบอกเวลาด้วยกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อ ตะกี้ ไปไหนมา
ไปไหนมา **เมื่อ ตะกี้**
ตอน บ่ายๆ คุณยาย มักจะหลับ
คุณยาย มักจะหลับ **ตอน บ่ายๆ**
คุณยาย **ตอน บ่ายๆ** มักจะหลับ

เมื่อ และ ตอน เป็นคำบอกเวลาประเภทที่ 2 ส่วน ตะกี้ และ บ่ายๆ เป็นคำบอกเวลาประเภทที่ 1

เหตุที่ต้องแยกคำบอกเวลาออกเป็นคำหมวดหนึ่งต่างหาก เนื่องจากคำบอกเวลายังมีลักษณะคล้ายคำนาม จึงทำให้นักภาษาบางท่าน จัดให้คำบอกเวลาเป็นคำนามก็มี แต่เนื่องจากคำบอกเวลายังมีลักษณะที่แตกต่างไปจากคำนาม จึงไม่ถือว่าคำบอกเวลาเป็นคำนาม

ลักษณะที่คล้ายคำนาม คือ ปรากฏข้างหลังคำบุพบทได้ เช่น คำบอกเวลาที่ปรากฏหลังคำบุพบท เช่น ในปัจจุบัน ในอดีต คำนามที่ปรากฏหลังคำบุพบท เช่น ในบ้าน

ลักษณะที่ต่างจากคำนาม คือ คำบอกเวลาปรากฏข้างหน้าคำบอกกำหนดเสียงโท เช่น นี่ นั่น ไม่ได้ แต่คำนามปรากฏได้ เช่น เราใช้ประโยค “หนังสือนี่” ในการสื่อสารได้ แต่เราไม่ใช้ประโยค “เย็นนี่” “คืนนี่”

ลักษณะที่คล้ายคำลักษณนาม คือ บางกรณีคำบอกเวลามีลักษณะคล้ายคำลักษณนาม และนักภาษาบางท่านจัดให้เป็นคำลักษณนามด้วย แต่เนื่องจากคำบอกเวลายังมีลักษณะที่แตกต่างไปจากคำลักษณนาม จึงไม่ถือว่าคำบอกเวลาเป็นคำลักษณนาม ลักษณะที่คล้ายคำลักษณนาม คือ

ปรากฏข้างหน้าคำบอกกำหนดเสียงตรี และจัตวาได้ เช่น คำบอกเวลาที่อยู่หน้าคำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา เช่น เช้านี้ เย็นนั้น วันนี้ ปีนั้น

ปรากฏข้างหลังคำหน้าจำนวน หรือ คำจำนวนนับได้ ดังนี้ คำบอกเวลาข้างหลังคำหน้าจำนวน เช่น ทั้งเช้า อีกคืน คำบอกเวลาข้างหลังคำจำนวนนับ เช่น 3 วัน ทุกปี คำลักษณนามข้างหลังคำหน้าจำนวน เช่น ทั้งชิ้น อีกเล่ม คำลักษณนามข้างหลังคำจำนวนนับ เช่น 3 ใบ ทุกตัว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลักษณะที่ต่างจากคำลักษณนาม คือ กลุ่มคำที่มีคำบอกเวลาปรากฏข้างหน้าคำบอกกำหนดเสียงตรี และจัตวาได้ จะปรากฏในประโยคเริ่มได้ เช่น เช้านี้อากาศดี ส่วนกลุ่มคำที่มีคำลักษณนามประกอบอยู่จะปรากฏในประโยคเริ่มไม่ได้ คือ จะปรากฏในประโยคไม่เริ่ม เช่น ฉันชอบตัวนี้

5.2.14 หมวดคำบุพบท อาจจะปรากฏข้างหน้าคำนาม หรืออาจจะปรากฏอยู่ระหว่างคำกริยากับคำนามก็ได้ คือ อาจจะปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบ 5 ตำแหน่ง คือ

(10) นาม ช่วยหน้ากริยา กริยาอกรรม ___ นาม

เรือ กำลัง แล่น ใต้ สะพาน

เด็ก เพิ่ง ขึ้น จาก น้ำ

5.2.15 หมวดคำเชื่อม มีอยู่ 2 ชนิด คือ

หมวดคำเชื่อมนาม ในภาษาพูดมีอยู่ 4 คำได้แก่ กะ กับ หรือ ของ (ในภาษาเขียนมีคำว่า และ อีกคำหนึ่ง) ซึ่งมีลักษณะพิเศษ คือ จะปรากฏระหว่างคำนาม 2 คำ (และจะไม่ลงเสียงหนัก) เช่น

ช้อน กะ ส้อม

เสื้อ กับ กางเกง

เนื้อ หรือ ไก่

ปากกา ของ น้อง

หมวดคำเชื่อมอนุพากย์ คำเชื่อมอนุพากย์จะไม่ปรากฏในประโยคสามัญ แต่จะปรากฏในประโยคผสม หรือ ประโยคซับซ้อน ฉะนั้นถ้าหากพิจารณาเฉพาะประโยคสามัญเท่านั้นก็ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงหมวดคำเชื่อมอนุพากย์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5.3 การจำแนกคำโดยอาศัย “หน้าที่” ของคำในประโยคเป็นเกณฑ์

ในการจำแนกคำโดยอาศัย “ตำแหน่ง” เป็นเกณฑ์ ได้จัดแบ่งคำที่มีอยู่ในภาษาทั้งหมดเข้าในหมวดคำชนิดต่างๆ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 26 หมวด เนื่องจากในภาษาไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำเพื่อแสดงหน้าที่หรือความเกี่ยวข้องของคำในประโยคดังเช่นในบางภาษา แต่จะแสดงหน้าที่โดยการปรากฏร่วมกับคำอื่นในประโยค ซึ่งถือว่าเป็นการแสดงความสัมพันธ์ของคำทางไวยากรณ์แบบหนึ่งด้วย เมื่อคำปรากฏร่วมกับคำอื่น ทั้งที่เป็นคำชนิดเดียวกันและต่างชนิดกัน อาจจะทำหน้าที่เป็นแบบใดแบบหนึ่งดังนี้ คือ

ทำหน้าที่ต่างกัน คือ แยกกันทำหน้าที่คนละอย่าง เช่น ฝนตก คำว่า ฝน ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน ตก ทำหน้าที่เป็นหน่วยอกรรม เป็นต้น

ทำหน้าที่ร่วมกัน คือ ร่วมกันทำหน้าที่อย่างหนึ่ง เช่น รถคันนี้สวย คำว่า รถ ,คัน, นี้ 3 คำนี้ ร่วมกันทำหนต้าที่อย่างหนึ่งคือ เป็นหน่วยประธาน

ด้วยเหตุนี้เราจึงอาจแบ่งคำพูดออกตามหน้าที่ได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

5.3.1 คำหลัก หมายถึง คำที่สามารถทำหน้าที่เป็น “ส่วนของประโยค” ตามลำพัง ในประโยคเริ่มได้ ซึ่งมีอยู่ 7 หมวด

5 หมวดแรก ได้แก่ คำนาม คำกริยา 3 ชนิด และคำสรรพนาม (ซึ่งถือว่าเป็นหมวดย่อยของคำนาม) ซึ่งอาจจะทำหน้าที่ตามลำพังเป็นส่วนมูลฐานชนิดหนึ่งใน 7 ชนิดได้

อีกหมวดหนึ่ง คือ คำบอกเวลาประเภทที่ 1 (มี 23 คำ) ซึ่งอาจจะปรากฏต้นหรือท้ายประโยคก็ได้ เช่น

กลางคืน อากาศหนาวไหม
อากาศหนาวไหม กลางคืน
กลางวัน สีนี้ไม่สวย
สีนี้ไม่สวย กลางวัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อีกหมวดหนึ่ง คือ คำพิเศษ ซึ่งอาจจะทำหน้าที่ตามลำพังเป็นหส่วนของประโยคประเภทหน่วยเสริมพิเศษได้ โดยอาจจะปรากฏต้น หรือ ท้ายประโยคก็ได้ เช่น

น่ากลัว เขาออกจากบ้านไปแล้ว
เขาออกจากบ้านไปแล้ว น่ากลัว

5.3.2 คำไวยากรณ์ หมายถึง คำที่ไม่สามารถทำหน้าที่เป็น “ส่วนของประโยค” ตามลำพังในประโยคเริ่มได้ จะต้องทำหน้าที่นั้นๆ ร่วมกับคำหลัก แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 คือ คำขยาย ซึ่งแบ่งย่อยเป็น คำขยายนาม และคำขยายกริยา

คำขยายนาม คำที่ทำหน้าที่ขยายคำนาม (หรือคำสรรพนาม) แล้วรวมกันทำหน้าที่เป็นส่วนของประโยคชนิดใดชนิดหนึ่งใน 4 ชนิด คือ ป ต ร หรือ นด. แบ่งออกได้เป็น 11 หมวด คือ คำลักษณนาม คำคุณศัพท์ คำจำนวนนับ คำลำดับที่ คำหน้าจำนวน คำหลังจำนวน คำบอกกำหนดเสียงโท คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา และคำไม่บอกกำหนด คำบอกเวลาประเภทที่ 2 คำลงท้าย คำพิเศษ

คำขยายกริยา คำที่อาจจะทำหน้าที่ขยายคำกริยาแล้วร่วมกันทำหน้าที่เป็นส่วนของประโยคชนิดหนึ่งใน 3 ชนิด อ ส หรือ ท แบ่งออกได้เป็น 7 หมวด คือ คำช่วยหน้ากริยา

คำช่วยหลังกริยา คำปฏิเสธ คำหน้ากริยา คำหลังกริยา คำกริยาวิเศษณ์ คำลงท้าย

5.3.3 คำเชื่อม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 หมวด ด้วยกัน คือ คำเชื่อมนาม คำเชื่อมอนุพากย์ คำบุพบท

การวิเคราะห์ความซ้อนเกินในภาษา หน้าที่ของคำเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงให้เห็นว่าประโยค หรือข้อความนั้นมีความซ้อนเกินเกิดขึ้นหรือไม่ เนื่องจากจากเกณฑ์ความซ้อนเกินนั้น ประโยคหรือข้อความที่มีความซ้อนเกินจะต้องมีการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือครอบคลุมความหมายกัน โดยที่คำเหล่านั้นจะต้องทำหน้าที่เดียวกันในประโยคดังกล่าว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดังนั้นการวิเคราะห์หน้าที่ของคำจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง การจำแนกชนิดของคำตามหน้าที่ วิจินตน์ ภาณุพงศ์ (2538) ได้แบ่งประเภทหมวดคำตามหน้าที่ โดยอาศัยการจำแนกหมวดคำจาก “ตำแหน่ง” (จากกรอบประโยคทดสอบ) ซึ่งได้หมวดคำทั้งสิ้น 26 หมวดคำ แล้วจึงนำคำทั้ง 26 หมวดคำนี้มาแบ่งประเภทตามหน้าที่ของคำที่ปรากกฏในประโยค (5.3 การจำแนกคำโดยอาศัย “หน้าที่” ของคำในประโยคเป็นเกณฑ์) การจำแนกคำโดยอาศัยหน้าที่ของคำเป็นเกณฑ์สามารถนำมาใช้วิคราะห์ “หน้าที่ของคำ” ที่ทำให้เกิดความซ้อนเกินในประโยคได้ ว่าคำดังกล่าวเมื่อปรากกฏในความหมายที่เหมือนกันแล้วนั้น มีหน้าที่เหมือนกันหรือไม่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษา

การศึกษาลักษณะความซ้อนเกินในภาษาไทยผู้วิจัยแบ่งประเภทงานบทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาออกเป็น 2 หัวข้อ ดังนี้

1. บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมายของคำ และการวิเคราะห์อรรถลักษณ์

พัชรี พลาวงศ์ (2548) เขียนบทความเรื่อง “คำกับการให้ความหมาย” (Lexical Semantics) บทความนี้ ได้ศึกษาเกี่ยวกับความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างคำในด้านของความหมาย พัชรี พลาวงศ์ เรียกว่า Lexical Semantic ซึ่งจะทำหน้าที่วิเคราะห์ และตอบคำถามเหล่านี้ โดยการศึกษาประเภทของคำต่างๆ เช่น ความสัมพันธ์ในด้านความหมายของคำที่มีความหมายพ้องกัน ความสัมพันธ์ระหว่างคำที่มีความหมายแย้งกัน และคำที่มีความหมายเหมือนกันบางส่วน โดยสามารถสรุปลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างคำในด้านความหมาย ออกเป็นลักษณะต่างๆ ดังนี้

คำที่มีความหมายพ้องกันบางส่วน (Hyponym)
กลุ่มคำที่มีความหมายเป็นส่วนย่อยของคำรวม (Part –Whole Relationships)
คำพ้องความหมาย (Synonym)
คำที่มีความหมายตรงกันข้าม (Antonym)

การศึกษาความซ้อนเกินในภาษาไทยนั้น ความซ้อนเกินที่เกิดขึ้นจะเกิดจากความหมายของคำ ที่มีความหมายพ้องกัน หรือมีความหมายไปในทำนองเดียวกัน เกิดจากการนำคำที่มีความหมายพ้องกันเหล่านั้นมาใช้ในประโยคเดียวกัน รวมทั้ง การนำคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกันมาใช้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ร่วมกับคำปฏิเสธ “ไม่” ดังนั้น บทความดังกล่าวจึงสามารถให้รายละเอียดและให้ความรู้เกี่ยวกับความหมายของคำได้

ผ่องผิว บำรุงกลาง (2550) ศึกษางานวิจัยเรื่อง ศึกษารูปแบบและอรรถลักษณ์ของคำที่มีคำว่า ข้าว ในภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและอรรถลักษณ์ของคำที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “ข้าว” ในภาษาไทย วิเคราะห์ข้อมูลจากพจนานุกรมจำนวน 7 เล่ม โดยการวิเคราะห์โครงสร้างของคำประสมที่มีคำว่าข้าว และการวิเคราะห์อรรถลักษณ์คำว่าข้าวที่ปรากฏในคำประสม ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสร้างคำที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “ข้าว” แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ข้าว แล้วตามด้วยคำแสดงลักษณะ ข้าวแล้วตามด้วยคำแสดงวิธีทำ ข้าวแล้วตามด้วยคำแสดงชื่อเฉพาะ และมีคำแสดงลักาณะแล้วตามด้วย ข้าว

ส่วนการวิเคราะห์อรรถลักษณ์นั้น ผลจากการวิเคราะห์อรรถลักษณ์พบ อรรถลักษณ์ที่ใช้แบ่งคำว่า “ข้าว” มีทั้งสิ้น 7 อรรถลักษณ์คือ การแปรรูปข้าว [+แปรรูป] [-แปรรูป] [±แปรรูป] ลักษณะการสุก [+สุก] [-สุก] [±สุก] ชนิดของข้าว [+ข้าวเจ้า] [-ข้าวเจ้า] [±ข้าวเจ้า]ประเภทของอาหาร [+คาว] [-คาว] [±คาว] วิธีการทำ [+ทอด] [+ต้ม] [+กวน] [+นึ่ง] [+ปิ้ง] [+คั่ว] [+หลาม] [+หุง] [+ผัด] [+ทำให้สุกด้วยไอน้ำ] วัตถุดิบ [+น้ำตาล] [+ถั่ว] [+งา] [+กะทิ] [+มะพร้าว] [+กุ้ง] [+หมู] [+น้ำมะขามเปียก] [+เกลือ] [+กล้วย] [+เป็ด] ลักษณะของข้าว [+ต้นเล็กๆ] [+เมล็ดสีขาว] [+อัดเป็นแผ่น] [+เก็บเกี่ยวได้เร็ว] [+ไว้สำหรับเป็นพันธุ์] [+เมล็ดแข็งเป็นมัน]

กิตติศักดิ์ ใจอารี (2543) ทำงานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในภาษาไทยโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาความแตกต่างทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในแต่ละคำ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางความหมายที่ประกอบเป็นคำแต่ละคำเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจการใช้คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุอย่างถูกต้อง โดยใช้ทฤษฎีการจัดกลุ่มความหมาย และการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ ผู้วิจัยเก้บรวบรวมข้อมูลจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 พิมพ์ครั้งที่ 4 พ.ศ.2531 และจากการใช้ของผู้วิจัยเองในฐานะเจ้าของภาษา คำที่รวมรวมได้มีจำนวน 102 คำ

ผลการศึกษาพบว่า คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุต้องมีองค์ประกอบหลักที่เป็นฐานสำคัญ 4 ประการ คือ

การใช้อวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลักษณะของวัตถุ
ลักษณะการเคลื่อนที่
ผลของการเคลื่อนที่

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าว การวิเคราะห์อรรถลักษณ์ของคำ ทำให้ทราบถึงอรรถลักษณ์ของคำแต่ละคำที่นำมาวิเคราะห์ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร จากงานวิจัยดังกล่าวการวิเคราะห์อรรถลักษณ์สามารถจัดกลุ่มทางความหมายของคำได้ทำให้แบ่งประเภทของคำตามความหมายได้ในกลุ่มที่เหมาะสม สำหรับการวิเคราะห์ความซ้อนเกินในภาษานั้น การวิเคราะห์อรรถลักษณ์สามารถแสดงให้เห็นถึงอรรถลักษณ์ของคำที่ปรากฏ ว่าคำเหล่านั้นมีความหมายที่เหมือนกันหรือไม่ หากมีอรรถลักษณ์เหมือนกันถือว่าเป็นคำพ้องความหมาย และหากมีอรรถลักษณ์ที่ตรงกันข้ามกัน ก็จะถือว่าคำเหล่านั้นเป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้าม

2. บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซ้อนเกินในภาษา

บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซ้อนเกินในภาษาสามารถทำให้เกิดความเข้าใจในลักษณะของความซ้อนเกินมากยิ่งขึ้น พบงานวิจัยและบทความดังนี้

Horning (1979) เขียนบทความเรื่อง On Defining Redundancy in Language: Case Notes บทความนี้กล่าวถึงการให้คำนิยามของ ความซ้อนเกิน โดยรวบรวมแนวความคิดเกี่ยวกับ ความซ้อนเกินในงานเขียน โดยเริ่มจากแนวคิดของ Smith ที่กล่าวว่า ความซ้อนเกินมีประโยชน์มากสำหรับทฤษฎีการอ่าน (Theory of reading) Smith กล่าวว่า “ความสามารถในการอ่าน” คือ “การที่ใครก็ตามที่สามารถใช้ความซ้อนเกินในงานเขียน หาความหมายจากการอ่านได้มากที่สุด” การซ้อนเกินเกิดขึ้นอย่างไม่รู้ตัว และเกิดขึ้นได้กับการใช้ภาษาโดยทั่วไป

สำหรับการอ่าน Smith ได้กำหนดแหล่งข้อมูลที่สามารถเกิดความซ้อนเกินได้ ดังนี้

visual information (ข้อความที่ปรากฏ)
orthographic information (ความรู้ที่ผู้อ่านรู้เกี่ยวกับการสะกดคำ)
syntactic information (ข้อมูลที่เราสามารถรับรู้ได้จากโครงสร้างของประโยค)
semantic information (สิ่งที่เราสามารถรับรู้ได้โดยผ่านบริบท)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การนำความซ้อนเกินมาใช้ในภาษานั้นเกิดขึ้นโดยการนำความรู้ทางภาษาของมาใช้อย่างไม่รู้ตัว บางแหล่งข้อมูลของความซ้อนเกิน เกิดขึ้นโดยมีข้อจำกัดร่วมกันไม่ว่าจะเป็นในด้านรูปแบบพื้นฐานของภาษา ด้าน ความหมาย ด้านโครงสร้างของประโยคซึ่งทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่า เป็นส่วนหนึ่งทางไวยากรณ์ของภาษา และความสามารถดังกล่าวนี้ คือความสามารถทางการใช้ภาษาอย่างไม่รู้ตัว

ความซ้อนเกินจะเกิดมาจาก 2 แหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลที่ 1. แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวเนื่องกับโครงสร้างประโยค (syntactic source) และ 2. แหล่งข้อมูลทางด้านความหมาย (semantic source)

ความซ้อนเกินทางโครงสร้างประโยค (Syntactic redundancy) ผู้อ่านจะทราบว่าข้อความเหล่านั้นมีความซ้อนเกินก็ต่อเมื่อมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและการตีความประโยค ความซ้อนเกินที่เกี่ยวเนื่องกับการสร้างประโยค เริ่มจากการวิเคราะห์วลีทั้งในรูปแบบ NP และ VP การทราบลักษณะโครงสร้างวลีดังกล่าวจะสามารถช่วยการทำความเข้าใจโครงสร้างของประโยค และเกี่ยวกับโครงสร้างทางไวยากรณ์ได้อีกด้วย จะทำให้ทราบเกี่ยวกับการเกิดของโครงสร้างที่มีอยู่อย่างจำกัดขอบเขตขององค์ประกอบที่จำกัด เช่น การเกิดขึ้นของกลุ่มคำนาม กลุ่มของคำกริยา หากโครงสร้างของประโยคที่มีความซ้อนเกินมากขึ้นก็จะทำให้การอ่านเกิดความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น

การกล่าวซ้ำมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นสำหรับ ความซ้อนเกินทาง โครงสร้างประโยค ซึ่งจะทำให้ข้อความมีความกระจ่างขึ้นข้อมูลที่มีการกล่าวซ้ำในประโยคเดียวกันนั้นมีหลากหลาย รูปแบบ

ความซ้อนเกินทางความหมาย (Semantic redundancy) เราสามารถให้คำนิยาม ได้ว่าเป็นการเพิ่มเข้ามาของข้อความ โดยใช้การยกตัวอย่าง เช่น การใช้คำว่า “for example” หรือ “for instance” หรือ “such as” นั่นเอง

Zanzotto, Pennacchiotti and Tsioutsiouliklis (2011) วิจัยเรื่อง “ความซ้อนเกินในทวิตเตอร์ (Twitter)” โดยใช้หลักทางภาษาศาสตร์ในการวิเคราะห์ประโยคที่มีความซ้อนเกิน กลุ่มตัวอย่างงานวิจัยชิ้นนี้คือ บทบรรณาธิการในทวิตเตอร์ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหา และจัดระบบความซ้อนเกินที่ปรากฏใน Twitter โดยมีขอบเขตการวิจัย คือ วิเคราะห์ความซ้อนเกินของประโยคจากทฤษฎี Textual Entailment ความซ้อนเกินในขอบเขตของงานวิจัยนี้คือ 1.ข้อความที่มีการถ่ายทอดข้อมูลเหมือนกัน และ 2.การถ่ายทอดข้อความใดข้อความหนึ่ง ที่เป็นส่วนหนึ่งของข้อความอื่นๆ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีข้อความที่เกิดความซ้อนเกินทั้งสิ้น 29.5% แบ่งเป็น 1.ข้อความ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ที่มีการถ่ายทอดข้อมูลเหมือนกัน 13.5% 2.การถ่ายทอดข้อความใดข้อความหนึ่งที่เป็นส่วนของข้อความอื่นๆ 15.7% พบข้อความที่มีลักษณะสัมพันธ์กับข้อความอื่นๆ แต่ไม่มีความซ้อนเกิน 70.5% จากข้อมูลดังกล่าวพบว่า กรณีความซ้อนเกินที่เกิดบ่อยครั้งที่สุด คือ การถ่ายทอดข้อมูลที่สื่อถึงข้อเท็จจริงเดียวกัน แต่ใช้ คำศัพท์ต่างกัน ในบทที่ 4 ของงานวิจัยได้สร้างรูปแบบจำลองของความซ้อนเกิน มีทั้งสิ้น 5 รูปแบบ แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำศัพท์ และ ความซ้อนเกินที่เกิดจากโครงสร้างของประโยค และถึงแม้ว่า การถ่ายทอดข้อความในทวิตเตอร์จะไม่ถูกต้องตามหลักภาษาหรือหลักทางไวยากรณ์ แต่ก็สามารถนำมาใช้กับรูปแบบจำลองทั้ง 5 รูปแบบอย่างได้ผล

Wit and Gillette **(1999)** เขียนบทความงานวิจัยเรื่อง ความซ้อนเกินทางภาษาศาสตร์คืออะไร (What is Linguistic Redundancy?) งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1.เพื่อวิเคราะห์ประเภทความซ้อนเกินในภาษา และ 2. เพื่อศึกษาบทบาทของความซ้อนเกินที่มีต่อภาษา Ernst-Jan C. และ Marie G. (1999) อธิบายเกี่ยวกับความซ้อนเกินว่า เป็นสิ่งที่เกินขึ้นในภาษาอย่างเป็นระบบ หากจะให้เกิดความครอบคลุมความหมายทั้งหมดของความซ้อนเกินจะต้องแบ่งประเภทของความซ้อนเกินออกเป็น 2 ประเภท คือ 1. ความซ้อนเกินด้านไวยากรณ์ (Grammatical redundancy) และ 2. ความซ้อนเกินจากบริบท (Contextual redundancy) จุดประสงค์ของความซ้อนเกินในภาษา หรือบทบาทของความซ้อนเกินที่มีต่อภาษา คือ ทำให้มีความสามารถในการเข้าใจความหมายได้ดีขึ้น ช่วยแก้ไขปัญหาเรื่องความกำกวมของภาษา ช่วยเน้นย้ำใจความสำคัญ ช่วย สร้างสรรค์งานวรรณกรรมหรือบทกวี

จากบทความและงานวิจัยเกี่ยวกับความซ้อนเกินในภาษาพบเพียงบทความและงานวิจัยความซ้อนเกินในภาษาอังกฤษ งานวิจัยทั้ง 3 เรื่องมีความสอดคล้องกันคือ ความซ้อนเกินเกิดได้จาก 2 ลักษณะคือ เกิดจากโครงสร้างของประโยค (ด้านไวยากรณ์) และเกิดจากการใช้คำในประโยค (ด้านความหมาย) ที่สื่อความหมายเหมือนกัน โดยที่ Horning (1979) เน้นไปถึงการใช้ความซ้อนเกินกับความสามารถในการอ่านกล่าวคือหากผู้อ่านมีความสามารถในการใช้ภาษาที่มีความซ้อนเกินก็จะทำให้มีความสามารถในการอ่านเพิ่มมากขึ้นในขณะที่ Wit and Gillette (1999) ได้กล่าวถึงความซ้อนเกินที่มีบทบาทต่อภาษาคือช่วยทำให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้นและลดปัญหาความกำกวมในภาษาลง ซึ่ง Zanzotto, Pennacchiotti and Tsioutsiouliklis (2011) ที่วิเคราะห์ความซ้อนเกินที่เกิดขึ้นในทวิตเตอร์(Twitter) เพื่อต้องการสร้างโปรแกรมลดปัญหาด้านความซ้ำกันทางความหมายที่ปรากฏในทวิตเตอร์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับความซ้อนเกินดังกล่าว ทำให้ทราบถึงรูปแบบและลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดขึ้นในภาษาอังกฤษ สามารถนำมาใช้พิจารณาและวิเคราะห์ลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดขึ้นในภาษาไทย และทำให้ทราบว่าความซ้อนเกินเป็นลักษณะทางธรรมชาติอย่างหนึ่งของภาษาสามารถเกิดขึ้นได้ในการสื่อสารทุกสถานการณ์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของความซ้อนเกิน

2. ลักษณะของความซ้อนเกินในภาษา

   2.1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำ วลี หรือประโยคที่มีความหมายซ้ำกัน (Tautology)
   2.2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำ หรือหน่วยคำที่มีความหมายซ้ำกันบางส่วน (Pleonasm)
   2.3 ความซ้อนเกินที่เกิดจากอักษรย่อ (RAS syndrome)

3. แนวคิดเกี่ยวกับความหมาย

   3.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความหมาย
   3.2 การวิเคราะห์ความหมายของคำโดยวิธีการวิเคราะห์อรรถลักษณ์

4. แนวความคิดเกี่ยวกับการโยงไปสู่ข้อสรุป

   4.1 ความหมายของการโยงไปสู่ข้อสรุป
   4.2 ลักษณะของการโยงไปสู่ข้อสรุป

5. ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของคำในประโยค

6. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

   6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ความหมายของคำ
   6.2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซ้อนเกินในภาษา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากประชากรได้แก่

1.1.1 หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ และเดลินิวส์ระยะเวลาย้อนหลัง 1 ปีตั้งแต่เดือนมกราคม – เดือนธันวาคม ปีพุทธศักราช 2555 เนื่องจากหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกับผู้ใช้ภาษา หรือผู้บริโภค มากที่สุด อีกทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ เป็นหนังสือพิมพ์ที่มียอดขายสูงเป็นอันดับ 1 และอันดับที่ 2 ตามลำดับ (ศิโรจน์ มิ่งขวัญ, 2547)

หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ	จำนวน	365	ฉบับ
หนังสือพิมพ์รายวันเดลินิวส์	จำนวน	365	ฉบับ
รวมจำนวนกลุ่มเป้าหมาย	จำนวน	730	ฉบับ

โดยแบ่งเก็บข้อมูลจากการนำเสนอข่าวที่ต่อเนื่องจากพาดหัวข้าวหน้า 1 และคอลัมน์บทความที่ต่อจากการนำเสนอในหน้าที่ 1

1.1.2 บทสนทนาในรายการโทรทัศน์ประเภทรายการสัมภาษณ์ โดยรวบรมจากเวปไซต์ของทาง จากทาง สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนท์ทีวี จากที่รวบรวมทั้งสิ้น 18 รายการ

ก. สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

1) รายการสตาร์สเตจ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2) รายการตีสิบ

3) รายการทูไนท์โชว์

4) รายการราตรีสโมสร

ข. สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5

1) รายการเจาะใจ

2) รายการรถโรงเรียน

3) รายการกลมกิ๊ก

4) รายการบางกอกสเตชั่น

ค. สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

1) รายการที่นี่หมอชิต

2) รายการวันวานยังหวานอยู่

3) รายการคนอวดผี

ง. สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนท์ทีวี

1) รายการวู้ดดี้เกิดมาคุย

2) รายการ The Idol

3) รายการ วี ไอ พี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4) รายการ สุริวิภา

5) รายการเช้านี้ที่วู้ดดี้

6) รายการบอก 9 เล่า 10

7) รายการวันนี้ที่รอคอย

1.1.3 บทสนทนาของตัวละคร จากละครไทย ผู้วิจัยรวบรวมจากเวปไซต์ของทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนท์ทีวี

โดยเหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากบทสนทนาของตัวละครเนื่องจาก การดำเนินเรื่องในละคร มีความใกล้เคียงกับบทสนทนาในชีวิตประจำวัน มีความหลากหลายของตัวละคร ทั้ง เพศ วัย และสถานภาพ รวมถึงเหตุการณ์ต่างๆที่ปรากฏ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

จากประชากรที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1.2.1 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและเดลินิวส์ จากจำนวนกลุ่มเป้าหมายหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจำนวน 365 ฉบับ และ หนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ 365 ฉบับ ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จำนวนร้อยละ 10 ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ รวมเก็บข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ประเภทละ 36 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 72 ฉบับ โดยเก็บข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ฉบับประจำวันที่ ที่ลงท้ายด้วย 0 ของแต่ละเดือน คือ ประจำวันที่ 10 ประจำวันที่ 20 และประจำวันที่ 30

1.2.2 บทสนทนาจากรายการโทรทัศน์ประเภทสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน ร้อยละ 20 ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด ได้จำนวนรายการ 4 รายการ และผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายคือ การจับฉลากชื่อรายการของแต่ละสถานีจำนวนสถานีละ 1 รายการ ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รายการตีสิบ สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ออกอากาศทุกวันอังคารเวลา 22.00 น.

รายการเจาะใจ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ออกอากาศทุกวันพฤหัสบดี เวลา 23.30 น.

รายการที่นี่หมอชิต สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 22.25 น.

รายการ วี ไอ พี สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนท์ทีวี ออกอากาศทุกวันจันทร์ เวลา 22.50 น.

รวม 4 รายการ เก็บข้อมูล เดือนละ 1 ตอนทุกรายได้ ได้รายการละ 12 ตอน รวมทั้งสิ้น 48 ตอน

1.2.3 บทสนทนาของตัวละครโทรทัศน์ในละครไทยที่ปรากฏอยู่ในเวบไซต์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนท์ทีวี ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลสถานีละ 2 เรื่องรวม 8 เรื่อง และสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายคือการจับฉลาก ได้ผลดังนี้

ธาราหิมาลัย	สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
ระบำดวงดาว	สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
ดอกรักริมทาง	สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
สกุลกา	สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
นางฟ้ามาเฟีย	สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ด้วยแรงอธิษฐาน สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

ช็อกโกแล็ตห้าฤดู สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนท์ทีวี

โลมากล้าท้าฝัน สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนท์ทีวี

ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากบทสนทนาของตัวละคร จากละครจำนวนทั้งสิ้น 8 เรื่อง โดยรวบรวมจากเวบไซต์ ประจำสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 และ โมเดิร์นไนท์ทีวี และทำการสุ่มตัวอย่าง อย่างง่ายคือ การจับฉลาก

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างตามกรอบแนวคิดอรรถศาสตร์

แนวคิดทางด้านการวิเคราะห์อรรถสัมพันธ์ เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางด้านความหมายของคำที่ปรากฏในประโยค ที่ทำให้เกิดความซ้อนเกินใน ข้อความ โดยมีแนวคิด “คำกับการให้ความหมาย” ซึ่งจะวิเคราะห์ใน 3 ด้าน คือ

1.1 การวิเคราะห์ความหมายประจำรูปคำ โดยการวิเคราะห์อรรถลักษณ์

1.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างคำที่มีความหมายพ้องกันบางส่วน

1.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างคำที่มีความหมายพ้องกัน

1.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างคำที่มีความหมายตรงกันข้าม

1.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างคำที่มีความหมายครอบคลุมคำอื่น

1.2 วิเคราะห์หน้าที่ของคำที่ปรากฏในประโยค

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.3 การวิเคราะห์ความหมายประจำรูปประโยค

1.4 วิเคราะห์ความหมายของประโยคในลักษณะการโยงไปสู่ข้อสรุป

2. วิเคราะห์ความซ้อนเกินจากผลการวิคราะห์ในข้อที่ 1 ตามเกณฑ์ ความซ้อนเกินที่เกิดจากการเสนอข้อมูลที่ซ้ำกัน 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 ลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดจาก คำ วลี หรือประโยคที่มีความหมายเหมือนกัน

ลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดจาก คำ วลี หรือประโยคที่มีความหมายเหมือนกัน ต้องมีลักษณะดังนี้

2.1.1 ประโยคที่มีความซ้อนเกิน จะต้องเป็นประโยคที่มี คำ วลี หรือประโยคย่อย ที่สื่อความหมายเหมือนกัน และคำ วลี หรือประโยคนั้นต้องปรากฏอยู่ในประโยคเดียวกัน หรือประโยคที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกัน เช่น

“เรื่องนี้**เพิ่ง**เกิดขึ้น**ไม่นานมานี้**”

จากประโยคคำ “เพิ่ง” และ วลี “ไม่นานมานี้” ที่สื่อความหมายเหมือนกัน ปรากฏอยู่ในประโยคเดียวกัน

2.1.2 คำ วลี หรือประโยคย่อย ที่สื่อความหมายเหมือนกันต้องทำหน้าที่เดียวกันในประโยค เช่น

“เรื่องนี้**เพิ่ง**เกิดขึ้น**ไม่นานมานี้**”

จากประโยคคำว่า “เพิ่ง” และ วลี“ไม่นานมานี้” ทำหน้าที่เหมือนกัน คือ ขยายกริยา “เกิดขึ้น”

2.1.3 สามารถตัด คำ วลี หรือประโยคย่อย ที่มีความหมายเหมือนกันออกได้ โดยไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไป เช่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

“เรื่องนี้**เพิ่ง**เกิดขึ้น**ไม่นานมานี้**”

จากประโยคสามารถเลือกตัดคำ “เพิ่ง” หรือ วลี “ไม่นาน” ออกได้โดยที่ไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไป ดังนี้ “เรื่องนี้เพิ่งเกิดขึ้น” หรือ “เรื่องนี้เกิดขึ้นไม่นานมานี้”

2.2 ลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่น

ลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นต้องมีลักษณะดังนี้

2.2.1 ประโยคที่มีคำที่มีความหมายครอบคลุมความหมายของคำอื่นปรากฏอยู่ เช่น

“เขาใช้**เท้า เตะ**สุนัข”

“เตะ” มีความหมายครอบคลุมคำว่า “เท้า” เนื่องจาก กริยาที่เกิดจากการ “เตะ” หมายถึง ก.ใช้เท้าวัด เหวี่ยง หรือดีดไปอย่างแรง (ราชบัณฑิตยสถาน2554. 2556: 511) จากความหมายคำว่า “เตะ” เป็นกริยาที่เกิดจาก “เท้า” ดังนั้นในประโยคตัวอย่าง “เขาใช้เท้าเตะสุนัข” คำว่า “เตะ” จะมีความหมายครอบคลุมไปถึงคำว่า “เท้า”

2.2.2 เมื่อตัดคำที่เป็นส่วนหนึ่งในความหมายของคำอื่นออกจากประโยค และไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไป เช่น

จากประโยคในข้อที่ “เขาใช้**เท้า เตะ**สุนัข” สามารถตัดคำ “เท้า” ออกจากประโยคได้ โดยไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไปดังนี้

“เขาใช้เท้าเตะสุนัข”

จากประโยคพิจารณาได้ว่า “เขาใช้เท้าเตะสุนัข” กับ “เขาเตะสุนัข” สื่อความหมายเหมือนกันดังนั้นสามารถตัดคำว่า “เท้า” ออกจากประโยคได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. กำหนดลักษณะการเกิดความซ้อนเกินจากผลการวิเคราะห์ในข้อ 2

4. อภิปรายผลการวิจัยแบบบรรยาย

5. สรุปผลการวิจัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ลักษณะความซ้อนเกินในภาษาไทย

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ ความซ้อนเกินในภาษาไทย โดยแสดงผลการวิเคราะห์ลักษณะความซ้อนเกินออกเป็นใน 6 หัวข้อ ดังนี้

1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกัน

1.1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำไทยแปลคำต่างประเทศในประโยคเดียวกัน

1.2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำต่างประเทศแปลคำไทยในประโยคเดียวกัน

2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน

2.1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามในประโยคเดียวกัน

2.2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามในประโยคเดียวกัน

2.3 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่ใช่” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามในประโยคเดียวกัน

3. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ และประโยค ในประโยคเดียวกัน

3.1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ ในประโยคเดียวกัน

3.2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความประโยค ในประโยคเดียวกัน

4. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน

5.1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน
5.2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน

6. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี หรือ ประโยคซ้ำๆ

6.1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าววลีซ้ำๆ
6.2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าวประโยคซ้ำๆ

1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกัน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกันมีลักษณะดังนี้

การแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกัน หมายถึง การปรากฏคำไทย และคำต่างประเทศที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน คำต่างประเทศและคำไทยทำหน้าที่เดียวกันในประโยค เมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกความหมายของประโยคหรือข้อความไม่เปลี่ยนแปลง

ความซ้อนเกินในลักษณะดังกล่าวนี้ เป็นความซ้อนเกินที่เกิดขึ้นจากรูปแบบการใช้ภาษาของผู้พูด เป็นการเน้นย้ำความหมายของประโยค คำต่างประเทศปรากฏสองลักษณะคือ **ปรากฏก่อนคำไทย** และ**ปรากฏหลังคำไทย** ความซ้อนเกินลักษณะนี้ผู้ใช้ภาษาจะต้องรู้ความหมายของคำที่นำมาใช้ทั้งคำต่างประเทศ และคำภาษาไทยถึงจะใช้ภาษาสื่อสารได้ตรงความหมายและชัดเจน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบ 2 ลักษณะ ดังนี้

1.1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำไทยแปลคำต่างประเทศในประโยคเดียวกัน

1.2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำต่างประเทศแปลคำไทยในประโยคเดียวกัน

อธิบายลักษณะความซ้อนเกินทั้งสองลักษณะ ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำไทยแปลคำต่างประเทศในประโยคเดียวกัน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำไทยแปลคำต่างประเทศในประโยคเดียวกัน มีลักษณะดังนี้

ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำไทยแปลคำต่างประเทศ หมายถึง การใช้คำไทยและคำต่างประเทศที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน โดยกล่าวถึงคำต่างประเทศก่อนแล้วตามด้วยคำศัพท์ภาษาไทยเหมือนการแปลความหมายคำต่างประเทศนั้นๆ และทั้งสองคำต่างทำหน้าที่เหมือนกันในประโยค ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำว่า “Thank you” กับ “ขอบคุณ”

ประโยคตัวอย่างที่ 1 “พิธีกร : ผมต้องขอแสดงความขอบคุณ “**Thank you** คุณพัทยา **ขอบคุณ** ครับ”

(เจริญพร อ่อนละม้าย, 2555)

จากประโยคสามารถอธิบายความหมายของคำไทยแปลคำต่างประเทศ ดังนี้

Thank you (vt) หมายถึง ขอบใจ ขอบคุณ (So, 1998: 607) จากความหมายดังกล่าวสามารถแสดงอรรถลักษณ์ ได้ดังนี้

Thank you

(+ ขอบใจ
+ ขอบคุณ)

จากความหมายดังกล่าว “Thank you” มีความหมายเหมือนกับคำว่า “ขอบคุณ” ที่ปรากฏในประโยค เนื่องจากปรากฏอรรถลักษณ์ [+ ขอบคุณ] และทั้งสองทำหน้าที่เป็นกริยาหลัก เมื่อตัดคำใดคำหนึ่งก็ไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไปดังนี้

ตัดคำว่า “thank you” : ผมต้องขอแสดงความขอบคุณ คุณพัทยา **ขอบคุณครับ**

ตัดคำว่า “ขอบคุณ” : ผมต้องขอแสดงความขอบคุณ **thank you** คุณพัทยาครับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สองประโยคนำเสนอข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกัน เนื่องจากผู้พูดใช้คำว่า Thank you สื่อความหมายเหมือน “ขอบคุณ” ดังนั้นเมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกทั้งสองประโยคก็ยังคงมีความหมายเหมือนเดิม

คำว่า “Hello กับ สวัสดีครับ”

ประโยคตัวอย่างที่ 2 “Hello สวัสดีครับ ท่านครับโชคเข้าข้างเราแล้วครับ”
(อุมาพร ภูชฎาภิรมย์ และกฤติญา สัมฤทธิ์ประสงค์, 2554)

จากประโยคตัวอย่างดังกล่าวสามารถพิจารณาความหมายของ “Hello” ได้ดังนี้

Hello (n. in.) หมายถึง **ฮัลโหล** (So, 1998: 265) หรือ **Hallo, hullo** หมายถึง (คำอุทานสำหรับร้องเรียก เชื้อเชิญ ทักทาย) สามารถแสดงอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

Hello
(+ อุทาน
+ เชื้อเชิญ
+ **ทักทาย**)

จากอรรถลักษณ์ดังกล่าว Hello สามารถใช้เป็นคำอุทาน คำเชื้อเชิญ และใช้เป็นคำทักทาย และเมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า “สวัสดี” ทำให้ทราบความหมายดังนี้

“สวัสดี” หมายถึง น. คำทักทาย หรือ พูดขึ้นเมื่อพบหรือจากกัน เช่น อรุณสวัสดิ์ ราตรีสวัสดิ์ สวัสดีปีใหม่ สวัสดีครับคุณครู (ราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2554, 2556: 1184) สามารถแสดงอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

สวัสดี
(+ **คำทักทาย**
+ เมื่อพบ
+ เมื่อจาก)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากความหมายดังกล่าว “Hello” มีอรรถลักษณ์เป็นการกล่าวทักทาย [+ ทักทาย] มีความหมายเหมือนกับคำว่า “สวัสดี” ที่ใช้เป็นการกล่าวทักทายในการสื่อสารที่ปรากฏในประโยค สามารถแสดงการเทียบอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

Hello	สวัสดี
+ อุทาน	+ **คำทักทาย**
+ เชื้อเชิญ	+ เมื่อพบ
+ **ทักทาย**	+ เมื่อจาก

ดังนั้นทั้งสองคำทำหน้าที่เป็นคำทักทายในประโยคเหมือนกัน เมื่อตัดคำใดคำหนึ่งจึงไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดคำว่า “Hello” : สวัสดีครับ ท่านครับโชคเข้าข้างเราแล้วครับ”

ตัดคำว่า “สวัสดีค่ะ” : Hello ท่านครับโชคเข้าข้างเราแล้วครับ”

ทั้งสองประโยคนำเสนอข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกัน เนื่องจากผู้พูดใช้คำว่า Hello สื่อความหมายเหมือนคำว่า “สวัสดี” ดังนั้นเมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกทั้งสองประโยคก็ยังคงมีความหมายเหมือนเดิม

คำว่า “Uniform” กับ” เครื่องแบบ”

ประโยคตัวอย่างที่ 3 “ชุดนี้เป็น **uniform** ครับ เป็น**เครื่องแบบ**ของประธานนาวิน”

(สุวิกรม อัมระนันทน์, 2555)

จากประโยคตัวอย่างสามารถพิจารณาความหมายของคำ “uniform” ได้ดังนี้

Uniform หมายถึง noun เครื่องแบบ (Oxford Word power Dictionary for Thai Learners, 2547: 857) แสดงอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Uniform

(+ เครื่องแบบ)

จากความหมายของคำว่า uniform ซึ่งหมายถึงเครื่องแบบ ดังนั้นวลี “เป็น uniform” และ “เป็นเครื่องแบบ” จึงมีความหมายเหมือนกัน และทั้งสองวลีนี้ทำหน้าที่เดียวกัน คือเป็นกรรมของประโยค (กรรมแสดงสภาพ) ดังนั้นเมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออก จึงไม่ทำให้ประโยคมีความหมายที่เปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดคำว่า “uniform” : ชุดนี้ เป็น**เครื่องแบบ** ของประธานนาวิน

ตัดคำว่า “เครื่องแบบ” : ชุดนี้เป็น **uniform** ของประธานนาวิน

ทั้งสองประโยคนำเสนอข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกันคือ ชุดที่กำลังกล่าวถึงนี้เป็นเครื่องแบบ โดยใช้วลีที่มีโครงสร้างต่างกันมีคำว่า “เป็น” เป็นคำหลักที่เหมือนกัน ส่วนคำที่ต่างกันคือ “uniform” และ “เครื่องแบบ” เมื่อวลีใดวลีหนึ่งออก ทั้งสองประโยคก็ยังคงมีความหมายเหมือนเดิมและสื่อความหมายได้ชัดเจน

คำว่า “care” กับ “ไม่สนใจ”

ประโยคตัวอย่างที่ 4 “ต้นเหตุมันก็มาจากตัวเสนียดอย่างคุณนั่นแหละ ถ้ายังตามมาให้ผมเห็นหน้าอีก ถึงเป็นผู้หญิงผมก็ไม่**care** ไม่**สนใจ”**

(อุมาพร ภูชฎาภิรมย์ และกฤติญา สัมฤทธิ์ประสงค์, 2554)

จากประโยคพิจารณาความหมายของคำได้ดังนี้

คำว่า “care” หมายถึง n. vi วิตก, กังวล. ระมัดระวัง, เอาใจใส่, เรื่องเอาใจใส่, ประณีต; ตระหนี่ถี่ถ้วน; ความดูแล, ความอารักขา, ระวังรักษา; รัก, ชอบ, อินัง, ยี่หระ (So Sethapotra, 2545: 106) แสดงอรรถลักษณ์โดยแบ่งตามความหมาย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Care	Care	Care	care
+ วิตก + ระมัดระวัง	+ ดูแล + อารักขา + ระวังรักษา	+ รัก + ชอบ	+ เอาใจใส่ + ประณีต

จากอรรถลักษณ์ดังกล่าว “care” สามารถใช้ได้ 4 ความหมายในการสื่อสาร จากอรรถลักษณ์ที่ปรากฏดังกล่าวเมื่อพิจารณาจากปริบทของประโยค ความหมายของคำว่า “care” จะเป็นความหมายแรกในอรรถลักษณ์ [+ เรื่องเอาใจใส่]

จากความหมายดังกล่าว “care” มีอรรถลักษณ์ [+ เอาใจใส่] ที่สื่อความหมายสอดคล้องกับคำว่า “สนใจ” ที่ปรากฏในประโยคเมื่อคำทั้งสองปรากฏร่วมกับคำแย้งความหมาย “ไม่” คือ “ไม่ care” กับ “ไม่สนใจ” และทั้งสองวลีทำหน้าที่เหมือนกันคือเป็นกริยาหลักของประโยค “ฉันไม่ care” หรือ “ฉันไม่สนใจ” เมื่อคำทั้งสองมีความหมายเหมือนกัน และทำหน้าที่เดียวกันในประโยค เมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกจากประโยค จะไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดวลี “ไม่care” : ต้นเหตุมันก็มาจากตัวเสนียดอย่างคุณนั่นแหละ ถ้ายังตามมาให้ผมเห็นหน้าอีก ถึงเป็นผู้หญิงผมก็ไม่**สนใจ**

ตัดวลี “ไม่สนใจ” : ต้นเหตุมันก็มาจากตัวเสนียดอย่างคุณนั่นแหละ ถ้ายังตามมาให้ผมเห็นหน้าอีก ถึงเป็นผู้หญิงผมก็ไม่**care**

จากประโยคทั้งสองมีความหมายที่เหมือนกันถึงแม้จะตัดวลีใดวลีหนึ่งออกจากประโยค “ถึงเป็นผู้หญิงผมก็ไม่ care” กับ “ถึงเป็นผู้หญิงผมก็ไม่สนใจ” สื่อความหมายเหมือนกันในประโยคดังกล่าว ดังนี้น “ไม่care” กับ “ไม่สนใจ” ทำให้เกิดความซ้อนเกินในภาษาไทย

คำว่า “real” กับ “จริงๆ”

ประโยคตัวอย่างที่ 5 “เราก็จะเอาความรู้สึกแบบ **real** แบบ**จริงๆ** บอกพี่ๆ เขา”

(สมภพ ผูกพันน้อย, 2554)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากประโยคดังกล่าวสามารถพิจารณาความหมายของคำ ดังนี้

คำว่า real หมายถึง adv. Reality n. จริง, จริงๆ, แท้จริง, ความเป็นอยู่อันแท้จริง, ของจริงๆ, ความจริงจัง (So Sethapotra, 2545: 612) แสดงอรรถลักษณ์ได้ ดังนี้

Real

(+ จริง
+ แท้จริง
+ ความจริงจัง)

จากความหมายของคำว่า “real” ดังกล่าว ปรากฏอรรถลักษณ์ [+ จริงๆ] เหมือนกับคำ “จริงๆ” ที่ปรากฏในประโยคตัวอย่าง และทั้งสองคำทำหน้าที่เดียวกันคือ เป็นคำขยาย “ความรู้สึก” ทั้งสองคำมีความหมายเหมือนกัน และทำหน้าที่เดียวกันสามารถตัดออกจากประโยคดังกล่าวได้โดยไม่ทำให้ประโยคมีความหมายเปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดคำว่า “real” : เราก็จะเอาความรู้สึกแบบ**จริงๆ** บอกพี่ๆ เขา

ตัดคำว่า “จริงๆ” : เราก็จะเอาความรู้สึกแบบ **real** บอกพี่ๆ เขา

จากประโยคทั้งสองมีความหมายที่เหมือนกันถึงแม้จะตัดวลีใดวลีหนึ่งออกจากประโยค “เราก็จะเอาความรู้สึกแบบ**จริงๆ** บอกพี่ๆ เขา” กับ “เราก็จะเอาความรู้สึกแบบ **real** บอกพี่ๆ เขา ” สื่อความหมายเหมือนกันในประโยคดังกล่าว ดังนี้น “real” กับ “จริงๆ” ทำให้เกิดความซ้อนเกินในประโยคดังกล่าว

1.2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำต่างประเทศแปลคำไทยในประโยคเดียวกัน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำต่างประเทศแปลคำไทยในประโยคเดียวกัน เกิดขึ้นในลักษณะมีการใช้คำไทยและคำภาษาต่างประเทศที่มีความหมายเหมือนกันทำหน้าที่เหมือนกัน ในประโยคเดียวกัน แต่จะกล่าวถึงคำไทยก่อนจึงตามด้วยคำศัพท์ต่างประเทศ เหมือนใช้คำต่างประเทศนั้นๆ แปลความหมายของคำไทยอีกครั้งหนึ่ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำว่า “เติม” กับ “refill”

ประโยคตัวอย่างที่ 1 “ที่เชียงใหม่ข้าวจะ**เติม**ได้ครับ **refill** ได้”

(อิทธิมนต์ บุณยรัตพันธุ์, 2555)

จากประโยคตัวอย่างพิจารณาความหมายของคำว่า “refill” ได้ดังนี้

Refill หมายถึง n, vt. เติมใหม่, สิ่งสำหรับเติมใหม่ เช่น ไส้ดินสอ (So Sethapotra, 2545: 618) แสดงอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

Refill

(+ เติมใหม่)

จากความหมายดังกล่าว คำว่า refill มีความหมายเหมือนกับคำ “เติม” ที่ปรากฏในประโยคข้างต้นจึงทำให้เกิดความซ้ำกันทางด้านความหมาย และทั้งสองคำทำหน้าที่เดี่ยวกัน คือ เป็นกริยาหลักใน ประโยค ดังนั้นเมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออก ประโยคก็จะมีความหมายเหมือนเดิม ดังนี้

ตัดคำว่า “refill” : ที่เชียงใหม่ข้าวจะ **เติม**ได้ครับ

ตัดคำว่า “เติม” : ที่เชียงใหม่ข้าวจะ **refill** ได้

ทั้งสองประโยคนำเสนอข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกัน เนื่องจากผู้พูดใช้คำว่า เติม สื่อความหมายเหมือน “refill” ดังนั้นเมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกทั้งสองประโยคก็ยังคงมีความหมายเหมือนเดิม

คำว่า “ไม่มีค่าใช้จ่าย” กับ “Free”

ประโยคตัวอย่างที่ 2 “อ๋อ เรียนโรงเรียนขยายโอกาส **ไม่มีค่าใช้จ่าย** เรียน **free** ว่าอย่างนี้”

(ญาณี จงวิสุทธิ์, 2555)

จากประโยคตัวอย่างพิจารณาความหมายของคำว่า “free” ได้ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Free หมายถึง adv. ไม่ต้องเสียค่าเข้า, ไม่ต้องเสียค่าเช่า, ไม่เก็บค่าธรรมเนียม, ไม่ต้องเสียภาษี (So Sethapotra, 2545: 288) แสดงอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

Free
- เสียค่าเข้า
- เสียค่าเช่า
- เสียค่าธรรมเนียม
- เสียภาษี

จากอรรถลักษณ์ของคำว่า “free” ปรากฏเครื่องหมาย – แสดงความตรงกันข้ามของอรรถลักษณ์ดังกล่าว ดังนั้นจากอรรถลัษณ์ดังกล่าวคือ [- เสียค่าเข้า] หมายถึง ไม่เสียค่าเข้า [- เสียค่าเช่า] หมายถึง ไม่เสียค่าเช่า [- เสียค่าธรรมเนียม] หมายถึง ไม่เสียค่าธรรมเนียม และ [- เสียภาษี] หมายถึง ไม่เสียภาษี

จากความหมายของคำว่า free ปรากฏอรรถลักษณ์ [- เสียค่าธรรมเนียม] มีความหมายเหมือนกับคำว่า “ไม่มีค่าใช้จ่าย” และทำหน้าที่เหมือนกันคือขยายกริยา “เรียน” ดังนั้นเมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกก็ไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดคำว่า “free” : อ๋อ เรียนโรงเรียนขยายโอกาส **ไม่มีค่าใช้จ่าย** ว่าอย่างนี้

ตัดวลี “ไม่มีค่าใช้จ่าย” : อ๋อ เรียนโรงเรียนขยายโอกาส **Free** ว่าอย่างนี้

ทั้งสองประโยคนำเสนอข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกัน เนื่องจากผู้พูดใช้วลี “ไม่มีค่าใช้จ่าย” สื่อความหมายเหมือน “free” ดังนั้นเมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกทั้งสองประโยคก็ยังคงมีความหมายเหมือนเดิม

คำว่า “บ่อน” กับ “Casino”

ประโยคตัวอย่างที่ 3 “แหม...ว่างเป็นไม่ได้ ต้องบินไป**บ่อน casino** แทบทุกอาทิตย์”

(กลีบผกา และนันทพร แก้วอัมพร, 2553)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากประโยคสามารถพิจารณาความหมายของคำว่า “casino” ได้ดังนี้

casino หมายถึง n.โรงมหรสพหรือโรงเต้นรำ, โรงบ่อน (So Sethapotra, 2545: 618) จากความหมายสามารถแสดงอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

$$\text{casino} \left(\begin{array}{l} + \text{มหรสพ} \\ + \textbf{บ่อน} \end{array} \right)$$

จากความหมายดังกล่าวอรรถลักษณ์ [+บ่อน] ซ้ำกับคำ “บ่อน” ที่ปรากฏในประโยค และทั้งสองคำนี้ทำหน้าที่เหมือนกันคือ เป็นคำนามที่ทำหน้าที่เป็นกรรมบอกสถานที่ ดังนั้นจากความหมายที่ซ้ำกันและทำ หน้าที่เดียวกันจึงทำให้เมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออก ก็ไม่ทำให้ประโยคมีความหมายเปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดคำว่า “casino” : แหม...ว่างเป็นไม่ได้ ต้องบินไป บ่อน แทบทุกอาทิตย์

ตัดคำว่า “บ่อน” : แหม...ว่างเป็นไม่ได้ ต้องบินไป casino แทบทุกอาทิตย์

ทั้งสองประโยคนำเสนอข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกัน เนื่องจากผู้พูดใช้คำว่า “บ่อน” สื่อความหมายเหมือน “casino” ดังนั้นเมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกทั้งสองประโยคก็ยังคงมีความหมายเหมือนเดิม

คำว่า “ไม่น่าเชื่อ” กับ “unbelievable”

ประโยคตัวอย่างที่ 4 “นายเชตามมาติดๆ โอ้ว**ไม่น่าเชื่อ unbelievable** เลยฮะ”

(สมภพ ผูกพันน้อย, 2554)

จากประโยคพิจารณาความหมาย ของคำว่า Unbelievable ได้ดังนี้

Unbelievable หมายถึง adj. แปลกใจมาก *ไม่น่าเชื่อ* (Oxford Word power Dictionary for Thai Learners, 2547: 852) แสดงอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Unbelievable

(+ แปลกใจ
- น่าเชื่อ)

จากอรรถลักษณ์ดังกล่าว คำว่า Unbelievable มีอรรถลักษณ์ [- น่าเชื่อ] หมายถึง ไม่น่าเชื่อ ซึ่งมีความหมายเหมือนกับวลี “ไม่น่าเชื่อ” ที่ปรากฏอยู่ในประโยคเดียวกัน และทำหน้าเดียวกัน คือเป็นกริยาหลักในประโยค จากความหมายเหมือนกันและทำหน้าที่อย่างเดียวกัน เมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออก จึงไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดคำว่า “Unbelievable” : นายเชตามมาติดๆ โอ๊ว**ไม่น่าเชื่อ** เลยฮะ

ตัดวลี “ไม่น่าเชื่อ” : นายเชตามมาติดๆ โอ๊ว **unbelievable** เลยฮะ

ทั้งสองประโยคนำเสนอข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกันเนื่องจากผู้พูดใช้วลี “ไม่น่าเชื่อ” ซึ่งมีความหมายเหมือน “unbelievable” ดังนั้นเมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกทั้งสองประโยคก็ยังคงมีความหมายเหมือนเดิม

คำว่า “หลากหลาย” กับ “variety”

ประโยคตัวอย่างที่ 5 “เชียงใหม่ค่อนข้างที่จะมีฝรั่งเยอะน่ะครับ ได้ทานอาหารเหมือนตอนอยู่อเมริกาแล้วไหนจะมีอาหารเหนืออีก มีทุกอย่าง เรียกได้ว่า**หลากหลาย variety**”

(อิทธิมนต์ บุณยรัตนพันธุ์, 2555)

คำว่า Variety หมายถึง n.ต่างๆ หลายชนิด, นานาประการ, แผกๆ, หลายอย่าง (So Sethapotra, 2545: 831) แสดงอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

Variety

(+ หลายชนิด
+ นานาประการ
+ แผกๆ
+ หลายอย่าง)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำว่า variety มีอรรถลักษณ์ [+ หลายชนิด] และ [+ หลายอย่าง] ปรากฏซึ่งมีความหมายสอดคล้องกับคำว่า “หลากหลาย” ที่ปรากฏอยู่ในประโยค และคำทั้งสองต่างทำหน้าที่เดียวกันคือขยายคำนาม “อาหาร” เพื่อเพิ่มความหนักแน่น ดังนั้นเมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกประโยคก็ยังคงมีความหมายเหมือนเดิม ดังนี้

ตัดคำว่า “variety” : ค่อนข้างที่จะมีฝรั่งเยอะน่ะ ครับ ได้ทานอาหารเหมือนตอนอยู่อเมริกาแล้วไหนจะมีอาหารเหนืออีก มีทุกอย่าง เรียกได้ว่า หลากหลาย

ตัดคำว่า “หลากหลาย” : ค่อนข้างที่จะมีฝรั่งเยอะน่ะ ครับ ได้ทานอาหารเหมือนตอนอยู่อเมริกาแล้วไหนจะมีอาหารเหนืออีก มีทุกอย่าง เรียกได้ว่า variety

ทั้งสองประโยคนำเสนอข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกัน เนื่องจากผู้พูดใช้คำ “หลากหลาย” ซึ่งมีความหมายเหมือน “variety” ดังนั้นเมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกทั้งสองประโยคก็ยังคงมีความหมายเหมือนเดิม

คำว่า “ตรวจ” กับ “check”

ประโยคตัวอย่างที่ 6 “อันดับแรกที่ต้องดำเนินการทันที คือ ให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์**ตรวจ check** ข้อมูลรายชื่อนักโทษขาใหญ่ในเรือนจำที่มีพฤติกรรมใช้โทรศัพท์”

จากประโยคพิจารณาความหมายของคำได้ดังนี้

คำว่า “Check” หมายถึง n. vt. ทำให้ชะงัก, รั้ง, เครื่องเหนี่ยวรั้ง, ดึง, ต้านทาน, ว่ากล่าว, ทัดทาน; ตรวจสอบ, เครื่องหมายตรวจสอบ, เครื่องหมายถูก; รุก(ขุน); ลายตาหมายรุก; เบี้ยที่ใช้ในการเล่นไพ่, ใบรับ, ใบเสร็จ, บิล (So Sethapotra, 2545: 118) จากความหมายของคำว่า “check” ปรากกฎความหมายที่สามารถนำไปใช้ในการสื่อสารได้ 5 ความหมาย สามารถแสดงอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

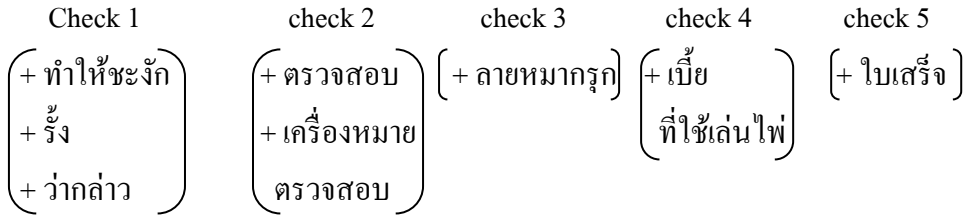

จากความหมายของคำว่า check พิจารณาได้ว่าสามารถใช้สื่อสารได้ 5 ความหมายตามปริบทการใช้ในแต่ละครั้ง จากปริบทของประโยคตัวอย่างคือ

"อันดับแรกที่ต้องดำเนินการทันที คือ ให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์**ตรวจ check** ข้อมูลรายชื่อนักโทษขาใหญ่ในเรือนจำที่มีพฤติกรรมใช้โทรศัพท์"

จากปริบทประโยค check จะปรากฏในความหมายที่ 2 คือ [+ตรวจสอบ] และในประโยคดังกล่าวปรากฏคำว่า "ตรวจ" ดังนั้นจึงทำให้มีคำที่มีความหมายซ้ำกัน คือ "check" กับ "ตรวจ" และทั้งสองคำทำหน้าที่เดียวกันคือ "เป็นกริยา" ของประโยค "เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ตรวจ check ข้อมูลรายชื่อนักโทษ" เมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออก ก็ไม่ทำให้ประโยคมีความหมายเปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดคำว่า "check" : "อันดับแรกที่ต้องดำเนินการทันที คือ ให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์**ตรวจ** ข้อมูลรายชื่อนักโทษขาใหญ่ในเรือนจำที่มีพฤติกรรมใช้โทรศัพท์"

ตัดคำว่า "ตรวจ" : "อันดับแรกที่ต้องดำเนินการทันที คือ ให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ **check** ข้อมูลรายชื่อนักโทษขาใหญ่ในเรือนจำที่มีพฤติกรรมใช้โทรศัพท์"

ทั้งสองประโยคนำเสนอข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกัน เนื่องจากใช้คำ "check" ซึ่งมีความหมายเหมือน "หลากหลาย" ดังนั้นเมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกทั้งสองประโยคก็ยังคงมีความหมายเหมือนเดิม

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกันเกิดขึ้นจากความรู้ในภาษาต่างประเทศนั้นๆ ว่าหมายถึงอะไร การนำคำต่างประเทศมาใช้ในการสื่อสารในประโยคภาษาไทยเกิด 2 ลักษณะคือ คำไทยแปลคำต่างประเทศ (กล่าวถึงคำต่างประเทศก่อนและ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กล่าวคำไทยตามหลัง) และ คำต่างประเทศแปลคำไทย (กล่าวคำไทยก่อนและคำต่างประเทศตามหลัง) ทั้งสองลักษณะเกิดขึ้นทั้งในภาษาเขียนและภาษาพูด การใช้ภาษาในลักษณะดังกล่าวจะช่วยเน้นย้ำความหมายเมื่อมีผู้รับสารเข้าใจเพียงภาษาใดภาษาหนึ่งเท่านั้น

ตารางที่ 1 ตัวอย่างความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกัน

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
1	**Hello สวัสดี**ครับ ท่านครับโชคเข้าข้างเราแล้วครับ	คำต่างประเทศ Hello คำไทย สวัสดี
2	**Ok ตกลง** ตามนี้นะครับ	คำต่างประเทศ OK คำไทย ตกลง
3	ต้นเหตุมันก็มาจากตัวเสนียดอย่างคุณนั่นแหละ ถ้ายังตามมาให้ผมเห็นหน้าอีก ถึงเป็นผู้หญิงผมก็ไม่ **care** ไม่**สนใจ**	คำต่างประเทศ Care คำไทย สนใจ
4	เดี๋ยวนายจะ**ประหลาดใจ surprised** ยิ่งกว่านี้	คำต่างประเทศ Surprised คำไทย ประหลาดใจ
5	แหม...ว่างเป็นไม่ได้ ต้องบินไป**บ่อน casino** แทบทุกอาทิตย์	คำต่างประเทศ Casino คำไทย บ่อน
6	**Thank you** คุณพัทยา **ขอบคุณ** ครับ	คำต่างประเทศ Thank you คำไทย ขอบคุณ
7	ชุดนี้เป็น **uniform** ครับ เป็น**เครื่องแบบ**ของประธานนาวิน”	คำต่างประเทศ Uniform คำไทย เครื่องแบบ
8	ผมไม่รู้ว่าเป็น **tribe** อะไร **เผ่า**อะไร	คำต่างประเทศ tribe คำไทย เผ่า
9	เราก็จะเอาความรู้สึกแบบ **real** แบบ**จริงๆ** บอกพี่ๆ เขา	คำต่างประเทศ real คำไทย จริงๆ
10	เราก็จะเอาความรู้สึกแบบ **real** แบบ**จริงๆ** บอกพี่ๆ เขา	คำต่างประเทศ real คำไทย จริงๆ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
11	มันดูธรรมชาติมากปราศจากการปรุงแต่งจริงๆเลย มันออกมาจาก inner จาก ข้างในของเธอ	คำต่างประเทศ Inner คำไทย ข้างใน
12	ส่วนใหญ่พี่เป็นคน Design ออกแบบเอง	คำต่างประเทศ Design คำไทย ออกแบบ
13	นอกจากจะอร่อย หอเจี๊ยะแล้วนะคะ วันนี้ขอมอบผลิตภัณฑ์มาม่าเพื่อเป็นอาหารกลาววันให้กับน้องๆ ทั้งหมดนี้เลย	คำต่างประเทศ หอเจี๊ยะ คำไทย อร่อย
14	ของเราไม่เจ๋งครับ ตามมาตรฐาน standard ทั่วไป	คำต่างประเทศ Standard คำไทย มาตรฐาน
15	พี่นาวินครับผมขอร่วมงานกับพี่นะครับ ผมมีจิตวิญญาณ I’ve got a soul	คำต่างประเทศ I’ve got a soul คำไทย ผมมีจิตวิญญาณ”
16	และแล้วก็มาเจอคุณพ่อจนได้ สวัสดีครับคุณพ่อ นมัสเตครับ	คำต่างประเทศ นมัสเต คำไทย สวัสดี
17	ที่เชียงใหม่ข้าวจะเติมได้ครับ refill ได้	คำต่างประเทศ Refill คำไทย เติม
18	มันดูธรรมชาติมากปราศจากการปรุงแต่งจริงๆเลย มันออกมาจาก inner จาก ข้างในของเธอ	คำต่างประเทศ Inner คำไทย ข้างใน

จากผลการวิเคราะห์พบความซ้อนเกินลักษณะคำไทยและคำต่างประเทศที่มีความหมายเหมือนกัน 2 ลักษณะคือ คำไทยแปลคำต่างประเทศ และคำต่างประเทศแปลคำไทย พบทั้งสิ้น 26 ประโยคแสดงเป็นตารางจำนวนร้อยละได้ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 2 ร้อยละของลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกัน

ลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกัน	จำนวน	ร้อยละ
1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำไทยแปลคำต่างประเทศ	15	57.70
2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำต่างประเทศแปลคำไทย	11	42.30
รวม	**26**	**100**

จากตารางร้อยละของความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกัน พบความซ้อนเกินลักษณะดังกล่าว 26 ประโยค แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำไทยแปลคำต่างประเทศ และคำต่างประเทศแปลคำไทยโดยที่ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำไทยแปลคำต่างประเทศพบจำนวน 15 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 57.70 และความซ้อนเกินที่เกิดจากคำต่างประเทศแปลคำไทยพบ 11 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 42.30

2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน มีลักษณะดังนี้

คำที่มีความหมายตรงกันข้าม หมายถึง การที่คำ 2 คำมีความสัมพันธ์ด้านความหมายในลักษณะการที่มีความหมายตรงกันข้ามกัน เช่น ดำ กับ ขาว, สูง กับ เตี้ย, อ้วน กับ ผอม เป็นต้น เมื่อนำคำปฏิเสธมานำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามคำใดคำหนึ่ง จะทำให้คำนั้นมีความหมายคล้ายกันหรือเหมือนกัน

คำปฏิเสธที่พบในประโยคซ้อนเกิน ได้แก่ “ไม่” กับ “ไม่ใช่” และ “ไม่ได้”

การใช้คำปฏิเสธนำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามพบหลายครั้งในภาษาไทย เมื่อพิจารณาความหมายและประเภทของคำที่มีความหมายตรงกันข้าม จะมีเพียงประเภทเดียวคือ *“คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบแยกแยะ”* (Complementary antonyms) เท่านั้นที่เมื่อปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธแล้วทำให้เกิดความซ้อนเกิน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภท “คำที่มีความหมายตรงกันแบบข้ามแยกแยะ” คือ คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกันโดยที่ไม่มีความก้าวก่ายด้านความหมายกันเลย กล่าวคือ ถ้ามีความหมายเป็นอย่างหนึ่งก็จะเป็นอีกอย่างหนึ่งไม่ได้เด็ดขาด (เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์. 2548: 307)

การใช้คำปฏิเสธร่วมกับคำที่มีความหมายตรงกันข้ามปรากฏ 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้าม

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้าม มีลักษณะคือ จะมีคำปฏิเสธ “ไม่” ปรากฏหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้าม โดยที่คำว่า “ไม่” หมายถึง

ไม่ หมายถึง ว.มิ, คำปฏิเสธความหมายของคำที่อยู่ถัดไป เช่น ไม่กิน ไม่ดี

(ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 930)

พบประโยคที่มีคำปฏิเสธ “ไม่” ร่วมกับคำตรงกันข้าม ตัวอย่างดังนี้

“พูดตรงๆ” กับ “ไม่อ้อมค้อม”

ประโยคตัวอย่างที่ 1 “ขอ**พูดตรงๆ** แบบ**ไม่อ้อมค้อม**เลยนะ ยกเลิกการแข่งขันวันนี้ซะ”

(สมภพ ผูกพันน้อย, 2554)

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามคือ “ตรง” กับ “อ้อมค้อม” แสดงความความหมายที่ตรงกันข้ามโดยการแสดงอรรถลักษณ์ได้ ดังนี้

“ตรง” หมายถึง ว.เปิดเผย ไม่มีลับลมคมใน, ไม่ปิดบังอำพราง, *ไม่อ้อมค้อม* (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556: 456) แสดงอรรถลักษณ์ ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตรง

+ เปิดเผย
- มีลับลมคมใน
- ปิดบังอำพราง
- อ้อมค้อม

"อ้อมค้อม" หมายถึง ว. วกวน, ลดเลี้ยว, *ไม่ตรงไปตรงมา*, (ใช้แก่กริยาพูด) (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556: 1387) แสดงอรรถลักษณ์ ดังนี้

อ้อมค้อม

+ วกวน
+ ลดเลี้ยว
- ตรงไปตรงมา

จากอรรถลักษณ์ของทั้งสองคำ สามารถนำมาเปรียบเทียบเพื่อแสดงความตรงกันข้ามได้ ดังนี้

ตรง	อ้อมค้อม
+ เปิดเผย	+ วกวน
- มีลับลมคมใน	+ ลดเลี้ยว
- ปิดบังอำพราง	**- ตรงไปตรงมา**
- อ้อมค้อม	

การเปรียบเทียบอรรถลักษณ์ดังกล่าวคำว่า "ตรง" แสดงอรรถลักษร์ [-อ้อมค้อม] จากอรรถลักษณ์มีเครื่องหมาย – จึงหมายถึง "ไม่อ้อมค้อม" และ "อ้อมค้อม" แสดงอรรถลักษณ์ [-ตรงไปตรงมา] จากอรรถลักษณ์มีเครื่องหมาย – จึงหมายถึง "ไม่ตรงไปตรงมา" การนำคำปฏิเสธ "ไม่" นำหน้า "อ้อมค้อม" จึงทำให้เกิดความหมายตรงกันข้ามกับคำว่า "อ้อมค้อม" ทำให้ได้ความหมายเหมือนกับคำว่า "ตรง" (ในบริบทที่หมายถึงการพูด) ซึ่งคำ "ตรง" ปรากฏอยู่ในประโยค

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

และ “ตรง” กับ “ไม่อ้อมค้อม” ทำหน้าที่เดียวกัน คือ ขยายคำกริยา “พูด” ทำให้เกิดความซ้อนกันทางด้านความหมาย หรือเกิดความซ้อนเกินขึ้น

จากลักษณะดังกล่าว เมื่อเลือกตัดคำใดคำหนึ่งออกจะไม่ทำให้เสียความหมาย ดังนี้

ตัดวลี “ไม่อ้อมค้อม” : ขอพูด**ตรงๆ** เลยนะ ยกเลิกการแข่งขันวันนี้ซะ

ตัดวลี “ตรงๆ” : ขอพูดแบบ**ไม่อ้อมค้อม**เลยนะ ยกเลิกการแข่งขันวันนี้ซะ

ทั้งสองประโยคสื่อความหมายเหมือนกัน ต่างกันเพียงใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้าม “ตรงๆ” กับ “อ้อมค้อม” โดยใช้คำปฏิเสธ “ไม่” มานำหน้า “อ้อมค้อม” จึงทำให้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามเปลี่ยนเป็นวลี “ไม่อ้อมค้อม” ที่สื่อความหมายเหมือน “ตรงๆ” เมื่อปรากฏในประโยคที่มีบริบทเดียวกัน ทำหน้าที่เหมือนกันจึงทำให้มีการนำเสนอข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกันเกิดเป็นความซ้อนเกินในภาษา

“เป็น” กับ “ไม่ตาย”

ประโยคตัวอย่างที่ 2 “นี่แม่ค้า เอาปลาตัวที่**เป็นๆ** ยัง**ไม่ตาย**นะ”

(สมภพ ผูกพันน้อย, 2554)

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามคือ “ตรง” กับ “อ้อมค้อม” แสดงความความหมายที่ตรงกันข้ามโดยการแสดงอรรถลักษณ์ได้ ดังนี้

จากบริบทของประโยค พิจารณาความหมายได้ดังนี้ *เป็น* หมายถึง ว.ยังมีชีวิตอยู่, ยังไม่ตาย (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556: 943) แสดงอรรถลักษณ์ได้ ดังนี้

เป็น

$$\begin{pmatrix} + \text{ยังมีชีวิตอยู่} \\ - \text{ตาย} \end{pmatrix}$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำว่า *"ตาย"* หมายถึง ก.สิ้นใจ สิ้นชีวิต ไม่เป็นอยู่ต่อไป สิ้นสภาพของการมีชีวิต (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556: 495) แสดงอรรถลักษณ์ได้ ดังนี้

ตาย
(+ สิ้นใจ
+ สิ้นชีวิต
- เป็นอยู่ต่อไป)

จากอรรถลักษณ์ของทั้งสองคำ สามารถนำมาเปรียบเทียบเพื่อแสดงความตรงกันข้ามได้ ดังนี้

เป็น
(+ ยังมีชีวิตอยู่
- ตาย)

ตาย
(+ สิ้นใจ
+ สิ้นชีวิต
- เป็นอยู่ต่อไป)

จากความหมายดังกล่าว "เป็น" มีอรรถลักษณ์ [- ตาย] หมายถึง "ไม่ตาย" ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า มีความหมายเหมือนกันกับวลีที่ปรากฏในประโยคคือ "ยังไม่ตายนะ" และทั้งสองทำหน้าที่เดียวกันคือเป็นกรรมแสดงสภาพของ "ปลา"

ดังนั้น เมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกไป ก็ไม่ทำความหมายเปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดวลี "ยังไม่ตาย" : เอาปลาตัวที่ **เป็นๆ** นะ

ตัดวลี "เป็นๆ" : เอาปลาตัวที่ ยัง**ไม่ตาย**นะ

ทั้งสองประโยคสื่อความหมายเหมือนกันจากคำ "เป็น" กับคำที่มีความหมายตรงกันข้ามคือ "ตาย" เมื่อใช้คำปฏิเสธ "ไม่" นำหน้า จึงทำให้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามเปลี่ยนเป็นวลีที่มีความหมายเหมือนกันคือ "(ยัง)ไม่ตาย" เมื่อปรากฏในประโยคที่มีบริบทเดียวกัน ทำหน้าที่เหมือนกันจึงทำให้มีการนำเสนอข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

“ตก” กับ “ไม่ผ่าน”

ประโยคตัวอย่างที่ 3 “ทำไมไม่อ่านหนังสือ เดี๋ยวก็สอบ**ตก ไม่ผ่าน**นะ”

(สมภพ ผูกพันน้อย, 2554)

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามคือ “ตก” กับ “ผ่าน” แสดงความความหมายที่ตรงกันข้าม โดยการแสดงอรรถลักษณ์ได้ ดังนี้

จากบริบทของประโยคพิจารณาความหมายได้ดังนี้ “ผ่าน” หมายถึง ก. สอบได้ เช่น ผ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แล้ว (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556: 779) แสดงอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

ผ่าน
(+ สอบได้)

ส่วน “ตก” หมายถึง ก. กริยาที่ลดลงสู่ระดับต่ำในอาการอย่างพลัดหง หล่นลง ; ลดลง (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556: 450) โดยปริยายเมื่อนำมาใช้กับการสอบคือการทำคะแนนต่ำ “สอบตก” คือสอบได้คะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ ซึ่งจะหมายถึง สอบ “ไม่ผ่าน” จึงมีความหมายซ้ำกับวลี “ไม่ผ่าน” ที่ปรากฏในประโยค และคำว่า “ตก” กับ “ไม่ผ่าน” ทำหน้าที่เดียวกันคือ ขยายกริยา “สอบ”

ดังนั้น เมื่อตัดวลีใดวลีหนึ่งออกไป ก็ไม่ทำให้เสียความหมาย ดังนี้

ตัดวลี “ไม่ผ่าน” : ทำไมไม่อ่านหนังสือ เดี๋ยวก็สอบ **ตก** นะ

ตัดคำ “ตก” : ทำไมไม่อ่านหนังสือ เดี๋ยวก็สอบ**ไม่ผ่าน**นะ

ทั้งสองประโยคสื่อความหมายเหมือนกันจากคำ “ตก” กับคำที่มีความหมายตรงกันข้ามคือ “ผ่าน” เมื่อใช้คำปฏิเสธ “ไม่” นำหน้า จึงทำให้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามเปลี่ยนเป็นวลีที่มีความหมายเหมือนกันคือ “ไม่ผ่าน” เมื่อปรากฏในประโยคที่มีบริบทเดียวกัน ทำหน้าที่เหมือนกันคือขยายกริยา “สอบ” จึงทำให้มีการนำเสนอข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่ได้” ร่วมกับคำที่มีความหมายตรงกันข้าม

การใช้คำปฏิเสธ “ไม่ได้” ร่วมกับคำที่มีความหมายตรงกันข้าม จะปรากฏหลังคำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่ปรากฏในประโยค ซึ่งจะแตกต่างจากการใช้คำปฏิเสธร่วมกับคำแย้งความหมายในลักษณะอื่น อธิบายดังนี้

พบประโยคที่มีคำปฏิเสธ “ไม่ได้” ร่วมกับคำที่มีความหมายตรงกันข้าม ดังนี้

“ลืม” กับ “จำไม่ได้”

ประโยคตัวอย่าง “ฉันไม่รู้ว่าเก็บไว้ตรงไหน **จำไม่ได้ ลืม”**

(อุมาพร ภูชฎาภิรมย์ และกฤติญา สัมฤทธิ์ประสงค์, 2554)

จากประโยค คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกันคือ “ลืม” กับ “จำไม่ได้” แสดงความหมายและแสดงอรรถลักษณ์ ดังนี้

“จำ” หมายถึง ก. กำหนดไว้ในใจ, ระลึกได้ เช่น จำหน้าได้. (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556: 319) แสดงอรรถลักษณ์ดังนี้

จำ

(+ กำหนดในใจ
+ ระลึกได้
+ จำได้)

“ลืม” หมายถึง ก.หายไปจากความจำ, นึกไม่ได้, นึกไม่ออก, เช่น เขาลืมความหลัง ลืมชื่อเพื่อน, ระลึกไม่ได้เพราะขาดความเอาใจใส่เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556: 1064) แสดงอรรถลักษณ์ดังนี้

ลืม

(+ หายไปจากความจำ
- นึกได้
- นึกออก)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากอรรถลักษณ์ของคำตรงกันข้าม “จำ” และ “ลืม” สามารถนำมาเปรียบเทียบเพื่อแสดงความตรงกันข้ามได้ ดังนี้

จำ	ลืม
+ กำหนดในใจ	+ หายไปจากความจำ
+ ระลึกได้	- นึกได้
+ จำได้	- นึกออก

พิจารณาความหมายของคำที่มีความหมายตรงกันข้าม “ลืม” และ “จำ” ทำให้เห็นถึงความหมายตรงกันข้ามกันอย่างชัดเจน จากการวิเคราะห์ “จำไม่ได้” เป็นมีคำกริยา “จำ” เป็นกริยาหลัก และมีคำปฏิเสธ “ไม่ได้” ไว้ท้ายคำ ทำให้มีความหมายตรงกันข้ามกับความหมายเดิม คือ “ระลึกได้” หรือ “จำได้” กลายเป็น “ระลึกไม่ได้” “จำไม่ได้” ซึ่งมีความหมายเหมือนกับคำว่า “ลืม” ที่มีอรรถลักษณ์ “หายไปจากความจำ” ที่ปรากฏในอรรถลักษณ์ ดังนั้นเมื่อ “จำไม่ได้” และ “ลืม” ปรากฏอยู่ในประโยคเดียวกัน มีความหมายเหมือนกัน และมีหน้าที่เดียวกัน จึงทำให้เกิดความซ้อนเกินในประโยค และเมื่อพิจารณาความหมายจากบริบทของประโยค “จำไม่ได้” และ “ลืม” ทำหน้าที่เป็นคำกริยาหลักของประโยคเหมือนกัน

ดังนั้น คำใดคำหนึ่งออกไป ก็ไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดวลี “จำไม่ได้” : ไม่รู้เก็บไว้ตรงไหน ลืม

ตัดคำ “ลืม” : ไม่รู้เก็บไว้ตรงไหน จำไม่ได้

ทั้งสองประโยคสื่อความหมายเหมือนกันเนื่องจาก “ลืม” เป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับ “จำ” เมื่อใช้คำปฏิเสธ “ไม่ได้” ตามหลังคำว่า “จำ” จะทำให้ความหมายเปลี่ยนเป็นวลีที่มีความหมายเหมือนกันคือ “จำไม่ได้” เมื่อปรากฏในประโยคที่มีบริบทเดียวกัน ทำหน้าที่เหมือนกัน คือเป็นคำกริยาในประโยค จึงทำให้มีการนำเสนอข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.3 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่ใช่” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้าม

พบประโยคที่มีคำปฏิเสธ “ไม่ใช่” ร่วมกับคำที่มีความหมายตรงกันข้ามความ ตัวอย่างดังนี้

“ของปลอม” กับ “ไม่ใช่ของแท้”

ประโยคตัวอย่าง **“ของปลอมที่ไม่ใช่ของแท้**เนื้อยะสีจะออกสีขาวๆ และจะไม่มีกลิ่นสมุนไพร”

(ภัทรพล ศิลปาจารย์, 2555)

จากประโยค คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกันคือ “ปลอม” กับ “แท้” แสดงความหมายและแสดงอรรถลักษณ์ ดังนี้

“ปลอม” หมายถึง ก.ทำให้เหมือนคนอื่นหรือสิ่งอื่น เพื่อไม่ให้หลงผิดว่าเป็นคนนั้นหรือสิ่งนั้น เช่น ปลอมตัว. ว. ไม่แท้หรือไม่จริงตามสภาพของสิ่งนั้น เช่น ฟันปลอม ผมปลอม. (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556: 722) แสดงอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

ปลอม

(+ ทำให้เหมือนคนอื่น
- แท้
- จริง)

“แท้” หมายถึง ว.ล้วนๆ เช่น เทียนขี้ผึ้งแท้ๆ, ไม่มีอะไรเจือปน, ไม่ปลอม เช่น ทองแท้. (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556: 586) แสดงอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

แท้

(+ ล้วนๆ
- เจือปน
- ปลอม)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากอรรถลักษณ์ของคำตรงกันข้าม “ปลอม” และ “แท้” สามารถนำมาเปรียบเทียบเพื่อแสดงความตรงกันข้ามได้ ดังนี้

ปลอม	แท้
+ ทำให้เหมือนคนอื่น	+ ล้วนๆ
- แท้	- เจือปน
- จริง	- ปลอม

จากการเปรียบเทียบอรรถลักษณ์ของคำว่า “ปลอม” และ “แท้” อรรถลักษณ์ของคำว่า “ปลอม” มีอรรถลักษณ์ “[-แท้]” ปรากฏซึ่งหมายถึง “ไม่แท้” และอรรถลักษณ์ของคำว่า “แท้” มีอรรถลักษณ์ “[-ปลอม]” ปรากฏอยู่ ซึ่งหมายถึง ไม่ปลอม (แท้) แสดงถึงความตรงกันข้ามทางความหมายของทั้งสองคำ และหากพิจารณาความหมายของประโยค ปลอมทำหน้าที่ขยายคำว่า “ของ” กลายเป็นวลี “ของปลอม” หมายถึง ของไม่แท้ หรือ ไม่จริง ซึ่งมีความหมายเหมือนวลี “ไม่ใช่ของแท้”

ดังนั้น เมื่อตัดวลีใดวลีหนึ่งออก ก็ไม่ทำให้เสียความหมาย ดังนี้

ตัดวลี “ของปลอม” : ที่ไม่ใช่ของแท้เนื้อยะสีจะออกสีขาวๆ และจะไม่มีกลิ่นสมุนไพร

ตัดวลี “ไม่ใช่ของแท้” : ของปลอม เนื้อยะสีจะออกสีขาวๆ และจะไม่มีกลิ่นสมุนไพร

ทั้งสองประโยคสื่อความหมายเหมือนกันเนื่องจาก “ของปลอม” กับ “ของแท้” มีความหมายตรงกันข้ามเมื่อใช้คำปฏิเสธ “ไม่ใช่” นำหน้า “ของแท้” กลายเป็นวลี “ไม่ใช่ของแท้” และมีความหมายเหมือนกับ “ของปลอม” เมื่อปรากฏในประโยคที่มีเดียวกัน และ “ปลอม” กับ “แท้” ทำหน้าที่เดียวกันคือ ขยาย “ของ” จึงทำให้มีการนำเสนอข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกันทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้น

จากตัวอย่างประโยค แสดงให้เห็นถึงลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำตรงกันข้ามแบบความหมายแยกแยะ คำตรงกันข้ามคู่ต่างๆ ที่ปรากฏในประโยคจะมีความหมายแยกแยะ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ออกจากกันเด็ดขาดหากเกิดสิ่งหนึ่งก็ไม่สามารถเกิดอีกสิ่งหนึ่งได้ เมื่อนำมาใช้ร่วมกับคำปฏิเสธ จึงทำให้มีความหมายเหมือนกันหรือซ้ำกัน ประโยคจึงมีความซ้อนเกิน

ข้อสังเกต การใช้คำปฏิเสธ ร่วมกับคำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่ไม่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน

ประโยคที่มีการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามแต่ไม่ใช่ความซ้อนเกินในภาษา จะมีลักษณะเหมือนกับประโยคในข้อที่ 2.1-2.3 แต่ต่างกันตรงประเภทของคำที่มีความหมายตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่อวิเคราะห์คำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่ปรากฏ ทำให้ทราบว่าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามคู่ต่างๆ นั้นไม่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน เนื่องจากคู่ของคำที่มีความหมายตรงกันข้ามในกรณีนี้ไม่ใช่คำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภท “คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบแยกแยะ”

จากความหมายและลักษณะของคำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบแยกแยะ คือ คำที่มีความหมายตรงกันข้าม ซึ่งไม่มีความก้าวก่ายด้านความหมายกันเลย กล่าวคือ ถ้ามีความหมายเป็นอย่างหนึ่งก็จะเป็นอีกอย่างหนึ่งไม่ได้เด็ดขาด

การใช้คำปฏิเสธนำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่ไม่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน เนื่องจากคำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่ยังมีความหมายแย้งกันไม่เด็ดขาด อธิบายดังนี้ คือ คำที่มีความหมายตรงกันข้ามบางคู่ จะมีคำแย้งกลางๆ (Graded antonyms) ปรากฏอยู่ในภาษาด้วย (เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์. 2548: 309)

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่มีคำแย้งกลางๆ ทำหน้าที่ขยายความซึ่งกันและกัน ไม่สามารถตัดคำใดคำหนึ่งออกได้เนื่องจากจะทำให้ความหมายของประโยค หรือข้อความไม่ชัดเจนหรือเปลี่ยนไป ตัวอย่างดังนี้

“ไม่...เสีย” กับ “ได้”

ประโยคตัวอย่างที่ 1 “เฮีย : แต่แน่นอน มัน**ไม่**มีอะไร**เสีย** มันมีแต่**ได้**”

(กลีบผกา และนันทพร แก้วอัมพร, 2553)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกันคือ “เสีย” กับ “ได้”

“เสีย” กับ “ได้” เป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภทคำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบคู่กัน คือ เมื่อเอ่ยถึงคำหนึ่งจะชวนนึกถึงอีกคำหนึ่ง “แต่อาจมีความหมายที่เป็นกลางๆ เกิดขึ้น” ได้ พิจารณาได้จาก เมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกจากประโยคความหมายของประโยคจะเปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดวลี “มีแต่ได้ “ : เฮีย : แต่แน่นอน มันไม่มีอะไรเสีย

ตัดวลี “ไม่มีอะไรจะเสีย” : เฮีย : แต่แน่นอน มันมีแต่ได้

“ไม่มีอะไรจะเสีย” และ “มีแต่ได้” มีความหมายต่างกัน เนื่องจาก “ไม่มีอะไรจะเสีย” ไม่สามารถหมายความว่า “มีแต่ได้” เพียงอย่างเดียว เพราะระหว่างคำ “เสีย” กับ “ได้” ยังมีคำที่สามารถอยู่ตรงกลางได้ คือ “ไม่ได้ ไม่เสีย” (หรือ พอดี) ดังนี้

“เสีย” <u>พอดี</u> “ได้”

ดังนั้นในประโยค “แต่แน่นอน ไม่มีอะไรเสีย” มีความหมายได้ 2 ความหมาย คือ

1) ไม่มีอะไรเสีย เพราะมีแต่ได้

2) ไม่มีอะไรเสีย เพราะไม่ได้ไม่เสีย (พอดี เสมอตัว)

จากลักษณะประโยคดังกล่าวสรุปได้ว่า เมื่อวิเคราะห์คำที่มีความหมายตรงกันข้ามและลองตัดคำที่มีความหมายตรงกันข้ามออกจากประโยค และพิจารณาความหมายของประโยคทั้งสองข้างต้น จะทำให้ทราบว่าความหมายไม่เหมือนกันเนื่องจากมันไม่มีอะไรเสีย ไม่ได้หมายถึง มันมีแต่ได้ ถึงแม้นว่าจะเป็นการใช้คำ “ไม่” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามก็ตามเนื่องจากคำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่ปรากฏในประโยคเป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภท “คำที่มีความหมายตรงกันข้ามคู่กัน” ไม่ใช่ “คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบความหมายแยกแยะ” ที่จะสามารถทำให้เกิดความซ้อนเกินได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

“ไม่ขึ้น” กับ “ลง”

ประโยคตัวอย่างที่ 2 “อย่างกับตลาดหุ้นเลยนะเนี้ยะ แต่นี่น้ำหนักเค้า**ไม่ขึ้น**ไง **ลง**อย่างเดียว “

(ญาณี จงวิสุทธิ์, 2555)

ขึ้น กับ ลง เป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภทคำที่มีความหมายตรงกันข้ามคู่กันแบบแสดงทิศทาง มีลักษณะคล้ายประโยคที่ 1) คือ เมื่อเอ่ยถึงคำที่แสดงทิศทางหนึ่ง จะชวนให้นึกถึงทิศทางตรงกันข้าม แต่เมื่อวิเคราะห์ประโยคที่ 2) ระหว่าง “ขึ้น” และ “ลง” ยังสามารถมีคำที่เป็นความหมายกลางๆ เกิดขึ้นได้ วิเคราะห์ความหมาย ดังนี้

“ขึ้น” <u>อยู่กับที่</u> “ลง”

“ไม่ขึ้น” และ “ลง” มีความหมายต่างกัน เนื่องจาก “ไม่ขึ้น” ไม่สามารถหมายความว่า “ลง” เพียงอย่างเดียว เพราะระหว่างคำ “ขึ้น” กับ “ลง” ยังมีคำที่สามารถอยู่ตรงกลางได้ คือ “อยู่กับที่” (หรือ ไม่ขึ้นไม่ลง) ดังนั้น “ไม่ขึ้น” อาจหมายถึง “อยู่กับที่” หรือ “ลง” ก็ได้ ดังนั้นเมื่อตัดคำว่า “ลง” ออกจากประโยคจึงทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไปได้ ดังนี้

ตัดวลี “ลงอย่างเดียว” : “อย่างกับตลาดหุ้นเลยนะเนี้ยะ แต่นี่น้ำหนักเค้าไม่ขึ้นไง” มีความหมาย 2 ความหมาย คือ

1) ...น้ำหนักเค้าคงที่

2) ...น้ำหนักเค้าลดลง

เมื่อวิเคราะห์คำที่มีความหมายตรงกันข้ามและลองตัดคำที่มีความหมายตรงกันข้ามออกจากประโยค (ไม่ขึ้น) และพิจารณาความหมายของประโยคทั้งสองข้างต้น จะทำให้ทราบว่าความหมายไม่เหมือนกันเนื่องจากวลี “ไม่ขึ้น” มีความหมายไม่เหมือนกับ “ลง” ถึงแม้นว่าจะเป็นการใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้าม และใช้คำ “ไม่” นำหน้า ก็ตามเนื่องจากคำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่ปรากฏในประโยคเป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภท “คำที่มีความหมายตรงกันข้าม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบเกี่ยวกันทางด้านทิศทาง” ไม่ใช่ “คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบแยกแยะ” ที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบแยกกันอย่างเด็ดขาด จึงไม่สามารถทำให้เกิดความซ้อนเกินได้

“ยาก” กับ “ไม่ง่าย”

ประโยคตัวอย่างที่ 3 “เรื่องเนี้ยะมันยาก ไม่ง่ายเลย”

(ทีมเอ็กแซ็กท์, 2554)

“ยาก” กับ “ง่าย” เป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภท “คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบตรงกันข้ามกัน” (Polar antonyms) คือ คำที่มีความหมายตรงข้ามกันในเชิงที่จะสามารถเปรียบเทียบความหมายว่า มากว่า หรือ น้อยกว่าแนวกำหนด (norm) ในใจของผู้พูด (เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์. 2548: 309) ซึ่งมีคำที่มีความหมายกลางๆ เกิดขึ้นได้ระหว่างคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภทนี้ เมื่อปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธจึงไม่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน ความหมายกลางๆ สามารถเกิดขึ้นได้ ดังนี้

“ง่าย” <u>พอดี</u> (<u>ไม่ยากไม่ง่าย</u>) “ยาก”

“ยาก” กับ “ไม่ง่าย” สามารถมีความหมายกลางๆ เกิดขึ้นได้ระหว่างคำตรงกันข้ามทั้งสอง ดังนั้นเมื่อคำใดคำหนึ่งมีคำปฏิเสธนำหน้า จึงไม่สามารถกล่าวได้ว่าจะทำให้คำทั้งสองมีความหมายเหมือนกัน อธิบายดังนี้ “ยาก” ไม่สามารถหมายความว่า “ไม่ง่าย” ได้เพียงอย่างเดียว เพราะระหว่างคำ “ยาก” กับ “ง่าย” ยังมีคำที่สามารถอยู่ตรงกลางได้ คือ “พอดี” (หรือ ไม่ยากและไม่ง่าย) ดังนั้น “ไม่ง่าย” อาจหมายถึง “ยาก” หรือ “พอดี (ไม่ยากไม่ง่าย)” ก็ได้ ดังนั้นจากประโยคจึงไม่สามารถเลือกตัดคำว่า “ยาก” ออกได้ อธิบายความหมายได้ดังนี้

ตัดคำว่า “ยาก” : “เรื่องเนี้ยะ มันไม่ง่ายเลย” มีความหมายได้สองความหมาย คือ

1) เรื่องเนี้ยะ กำลังพอดี (ไม่ยาก ไม่ง่าย)

2) เรื่องเนี้ยะ ยาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อวิเคราะห์คำที่มีความหมายตรงกันข้ามและลองตัดคำที่มีความหมายตรงกันข้ามออกจากประโยค (ยาก) และพิจารณาความหมายของประโยคทั้งสองข้างต้น จะทำให้ทราบว่าความหมายไม่เหมือนกันเนื่องจากวลี “ไม่ง่าย” มีความหมายไม่เหมือนกับ “ยาก” ถึงแม้ว่าจะเป็นการใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้าม และใช้คำ “ไม่” นำหน้า ก็ตามเนื่องจากคำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่ปรากฏในประโยคเป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภท “คำที่มีความหมายตรงกันข้ามคู่กัน” ไม่ใช่ “คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบแยกแยะ” ไม่มีความหมายที่แยกแยะกันได้อย่างชัดเจนที่จะสามารถทำให้เกิดความซ้อนเกินได้

“ไม่อ้วน” กับ “ผอม”

ประโยคตัวอย่างที่ 4 “ตั้งแต่เด็กๆ เนยเป็นคนไม่อ้วนนะ เป็นคนผอม”

(อิทธิมนต์ บุณยรัตนพันธุ์, 25555)

“อ้วน” กับ “ผอม” เป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภท “คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกันในเชิงที่จะสามารถเปรียบเทียบความหมายว่า มากว่า หรือ น้อยกว่าได้ (เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์. 2548: 309) และจะมีคำที่มีความหมายกลางๆ เกิดขึ้นได้ระหว่างคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภทนี้ เมื่อปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธจึงไม่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน อธิบายดังนี้

“ผอม” <u>พอดี</u> “อ้วน”

“ไม่อ้วน” และ “ผอม” มีความหมายต่างกัน เนื่องจาก “ไม่อ้วน” มีความหมายไม่เหมือนคำว่า “ผอม” เพราะระหว่างคำ “อ้วน” กับ “ผอม” ยังมีความหมายมีคำที่มีความหมายกลางๆได้ ในปริบทนี้คือ คือ “หุ่นที่พอดี” (ไม่อ้วนไม่ผอม) ดังนั้น “ไม่อ้วน” อาจหมายถึง “หุ่นที่พอดี” หรือ “ผอม” ก็ได้ ดังนั้นจากประโยคดังกล่าวจึงไม่สามารถตัดคำว่า “ผอม” ออกได้ อธิบายดังนี้

ตัดคำว่า “ผอม” : “ตั้งแต่เด็กๆ เนยเป็นคนไม่อ้วนนะ” จากประโยคมีสองความหมาย คือ

1) เนยเป็นคนผอม

2) เนยเป็นคนหุ่นพอดี (ไม่อ้วนไม่ผอม)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อวิเคราะห์คำที่มีความหมายตรงกันข้ามและลองตัดคำที่มีความหมายตรงกันข้ามออกจากประโยค (ผอม) และพิจารณาความหมายของประโยคทั้งสองข้างต้น จะทำให้ทราบว่าความหมายไม่เหมือนกันเนื่องจาก “ไม่อ้วน” ไม่ได้หมายถึง “ผอม” แต่เพียงอย่างเดียว ถึงแม้ว่าจะเป็นการใช้คำ “ไม่” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามก็ตามเนื่องจากคำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่ปรากฏในประโยคเป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภท “คำที่มีความหมายตรงกันข้ามคู่กัน” ไม่ใช่ “คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบแยกแยะ” ที่จะสามารถทำให้เกิดความซ้อนเกินได้

“ไม่หิว” กับ “อิ่ม”

ประโยคตัวอย่างที่ 5 “ยาลดความอ้วนกลุ่มแรก ก็จะเป็นยาที่ ทำให้เรารู้สึก**ไม่หิว** หรือรู้สึก**อิ่ม**นะครับ”

(ภัทรพล ศิลปาจารย์, 2555)

“หิว” กับ “อิ่ม” เป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภท “คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบคู่กัน” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายตรงข้ามกันในเชิงที่จะสามารถเปรียบเทียบความหมายว่ามากว่า หรือ น้อยกว่าได้ น้อยกว่าแนวกำหนดในใจของผู้พูด (เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์. 2548: 309) และจะมีคำที่มีความหมายกลางๆ เกิดขึ้นได้ระหว่างคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภทนี้ เมื่อปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธจึงไม่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน อธิบายดังนี้

“หิว” เฉยๆ (ไม่หิวไม่อิ่ม) “อิ่ม”

“ไม่หิว” และ “อิ่ม” มีความหมายต่างกัน เนื่องจาก “ไม่หิว” ไม่สามารถหมายความว่า “อิ่ม” ได้เพียงอย่างเดียว เพราะระหว่างคำ “หิว” กับ “อิ่ม” ยังมีความหมายที่สามารถอยู่ตรงกลางได้ดังตัวอย่างข้างต้น คือ “ไม่รู้สึกหิวหรือไม่รู้สึกอิ่ม” ดังนั้น “ไม่หิว” อาจหมายถึง “รู้สึกเฉยๆ” หรือ “หิว” ก็ได้ จากประโยคจึงไม่สามารถตัดคำ “อิ่ม” ออกได้ อธิบายดังนี้

ตัดคำว่า “อิ่ม” : “ยาลดความอ้วนกลุ่มแรก ก็จะเป็นยาที่ทำให้เรารู้สึกไม่หิว” จากประโยคจะมีสองความหมาย คือ

1) ... เป็นยาที่ทำให้เรารู้สึกอิ่ม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2) ... เป็นยาที่ทำให้เรารู้สึกเฉยๆ (ไม่หิว ไม่อิ่ม)

เมื่อวิเคราะห์คำที่มีความหมายตรงกันข้ามและลองตัดคำที่มีความหมายตรงกันข้ามออกจากประโยค (อิ่ม) และพิจารณาความหมายของประโยคทั้งสองข้างต้น จะทำให้ทราบว่าความหมายไม่เหมือนกันเนื่องจาก “ไม่หิว” ไม่ได้หมายถึง “อิ่ม” เพียงอย่างเดียว ถึงแม้ว่าจะเป็นการใช้คำ “ไม่” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามก็ตามเนื่องจากคำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่ปรากฏในประโยคเป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่ไม่ใช่ “คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบแยกแยะ” เนื่องจากมีความหมายที่เกิดขึ้นตรงกลางได้ จึงไม่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน

ข้อสังเกต การใช้คำปฏิเสธ “ไม่ได้” ร่วมกับคำที่มีความหมายตรงกันข้ามแล้วไม่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน

คำว่า “โสด” กับ “ไม่ได้แต่งงาน”

ประโยคตัวอย่างที่ 6 “เพื่อนของแม่คนนี้เค้า**โสด ไม่ได้แต่งงาน**”

(ณัฐิยา ศิรกรวิไล, 2553)

พิจารณาความหมายได้ดังนี้ “โสด” หมายถึง ว. เดี่ยว, โดด, ไม่มีคู่, ยังไม่มีสามีหรือภรรยา, เช่น ชายโสด หญิงโสด (ราชบัณฑิตยสถาน2542, 2546: 1233) คำว่าโสด มีอรรถลักษณ์ [+ยังไม่มีสามีหรือภรรยา] ถึงแม้ว่าความหมายจะสอดคล้องคำวลี “ไม่ได้แต่งงาน” แต่เมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกจากประโยคดังกล่าวและพิจารณาประโยคที่ปรากฏ ความหมายของประโยคจะเปลี่ยนไปดังนี้

ตัดวลี “ไม่ได้แต่งงาน” : 1) เพื่อนของแม่คนนี้เค้าโสด

ตัดคำ “โสด” : 2) เพื่อนของแม่คนนี้เค้า ไม่ได้แต่งงาน

ทั้งสองประโยคสื่อความหมายต่างกันกันจากคำ “โสด” เนื่องจากประโยคที่ 2) ที่กล่าวว่า “เพื่อนของแม่คนนี้เค้า**ไม่ได้แต่งงาน**” สื่อความหมายได้ดังนี้

1) ไม่โสดเนื่องจากมีครอบครัวแล้วแต่ยังไม่ได้จัดงานแต่งงาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2) โสด ยังไม่มีครอบครัว ยังไม่ได้แต่งงาน

ดังนั้นประโยค “เพื่อนของแม่คนนี้เค้าไม่ได้แต่งงาน” (เอาคำว่า**โสด**ออกจากประโยค) จะมีความหมายแตกต่างจากความหมายของคำว่า “โสด” แต่สามารถหมายถึงบุคคลที่มีสามีภรรยาแล้ว (ไม่โสด) แต่ไม่ได้มีการจัดพิธีการแต่งงาน หรือเข้าพิธีแต่งงาน ดังนั้นประโยคทั้งสองจึงมีความหมายต่างกัน จึงไม่ถือว่าเกิดความซ้อนเกินในภาษาไทย

คำว่า “ถอยไม่ได้” กับ “เดินหน้า”

ประโยคตัวอย่างที่ 7 “มันจะอยู่ในลักษณะของหลังชนฝาตลอดเลย ต้องสู้อย่างเดียว มัน**ถอยไม่ได้**แล้วมันต้อง**เดินหน้า**ต่อไป”

(จักรพงษ์ ประทุมมา. 2555)

ถอยไม่ได้ และ ต้องเดินหน้า มีความหมายต่างกัน เนื่องจาก “ถอยไม่ได้” ไม่ได้หมายความว่า “ต้องเดินหน้า” ได้เพียงอย่างเดียว เพราะระหว่างคำ “ถอย” กับ “เดินหน้า” ยังมีความหมายที่สามารถอยู่ตรงกลางได้ คือ “อยู่กับที่” (หรือไม่ถอย ไม่เดินหน้า) ดังนี้

“ถอย” <u>อยู่กับที่</u> “เดินหน้า”

ดังนั้น “ถอยไม่ได้” อาจหมายถึง “อยู่กับที่” หรือ “เดินหน้า” ก็ได้ จึงไม่สามารถตัดวลี “เดินหน้าอย่างเดียว” ออกจากประโยคได้ แสดงความหมายได้ดังนี้

ตัด “เดินหน้าอย่างเดียว” : “มันจะอยู่ในลักษณะของหลังชนฝาตลอดเลย ต้องสู้อย่างเดียว มัน**ถอยไม่ได้**แล้ว” จากประโยคมีความหมาย 2 ความหมาย คือ

1) “มันจะอยู่ในลักษณะของหลังชนฝาตลอดเลย ต้องสู้อย่างเดียว ต้องเดินหน้า”

2) “มันจะอยู่ในลักษณะของหลังชนฝาตลอดเลย ต้องสู้อย่างเดียว ต้องอยู่กับที่”

เมื่อวิเคราะห์คำที่มีความหมายตรงกันข้ามและลองตัดคำที่มีความหมายตรงกันข้ามออกจากประโยค (“เดินหน้าอย่างเดียว”) และพิจารณาความหมายของประโยคทั้งสองข้างต้น จะทำให้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทราบว่าความหมายไม่เหมือนกันเนื่องจาก “ถอยไม่ได้” ไม่ได้หมายถึง “ต้องเดินหน้า” เพียงอย่างเดียว ถึงแม้ว่าจะเป็นการใช้คำ “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามก็ตามเนื่องจากคำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่ปรากฏในประโยคเป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภท “คำที่มีความหมายตรงกันข้ามด้านทิศทาง” ไม่ใช่ “คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบแยกแยะ” ที่จะสามารถทำให้เกิดความซ้อนเกินได้

จากตัวอย่างคำที่มีความหมายตรงกันข้ามทั้งที่ใช้ใช้ร่วมกับคำปฏิเสธ ทั้ง 7 คู่ คือ

“ไม่เสีย” กับ “ได้”

“ไม่ขึ้น” กับ “ลง”

ไม่ง่าย” กับ “ยาก”

“ไม่อ้วน” กับ “ผอม”

“ไม่หิว” กับ “อิ่ม”

“ไม่ได้แต่งงาน” กับ “โสด”

“ถอยไม่ได้” กับ “เดินหน้า”

จากการพิจารณาความหมายของทั้ง 7 คู่พบว่า คู่ของคำตรงกันข้ามดังกล่าว จะมีคำใดคำหนึ่งเป็นคำหลัก ดังนี้

ประโยค “เฮีย : แต่แน่นอน มัน**ไม่**มีอะไร**เสีย** มันมีแต่**ได้**” จากประโยค “ได้” เป็นคำหลักผู้ส่งสารต้องการสื่อความหมายว่า “มีแต่ได้”

ประโยค : “อย่างกับตลาดหุ้นเลยนะเนี้ยะ แต่นี่น้ำหนักเค้า**ไม่ขึ้น**ไง **ลง**อย่างเดียว” จากประโยค “ลง” เป็นคำหลักผู้ส่งสารต้องการสื่อความหมายว่า “น้ำหนักลงอย่างเดียว”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยค : “เรื่องเนี้ยะมัน**ยาก ไม่ง่าย**เลย” จากประโยค “ยาก” เป็นคำหลักที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อความหมายว่า “เรื่องนี้ยาก”

ประโยค : “ตั้งแต่เด็กๆ เนยเป็นคน**ไม่อ้วน**นะ เป็นคน**ผอม**” จากประโยค “ผอม” เป็นคำหลักที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อความหมายว่า “เนยเป็นคนผอม”

ประโยค : “เพื่อนของแม่คนนี้เค้า**โสด ไม่ได้แต่งงาน**” จากประโยค “โสด” เป็นคำหลักที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อความหมายว่า “เพื่อนของแม่โสด”

ประโยค : “มันจะอยู่ในลักษณะของหลังชนฝาตลอดเลย ต้องสู้อย่างเดียว มัน**ถอยไม่ได้** แล้วมันต้อง**เดินหน้า**ต่อไป” จากประโยค “เดินหน้า” เป็นคำหลักที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อความหมายว่า “ต้องเดินหน้าต่อ”

ส่วนประโยค : “ยาลดความอ้วนกลุ่มแรก ก็จะเป็นยาที่ ทำให้เรารู้สึก**ไม่หิว** รู้สึก**อิ่ม**นะครับ” จากประโยคคำว่า ทั้ง “ไม่หิว” และ “อิ่ม” สามารถใช้เป็นคำหลักที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อความหมายว่า “ยาลดความอ้วนทำให้ไม่หิว” หรือ “ยาลดความอ้วนทำให้อิ่ม”

การพิจารณาประเภทคำที่มีความหมายตรงกันข้ามว่า คำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่ปรากฏในประโยคนั้นเป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภทใดเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญ ที่จะทำให้ทราบว่าประโยคหรือข้อความดังกล่าวมีความซ้อนเกินหรือไม่ เนื่องจากความซ้อนเกิดที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามจะเกิดได้กับคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภทเดียวเท่านั้นคือ “คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแยกแยะ” ที่มีความแตกต่างทางความหมายกันอย่างชัดเจน ถ้ามีความหมายเป็นอย่างหนึ่งก็จะเป็นอีกอย่างหนึ่งไม่ได้เด็ดขาด และไม่มีสภาวะที่สามารถเกิดตรงกลางระหว่างคำที่มีความหมายตรงกันข้ามทั้งสองได้ ดังตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ดังนั้นการพิจารณาความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธนำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้าม การวิเคราะห์ประเภทของคำที่มีความหมายตรงกันข้ามจึงมีความสำคัญอีกประการหนึ่ง

การใช้คำปฏิเสธนำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามแยกแยะ ทำให้เกิดความซ้อนเกิน เนื่องจากความหมายของคำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่ปรากฏในประโยคหรือข้อความนั้นทำให้มีการนำเสนอข้อมูลซ้ำกันแต่การใช้คำปฏิเสธนำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภทอื่น เช่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความแย้งความหมายคู่กัน คำที่มีความหมายตรงกันข้ามด้านทิศทาง จะเป็นเพียงการขยายความหมายให้ชัดเจนมากขึ้น ไม่ถือว่าเป็นการทำให้ประโยคหรือข้อความเกิดความซ้อนเกิน

ตารางที่ 3 ตัวอย่างความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
1	ขอพูด**ตรงๆ** แบบ**ไม่อ้อมค้อม**เลยนะ ยกเลิกการแข่งขันวันนี้ซะ	**คำปฏิเสธ** : ไม่ **คำแย้งความหมาย** : อ้อมค้อม **ซ้อนเกินกับคำว่า** : (พูด) ตรงๆ
2	**พูดตรงๆ** อย่าง**ไม่อ้อมค้อม**ก็ได้ ความจริงแล้วผมอยากให้คุณคอยกวนใจผมอยากได้ยินเสียด่าของคุณทุกวัน	**คำปฏิเสธ** : ไม่ **คำแย้งความหมาย** : อ้อมค้อม **ซ้อนเกินกับคำว่า** : (พูด) ตรงๆ
3	ไม่ได้กลับมาบ้านนี้ตั้งสี่ปีเต็มๆ ทุกอย่างเหมือนเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง	**คำปฏิเสธ : ไม่** **คำแย้งความหมาย : เปลี่ยนแปลง** **ซ้อนเกินกับคำว่า : เหมือนเดิม**
4	ตัวจริงฉันก็คือคนเดิมที่คุณรู้จักแหละค่ะ ไม่เปลี่ยนไป	**คำปฏิเสธ : ไม่** **คำแย้งความหมาย : เปลี่ยนไป** **ซ้อนเกินกับคำว่า : (คน) เดิม**
5	ถ้าเกี่ยวกับอาการปวดหัว ก็จะมีอาการปวดหัว**เล็กน้อย ไม่มาก**	**คำปฏิเสธ** “ไม่” **คำแย้งความหมาย** “มาก” **ซ้อนเกินกับคำว่า** “เล็กน้อย”
6	ไม่รู้เก็บไว้ตรงไหนจำไม่ได้ ลืม	**คำปฏิเสธ** “ไม่ได้” **คำแย้งความหมาย** “จำ” **ซ้อนเกินกับคำว่า** “ลืม”
7	เอาปลาตัวที่เป็นๆ ยังไม่ตายนะ	**คำปฏิเสธ** “ไม่” **คำแย้งความหมาย** “ตาย” **ซ้อนเกินกับคำว่า** “เป็นๆ”
8	ผลงานก็มีตลอด ไม่ขาด	**คำปฏิเสธ** : ไม่ **คำแย้งความหมาย :** ขาด **ซ้อนเกินกับคำว่า :** มีตลอด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
9	ผิวถนนหลายแห่งไม่ราบเรียบ กระโดกกระเดก	คำปฏิเสธ : ไม่ คำแย้งความหมาย : ราบเรียบ ซ้อนเกินกับ : กระโดกกระเดก
10	หลังจากนั้นจึงได้คัดเลือกต้นไม้ให้เหลือ 25 ต้นที่โดเด่นและน่าสนใจและต้องเป็นต้นไม้ที่เจริญเติบโตอยู่ในพื้นที่สาธารณะ ไม่ใช่พื้นที่ส่วนบุคคล	คำปฏิเสธ : ไม่ใช่ คำแย้งความหมาย : พื้นที่ส่วนบุคคล ซ้อนเกินกับ : พื้นที่สาธารณะ
11	แต่ถ้าดูระยะยาวเนี้ยะ มันก็เปลี่ยนแปลงบ้าง ไม่มากนัก	คำปฏิเสธ : ไม่ คำแย้งความหมาย : มาก ซ้อนเกินกับคำว่า : บ้าง
12	แต่ปัจจัยสำคัญที่จะชี้เป็นชี้ตายอนาคตของสื่อทีวีก็คือพฤติกรรมผู้บริโภค ที่กำลังเปลี่ยนแปลง ไม่มีวันเหมือนเดิม	คำปฏิเสธ : ไม่ คำแย้งความหมาย : เหมือนเดิม ซ้อนเกินกับคำว่า :เปลี่ยนแปลง
13	ทำไมไม่อ่านหนังสือ เดี๋ยวก็สอบตก ไม่ผ่านนะ	คำปฏิเสธ “ไม่” คำแย้งความหมาย “ผ่าน” ซ้อนเกินกับคำว่า “ตก”

จากผลการวิเคราะห์พบความซ้อนเกินลักษณะการใช้คำปฏิเสธร่วมกับคำที่มีความหมายตรงกันข้าม 3 ลักษณะคือ คำปฏิเสธ “ไม่” ร่วมกับคำที่มีความหมายตรงกันข้าม คำปฏิเสธ “ไม่ได้” ร่วมกับคำที่มีความหมายตรงกันข้าม คำปฏิเสธ “ไม่ใช่” ร่วมกับคำที่มีความหมายตรงกันข้าม คำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่จะทำให้ประโยคเกิดความซ้อนเกินจะเป็นเพียงคำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบแยกแยะ ที่มีความหมายแยกแยะกันเด็ดขาดไม่สามารถมีความหมายอื่นแทรกตรงกลางได้

ประโยคที่มีการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามพบทั้งสิ้น 14 ประโยคแสดงเป็นตารางจำนวนร้อยละได้ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 4 ร้อยละของความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน	จำนวน	ร้อยละ
1. คำปฏิเสธ “ไม่”	11	78.57
2, คำปฏิเสธ “ไม่ได้”	1	7.14
3. คำปฏิเสธ “ไม่ใช่”	2	14.29
รวม	**14**	**100**

จากตารางร้อยละของความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน พบความซ้อนเกินลักษณะดังกล่าว 14 ประโยค แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือ คำปฏิเสธ “ไม่” ร่วมกับแย้งความหมายพบจำนวน 11 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 78.57 คำปฏิเสธ “ไม่ได้” ร่วมกับแย้งความหมายพบจำนวน 1 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 7.14 และคำปฏิเสธ “ไม่ใช่” ร่วมกับคำที่มีความหมายตรงกันข้าม พบจำนวน 2 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 14.29 รวมทั้งสิ้น 14 ประโยค

3. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ และประโยค ในประโยคเดียวกัน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ และประโยค ในประโยคเดียวกัน มีลักษณะดังนี้

ตีความ หมายถึง การชี้หรือกำหนดความหมาย ; ให้ความหมายหรืออธิบาย; ใช้หรือปรับให้เข้าใจเจตนาและความมุ่งหมายเพื่อความถูกต้อง (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556: 502)

ประโยคที่มีการตีความของคำ และประโยค ทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้นเนื่องจาก เป็นการกล่าวซ้ำโดยใช้การอธิบายความหรือให้ความหมาย จึงถือว่าเป็นการกล่าวถึงสิ่งที่สื่อความหมายเหมือนกันคำหรือประโยคที่ถูกตีความจะปรากฏก่อน ส่วนการตีความจะปรากฏหลังคำหรือหลังประโยคจากการวิเคราะห์พบ 2 ลักษณะดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ ในประโยคเดียวกัน

การตีความคำ คือ การอธิบายความหมายของคำที่ปรากฏในประโยค หรือให้ความหมายของคำที่ปรากฏในประโยค โดยจะอธิบายไว้ด้านหลังของคำที่ถูกตีความ ตัวอย่างดังนี้

“บ้า” กับ “สติไม่ดี”

ประโยคตัวอย่างที่ 1 “พิธีกร : แล้วเพื่อนฝูงเค้าว่าไง”

“คุณสันติ : เค้าก็ว่ามึง**บ้า สติไม่ดี** แล้วจะไปหาอะไรกิน”

(สันติ พิเชฐชัยกุล, 2555)

การตีความข้างต้นทำให้เกิดความซ้อนเกินเนื่องจาก “บ้า” และ“สติไม่ดี” สื่อความหมายเหมือนกัน โดยอธิบายได้จากความหมายของคำ “บ้า” ดังนี้

“บ้า” หมายถึง ว.*เสียสติ,* วิกลจริต, สติฟั่นเฟือน, หลงใหลหรือมัวเมาในสิ่งนั้นๆ จนผิดปรกติ (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556: 666)

ดังนั้น วลี “สติไม่ดี” มีความหมายสอดคล้องความหมายของคำว่า “บ้า” ที่กล่าวไว้ข้างต้นโดยพิจรณาจากอรรถลักษณ์ [+เสียสติ] และ “เสียสติ” กับ “บ้า” ทำหน้าที่เดียวกันกับคำว่า คือขยายคำว่า “มึง” เมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออก ก็ไม่ทำให้ประโยคมีความหมายที่เปลี่ยนไป แสดงได้ดังนี้

ตัดวลี “สติไม่ไดี” : แล้วเพื่อนฝูงเค้าว่าไง ... เค้าก็ว่ามึงบ้า แล้วจะไปหาอะไรกิน

ตัดคำ “บ้า” : แล้วเพื่อนฝูงเค้าว่าไง ... เค้าก็ว่ามึง สติไม่ดี แล้วจะไปหาอะไรกิน

ประโยคทั้งสองสื่อความหมายเหมือนกันถึงแม้ว่าจะมีการใช้คำ และวลีที่แตกต่างกัน แต่เนื่องจากวลี “สติไม่ดี” เกิดจากการตีความของคำว่า “บ้า” ดังนั้นเมื่อทั้งคู่ปรากฏในบริบทเดียวกันและทำหน้าที่เดียวกันจึงทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้น สามารถเลือกใช้คำใดคำหนึ่งได้ ดังประโยคทั้งสองข้างต้น

“ศพ” กับ “ผู้เสียชีวิต”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยคตัวอย่างที่ 2 “เจ้าหน้าที่กล่าวว่ายังไม่ทราบจำนวน**ศพ ผู้เสียชีวิต** ที่อยู่ในรถบัส”

(ชลพรรษา นารูลา, 2556)

จากประโยคคำว่า “ศพ” หมายถึง น. ซากผี, ร่างคนที่ตายแล้ว. (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556: 1136)

ความหมายดังกล่าว “ผู้เสียชีวิต” มีความหมายที่สอดคล้องกับความหมายของ “ศพ” ที่กล่าวไว้ข้างต้น โดยพิจารณาจากอรรถลักษณ์ [+ ร่างคนที่ตายแล้ว] และ“ผู้เสียชีวิต” กับ “ศพ” ทำหน้าที่เดียวกัน คือ เป็นกรรมในประโยค จากความหมายที่เหมือนกัน และมีหน้าที่เดียวกัน เมื่อตัดคำว่า “ศพ” หรือ วลี “ผู้เสียชีวิต” ออกจากประโยค จะไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดวลี “ผู้เสียชีวิต” : เจ้าหน้าที่กล่าวว่ายังไม่ทราบจำนวนศพ ที่อยู่ในรถบัส

ตัดคำว่า “ศพ” : เจ้าหน้าที่กล่าวว่ายังไม่ทราบจำนวน ผู้เสียชีวิต ที่อยู่ในรถบัส

จากประโยค “เจ้าหน้าที่กล่าวว่ายังไม่ทราบจำนวนศพที่อยู่ในรถบัส” และ “เจ้าหน้าที่กล่าวว่ายังไม่ทราบจำนวนผู้เสียชีวิตที่อยู่ในรถบัส” ประโยคทั้งสองสื่อความหมายเหมือนกัน ถึงแม้ว่าจะมีการใช้คำ และวลีที่แตกต่างกัน แต่เนื่องจากทั้งสองมีความหมายเหมือนกัน ดังนั้นเมื่อทั้งคู่ปรากฏในประโยคเดียวกันจึงทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้น สามารถเลือกใช้คำใดคำหนึ่งได้ ดังประโยคทั้งสองข้างต้น

“เพิ่ง” กับ “ไม่นานนัก”

“เพิ่ง” กับ “ไม่นานมานี้”

ประโยคตัวอย่างที่ 3 “ห้างสรรพสินค้าหรูที่**เพิ่ง**สร้างขึ้น **ไม่นานนัก”**

(**ไทยรัฐ**, 2555: 18)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยคตัวอย่างที่ 4 “เป้าสำคัญอยู่ที่การเอ่ยชื่อ พล.ร.อ.พะจุณณ์ ซึ่งไม่แน่ใจว่าจะใช่ พล.ร.อ.พะจุณณ์ ตามประทีป อดีตหัวหน้าสำนักงานมูลนิธิรัฐบุรุษ ที่**เพิ่ง**พ้นหน้าที่มาเมื่อ**ไม่นานนี้** ใช่หรือไม่”

(**เดลินิวส์**, 2555: 3)

ประโยคตัวอย่างที่ 5 “ดังนั้นใครที่บอกว่า โครงการประชานิยมของรัฐบาลพรรคเพื่อไทย ไม่มีปัญหาอยากให้ย้อนดูเหตุการณ์ในอดีต ที่เพิ่ง**ผ่านไป**เมื่อไม่นานมานี้”

(**เดลินิวส์**, 2555: 2)

จากประโยคสามารถพิจารณาความหมายได้ดังนี้

“เพิ่ง” หมายถึง ว. พึ่ง (ดู พึ่ง 2) ซึ่ง พึ่ง หมายถึง ว.คำช่วยกริยาหมายถึงเวลาที่ล่วงไปหยกๆ ในขณะที่พูดนั้น เช่น เขาพึ่งไป, เพิ่ง ก็ว่า (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 840) จากความหมาย

จากความหมายของคำว่า “เพิ่ง” มีความหมายที่แสดงถึงช่วงเวลาที่ผ่านไปไม่นาน คือ [+ล่วงไปหยกๆ] ” ทำให้มีความหมายสอดคล้องกับวลี “ไม่นานนัก” และวลี “ไม่นานมานี้”

ดังนั้นจากประโยคตัวอย่างที่ 3-5 วิเคราะห์ได้ ดังนี้

ตัวอย่างประโยคที่ 3 “ห้างสรรพสินค้าหรูที่**เพิ่ง**สร้างขึ้น **ไม่นานนัก”**

(**ไทยรัฐ**, 2555: 18)

วลี “ไม่นานนัก” และคำ “เพิ่ง” ที่ปรากฏในประโยคสื่อความหมายเหมือนกัน และทำหน้าที่เหมือนกันคือขยายกริยาวลี “สร้างขึ้น” เมื่อตัดคำ หรือวลีดังกล่าวออก จะไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดวลี “ไม่นานนัก” : ห้างสรรพสินค้าหรูที่**เพิ่ง**สร้างขึ้น

ตัดคำ “เพิ่ง” : ห้างสรรพสินค้าหรูที่สร้างขึ้น **ไม่นานนัก**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยคตัวอย่างที่ 4 “เป้าสำคัญอยู่ที่การเอ่ยชื่อ พล.ร.อ.พะจุณณ์ ซึ่งไม่แน่ใจว่าจะใช่ พล.ร.อ.พะจุณณ์ ตามประทีป อดีตหัวหน้าสำนักงานมูลนิธิรัฐบุรุษ ที่**เพิ่ง**พ้นหน้าที่มาเมื่อ**ไม่นานนี้** ใช่หรือไม่”

(**เดลินิวส์**, 2555: 3)

“เพิ่ง” และ “เมื่อไม่นานนี้” ทำหน้าที่ ขยายกริยาวลี “พ้นหน้าที่” ทำหน้าที่เดียวกัน ดังนั้นเมื่อตัดวลีใดวลีหนึ่งออกจึงไม่ทำให้เสียความหมาย ดังนี้

ตัดวลี “เมื่อไม่นานมานี้” : เป้าสำคัญอยู่ที่การเอ่ยชื่อ พล.ร.อ.พะจุณณ์ ซึ่งไม่แน่ใจว่าจะใช่ พล.ร.อ.พะจุณณ์ ตามประทีป อดีตหัวหน้าสำนักงานมูลนิธิรัฐบุรุษที่เพิ่งพ้นหน้าที่มา ใช่หรือไม่

ตัดคำ “เพิ่ง” : เป้าสำคัญอยู่ที่การเอ่ยชื่อ พล.ร.อ.พะจุณณ์ ซึ่งไม่แน่ใจว่าจะใช่ พล.ร.อ.พะจุณณ์ ตามประทีป อดีตหัวหน้าสำนักงานมูลนิธิรัฐบุรุษที่พ้นหน้าที่มาเมื่อไม่นานนี้ใช่หรือไม่

ประโยคตัวอย่างที่ 5 “ดังนั้นใครที่บอกว่า โครงการประชานิยมของรัฐบาลพรรคเพื่อไทย ไม่มีปัญหาอยากให้ย้อนดูเหตุการณ์ในอดีต ที่เพิ่ง**ผ่านไป**เมื่อไม่นานมานี้”

(**เดลินิวส์**, 2555: 2)

“เพิ่ง” และ “ไม่นานมานี้” ทำหน้าที่ขยายกริยาวลี “ผ่านไป” เมื่อทำหน้าที่เดียวกัน หากตัดวลีใดวลีหนึ่งออกจึงไม่ทำให้เสียความหมาย ดังนี้

ตัดวลี “เมื่อไม่นานมานี้” : ดังนั้นใครที่บอกว่า โครงการประชานิยมของรัฐบาลพรรคเพื่อไทย ไม่มีปัญหาอยากให้ย้อนดูเหตุการณ์ในอดีต ที่**เพิ่ง**ผ่านไป

ตัดคำ “เพิ่ง” **:** ดังนั้นใครที่บอกว่า โครงการประชานิยมของรัฐบาลพรรคเพื่อไทย ไม่มีปัญหาอยากให้ย้อนดูเหตุการณ์ในอดีตที่ผ่านไป**เมื่อไม่นานมานี้**

“เคย” กับ “ในอดีต”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยคตัวอย่างที่ 6 “แต่อย่างหนึ่งที่เราเห็นได้ชัดที่ผ่านมาคือ ปีที่แล้วที่เกิดภัยพิบัติถึงแม้ว่าฝนขนาดนี้ แล้งขนาดนี้มันก็**เคย**เกิดมาแล้ว**ในอดีต**ตั้งแต่ปีที่แล้วความเสียหายรุนแรงมาก”

(ภัทรพล ศิลปาจารย์, 2555)

จากประโยค พิจารณาความหมายคำว่า “เคย” และ “อดีต” ได้ดังนี้

เคย หมายถึง ใช้เป็นคำประกอบหน้ากริยาแสดงว่ากริยานั้นๆ **ได้เป็นมาแล้ว** เช่น เคยทำ = ได้ทำมาแล้ว เคยเห็น = ได้เห็นมาแล้ว (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 268)

อดีต หมายถึง ว. **ล่วงแล้ว.** น. เวลาที่ล่วงแล้ว (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 1366) วลี “ในอดีต จึงหมายถึง

จากการความหมายของ “เคย” และ “อดีต” มีการสื่อความหมายที่สอดคล้องกัน คือ ทั้งสองคำนี้แสดง “สิ่งที่ผ่านมาแล้ว” โดยในความหมายของคำว่า “เคย” มีอรรถลักษณ์ [+ได้เป็นมาแล้ว] ส่วน “อดีต” มีอรรถลักษณ์ [+ ล่วงแล้ว] จากอรรลักษณ์ดังกล่าว คำว่า “แล้ว” แสดงถึงความเป็นอดีตของทั้งสองคำ ดังนั้น การใช้คำว่า “เคย” และ “ในอดีต” ในประโยคเดียวกันจึงทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้น อธิบายจากประโยคตัวอย่างดังนี้

ประโยคตัวอย่างที่ 7 “แต่อย่างหนึ่งที่เราเห็นได้ชัดที่ผ่านมาคือ ปีที่แล้วที่เกิดภัยพิบัติถึงแม้ว่าฝนขนาดนี้ แล้งขนาดนี้มันก็เคยเกิดมาแล้วในอดีตตั้งแต่ปีที่แล้วความเสียหายรุนแรงมาก”

(ภัทรพล ศิลปาจารย์, 2555)

“เคย” ประกอบหน้า กริยา เกิด ทำให้กลายเป็นอดีต ส่วน “ในอดีต” ก็ทำหน้าที่ขยายกริยา “เกิด” เช่นเดียวกันเพื่อบอกว่า สิ่งนั้น “เกิดขึ้นแล้ว” และ “ผ่านมาแล้ว” ตำแหน่งการปรากฏของทั้งสองคำแตกต่างกัน แต่ความหมายของประโยคยังคงเหมือนเดิม

ตัดวลี “ในอดีต” : แต่อย่างหนึ่งที่เราเห็นได้ชัดที่ผ่านมาคือ ปีที่แล้วที่เกิดภัยพิบัติถึงแม้ว่าฝนขนาดนี้ แล้งขนาดนี้มันก็**เคย**เกิดมาแล้ว ตั้งแต่ปีที่แล้วความเสียหายรุนแรงมาก...

ตัดคำ “เคย” : แต่อย่างหนึ่งที่เราเห็นได้ชัดที่ผ่านมาคือ ปีที่แล้วที่เกิดภัยพิบัติถึงแม้ว่าฝนขนาดนี้ แล้งขนาดนี้มันก็เกิดมาแล้ว**ในอดีต**ตั้งแต่ปีที่แล้วความเสียหายรุนแรงมาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การตีความคำ คือ การให้ความหมายของคำที่ปรากฏในประโยคโดยคำที่ถูกตีความจะเกิดขึ้นก่อนการตีความความซ้อนเกินเกิดจากความหมายที่ปรากฏซ้ำกัน ระหว่างคำในประโยคและความหมายที่เกิดจากการตีความ จึงทำให้ประโยคเกิดความซ้อนเกิน

3.2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความประโยค ในประโยคเดียวกัน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความประโยคในประโยคเดียวกัน มีลักษณะดังนี้

การตีความประโยค คือ การอธิบายความหมาย หรือให้ความหมายของประโยคย่อย ที่ปรากฏในประโยคหลักโดยจะอธิบายไว้ด้านหลังของประโยคที่ถูกตีความ

การตีความประโยคที่ปรากฏในประโยคเดียวกันสามารถพิจารณาได้จากการโยงไปสู่ข้อสรุป หรือ Entailment เพื่อแสดงว่า เมื่อเกิดสิ่งหนึ่งขึ้น อีกสิ่งหนึ่งย่อมเกิดขึ้นแน่นอน โดยการนำประโยคที่ถูกตีความ และประโยคตีความที่ปรากฏในประโยคหลักมาเปรียบเทียบกันในลักษณะการโยงไปสู่ข้อสรุป อธิบายดังนี้

“(ห้องของผม)จะเป็นอีกห้องส่งหนึ่ง” กับ “(ห้องส่งของผม) เป็นคนละห้องส่งกับคุณป๊อบและคุณโบ”

ประโยคตัวอย่างที่ 1 “ส่วนห้องของผมจะเป็น**อีกห้องส่งหนึ่ง** จะเป็น**คนละห้องส่ง**กับคุณบ๊อบและคุณโบนะฮะ”

(ภาคภูมิ พันธุ์ฤทธย์, 2555)

ประโยค “*ห้องของผมจะเป็นอีกห้องส่งหนึ่ง*” ถูกตีความด้วยประโยคที่ตามมา “(ห้องส่งของผม) เป็นคนละห้องส่ง**กับคุณบ๊อบกับคุณโบ**” แสดงการโยงไปสู่ข้อสรุปดังนี้

“ห้องของผมเป็นอีกห้องส่งหนึ่ง”

โยงไปสู่ข้อสรุป

“ห้องของผมเป็นคนละห้องกับคุณบ๊อบคุณโบ”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยคหลักที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อความหมายคือ “ห้องส่งของตนเองเป็น*อีกห้องส่งหนึ่ง*” สามารถโยงไปสู่ข้อสรุปได้ว่า “ห้องของผมเป็นคนละห้องกับคุณบ๊อบและคุณโบ” ซึ่งมีความหมายเหมือนกัน ประโยคที่เกิดขึ้นตามหลังจึงเป็นการตีความประโยคแรก โดยที่ผู้พูดใช้วลี “คนละห้องส่ง” ตีความ “อีกห้องส่งหนึ่ง” ทั้งสองทำหน้าทีเดียวกันคือ ขยาย “ห้องส่งของผม” ดังนั้นหากเลือกตัดวลีใดวลีหนึ่งออกก็ไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดวลี “คนละห้องส่ง” : “ส่วนห้องของผมจะเป็น**อีกห้องส่งหนึ่ง** กับที่คุณบ๊อบกับคุณโบอ่านข่าว”

ตัดวลี “อีกห้องส่งหนึ่ง” : “ส่วนห้องของผม จะเป็น**คนละห้องส่ง**กับที่คุณบ๊อบกับคุณโบอ่านข่าว”

ทั้งสองประโยคมีความหมายเหมือนกันถึงแม้ว่าวลีที่ตัดออกไปจะไม่ใช่วลีที่มีโครงสร้างเหมือนกัน คือ “คนละห้องส่ง” และ “อีกห้องส่งหนึ่ง” แต่เมื่อปรากฏในบริบทเดียวกัน ทั้งสองวลีจะสื่อความหมายโดยบริบทจึงมีความหมายเหมือนกัน อีกทั้งเมื่อทำหน้าที่เดียวกันจึงทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้น

“(โมเดิร์นไนท์ทีวีมี) ห้องส่งเยอะ” กับ “(โมเดิร์นไนท์ทีวีมี)หลายห้องส่ง”

ประโยคตัวอย่างที่ 2 “โมเดิร์นไนท์ทีวี มีห้องส่งอยู่เยอะนะฮะ หลายห้องส่ง”

(ภาคภูมิ พันธุ์ฤทัย, 2555)

ประโยค “(โมเดิร์นไนท์ทีวีมี) ห้องส่งเยอะ” ถูกตีความด้วยประโยคที่ตามมาคือ “(โมเดิร์นไนท์ทีวีมี)หลายห้องส่ง” แสดงการโยงไปสู่ข้อสรุปดังนี้

“โมเดิร์นไนท์ทีวีมี ห้องส่งเยอะ”

โยงไปสู่ข้อสรุป

“โมเดิร์นไนท์ทีวีมี หลายห้องส่ง”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยคทั้งสองสื่อความหมายเหมือนกันโดยใช้วลีที่มีลักษณะต่างกันคือ “ห้องส่งอยู่เยอะ” และวลี “หลายห้องส่ง” ทั้งสองวลีดังกล่าวใช้คำขยาย “ห้องส่ง” พิจารณาความหมายได้ ดังนี้

“มีห้องส่งอยู่เยอะ” แสดงความหมาย มีห้องส่งอยู่มาก (คำว่า เยอะ, เยอะแยะ หมายถึง ว.มากเหลือหลาย, ถามไป เช่น อาหารมีเยอะ ข้าวของเยอะแยะ (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 961)

“หลายห้องส่ง” หมายถึงมีห้องส่งอยู่มาก (คำว่า หลาย หมายถึง ว. มาก, บางทีใช้คู่กับคำว่า มาก เป็น มากหลาย (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 1316)

ทั้ง “มีห้องส่งอยู่เยอะ” และ “หลายห้องส่ง” สื่อความหมายเหมือนกัน ปรากฏในบริบทเดียวกันและทำหน้าที่เหมือนกันจึงทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้น ดังนี้ เมื่อตัดวลีใดวลีหนึ่งออกก็ยังคงความหมายเหมือนเดิม ดังนี้

ตัดนามวลี “หลายห้องส่ง” : “โมเดิร์นไนท์ทีวี เรา**มีห้องส่งอยู่เยอะ**”

ตัดนามวลี “ห้องส่งอยู่เยอะ” “โมเดิร์นไนท์ทีวี เรา **มีหลายห้องส่ง**”

ทั้งสองประโยคมีความหมายเหมือนกันถึงแม้ว่าจะตัดประโยคใดประโยคหนึ่งประโยคหลักก็ยังคงสื่อความหมายเหมือนเดิม

“เจ๊เขี้นเครื่องไม่ทัน” กับ “เจ๊ตกเครื่อง”

ประโยคตัวอย่างที่ 3 “น้ำหวาน รีบๆ หน่อย เดี๋ยว **เจ๊ขึ้นเครื่องไม่ทัน เจ๊ตกเครื่อง** นะ”

(กลีบผกา และนันทพร แก้วอัมพร, 2553)

ประโยค “น้ำหวาน รีบๆ หน่อย เดี๋ยว **เจ๊ขึ้นเครื่องไม่ทัน เจ๊ตกเครื่อง** นะ” มีประโยคย่อยที่สื่อความหมายเหมือนกัน คือ “เจ๊ขึ้นเครื่องไม่ทัน” กับ “เจ๊ตกเครื่อง” สามารถแสดงการเกิดการโยงไปสู่ข้อสรุปดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

“เจ๊ขึ้นเครื่องไม่ทัน”

โยงไปสู่ข้อสรุป

“เจ๊ตกเครื่อง”

จากประโยคทั้งสองอธิบายดังนี้ “ตกเครื่อง” เป็นสำนวน ภาษาพูด หมายถึง การขึ้นเครื่องไม่ทันเวลาตามที่กำหนด ดังนั้นการที่ผู้พูดได้พูดว่า “เดี๋ยวขึ้นเครื่องไม่ทัน” นั่นแสดงให้เห็นว่ามีความหมายเหมือนกับสำนวน “ตกเครื่อง” เป็นการสื่อความหมายเดียวกัน ประเด็นเดียวกัน ดังนั้นประจากตัวอย่าง ถึงแม้จะประกอบไปด้วยประโยคย่อยสองประโยคคือ “เดี๋ยวเจ๊ขึ้นเครื่องไม่ทัน” กับ “เจ๊ตกเครื่อง” แต่มีใจความเดียวคือ “ให้รีบเพื่อให้ทันเวลา” หากผู้พูดกล่าวในประเด็นที่แตกออกไป เช่น *“รีบๆ หน่อย เดี๋ยวขึ้นเครื่องไม่ทัน(เดี๋ยวเจ๊ตกเครื่อง) ไปงานสายหัวหน้าตำหนิแย่เลยนะ ”* ก็จะทำให้มีประเด็นอื่นเพิ่มเข้ามาในประโยคได้ จากความหมายที่ซ้ำกันของประโยคดังกล่าว เมื่อ ตัดประโยคใดประโยคหนึ่งออก ก็ไม่ทำ ให้ความหมายของข้อความทั้งหมดเปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดประโยค “เจ๊ตกเครื่อง” : น้ำหวาน รีบๆ หน่อย เดี๋ยวเจ๊**ขึ้นเครื่องไม่ทัน**นะ

ตัดประโยค “เจ๊ขึ้นเครื่องไม่ทัน” : น้ำหวาน รีบๆ หน่อย เดี๋ยว เจ๊**ตกเครื่อง**นะ

ทั้งสองประโยคเมื่อตัดประโยคย่อยที่มีความหมายหมือนกันออกแล้วก็ยังคงมีความหมายเหมือนเดิม เนื่องจาก “ขึ้นเครื่องไม่ทัน” และ “ตกเครื่อง” มีความหมายเหมือนกันจึงสามารถเลือกใช้ประโยคใดประโยคหนึ่งในการสื่อความได้

“ภรรยาผมตั้งท้องอยู่” กับ “ลูกยังอยู่ในท้องภรรยา”

ประโยคตัวอย่างที่ 4 “ตอนนั้น**ภรรยาผมตั้งท้องอยู่ ลูกยังอยู่ในท้องภรรยา**”

(สันติ พิเชฐชัยกุล, 2555)

ประโยค “ตอนนั้น**ภรรยาผมตั้งท้องอยู่ ลูกยังอยู่ในท้องภรรยา**” มีประโยคย่อยที่สื่อความหมายเหมือนกัน คือ “ตอนนั้น**ภรรยาผมตั้งท้องอยู่**” กับ “**ลูกยังอยู่ในท้องภรรยา**” สามารถแสดงการโยงไปสู่ข้อสรุปดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

“ภรรยาผมตั้งท้องอยู่”

โยงไปสู่ข้อสรุป

“ลูกยังอยู่ในท้องภรรยา”

ทั้งสองประโยคผู้พูดต้องการสื่อความหมายเหมือนกันคือ “ในขณะนั้น ภรรยาตั้งครรภ์” จากประโยค “ลูกยังอยู่ในท้องภรรยา” ย่อมหมายถึง “ภรรยาตั้งท้องอยู่” ดังนั้น ทั้งสองประโยคถึงแม้จะมีการเลือกใช้คำในประโยคต่างกันแต่ก็สื่อความหมายเหมือนกัน เมื่อตัด ประโยคใดประโยคหนึ่งออก ก็ไม่ทำให้ความหมายของข้อความทั้งหมดเปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดประโยค “ลูกยังอยู่ในท้องภรรยา” : ตอนนั้น**ภรรยาผมตั้งท้อง**อยู่

ตัดประโยค “ภรรยาผมตั้งท้องอยู่” : ตอนนั้น**ลูกยังอยู่ในท้องภรรยา**

เมื่อตัดประโยคย่อยที่มีความหมายเหมือนกันออกแล้วก็ยังคงมีความหมายเหมือนเดิม เนื่องจาก “ภรรยาผมตั้งท้อง” และ “ลูกยังอยู่ในท้องภรรยา” มีความหมายเหมือนกัน จึงสามารถเลือกใช้ประโยคใดประโยคหนึ่งในการสื่อความได้

การตีความประโยคที่ปรากฏอยู่ด้านหน้า เกิดขึ้นจากการหลากคำในการใช้ภาษาของผู้ส่งสาร ถึงแม้ว่าการเลือกคำมาใช้ในประโยคถัดมาจะต่างกันแต่เมื่อปรากฏรวมกันเป็นประโยค ที่มีความหมายเหมือนกันจึงทำให้เหมือนกับการตีความหรืออธิบายความหมายของประโยคที่อยู่ด้านหน้านั้นๆ และเมื่อปรากฏในข้อความเดียวกันในบริบทเดียวกัน และทำหน้าที่เดียวกัน ย่อมทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้นในข้อความนั้นๆ

ตารางที่ 5 ตัวอย่างความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำและประโยคในประโยคเดียวกัน

ลำดับที่	**ประโยค**	**คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน**
1	พี่ขอความร่วมมือจากหมอและพยาบาลให้เก็บข้อมูลเป็น**ความลับ ไม่ให้บอกใคร**	**คำที่ถูกตีความ** : ความลับ **การตีความ** : ไม่ให้บอกใคร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
2	ดังนั้นใครที่บอกว่า โครงการประชานิยมของรัฐบาลพรรคเพื่อไทย ไม่มีปัญหาอยากให้ย้อนดูเหตุการณ์ในอดีต ที่เพิ่งผ่านไปเมื่อไมนานมานี้	**คำที่ถูกตีความ :** เพิ่ง **การตีความ :** ไม่นาน
3	เฉกเช่นเดียวกับการแข่งขันในปีนี้ที่เพิ่งผ่านพ้นไปสดๆ ร้อนๆ	**คำที่ถูกตีความ :** เพิ่ง **การตีความ :** สดๆ ร้อนๆ
4	แต่ถ้าดูระยะยาวเนี้ยะ มันก็เปลี่ยนแปลงบ้างไม่มากนัก	**คำที่ถูกตีความ :** บ้าง **การตีความ :** ไม่มากนัก
5	คุณยายเจ้าของอาคาร ท่านระบุไว้ว่าไม่ให้คนโสดมาเช่าเด็ดขาด ให้คนที่มีครอบครัวมาเช่าเท่านั้น	**ประโยคที่ถูกตีความ** ไม่ให้คนโสดมาเช่า **การตีความ** ให้คนที่มีครอบครัวมาเช่าเท่านั้น
6	รีบๆ หน่อย เดี๋ยว เจ๊ขึ้นเครื่องไม่ทัน เจ๊ตกเครื่อง นะ	**ประโยคที่ถูกตีความ :** เจ๊ขึ้นเครื่องไม่ทัน **การตีความ :** เจ๊ตกเครื่อง
7	เจ้าหน้าที่กล่าวว่ายังไม่ทราบจำนวนศพผู้เสียชีวิต ที่อยู่ในรถบัส	**คำที่ถูกตีความ** : ศพ **การตีความ** : ผู้เสียชีวิต
8	เค้าก็ว่ามึง**บ้า สติไม่ดี** แล้วจะไปหาอะไรกิน	**คำที่ถูกตีความ** : บ้า **การตีความ** : สติไม่ดี
9	ห้างสรรพสินค้าหรูที่**เพิ่ง**สร้างขึ้น **ไม่นาน**นัก	**คำที่ถูกตีความ** : เพิ่ง **การตีความ** : ไม่นาน
10	นุชไม่อยากอยู่ที่นี่ นุชอยากไปให้พ้นจากที่นี่	**ประโยคที่ถูกตีความ** : นุชไม่อยากอยู่ที่นี่ **การตีความ** : นุชอยากไปให้พ้นจากที่นี่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
11	คุณจิตรีไม่ได้เอารูปเก็บไว้ที่นี่ คงเก็บไว้ที่อื่น	**ประโยคที่ถูกตีความ** : คุณจิตรีไม่ได้เอารูปเก็บไว้ที่นี่ **การตีความ** : (คุณไมตรี) คงเก็บไว้ที่อื่น
12	ส่วนห้องของผมจะเป็นอีกห้องส่งหนึ่ง จะเป็นคนละห้องส่งกับคุณบ๊อบและคุณโบนะฮะ	**ประโยคที่ถูกตีความ** : ห้องของผมจะเป็นอีกห้องส่งหนึ่ง **การตีความ** : เป็นคนละห้องส่งกับคุณบ๊อบและคุณโบ
13	โมเดิร์นไนท์ทีวี เรามีห้องส่งอยู่เยอะนะฮะ หลายห้องส่ง	**ประโยคที่ถูกตีความ** : เรามีห้องส่งอยู่เยอะ **การตีความ** : หลายห้องส่ง
14	ตอนนั้นภรรยาผมตั้งท้องอยู่ ลูกยังอยู่ในท้องภรรยา	**ประโยคที่ถูกตีความ :** ภรรยาผมตั้งท้องอยู่ **การตีความ :** ลูกยังอยู่ในท้องภรรยา
15	แกลองลืมตาดูสิ มันหนีแกไปแล้ว มันไม่อยู่แล้ว	ประโยคที่ถูกตีความ : มันหนีแกไปแล้ว การตีความ : มันไม่อยู่แล้ว
16	เป้าสำคัญอยู่ที่การเอ่ยชื่อ พล.ร.อ.พะจุณณ์ ซึ่งไม่แน่ใจว่าจะใช่ พล.ร.อ.พะจุณณ์ ตามประทีปอดีตหัวหน้าสำนักงานมูลนิธิรัฐบุรุษ ที่เพิ่งพ้นหน้าที่มาเมื่อไม่นานนี้ใช่หรือไม่	คำที่ถูกตีความ : เพิ่ง การตีความ : ไม่นาน

จากผลการวิเคราะห์พบความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความ 2 ลักษณะคือ การตีความคำและการตีความประโยค พบทั้งสิ้น 21 ประโยคแสดงเป็นตารางจำนวนร้อยละได้ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 6 ร้อยละของความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำและประโยคในประโยคเดียวกัน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ และประโยคในประโยคเดียวกัน	จำนวน	ร้อยละ
1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความ คำ	9	42.86
2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความ ประโยค	12	57.14
รวม	**21**	**100**

จากตารางร้อยละของความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ และประโยคในประโยคเดียวกันพบความซ้อนเกินลักษณะดังกล่าว 21 ประโยค แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำพบจำนวน 9 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 42.86 และความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความประโยคพบจำนวน 12 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 57.14

4. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกัน

คำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่น คือ คำสองคำที่มีความสัมพันธ์ทางด้านความหมายโดยคำหนึ่งเป็นส่วนหนึ่งในความหมายของคำอีกคำหนึ่ง เมื่อปรากฏในประโยคทั้งสองคำสามารถตัดคำที่เป็นส่วนหนึ่งในความหมายของอีกคำหนึ่งออกจากประโยคได้ โดยไม่ทำให้ประโยค หรือข้อความนั้นมีความหมายที่เปลี่ยนไป อธิบายจากประโยคตัวอย่างดังนี้

คำว่า “ฆ่า” กับ “ตาย”

ประโยคตัวอย่างที่ 1 “เมื่อเวลา 10.00 น. วันที่ 10 ม.ค. ร.ต.อ.เจริญ ช่วยจันทร์ ร้อยเวร สภ.ย่อยปากพูด...รับแจ้งเหตุ**ฆ่า**กัน**ตาย** บริเวณแคมป์คนงานก่อสร้าง”

(**เดลินิวส์**. 2555: 2)

ประโยคตัวอย่างที่ 2 “ถ้าแกไม่เชื่อฉัน แกก็**ฆ่า**ฉันให้**ตาย**เสียเลยสิ”

(อุมาพร ภูชฎาภิรมย์ และกฤติญา สัมฤทธิ์ประสงค์. 2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากประโยคตัวอย่างข้างต้น มีคำว่า “ฆ่า” และคำว่า “ตาย” ปรากฏอยู่ คำว่า “ฆ่า”มีความหมายครอบคลุมความหมายของคำว่า “ตาย” อธิบายดังนี้

“ฆ่า” หมายถึง ก. ทำให้***ตาย*** เช่น ฆ่าคน ฆ่าสัตว์; ทำให้หมดไป, ทำให้สิ้นไป, เช่น ฆ่าเวลา ฆ่ากลิ่น ฆ่าข้อความ. (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 284) สามารถแสดงอรรถลักษณ์ของคำว่า “ฆ่า” ดังนี้

ฆ่า

(+ ทำให้ตาย)

จากอรรถลักษณ์ดังกล่าวของคำว่า “ฆ่า” ทำให้พบว่ามีคำว่า “ตาย” ปรากฏอยู่ คือ “การทำให้ตาย” ดังนั้นคำว่า “ตาย” จึงเป็นส่วนหนึ่งในความหมายของคำว่า “ฆ่า” อธิบายความหมายของคำว่า “ฆ่า” ครอบคลุมความหมายของคำว่า “ตาย” ได้ ดังนี้

ประโยคตัวอย่างที่ 1 “เมื่อเวลา 10.00 น. วันที่ 10 ม.ค. ร.ต.อ.เจริญ ช่วยจันทร์ ร้อยเวร สภ.ย่อยปากพูด...รับแจ้งเหตุ**ฆ่า**กัน**ตาย** บริเวณแคมป์คนงานก่อสร้าง”

(**เดลินิวส์**. 2555: 2)

ประโยคตัวอย่างที่ 2 “ถ้าแกไม่เชื่อฉัน แกก็**ฆ่า**ฉันให้**ตาย**เสียเลยสิ”

(อุมาพร ภูชฎาภิรมย์ และกฤติญา สัมฤทธิ์ประสงค์. 2555)

จากความหมายของคำว่า “ฆ่า” คือ “ทำให้ตาย” ดังนั้น ในประโยค คำว่า “ตาย” เป็นส่วนหนึ่งในความหมายของคำว่า “ฆ่า” จึงทำให้เกิดความซ้ำกันทางความหมาย จึงเกิด ความซ้อนเกินขึ้นในประโยค เมื่อตัดคำว่า “ตาย” ออก ก็ยังสามารถสื่อความหมายได้เหมือนเดิม ดังนี้

ประโยคตัวอย่างที่ 1 ตัดคำว่า “ตาย” ออก : “เมื่อเวลา 10.00 น. วันที่ 10 ม.ค. ร.ต.อ.เจริญ ช่วยจันทร์ ร้อยเวร สภ.ย่อยปากพูด...รับแจ้งเหตุฆ่ากัน บริเวณแคมป์คนงานก่อสร้าง”

ประโยคตัวอย่างที่ 2 ตัดคำว่า “ตาย” ออก : “ถ้าแกไม่เชื่อฉัน แกก็ฆ่าฉันเสียเลยสิ”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากประโยค 1 และ 2 เมื่อมีคำว่า “ฆ่า” ปรากฏ ย่อมแสดงความหมายให้ผู้อ่านทราบโดยปริยายว่าต้องมีการ “ตาย” เกิดขึ้นอย่างแน่นอน

คำว่า “ป้อน” กับ “ใส่ปาก”

ประโยคตัวอย่างที่ 3 “ผมจะให้น้องบีเนี้ยะ ตักเค้ก**ป้อน**ใส่**ปาก**คุณพอล”

(ณัฐธีร์ โกศลพิศิษฐ์, 2555)

คำว่า “ป้อน” มีความหมายครอบคลุม “ใส่ปาก” อธิบายดังนี้

ป้อน หมายถึง *ก.* เอาอาหารส่งให้ถึงปากหรือ*ใส่ปาก*ให้กิน, โดยปริยายหมายถึงกิริยาอาการที่คล้ายคลึงเช่นนั้น เช่น เอาเงินป้อน; ส่งวัตถุดิบแก่โรงงานเพื่อให้เครื่องจักรผลิตเป็นสิ่งสำเร็จรูป หรือทำให้เครื่องจักรเกิดพลังงาน (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 728) มีอรรถลักษณ์ดังนี้

ป้อน

(+ กริยา
+ เอาอาหารใส่ปาก)

จากอรรถลักษณ์ดังกล่าว “ป้อน” เป็นคำกริยา เกิดขึ้นโดยการนำอาหารใส่ “ปาก” และจากบริบทของประโยค คำว่า “ป้อน” มีความหมายครอบคลุมคำว่า “ใส่ปาก”

จากประโยค “ตักเค้ก ป้อนใส่ปากคุณพอล” เป็นการนำอาหาร (เค้ก) ป้อนอีกฝ่ายหนึ่ง ดังนั้น ประโยคนี้ จะมีความหมายโดยปริยายว่าเป็นการนำอาหารใส่ปาก อยู่แล้ว ดังนั้นเมื่อผู้พูดใช้วลี “ใส่ปาก” ในประโยคด้วย จึงทำให้เกิดความซ้อนเกินทางด้านความหมายของคำว่า “ป้อน” สามารถตัดคำว่าใส่ปากออก ความหมายก็ยังคงเหมือนเดิม ดังนี้

ตัดวลี “ใส่ปาก” : “ผมจะให้น้องบีเนี้ยะ ตักเค้กป้อนคุณพอล”

จากประโยค และบริบทดังกล่าว “ป้อน” แสดงความหมายโดยปริยาย คือ การนำเค้กใส่ปาก (คุณพอล) ดังนั้นเมื่อตัดวลี “ใส่ปาก” ออกจากประโยค จึงไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไป

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำว่า “เห็น” กับ “กับตา”

ประโยคตัวอย่างที่ 4 “แก**เห็น**กับ**ตา** แล้วแกยังจะดันทุรังอีกเหรอ”

(ทีมเอ็กแซ็กท์, 2554)

ประโยคตัวอย่างที่ 5 “เจน**เห็น**กับ**ตา**ค่ะ ว่ามันมีแผลที่ไหล่”

(ชูวงศ์ ฉายะจินดา, 2553)

ประโยคตัวอย่างที่ 6 “ป้าอุ้มน่ะ**เห็น**กับ**ตา** ว่ามันมาแอบฟัง ตอนที่คุณวีอ่านจดหมายคุณนุชให้อู๊ดฟัง”

(ชูวงศ์ ฉายะจินดา, 2553)

ประโยคตัวอย่างที่ 7 “**พี่เห็น**กับ**ตา**เลยนะ รมมีย์ เลือดเต็มหน้าเลย”

(กลีบผกา และ นันทพร แก้วอัมพร, 2553)

คำว่า “เห็น” มีความหมายครอบคลุมวลี “กับตา” อธิบายดังนี้

“เห็น” หมายถึง ก. อาการของตาที่ประสบรูป, ปรากฏแก่ตา ; ปรากฏแก่ใจ, คิดรู้. (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 1343) แสดงอรรถลักษณ์ ดังนี้

เห็น (1)
(+ กริยา
+ ประสบรูป
+ ปรากฏแต่ตา)

เห็น (2)
(+ ปรากกฏแก่ใจ
+ คิดรู้)

จากบริบทของประโยคที่ 1) – 4) และจากความหมายของประโยคดังกล่าว “เห็น” เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจาก “ตา” (ในอรรถลักษณที่ (1)) คือการ ปรากฏแต่ตาไม่สามารถประสบกับ หู จมูก ปาก หรืออวัยวะส่วนอื่นในร่างกายได้ ดังนั้น คำว่า “เห็น” ในประโยคย่อมมีความหมายจึงครอบคลุมไปถึงคำว่า “ตา” ที่ปรากฏในประโยค ที่ปรากฏในวลี “กับตา” เมื่อตัดวลี “กับตา” ออกไปความหมายของประโยค ก็ไม่เปลี่ยนแปลง ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยคตัวอย่างที่ 4 ตัดวลี “กับตา” : “แกเห็น แล้วแกยังจะดันทุรังอีกเหรอ”

ประโยคตัวอย่างที่ 5 ตัดวลี “กับตา” : “เจนเห็นค่ะ ว่ามันมีแผลที่ไหล่”

ประโยคตัวอย่างที่ 6 ตัดวลี “กับตา” : “ป้าอุ้มน่ะเห็น ว่ามันมาแอบฟัง ตอนที่คุณวีอ่านจดหมายคุณนุชให้อู๊ดฟัง”

ประโยคที่ตัวอย่างที่ 7 ตัดวลี “กับตา” : “พี่เห็นเลยนะ รมมี่เลือดเต็มหน้าเลย”

จากตัวอย่างประโยคที่ 4 – 7 วลี “กับตา” เป็นส่วนหนึ่งของความหมาย ของคำว่า “เห็น” เมื่อตัดออกจะไม่ทำให้การสื่อความหมายของประโยคดังกล่าวเปลี่ยนไป เนื่องจากเมื่อปรากฏคำว่า “เห็น” ในประโยคก็สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจนว่าเป็นอาการที่เกิดขึ้นกับ “ตา”

คำว่า “ได้ยิน” กับ “กับหู”

ประโยคตัวอย่างที่ 8 “แต่ฉัน**ได้ยิน** กับ**หู**เลยนะเจ๊ ว่าน้ำหวานเป็นคนทำ”

(กลีบผกา และนันทพร แก้วอัมพร, 2553)

ประโยคตัวอย่างที่ 9 “บ้าเหรอ ก็ฉัน**ได้ยิน** มา**กับหู** อาจารย์บอกว่าให้ส่งวันจันทร์”

(สมภพ ผูกพันน้อย, 2554)

ประโยคตัวอย่างที่ 10 “ก็พี่**ได้ยิน กับหู** ว่าน้องจะลาเรียนวันเสาร์นี้”

(สมภพ ผูกพันน้อย, 2554)

ตัวอย่างประโยคดังกล่าว วลี “ได้ยิน” มีความหมายครอบคลุมวลี “กับหู” ดังนี้ อธิบายดังนี้

จากประโยคที่ 8 – 10 “ได้ยิน” หมายถึง ก. รับรู้เสียงด้วยหู (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 449) แสดงอรรถลักษณ์ได้ ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ได้ยิน
(+ กริยา
+ รับรู้เสียง
+ หู)

จากอรรถลักษณ์ดังกล่าว และพิจารณาจากบริบท ความหมายของ“ได้ยิน” เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจาก “หู” เป็นการรับรู้เสียงด้วย “หู” ไม่สามารถประสบกับอวัยวะส่วนอื่นได้ ดังนั้น ความหมายดังกล่าวจึงครอบคลุมไปถึงวลี “กับหู” “มากับหู” ที่ปรากฏในประโยค เมื่อตัดวลีเหล่านั้นออกไป ความหมายของประโยค ก็ไม่เปลี่ยนแปลง ดังนี้

ประโยคที่ 8 ตัดวลี “กับหู” : “แต่ฉันได้ยิน นะเจ๊ ว่าน้ำหวานเป็นคนทำ”

ประโยคที่ 9 ตัดวลี “กลับหู” : “บ้าเหรอ ก็ฉันได้ยิน อาจารย์บอกว่าให้ส่งวันจันทร์”

ประโยคที่ 10 ตัดวลี “กับหู” : “ก็พี่ได้ยินว่าน้องบอกว่าจะลาเรียนวันเสาร์นี้”

จากตัวอย่างประโยค วลี “กับหู” เป็นส่วนของความหมายของวลี “ได้ยิน” เมื่อตัดออกก็ไม่ทำให้การสื่อความหมายของประโยคดังกล่าวเปลี่ยนไป เนื่องจากการใช้วลี “ได้ยิน” เพียงวลีเดียว ก็สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน

คำว่า “เคย” กับ “มาก่อน”

ประโยคตัวอย่างที่ 11 “โดยตนขอยืนยันว่าไม่**เคย**มีเรื่องทะเลาะโกรธเคืองกับใคร**มาก่อน”**

(**ไทยรัฐ**. 2555: 3)

ประโยคตัวอย่างที่ 12 “รวมทั้ง"เมืองหลวง" กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้รับผลกระทบอย่างไม่**เคย** ปรากฏมาก่อน”

(ญาณี จงวิสุทธิ์, 2555)

ประโยคตัวอย่างที่ 13 “อยากให้พี่เต้นเพลงกังนัม ... แต่ผมไม่**เคย**เต้นที่ไหน**มาก่อน**เลย”

(ภัทรพล ศิลปาจารย์, 2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยคตัวอย่างที่ 14 “ก็คือ ไม่**เคย**เจอกัน**มาก่อน**นะครับ พอได้เจอกันครั้งแรกก็เริ่มคุยงาน”

(ชูวงศ์ ฉายะจินดา, 2553)

จากประโยคตัวอย่างที่ 11-14 คำว่า “เคย” มีความหมายครอบคลุมความหมายของวลี “มาก่อน” พิจารณาจากความหมายดังนี้

“เคย” หมายถึง ใช้เป็นคำประกอบหน้ากริยาแสดงว่ากริยานั้นๆ ได้เป็นมาแล้ว เช่น เคยทำ = ได้ทำมาแล้ว เคยเห็น = ได้เห็นมาแล้ว, บางทีใช้พูดละกริยาที่ประกอบเสียเหลือแต่ว่า เคย ก็มี เช่น เคยไปหรือไม่เคย ไม่เคยเลย (ราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2554, 2556: 268) สามารถแสดงอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

เคย

(+ ประกอบหน้ากริยา
+ ได้เป็นมาแล้ว)

จากอรรถลักษณ์ดังกล่าว และพิจารณาจากบริบท ความหมายของ“เคย” เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาแล้ว ได้เป็นมาแล้ว แสดงให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่ผ่านมาแล้ว มีความหมายสอดคล้องไปถึงวลี “มาก่อน” ซึ่ง “มาก่อน” มีความหมาย ดังนี้

“มา” หมายถึง ก. ซึ่งเป็นคำประกอบกริยาแสดงอาการที่ต่อเนื่องเรื่อยมาถึงปัจจุบัน เช่น ความเป็นมา อยู่มาวันหนึ่ง ส่งจดมายบอกข่าวมา (ราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2554, 2556: 900)

“ก่อน” หมายถึง ว.ใช้บอกลำดับเวลา หมายความว่า เดิม เช่น แต่ก่อน ที่ผ่านมา วันก่อน เดือนก่อน, ลำดับแรก เช่น ก่อนอื่น หยุดก่อน รอก่อน (ราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2554, 2556: 89)

ดังนั้นวลี “มาก่อน” จึงสื่อความหมายถึง “ความเป็นมาของลำดับเวลาที่ผ่านมาแล้ว” จากความหมายดังกล่าว “ความเป็นมาที่ผ่านมาแล้ว” เป็นส่วนหนึ่งในความหมายของคำว่า “เคย” ปรากฏในอรรถลักษณ์ [+ได้เป็นมาแล้ว] เมื่อพิจารณาจากประโยค สามารถตัดวลี “มาก่อน” ออกจากประโยคได้โดยไม่ทำให้ประโยคมีความหมายเปลี่ยนไป ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยคตัวอย่างที่ 11 ตัดวลี “มาก่อน” : โดยตนขอยืนยันว่าไม่เคยมีเรื่องทะเลาะโกรธเคืองกับใคร

ประโยคตัวอย่างที่ 12 ตัดวลี “มาก่อน” : รวมทั้ง"เมืองหลวง" กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้รับผลกระทบอย่างไม่เคยปรากฏ

ประโยคตัวอย่างที่ 13 ตัดวลี “มาก่อน” : อยากให้พี่บี้เต้นเพลงกังนัม ... แต่ผมไม่เคยเต้นที่ไหนเลย

ประโยคตัวอย่างที่ 14 ตัดวลี “มาก่อน” : ก็คือไม่เคยเจอกันนะครับ พอได้เจอกันครั้งแรกก็เริ่มคุยงาน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยค เกิดจากการใช้คำใดคำหนึ่งที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายคำอื่นในประโยคที่มีความหมายแคบกว่า การใช้คำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมคำอื่นในประโยคในบางคำมีลักษณะเหมือนสำนวน เช่น “เห็นกับตา” “ได้ยินกับหู” ซึ่งหมายถึงการได้พบเรื่องราว และการได้ยินเรื่องราวต่างๆ ด้วยตนเอง เป็นต้น

ตารางที่ 7 ตัวอย่างความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกัน

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
1	ผมเตือนคุณด้วยความหวังดี พรุ่งนี้จะเกิดเรื่องใหญ่ **ฆ่า**กัน**ตาย**เป็นเบือ	คำว่า “ฆ่า” ครอบคลุมความหมายคำว่า “ตาย”
2	เจนไม่ยอม ก็เจนเห็นกับตาว่ามันแอบเข้ามาในห้องเก็บของ	คำว่า “เห็น” ครอบคลุมความหมาย “กับตา”
3	ฉันก็เพิ่งเห็นกับตาวันนี้แหละ	คำว่า “เห็น” ครอบคลุมความหมาย “กับตา”
4	ฉันเห็นกับตาว่า แกกำลังกอดคุณวีอยู่	คำว่า “เห็น” ครอบคลุมความหมาย “กับตา”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
5	เห็นกับตาแบบนี้ ยังจะมาเถียง ไม่รู้จักรักนวลสงวนตัว	คำว่า “เห็น” ครอบคลุมความหมาย “กับตา”
6	ป้าอุ้มน่ะเห็นกับตา ว่ามันมาแอบฟัง ตอนที่คุณวีอ่านจดหมายคุณนุชให้อู๊ดฟัง	คำว่า “เห็น” ครอบคลุมความหมาย “กับตา”
7	บ้าเหรอ ก็ฉันได้ยิน มากับหู คณบดีบอกว่าให้ส่งวันจันทร์	คำว่า “ได้ยิน” ครอบคลุมความหมาย “กับหู”
8	ไม่จำเป็นต้องอธิบายหรอกจ๊ะ ฉันได้ยินเต็มสองรูหูเลย ว่าเธอจะจัดการคนของฉันยังไง	คำว่า “ได้ยิน” ครอบคลุมความหมาย “เต็มสองรูหู”
9	ก็พี่ได้ยินกับหู ว่าน้องโฟนบอกว่าจะลาเรียนวันเสาร์นี้	คำว่า “ได้ยิน” ครอบคลุมความหมาย “กับหู”
10	แต่อย่างหนึ่งที่เราเห็นได้ชัดปีที่แล้ว ที่ผ่านมาที่เกิดภัยพิบัติถึงแม้ว่าฝนขนาดนี้ แล้งขนาดนี้	“ปีที่แล้ว” ครอบคลุมความหมาย “ที่ผ่านมา”
11	พี่เห็นกับตาเลยนะ รมมีย์ เลือดเต็มหน้าเลย	**คำว่า** “เห็น” **ครอบคลุมความหมาย** “กับตา”
12	แต่ฉันได้ยิน กับหูเลยนะเจ๊ ว่าน้ำหวานเป็นคนทำ	**คำว่า** “ได้ยิน” **ครอบคลุมความหมาย** “กับหู”
13	เจนเห็นกับตาค่ะ ว่ามันมีแผลที่ไหล่	**คำว่า** “เห็น” **ครอบคลุมความหมาย** “กับตา”
14	ถ้าฆ่าผมตายคุณหาผู้ชายหล่อๆ แบบนี้ไม่ได้อีกแล้วนะ	**คำว่า** “ฆ่า” **ครอบคลุมความหมาย คำว่า** “ตาย”
15	ถ้าแกไม่เชื่อฉัน แกก็ฆ่าฉันให้ตายเสียเลยสิ	**คำว่า** “ฆ่า” **ครอบคลุมความหมาย คำว่า** “ตาย”

จากผลการวิเคราะห์พบความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายครอบคลุมความหมายของคำอื่นทั้งสิ้น 50 ประโยค

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำ หรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน

คำ หรือวลี ที่มีความหมายเหมือนกันจะปรากฏ 2 คำ หรือ 2 วลี ขึ้นไป พบ 2 ลักษณะ ดังนี้

5.1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายเหมือนกัน

คำที่มีความหมายเหมือนกันที่พบจากข้อมูล พบใน 2 ลักษณะคือ

5.1.1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำพ้องความหมาย

5.1.2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายเหมือนกัน เมื่ออยู่ในบริบทเดียวกัน

5.1.1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำพ้องความหมาย

คำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคำพ้องความหมาย หมายถึง คำที่มีรูปต่างกัน แต่มีความหมายคล้ายคลึงกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการพ้องความหมายคือปรากฏการณ์ที่เกิดจากการที่ภาษามีคำหลายคำที่ใช้อ้างถึงหรือเรียกสิ่งเดียวกัน (เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์. 2548: 307)

การปรากฏคำพ้องความหมายในประโยค หรือ ข้อความเดียวกัน คำพ้องความหมายที่ปรากฏดังกล่าวจะต้องมีลักษณะตรงตามเกณฑ์ความซ้อนเกินที่กำหนดไว้ คือ ทำหน้าที่เดียวกันในประโยคหรือข้อความ และสามารถตัดคำใดคำหนึ่งออกจากประโยคได้โดยไม่ทำความหมายเปลี่ยนไป อธิบายดังนี้

คำว่า “ปรกติ” กับ “ธรรมดา”

ประโยคตัวอย่างที่ 1 “ชีวิตรักตอนนี้เป็นอย่างไร...ความรักก็ราบรื่นดี ครับ **ปรกติ ธรรมดา”**

(ชูเกียรติ เอี่ยมสุข, 2555)

คำว่า “ปรกติ และ ธรรมดา” เป็นคำที่มีความหมายพ้องกันโดยพิจารณาความหมายดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

"ปรกติ" หมายถึง ว.*ธรรมดา*, เป็นไปตามเคย ไม่แปลกไปจากธรรมดา, ปรกติก็ว่า (ราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2554, 2556: 697) แสดงอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

ปรกติ
(+ วิเศษณ์
+ ธรรมดา)

ส่วน "ธรรมดา" หมายถึง น.อาการหรือความเป็นไปแห่งธรรมชาติ เช่น การกิน การถ่ายเท การสืบพันธุ์ และการเสื่อมสลาย ว.สามัญ, พื้นๆ *ปรกติ* เช่น เป็นเรื่องธรรมดา (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 598) จากประโยคและบริบทที่ปรากฏ ธรรมดาเป็นคำวิเศษณ์ทำหน้าที่ขยาย "ความรัก" สามารถแสดงอรรถลักษณ์ในความหมายดังกล่าวได้ดังนี้

ธรรมดา
(+ วิเศษณ์
+ สามัญ
+พื้นๆ
+ ปรกติ)

จากความหมายของคำว่า "ปรกติ" มีคำว่า "ธรรมดา" ปรากฏอยู่ และเช่นเดียวกันกับความหมายของคำว่า "ธรรมดา" ที่มีความคำว่า "ปรกติ" ปรากฏอยู่ สามารถเปรียบเทียบอรรถลักษณ์เพื่อแสดงความหมายที่พ้องกันได้ดังนี้

ปรกติ
(+ วิเศษณ์
+ ธรรมดา)

ธรรมดา
(+ วิเศษณ์
+ สามัญ
+พื้นๆ
+ ปรกติ)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากการเปรียบเทียบอรรถลักษณ์ดังกล่าว คำว่า “ปรกติ” ปรากกฎอรรถลักษณ์ [+ ธรรมดา] และคำว่า “ธรรมดา” ปรากฏอรรถลักษณ์ [+ ปรกติ] อรรถลักษณ์ทั้งสองแสดงความเป็นคำพ้องความหมายหรือคำที่มีความหมายเหมือนกัน

ดังนั้นเมื่อทั้งสองคำปรากฏอยู่ในประโยคเดียวกัน และทำหน้าที่ขยายนามวลี “ความรัก” เหมือนกัน และเมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออก ความหมายของประโยคก็ไม่เปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดคำว่า “ธรรมดา” : ชีวิตรักตอนนี้เป็นอย่างไร...ความรักก็ราบรื่นดี ครับ ปรกติ

ตัดคำว่า “ปรกติ” : ชีวิตรักตอนนี้เป็นอย่างไร...ความรักก็ราบรื่นดี ครับ ธรรมดา

ทั้งสองประโยค นำเสนอข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกัน ผู้พูดใช้คำว่า “ปรกติ” และ “ธรรมดา” มาขยายนามวลี “ความรัก” เมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกทั้งสองประโยคยังคงมีความหมายเหมือนเดิม สื่อความหมายได้ชัดเจน

คำว่ า “แสน” กับ “มาก”

ประโยคตัวอย่างที่ 2 “จักรยานคันนี้ซื้อที่ปากช่อง แต่พอจะ ลำเลียงขึ้นเชียงใหม่เนี้ยะ **แสน**ลำบาก **มาก”**

(จักรพงษ์ ประทุมมา, 2555)

คำว่า “แสน และ มาก” เป็นคำที่มีความหมายพ้องกันโดยพิจารณาความหมายดังนี้

แสน หมายถึง ว.สิบหมื่น; มากยิ่ง, เหลือเกิน เช่น แสนลำบาก (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 1271) แสดงอรรถลัษณ์ได้ ดังนี้

แสน

(+ สิบหมื่น
+ มากยิ่ง
+ เหลือเกิน)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วน คำว่า “มาก” หมายถึง ว. หลาย, ตรงกันข้ามกับ น้อย, เช่น คนมาก น้ำมาก กิน มาก. (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 901)

มาก
(+ หลาย
- น้อย)

จากประโยคนี้ “แสน” เมื่อพิจารณาจากปริบท จะเป็นความหมายที่ 2 คือ “มากยิ่ง” “เหลือเกิน” ซึ่งมีความหมายเหมือนคำว่า “มาก” สามารถเปรียบเทียบอรรถลักษณ์แสดงความหมายพ้องกัน หรือความหมายเหมือนกันดังนี้

แสน
(+ สิบหมื่น
+ มากยิ่ง
+ เหลือเกิน)

มาก
(+ หลาย
- น้อย)

จากอรรถลักษณ์ดังกล่าว “แสน” มีอรรถลักษณ์ [+ มาก] ปรากฏอยู่ ซึ่งคำว่า “มาก” ก็ปรากฏอยู่ในประโยคเดียวกันจึงสื่อความหมายเหมือนกัน และคำว่า “แสน” กับ “มาก” ทำหน้าที่ขยายคำ “ลำบาก” เหมือนกัน ดังนั้นเมื่อตัดคำพ้องความหมายดังกล่าวออกคำใดคำหนึ่ง ก็ไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดคำว่า “มาก” : จักรยานคันนี้ซื้อที่ปากช่อง แต่พอจะลำเลียงขึ้นเชียงใหม่ แสนลำบาก

ตัดคำว่า “แสน” : จักรยานคันนี้ซื้อที่ปากช่อง แต่พอจะลำเลียงขึ้นเชียงใหม่ลำบากมาก

ทั้งสองประโยค นำเสนอข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกัน ผู้พูดใช้คำว่า “แสน” และ “มาก” ขยาย “ยากลำบาก” ต่างกันในด้านตำแหน่งของคำ “แสน” ปรากฏหน้าคำ “ยากลำบาก”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วน “มาก” ปรากฏหลังคำ “ยากลำบาก” แต่สื่อความหมายเดียวกัน ดังนั้น เมื่อตัดคำใดคำหนึ่งประโยคก็ยังคงมีความหมายเหมือนเดิม สื่อความหมายได้ชัดเจน

ความหมายของคำพ้องความหมายที่ปรากฏในประโยค จะมีอรรถลักษณ์ซ้ำกันเป็น อรรถลักษณ์ที่ใช้ในบริบทของประโยคนั้นๆ สื่อถึงสิ่งเดียวกัน จึงถือว่าเป็นการนำเสนอข้อมูลซ้ำกัน ทำ ให้เกิดความซ้อนเกินทางความหมายขึ้น หากในประโยคดังกล่าวมีคำพ้อง ความหมาย แต่ไม่ได้ทำหน้าที่เดียวกัน ก็จะไม่ถือว่าทำให้เกิดความซ้อนเกินในภาษา

ข้อสังเกตการใช้คำที่มีความหมายคล้ายกัน

การใช้คำที่มีความหมายคล้ายกันแต่ไม่ใช่คำพ้องความหมายไม่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน เช่น

คำว่า “เด็ก” กับ “เยาวชน”

คำว่าเด็ก และเยาวชน เป็นคำที่มีความหมายพ้องกันแค่เพียงบางส่วน ดังนี้

เด็ก หมายถึง น. คนที่มีอายุยังน้อย; *(กฎ) ผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์*; ผู้ซึ่งอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์ และยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส; บุคคลอายุเกิน 7 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกิน 14 ปีบริบูรณ์; บุคคลที่มีอายุแต่ 15 ปีลงมา; *บุคคลที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์*. (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 442) แสดงอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

เด็ก 1	เด็ก 2	เด็ก 3
+ อายุน้อย	+ กฎหมาย + ผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพานิชย์	+ อายุต่ำกว่า 18 ปี - สมรส

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เด็ก 4 (+ อายุเกิน 7 ปี, - อายุเกิน 14 ปี) เด็ก 5 (- อายุเกิน 15 ปี)

จากความหมายของคำว่า “เด็ก” ปรากฏความหมายสำหรับการใช้สื่อสารทั้งสิ้น 5 ความหมาย

เยาวชน หมายถึง (กฎ) น. *บุคคลอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์* (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 961) แสดงอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

เยาวชน (+ อายุเกิน 14 ปี, - อายุถึง 18 ปี)

เมื่อพิจารณาความหมายของทั้งสองคำ คำว่า “เยาวชน” คือผู้ที่มีอายุเกิน 14 และอายุถึง ไม่ถึง18 ดังนั้นจะเป็นคนที่อยู่ในช่วงอายุ 14 ปี ถึง 17 ปี บริบูณ์ สามารถพิจารณาเปรียบเทียบการปรากฏอรรถลักษณ์ของคำว่า “เด็ก” และ “เยาวชน” ได้ดังนี้

เปรียบเทียบอรรถลักษณ์ “เด็ก 1” กับ “เยาวชน”

เด็ก 1 (+ อายุน้อย) เยาวชน (+ อายุเกิน 14 ปี, - อายุถึง 18 ปี)

การเปรียบเทียบอรรถลักษณ์ขอคำว่า “เด็ก 1” (เด็ก ในความหมายที่ 1) กับคำว่า “เยาวชน” คำว่า “เด็ก” มีความหมายกว้างกว่าคำว่าเยาวชน โดยใช้ในความหมาย “คนที่มีอายุน้อย” ส่วนคำว่าเยาวชนจะเป็นการกำหนดอายุที่อยู่ในระหว่าง 14 – 18 ปี

เปรียบเทียบอรรถลักษณ์ “เด็ก 2” กับ “เยาวชน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เด็ก 2	เยาวชน
+ กฎหมาย + ผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพานิช	+ อายุเกิน 14 ปี - อายุถึง 18 ปี

การเปรียบเทียบอรรถลักษณ์ของคำว่า “เด็ก 2” (คำว่า “เด็ก” ในความหมายที่ 2) กับคำว่า “เยาวชน” คำว่า “เด็ก” ใช้ในภาษากฎหมายที่แปลว่า ผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพานิช ส่วนคำว่า “เยาวชน” จะเป็นการกำหนดบุคคลอายุที่อยู่ในระหว่าง 14 – 18 ปี การเปรียบเทียบอรรถลักษณ์ข้างต้น “เด็ก” ในความหมายที่ 2 จะไม่กล่าวถึงช่วงอายุ แต่จะกล่าวถึงคำที่ใช้ในกฎหมายที่แปลว่า “ผู้เยาว์”

เปรียบเทียบอรรถลักษณ์ “เด็ก 3” กับ “เยาวชน”

เด็ก 3	เยาวชน
+ อายุต่ำกว่า 18 ปี - สมรส	+ อายุเกิน 14 ปี - อายุถึง 18 ปี

การเปรียบเทียบอรรถลักษณ์ของคำว่า “เด็ก 3” (คำว่า “เด็ก” ในความหมายที่ 3) กับคำว่า “เยาวชน” คำว่า “เด็ก” หมายถึงบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีและไม่สมรส ส่วน “เยาวชน” จะเป็นการกำหนดบุคคลอายุที่อยู่ในระหว่าง 14 – 18 ปี การเปรียบเทียบอรรถลักษณ์พบความแตกต่างในเรื่องการบรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ซึ่งปรากฏในอรรถลักษณ์ของคำว่า “เด็ก” แต่ไม่ปรากฏในอรรถลัษณ์ของคำว่า “เยาวชน” และเยาวชนจะมีอายุเกิน 14 ปี แต่ไม่ปรากฏในอรรถลักษณ์ของคำว่า “เด็ก” ส่วนในอรรถลักษณ์ที่สื่อความหมายเหมือนกันคือ “เด็ก” และ “เยาวชน” จะเป็นบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

เปรียบเทียบอรรถลักษณ์ “เด็ก 4” กับ “เยาวชน”

เด็ก 4	เยาวชน
+ อายุเกิน 7 ปี - อายุเกิน 14 ปี	+ อายุเกิน 14 ปี - อายุถึง 18 ปี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การเปรียบเทียบอรรถลักษณ์ของ “เด็ก 4” (คำว่า “เด็ก” ในความหมายที่ 4) กับ “เยาวชน” มีความแตกต่างกันในอรรถลักษณ์ “เด็ก 4” ปรากฏอรรถลักษณ์ [- อายุเกิน 14 ปี] (อายุไม่เกิน 14 ปี แต่มากกว่า 7 ปี) ส่วน “เยาวชน” [+ อายุเกิน 14 ปี] (อายุเกิน 14 ปีไปจนถึง 18 ปี) ดังนั้นในอรรถลักษณ์ดังกล่าวนี้คำว่า “เด็ก” กับ “เยาวชน” มีความหมายที่แตกต่างกัน

เปรียบเทียบอรรถลักษณ์ “เด็ก 5” กับ “เยาวชน”

เด็ก 5	เยาวชน
- อายุเกิน 15 ปี	+ อายุเกิน 14 ปี - อายุถึง 18 ปี

การเปรียบเทียบอรรถลักษณ์ของ “เด็ก 5” (คำว่า “เด็ก” ในความหมายที่ 5) “เด็ก” มีความหมายเพียง บุคคลที่มีอายุไม่เกิน 15 ปี แต่ความหมายของ “เยาวชน” คือ บุคคลที่มีอายุเกิน 14 ปี แต่อายุไม่ถึง 18 ปี (หมายถึง อายุ 15 16 17) ซึ่งขัดแย้งกับอรรถลักษณ์ของคำว่า “เด็ก 5” เนื่องจากมีอรรถลักษณ์ [- อายุเกิน 15 ปี] หมายถึง มีอายุไม่เกิน 15 ปี เท่านั้น

จากการเปรียบเทียบอรรถลักษณ์ของคำว่า “เด็ก” กับ “เยาวชน” พบว่ามีการพ้องความหมาย มีความหมายพ้องกันบางส่วน

คำว่า “เด็ก” มีความหมายกว้างกว่าคำว่า “เยาวชน” (ในความหมายของ เด็ก 1) จากอรรถลักษณ์ที่ปรากฏคือ เด็ก 1 [+คนที่มีอายุยังน้อย] ซึ่งเป็นความหมายทีกว้าง และมีความหมายที่ใช้ในการสื่อสารมากถึง 5 ความหมายด้วยกัน ส่วน “เยาวชน” มีความหมาที่แคบกว่า และกำหนดอายุไว้ชัดเจนคือ “อายุเกิน 14 แต่ยังไม่ถึง 18 ปี ดังนั้น การนำทั้งสองคำมาใช้ในบริบทเดียวกัน ทำหน้าที่เหมือนกัน จึงเป็นการขยายความหมายของประโยคให้ชัดเจนมากขึ้น ไม่ถือว่าเกิดความซ้อนเกินในภาษา” พบประโยคที่มีการใช้คำว่า “เด็ก” และ “เยาวชน” ในประโยคเดียวกัน เช่น

ประโยคตัวอย่างที่ 1 “วันนี้รายการวีไอพีขอยกเวที นี้ให้กับ**เด็ก เยาวชน**ไทยทุกคน”

(ภัทรพล ศิลปาจารย์, 2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยคตัวอย่างที่ 2 “ตอนเป็น**เด็ก** เป็น**เยาวชน** ผมไม่ได้เรียน หนังสือ เรียนถึงแต่ ม.หก”

(สัญญา คุณากร, 2555)

คำว่า “เด็ก” และ “เยาวชน” ที่ปรากฏในประโยคทั้งสองประโยค ไม่ทำให้กิดความซ้อนเกินคำทั้งสองทำหน้าที่ขยายความหมายของประโยคให้มีความชัดเจนขึ้น

คำว่า “แบบอย่าง” กับ “ตัวอย่าง”

คำว่า แบบอย่าง และ ตัวอย่าง มีความหมายพ้องกันบางส่วน ดังนี้

แบบอย่าง หมายถึง น. *ตัวอย่าง*ที่จะอ้างเป็นบรรทัดฐานได้ (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 687) แสดงอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

แบบอย่าง
(+ ตัวอย่าง
+อ้างบรรทัดฐานได้)

ตัวอย่าง หมายถึง น. สิ่งที่นำมาอ้างเพื่อแสดงให้เห็นลักษณะที่เป็นส่วนรวมทั้งหมดของสิ่งนั้นๆ เช่น ของตัวอย่าง, ที่ทำให้เห็นแบบแบบอย่างที่ดี เช่น ครูตัวอย่าง นาตัวอย่าง (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 488) แสดงอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

ตัวอย่าง
(+ สิ่งที่นำมาอ้าง
+ ส่วนรวม)

จากอรรถลักษณ์ของคำ “แบบอย่าง” และ “ตัวอย่าง” สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบอย่าง	ตัวอย่าง
+ ตัวอย่าง +อ้างบรรทัดฐานได้	+ สิ่งที่นำมาอ้าง + ส่วนรวม

หากพิจารณาอรรถลักษณ์ของคำว่า “แบบอย่าง” และ “ตัวอย่าง” จะทำให้มองเห็นความหมายที่คล้ายกัน คือ แบบอย่าง สามารถใช้เป็นตัวอย่างได้ เพียงแต่ คำว่า “แบบอย่าง” คือสิ่งที่สามารถนำไปใช้เป็นบรรทัดฐานได้ แต่คำว่า “ตัวอย่าง” มีความหมายเป็นกลางๆ คือ เป็นสิ่งที่สามารถนำมาอ้างถึงส่วนรวมได้ แต่ไม่ได้กำหนดอย่างชัดเจนว่า สามารถนำไปเป็นบรรทัดฐานได้หรือไม่ (ตัวอย่างดี และตัวอย่างไม่ดี) ดังนั้นทั้งสองคำคือคำที่มีความหมายคล้ายกัน คือ “สิ่งที่สามารถนำไปอ้างถึงได้” แต่คำที่สามารถนำไปอ้างเป็นบรรทัดฐานได้คือ “แบบอย่าง” เพียงแค่ทำเดียว พบตัวอย่างประโยคที่ใช้คำ “แบบอย่าง” และ “ตัวอย่าง” ในประโยคเดียวกัน เช่น

ประโยคตัวอย่าง “ฉันภูมิใจ และดีใจมาก ที่พวกเธอเป็น**แบบอย่าง**ที่ดี และเป็น**ตัวอย่าง**ที่ดีให้กับชมรมอื่นๆ เห็นแล้วภูมิใจมากจ๊ะ”

(สมภพ ผูกพันน้อย, 2554)

ดังนั้นสรุปได้ว่าการใช้คำที่มีความหมายพ้องกันบางส่วน หรือคำที่มีความหมายคล้ายกัน (ไม่ใช้คำพ้องความหมายหรือคำที่มีความหมายเหมือนกัน) จะไม่ทำให้เกิดความซ้อนเกินในภาษา การวิเคราะห์ความหมายควรพิจารณาโดยละเอียดสามรถใช้การวิเคราะห์อรรถลักษณ์ในการหาความแตกต่างทางด้านความหมายของคำได้

ข้อสังเกตการใช้คำซ้อนในประโยคที่มีลักษณะคล้ายคำพ้องความหมาย

คำซ้อน หมายถึง คำที่เกิดจากการนำคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมาเรียงต่อกันโดยแต่ละคำนั้นมีความสัมพันธ์กันในด้านความหมาย อาจเป็นคำที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน ทำนองเดียวกัน หรือตรงกันข้ามกันก็ได้ เช่น ฆ่าฟัน ข้าทาส เล็กน้อย พัดวี เสื่อสาด เป็นต้น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2549: 57)

การเก็บข้อมูลงานวิจัยพบประโยคที่ใช้คำซ้อนที่มีลักษณะเหมือนการใช้คำพ้องความหมายที่ดูเหมือนจะทำให้เกิดความซ้อนเกินทางภาษาได้ แต่เมื่อพิจารณาคำที่ปรากฏจะทำให้ทราบว่าคำเหล่านั้นไม่ใช่คำพ้องความหมายแต่เป็นเพียงคำซ้อน เช่น ประโยคดังต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยคตัวอย่างที่ 1 “เรามาย้อนชีวิตเรื่องราวการศึกษา เพราะเห็นบอกว่าแต่ละท่านนั้น กว่าจะประสบความสำเร็จ เส้นทางชีวิตก็ฟันฝ่าอะไรมา **เยอะแยะ** นะคะ”

(ญาณี จงวิสุทธิ์, 2555)

ประโยคตัวอย่างที่ 2 “สิ่งที่อยู่รอบตัวเราเนี้ยะ มันมีอะไรที่เราต้องศึกษาอีก**เยอะแยะมากมาย”**

(ภาคภูมิ พันธุ์ถิตย์, 2555)

จากประโยค ก และ ประโยค ข ปรากฏคำซ้อนดังนี้ ประโยค คำว่า“เยอะแยะ” ในประโยคแรก คำซ้อนสี่พยางค์ในประโยคที่สอง คือ “เยอะแยะมากมาย” จากตัวอย่างที่กล่าวมานั้นถือว่าเป็นคำซ้อน ถือว่าเป็นคำเพียงคำเดียว ปรากฏตำแหน่งเดียวในประโยค ซึ่งไม่ตรงกับความหมายของความซ้อนเกินที่ต้องปรากฏคำที่มีความหมายเหมือนกัน 2 คำขึ้นในในประโยค และสามารถตัดคำใดคำหนึ่งออกจากประโยคได้ แต่เนื่องจากว่าคำ “เยอะแยะ” และ “เยอะแยะมากมาย” เป็นคำซ้อนที่ถือว่าเป็นเพียงคำคำเดียว เมื่อตัดออกจากประโยคจึงต้องตัดทั้งหมด การใช้คำในลักษณะดังกล่าวจึงไม่ถือว่าทำให้เกิดความซ้อนเกินในภาษา

5.1.2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายเหมือนกัน เมื่ออยู่ในบริบทเดียวกัน

คำที่มีความหมายเหมือนกันเมื่อปรากฏในบริบทเดียวกัน หมายถึง คำคู่ที่เมื่อปรากฏอยู่ในบริบทเดียวกัน (ในที่นี้คือปรากฏในประโยคเดียวกัน) จะมีความหมายเหมือนกัน แต่เมื่อปรากฏอยู่คนละบริบทความหมายจะต่างกัน จากการวิเคราะห์พบ 4 คำ ได้แก่ “กำลัง” “อยู่” “ขณะนี้” “ตอนนี้”

พิจารณาความหมายของคำดังนี้

กำลัง หมายถึง กำลัง1 น. แรง, สิ่งที่ทำให้เกิดอำนาจความเข้มแข็ง, กำลัง2 น. (คณิต) เลขชี้กำลังที่เขียนลงบนจำนวนจริง (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 126)

อยู่ หมายถึง ก. ใช้ประกอบหลังคากริยา แสดงว่ากำลังเป็นอยู่ในขณะนั้น เช่น นอนอยู่ ตั้งอยู่ (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 1376)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขณะ หมายถึง น. ครู่, ครั้ง, คราว, เวลา, สมัย (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 164)

ตอน หมายถึง น. ห้วง, ชุด, ท่อน, ระยะ, วรรค (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 469)

นี้ หมายถึง ว.คำใช้ประกอบนามหรือข้อความที่อยู่ใกล้หรือชี้เฉพาะ เช่น ทุกวันนี้ ชายคนนี้ (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 639)

จากความหมายดังกล่าว เมื่อพิจารณาจากบริบทวลี “ขณะนี้” สื่อความถึงเวลาที่ชี้เฉพาะลงไปว่า “ครู่นี้” “ครั้งนี้” “คราวนี้” และ“ช่วงเวลานี้” ส่วน “ตอนนี้” หมายถึง “ห้วงนี้”

จากข้อมูลพบลักษณะการใช้คำ “กำลัง” “อยู่” และ “ขณะนี้” 3 ลักษณะ ได้แก่

ก. กำลัง...อยู่

ข. กำลัง....อยู่....ในขณะนี้

ค. ตอนนี้ .... กำลัง .... อยู่

ก. กำลัง...อยู่

พิจารณาความหมายดังนี้ “กำลัง...อยู่ ปรากฏในลักษณะคำช่วยกริยา คือ “กำลัง” ปรากฏหน้าคำกริยา เป็นคำช่วยหน้าคำกริยา และ “อยู่” เป็นคำช่วยหลังคำกริยา พบดังนี้

“กำลัง กอดคุณวี อยู่”

ประโยคตัวอย่างที่ 1 “แต่ฉันเห็นกับตา ว่าแก**กำลัง**กอดคุณวี**อยู่”**

(ชูวงศ์ ฉายะจินดา, 2553)

คำว่า “กำลัง” และ “อยู่” ปรากฏในประโยค “แกกำลังกอดคุณวีอยู่” ทั้งสองคำทำหน้าที่ขยายกริยา “กอด” ว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในขณะนั้น สามารถตัดคำใดคำหนึ่งออกได้ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตัดคำว่า “กำลัง” : แต่ฉันเห็นกับตา ว่าแกกอดคุณวีอยู่

ตัดคำว่า “อยู่” : แต่ฉันเห็นกับตา ว่าแกกำลังกอดคุณวี

ทั้งสองประโยค สื่อความหมายเหมือนกัน เนื่องจาก “อยู่” และ “กำลัง” มีความหมายเหมือนกันและทำหน้าทีเดียวกันในประโยคคือ เป็นคำช่วยกริยา “กอด” เมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกประโยคก็ยังคงสื่อความหมายสมบูรณ์

“กำลัง...ผ่าตัด...อยู่”

ประโยคประโยคตัวอย่างที่ 2 “หมอบอกว่าเลือดคั่งในสมอง กำลังผ่าตัดอยู่”

(กลีบผกา และนันทพร แก้วอัมพร, 2553)

“กำลัง”...“อยู่” ทำหน้าที่เป็นคำช่วยกริยา “ผ่าตัด” ว่าเกิดขึ้นในขณะนั้น สามารถตัดคำใดคำหนึ่งออกได้ดังนี้

ตัดคำว่า “กำลัง” : หมอบอกว่าเลือดคั่งในสมอง ผ่าตัดอยู่

ตัดคำว่า “อยู่” : หมอบอกว่าเลือดคั่งในสมอง กำลังผ่าตัด

ทั้งสองประโยคข้างต้น สื่อความหมายเหมือนกัน เนื่องจาก “อยู่” และ “กำลัง” มีความหมายเหมือนกันและทำหน้าทีเดียวกันในประโยค เมื่อตัดคำใดคำหนึ่งทิ้งประโยคก็ยังคงสื่อความหมายได้สมบูรณ์

“กำลัง..ให้เรื่องอะไร...อยู่”

ประโยคประโยคตัวอย่างที่ 3 “การให้เป็นเรื่องดี แต่เราก็ต้องเชคตลอดเวลาว่าเรา**กำลังให้**เรื่องอะไร**อยู่”**

(สัญญา คุณากร, 2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำว่า “กำลัง”...“อยู่” ปรากฏในประโยค ทั้งสองคำทำหน้าที่เป็นคำช่วยกริยาวลีวลี “ให้เรื่องอะไร” สามารถตัดคำใดคำหนึ่งออกได้ดังนี้

ตัดคำว่า “อยู่” : การให้เป็นเรื่องดี แต่เราต้องเชคตลอดเวลาว่าเรา**กำลัง**ให้เรื่องอะไร

ตัดคำว่า “กำลัง” : การให้เป็นเรื่องดี แต่เราต้องเชคตลอดเวลาว่าเราให้เรื่องอะไร<u>อยู่</u>

ทั้งสองประโยคข้างต้น สื่อความหมายเหมือนกัน เนื่องจาก “อยู่” และ “กำลัง” มีความหมายเหมือนกันและทำหน้าทีเดียวกันในประโยค เมื่อตัดคำใดคำหนึ่งทิ้งประโยคก็ยังคงสื่อความหมายได้สมบูรณ์

ข. กำลัง....อยู่....ในขณะนี้

“กำลัง...อยู่ เป็นคำช่วยกริยา คือ “กำลัง” ปรากฏหน้าคำกริยา เป็นคำช่วยหน้าคำกริยา และ “อยู่” ส่วนวลี “ในขณะนี้” จะตามหลังคำว่า “อยู่” พบดังนี้

“กำลัง..ทำ..อยู่ ในขณะนี้”

ประโยคตัวอย่างที่ 4 “แม่ลูกจันทร์ กราบเรียนว่าสิ่งที่เราทำได้ และ**กำลัง**ทำ**อยู่** ใน**ขณะนี้**ก็เป็นเพียงมาตรการป้องกันการก่อเหตุเท่านั้นเอง”

(<u>แม่ลูกจันทร์</u>, 2555: 3)

คำว่า “กำลัง” “อยู่” และวลี “ในขณะนี้” ที่ปรากฏในประโยค ทำหน้าที่ เป็นคำช่วยกริยา “ทำได้” ว่าเป็นสิ่งที่ดำเนินอยู่ สามารถเลือกใช้คำใดคำหนึ่งได้ ดังนี้

ใช้คำว่า “กำลัง” : แม่ลูกจันทร์ กราบเรียนว่าสิ่งที่เราทำได้ และ**กำลัง**ทำในก็เป็นเพียงมาตรการป้องกันการก่อเหตุเท่านั้นเอง

ใช้คำว่า “อยู่ “ : แม่ลูกจันทร์ กราบเรียนว่าสิ่งที่เราทำได้ และทำ**อยู่** ก็เป็นเพียงมาตรการป้องกันการก่อเหตุ<u>เ</u>ท่านั้นเอง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ใช้วลี “ในขณะนี้” : แม่ลูกจันทร์ กราบเรียนว่าสิ่งที่เราทำได้ และทำ**ในขณะนี้** ก็เป็นเพียงมาตรการป้องกันการก่อเหตุเท่านั้นเอง

ทั้งสามประโยค สื่อความหมายที่เหมือนกัน แต่ใช้คำต่างกันไปคือ “กำลัง” “อยู่” และ “ขณะนี้” ที่มีความหมายในบริบทดังกล่าวเหมือนกัน และทำหน้าที่เดียวกัน จึงสามารถเลือกใช้คำใดคำหนึ่งได้

ค. ตอนนี้ .... กำลัง .... อยู่

“ตอนนี้ กำลัง...อยู่” เป็นคำช่วยกริยา คือ “กำลัง...อยู่” ทำหน้าที่เป็นคำช่วยกริยา ปรากฏหน้าและหลังคำกริยา ส่วน “ตอนนี้” จะปรากฏหน้าคำนามที่กำลังแสดงอาการ โดยคำกริยาที่อยู่ระหว่าง “กำลัง...อยู่” พบดังนี้

“ตอนนี้ อาจารย์ “กำลัง...บรรยาย...อยู่”

ประโยคประโยคตัวอย่างที่ 5 “อาน้องครับ **ตอนนี้**อาจารย์**กำลัง**บรรยาย**อยู่** ถ้าไม่มีอะไรสำคัญเนี้ยะ แค่นี้ก่อนนะครับ”

(ทีมเอ็กแซ็กท์, 2554)

คำว่า “ตอนนี้” “กำลัง...อยู่” ปรากฏในประโยค สื่อความหมายเหมือนกัน คือ แสดงการดำเนินอยู่ ของกริยา “บรรยาย” ว่าเกิดขึ้นในขณะนั้น สามารถตัดคำใดคำหนึ่งออกได้ดังนี้

ใช้คำว่า “อยู่” : อาน้องครับ อาจารย์บรรยาย**อยู่** ถ้าไม่มีอะไรสำคัญเนี้ยะแค่นี้ก่อนนะครับ

ใช้ำคำว่า “กำลัง” : อาน้องครับ อาจารย์**กำลัง**บรรยาย ถ้าไม่มีอะไรสำคัญเนี้ยะ แค่นี้ก่อนนะครับ

ใช้คำว่า “ตอนนี้” : อาน้องครับ ตอนนี้อาจารย์บรรยาย ถ้าไม่มีอะไรสำคัญเนี้ยะ แค่นี้ก่อนนะครับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำพ้องความหมาย ปรากฏในลักษณะการใช้คำพ้องความหมายตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปในประโยคหรือข้อความเดียวกัน และทำหน้าที่เหมือนกัน จึงทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้น

สำหรับคำบางคำต้องอาศัยบริบทของประโยคหรือข้อความจึงจะทำให้คำดังกล่าวมีความหมายพ้องกัน แต่เมื่อคำเหล่านี้ปรากฏอยู่เพียงลำพังความหมายอาจเปลี่ยนไป เช่น “กำลัง” “อยู่” และ “ขณะนี้”

5.2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน

วลีที่มีความหมายเหมือนกัน คือ วลีที่มีรูปต่างกัน แต่มีความหมายเหมือนกัน เมื่อปรากฏในประโยคเดียวกัน และทำหน้าที่เหมือนกันจะทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้น หากตัดวลีใดวลีหนึ่งออก จะไม่ทำให้ประโยคมีความหมายเปลี่ยนไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วลี “เมื่อก่อน” กับ “ในอดีต”

ประโยคตัวอย่างที่ 1 “ก่อนที่เราจะมีเขื่อน พวกเขื่อนชัยนาท เขื่อนอะไรต่างๆ เนี่ยะ **เมื่อก่อน ในอดีต** เราก็อยู่กันมาได้ ที่ราบปราการเนี่ยะน้ำท่วม ทุกปี”

(ญาณี จงวิสุทธิ์, 2555)

ทั้งสองวลีมีรูปที่แตกต่างกัน คือมีการใช้คำต่างกันดังนี้ “เมื่อก่อน” ประกอบไปด้วย “เมื่อ” และ “ก่อน” ส่วนวลี “ในอดีต” ประกอบด้วย “ใน” และ “อดีต” พิจารณาความหมายของทั้งสองวลีเมื่อปรากฏในประโยคเดียวกัน ดังนี้

อดีต หมายถึง ว. ล่วงแล้ว. น. เวลาที่ล่วงแล้ว (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 1366)

ก่อน หมายถึง ว. เดิม เริ่ม ลำดับแรก เช่น แต่ก่อน *ถ้าใช้ประกอบหลังคำนามบอกเวลา หมายความว่า ล่วงมาแล้ว* เช่น วันก่อน เดือนก่อน, ถ้าใช้ประกอบหน้าคำนามบอกเวลา หมายความว่า ยังไม่มาถึง เช่น ก่อนเที่ยง, ใช้ประกอบหลังคำกริยา บางกรณีหมายความว่า ให้ระงับยับยั้งไว้ชั่วคราว เช่น หยุดก่อน รอก่อน, *บางกรณี หมายความว่า ล่วงหน้า เช่น ไปก่อน* (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556: 89)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อดีต และ ก่อน มีความหมายเหมือนกัน คือ เป็นการกล่าวถึง สิ่งที่ล่วงไปแล้ว พบประโยคที่ใช้คำทั้งสอง สามารถพิจารณาประโยคตัวอย่างได้ ดังนี้

“ก่อนที่เราจะมีเขื่อน พวกเขื่อนชัยนาท เขื่อนอะไรต่างๆ เนี้ยะ **เมื่อก่อน ในอดีต** เราก็อยู่กันมาได้ ที่ราบปราการเนี้ยะน้ำท่วม ทุกปี”

(ญาณี จงวิสุทธิ์, 2555)

จากความหมายของทั้งสองวลี มีความหมายที่เหมือนกันคือ ใช้บอกช่วงเวลาที่ผ่านมาแล้ว หรือ ช่วงเวลาที่ล่วงมาแล้ว และทั้งสองวลีทำหน้าที่เดียวกันในประโยค คือ ทำหน้าที่ขยายประโยคย่อย “เราก็อยู่กันมาได้”

จากการความหมายที่เหมือนกัน และทำหน้าที่เดียวกันในประโยค จึงสามารถตัดวลีใดวลีหนึ่งออกได้ สามารถสร้างประโยคเปรียบเทียบ เมื่อใช้คำทั้งสองแยกกัน ดังนี้

ตัดวลี “ในอดีต” : ก่อนที่เราจะมีเขื่อน พวกเขื่อนชัยนาท เขื่อนอะไรต่างๆ เนี้ยะ เมื่อก่อน เราก็อยู่กันมาได้ ที่ราบปราการเนี้ยะน้ำท่วม ทุกปี

ตัดวลี “เมื่อก่อน” : ก่อนที่เราจะมีเขื่อน พวกเขื่อนชัยนาท เขื่อนอะไรต่างๆ เนี้ยะ ในอดีต เราก็อยู่กันมาได้ ที่ราบปราการเนี้ยะน้ำท่วม ทุกปี

ทั้งสองประโยคมีความหมายเหมือนกันถึงแม้ว่าวลีที่ตัดออกไปจะไม่ใช่วลีที่มีโครงสร้างเหมือนกัน คือ “ในอดีต” และ “เมื่อก่อน” แต่เมื่อปรากฏในบริบทเดียวกัน ทั้งสองวลีจะสื่อความหมายโดยบริบทจึงมีความหมายเหมือนกัน อีกทั้งเมื่อทำหน้าที่เดียวกันจึงทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้น

วลี “ในอดีต” กับ “ที่ผ่านมา”

ประโยคตัวอย่างที่ 2 “ภาพแรกนี้เป็นภาพ การต่อสู้เรียกร้องของพี่น้องมุสลิมในแนวทางสันติ ดัง**ในอดีต ที่ผ่านมา**”

(**ไทยรัฐ**, 2555: 3)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยคตัวอย่างที่ 3 “ส่วนดารานักแสดงที่เสียภาษีไม่ถูกต้องหากตรวจพบต้องถูกเก็บภาษีย้อนหลังและที่ผ่านมาก็ตรวจเจออย่างต่อเนื่อง แต่น้อยลงกว่า**ในอดีต ที่ผ่านมา”**

(**ไทยรัฐ**, 2555: 2)

จากประโยค วลีทั้งสอง มีรูปที่แตกต่างกัน คือ วลี “ในอดีต” ประกอบไปด้วยคำ “ใน” และ “อดีต” ส่วนวลี “ที่ผ่านมา” ประกอบไปด้วยคำ “ที่” และวลี “ผ่านมา” พิจารณาความหมายของวลีทั้งสองวลีได้ ดังนี้

อดีต หมายถึง ว. ล่วงแล้ว. น. เวลาที่ล่วงแล้ว (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 1366)

ผ่าน หมายถึง ก. ล่วงจุดใดจุดหนึ่งไป (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 779)

จากความหมาย อดีต และ ผ่าน สื่อความหมายเหมือนกัน คือ การกล่าวถึง ช่วงเวลาที่ล่วงไปแล้ว พบประโยคที่ใช้คำทั้งสอง พิจารณาประโยคตัวอย่างได้ดังนี้

ภาพแรกนี้เป็นภาพ การต่อสู้เรียกร้องของพี่น้องมุสลิมในแนวทางสันติ ดัง**ในอดีต ที่ผ่านมา**

(**ไทยรัฐ**, 2555: 3)

ส่วนดารานักแสดงที่เสียภาษีไม่ถูกต้องหากตรวจพบต้องถูกเก็บภาษีย้อนหลังและที่ผ่านมาก็ตรวจเจออย่างต่อเนื่อง แต่น้อยลงกว่า**ในอดีต ที่ผ่านมา**

(**ไทยรัฐ**, 2555: 2)

ในประโยคตัวอย่างที่ 2 วลี “ในอดีต” และ “ที่ผ่านมา” ทำหน้าที่ขยายคำนาม “แนวทางสันติ” ว่าเป็นแนวทางที่เกิดมาแล้ว เมื่อตัดวลีใดวลีหนึ่งออก ความหมายของประโยคก็ยังคงเดิม ดังนี้

ตัดคำว่า “ที่ผ่านมา” : ภาพแรกนี้เป็นภาพ การต่อสู้เรียกร้องของพี่น้องมุสลิมในแนวทางสันติ ดังในอดีต

ตัดคำว่า “ในอดีต” : ภาพแรกนี้เป็นภาพ การต่อสู้เรียกร้องของพี่น้องมุสลิมในแนวทางสันติ ดังที่ผ่านมา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในประโยคตัวอย่างที่ 3 วลี “ในอดีต” และ “ที่ผ่านมา” ทำหน้าที่ขยายกริยาวลี “(ตรวจเจอ)น้อยลง” จากการความหมายที่เหมือนกัน และทำหน้าที่เดียวกันในประโยค จึงสามารถตัดวลีใดวลีหนึ่งออกได้ แต่ประโยคยังมีความหมายเหมือนเดิม ดังนี้

ตัดคำว่า “ที่ผ่านมา” : ส่วนดารานักแสดงที่เสียภาษีไม่ถูกต้องหากตรวจพบต้องถูกเก็บภาษีย้อนหลังและที่ผ่านมาก็ตรวจเจออย่างต่อเนื่อง แต่น้อยลงกว่าใน**อดีต**

ตัดคำว่า “ในอดีต” : ส่วนดารานักแสดงที่เสียภาษีไม่ถูกต้องหากตรวจพบต้องถูกเก็บภาษีย้อนหลังและที่ผ่านมาก็ตรวจเจออย่างต่อเนื่อง แต่น้อยลงกว่าที่**ผ่านมา**

ทั้งสองประโยคมีความหมายเหมือนกันถึงแม้ว่าวลีที่ตัดออกไปจะไม่ใช่วลีที่มีโครงสร้างเหมือนกัน คือ “พี่ผ่านมา” และ “ในอดีต” แต่เมื่อปรากฏในบริบทเดียวกัน ทั้งสองวลีจะสื่อความหมายโดยบริบทจึงมีความหมายเหมือนกัน อีกทั้งเมื่อทำหน้าที่เดียวกันจึงทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้น

วลี “บางช่วงที่หยุด” กับ “บางช่วงที่นิ่ง”

ประโยคตัวอย่างที่ 4 “น้ำหนักก็จะลงอย่างต่อเนื่องครับ แต่ก็จะมีบางช่วงที่หยุด บางช่วงที่นิ่ง บ้าง”

(อิทธิมนต์ บุณยรัตนพันธุ์, 2555)

ทั้งสองวลีมีรูปคล้ายกัน โดยมีบริบทของวลีเหมือนกันคือ “บางช่วงที่...” สิ่งที่แตกต่างกันคือ คำหลักในวลี คือคำว่า “หยุด” และ “นิ่ง” เมื่อใช้คำต่างกันจึงทำให้เกิดรูปวลีที่แตกต่างกันแต่เนื่องจากคำว่า “หยุด” และ “นิ่ง” มีความหมายที่คล้ายกัน อธิบายดังนี้

หยุด หมายถึง ก. ชะงัก เช่น งูเลื้อยตัดหน้าเขาจึงหยุด, *อยู่นิ่ง*, อยู่กับที่ เช่นรถหยุด; พัก เช่น หยุดงานตอนเที่ยง, ไม่กระทต่อ เช่น หยุดกิจการ, เลิก เช่น เขาพูดไม่หยุด (ราชบัณฑิตยสถาน 2554, 2556: 1309)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นิ่ง หมายถึง ก. เฉย ไม่กระดุกกระดิก, ไม่เคลื่อนไหว (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 633)

ความหมายของคำว่า “หยุด” มีสองความหมาย คือ 1. ชะงัก, อยู่นิ่ง, อยู่กับที่ และ 2. พัก ความหมายที่ 1. มีความหมายซ้ำกับคำว่า “นิ่ง” ดังนั้นเมื่อทั้งสองคำ คำ “หยุด” กับ “นิ่ง” อยู่ในบริบทเดียวกันคือ “บางช่วงที่...” จึงทำให้เกิดวลีที่มีความหมายซ้ำกัน พิจารณาจากประโยค ดังนี้

น้ำหนักก็จะลงอย่างต่อเนื่องครับ แต่ก็จะมีบางช่วงที่หยุด บางช่วงที่นิ่ง บ้าง
(อิทธิมนต์ บุณยรัตนพันธุ์, 2555)

วลี “บางช่วงที่หยุด” และ “บางช่วยที่นิ่ง” ทำหน้าที่ขยายกริยา “ลง” (น้ำหนัก) เหมือนกัน เมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกจากข้อความนี้ความหมายก็ยังคงเหมือนเดิม ดังนี้

ตัดวลี “บางช่วงที่นิ่ง” : “น้ำหนักก็จะลงอย่างต่อเนื่องครับ แต่ก็จะมี **บางช่วงที่หยุด** บ้าง”

ตัดวลี “บางช่วงที่หยุด” : “น้ำหนักก็จะลงอย่างต่อเนื่องครับ แต่ก็จะมี **บางช่วงที่นิ่ง** บ้าง”

ทั้งสองประโยคนำเสนอข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกันคือ มีบางช่วงของน้ำหนัก ไม่ลดลง และไม่เพิ่มขึ้น ผู้พูดใช้คำว่า “หยุด” และ “นิ่ง” มาขยายเมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกทั้งสองประโยคก็ยังคงมีความหมายเหมือนเดิม สื่อความหมายได้ชัดเจน

ตารางที่ 8 ตัวอย่างความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
1	ชีวิตรักตอนนี้เป็นอย่างไร...ความรักก็ราบรื่นดี ครับ ปรกติ ธรรมดา	คำว่า “ปรกติ” **กับ “**ธรรมดา”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
2	จักรยานคันนี้ซื้อที่ปากช่อง แต่พอจะลำเลียงขึ้นเชียงใหม่เนี้ยะ แสนยากลำบากมาก	คำว่า “แสน” **กับ “**มาก”
3	ทำไมเฮียไม่บอกผมแต่แรกล่ะ ให้มานั่งขัดกระทะอยู่เนี้ยะเงินมันน้อย นิดเดียว เอง	คำว่า “น้อย” **กับ** “นิดเดียว”
4	เพราะความ**ปรู๊ดปร๊าด**เปลี่ยนแปลง**รวดเร็ว**ของผู้ชมยุคใหม่ ซึ่งไม่ฝืนทนกับอะไรที่ไม่ชอบ	คำว่า “ปรู๊ดปร๊าด” **กับ** “รวดเร็ว”
5	เทคโนโลยีวันนี้ก็มีตัวฉีดป้องกันให้ทนความร้อนได้มากขึ้น จนทำให้โครงสร้างในภาพรวมทนไฟโหมได้นานขึ้น**ด้วย เช่นกัน**	คำว่า “ด้วย” **กับ** “เช่นกัน”
6	การนำบุคคลอื่นมารับเงินแทนเพื่อให้การเสียภาษีไม่ถูกต้องครบถ้วน ผู้รับเงินที่แท้จริงต้องรับผิดชอบต่อกรมสรรพากร และหากผู้จ่ายเงินร่วมมือกับผู้รับเงินก็มีความผิดด้วยเช่นเดียวกัน	คำว่า “ด้วย” กับ “เช่นเดียวกัน**”**
7	จะก้มใส่เสื้อผ้า เฮ้ยทำไมก้มไม่ได้ หลังปี๊กก็แข็ง ก้นก็แข็ง ตูดก็แข็ง แข็งหมดเลย	**คำว่า** “ก้น” **กับ** “ตูด”
8	อาจจะต้องใช้เวลานะ แต่หมอบอกว่าไม่ต้องห่วง แป๊บเดียว ไม่นาน ก็หาย	**วลี** “แป๊บเดียว” **กับ “**ไม่นาน”
9	มีคนบอกหลวงตาว่าเคยทรมานสัตว์ เอาสัตว์มาทรมาน	**วลี** “ทรมานสัตว์” **กับ** วลี “เอาสัตว์มาทรมาน”
10	ก่อนที่เราจะมีเขื่อน พวกเขื่อนชัยนาท เขื่อนอะไรต่างๆ เนี้ยะ เมื่อก่อน ในอดีต เราก็อยู่กันมาได้ ที่ราบปราการเนี้ยะน้ำท่วม ทุกปี	**วลี** “เมื่อก่อน” **กับ** “ในอดีต”
11	น้ำหนักก็จะลงอย่างต่อเนื่องครับ แต่ก็จะมีบางช่วงที่หยุด บางช่วงที่นิ่ง บ้าง	**วลี** “บางช่วงที่หยุด” **กับ “**บางช่วงที่นิ่ง”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
12	ภาพแรกนี้เป็นภาพ การต่อสู้เรียกร้องของพี่น้องมุสลิมในแนวทางสันติ ดังในอดีต ที่ผ่านมา	**วลี** “ดังในอดีต” **กับ** “ที่ผ่านมา”
13	ดารานักแสดงที่เสียภาษีไม่ถูกต้องหากตรวจพบต้องถูกเก็บภาษีย้อนหลังที่ผ่านมา ก็ตรวจเจออย่างต่อเนื่องแต่น้อยลงกว่าในอดีตที่ผ่านมา	**วลี** “ดังในอดีต” **กับ** “ที่ผ่านมา”
14	ผู้อ่านท่านผู้เจริญ กระแสหลักของโลกปัจจุบันทุกวันนี้ก็คือ กระแสสังคมสีเขียว	**วลี** “โลกปัจจุบัน” **กับ** “ทุกวันนี้”
15	ประเทศไทยจะต้องเผชิญสภาพดินฟ้าอากาศที่ฉุนเฉียวปรวนแปร ปุบปับ ฉับพลัน	คำว่า “ปุบปับ” กับ “ฉับพลัน”
16	หลายๆ ฝ่ายต่างก็หวังว่าจะมีการปรึกษาหารือกันบ่อยๆ หลายๆ ครั้ง	คำว่า “บ่อยๆ” กับ “หลายๆ”
17	อ่านแล้วผมพอเข้าใจ เหตุที่เรื่องพระอภัยมณีมีคนติดอ่านกันหลายยุค หลายสมัย	วลี “หลายยุค” กับ “หลายสมัย”
18	หลายรัฐในสหรัฐฯเผชิญกับฤดูหนาวที่ “อบอุ่นที่สุด” ในรอบ 40 ปีที่ ส่งผลให้ดอกซากุระในกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.บานก่อนฤดูร้อนเหมือนกับที่เกินในญี่ปุ่นเช่นกัน	วลี “เหมือนกับ” กับ “เช่นกัน”

จากผลการวิเคราะห์พบความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความ 3 ลักษณะคือ ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำพ้องความหมาย ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายเดียวกันเมื่ออยู่ในบริบทเดียวกัน และความซ้อนเกินที่เกิดจากวลีที่มีความหมายเหมือนกัน พบทั้งสิ้น 44 ประโยคแสดงเป็นตารางจำนวนร้อยละได้ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 9 ร้อยละของความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน	จำนวน	ร้อยละ
1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำพ้องความหมาย	11	25.00
2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายเดียวกันเมื่ออยู่ในบริบทเดียวกัน	17	38.64
3. ความซ้อนเกินที่เกิดจากวลีที่มีความหมายเหมือนกัน	16	36.36
รวม	**44**	**100**

จากตารางร้อยละของความซ้อนเกินที่เกิดจากคำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันพบความซ้อนเกินลักษณะดังกล่าว 44 ประโยค แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือ ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำพ้องความหมายพบจำนวน 11 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 25 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายเดียวกันเมื่ออยู่ในบริบทเดียวกัน พบจำนวน 17 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 38.64 และความซ้อนเกินที่เกิดจากวลีที่มีความหมายเหมือนกันพบ 16 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 36.36

6. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี หรือ ประโยคซ้ำๆ

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี หรือ ประโยคซ้ำๆ มีลักษณะดังนี้

วลี หรือ ประโยคซ้ำๆ คือ การใช้วลี หรือ ประโยคที่มีรูปวลี และรูปประโยค เหมือนกัน ความหมายเหมือนกัน ในประโยคเดียวกันซ้ำกันสองครั้งขึ้นไป วลี และประโยคที่ซ้ำกันจะต้องไม่ปรากฏในตำแหน่งที่ติดกันเหมือนคำซ้ำ พบ 2 ลักษณะ ดังนี้

6.1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าววลีซ้ำๆ

6.2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าวประโยคซ้ำๆ

6.1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าววลีซ้ำๆ มีลักษณะดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าววลีซ้ำๆ และมีความหมายเหมือนกัน คือ ประโยคหรือข้อความที่มีวลีรูปเหมือนกัน สื่อความหมายเหมือนกัน และทำหน้าที่เหมือนกันในประโยค หากตัดวลีใดวลีหนึ่งออกจะไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนไป ตัวอย่าง ดังนี้

วลี “ไม่รู้” กับ “ไม่รู้”

ประโยคตัวอย่างที่ 1 “ยายนี่ไม่ไหวจริงๆ **ไม่รู้**ว่าเป็นดาราดังได้ยังไงก็**ไม่รู้”**

(กลีบผกา และนันทพร แก้วอัมพร, 2553)

กริยาวลี “ไม่รู้” ปรากฏ 2 ครั้ง วลีแรกปรากฏต้นประโยค (ยายนี่) เป็นดาราดังได้ยังไงก็ไม่รู้ ส่วนวลีที่สองปรากฏตำแหน่งท้ายประโยคเดียวกัน และทำหน้าที่เป็นกริยาหลักในประโยค ซึ่งเป็นประโยคละ ประธาน “ฉัน” (ฉันไม่รู้ว่าเป็นดาราดังได้ยังไงไม่รู้) เมื่อตัดวลีใดวลีหนึ่ง จะไม่ทำให้ความหมายของประโยคดังกล่าวไม่เปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดกริยาวลี “ไม่รู้” ที่อยู่ต้นประโยค : ไม่รู้ว่ายายนี่เป็นดาราดังได้ยังไง

ตัดกริยาวลี “ไม่รู้” ที่อยู่ท้ายประโยค : ยายนี่เป็นดาราดังได้ยังไงก็ไม่รู้

วลี ทุกคน - ทุกคน

ประโยคตัวอย่างที่ 2 **“ ทุกคน**ผมมีข่าวดีมาบอกนะครับ**ทุกคน** ดาวรับหมั้นผมแล้วครับ”

(ทีมเอ็กแซ็กท์, 2554)

วลี “ทุกคน” ปรากฏ 2 ครั้งมีรูปวลีเหมือนกันซึ่งประกอบด้วย “ทุก” และ “คน” อธิบายลักษณะความซ้อนเกินได้ดังนี้

“ทุกคน” ที่ปรากฏอยู่ต้นประโยคนั้น เป็นวลีที่ผู้พูดใช้เพื่อเรียกผู้ฟังในขณะนั้น เพื่อต้องการบอกเล่าเหตุการณ์บางอย่าง และเมื่อผู้พูดได้บอกเล่าเหตุการณ์เหล่านั้นเรียบร้อยแล้ว ผู้พูดก็ใช้สรรพนามวลี “ทุกคน” อีกครั้งหนึ่ง “ทุกคน” หมายถึง ผู้ฟังที่ฟังอยู่ในขณะนั้น ทั้งหมดที่อยู่ใน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เหตุการณ์ เมื่อพิจารณาความหมายของวลี ทั้งวลีที่ปรากฏต้นประโยค และวลีที่ปรากฏท้ายประโยคนั้น จะมีความหมายเดียวกัน ประโยคดังกล่าวนี้ สามารถกล่าวได้ในสองลักษณะ ดังนี

ตัดกริยาวลี “ทุกคน” ที่อยู่ต้นประโยค : “ผมมีข่าวดีมาบอกนะครับทุกคน ดาวรับหมั้นผมแล้วครับ”

ตัดกริยาวลี “ทุกคน” ที่อยู่ท้ายประโยค : “ทุกคนผมมีข่าวดีมาบอกนะครับดาวรับหมั้นผมแล้วครับ”

วลี “ตลอดเวลา” กับ “ตลอดเวลา”

ประโยคตัวอย่างที่ 3 “เมื่อเวลา 10.15 น. นายโกวิท...เดินทางมาดูอาการ น.ส.มาธวี หรือน้องมายด์...บุตรสาวคนเล็กของครอบครัว หลังประสมอุบัติเหตุขับรถเก๋ง...**ตลอดเวลา**นายโกวิทและ น.ส.มิณฑิตา...ร้องไห้**ตลอดเวลา”**

(**ไทยรัฐ**, 2555: 2)

วลี “ตลอดเวลา” ปรากฏ 2 แห่งคือ หน้า และหลังประโยค “นายโกวิทและ น.ส.มิณฑิตาร้องไห้” มีโครงสร้างวลีเหมือนกันคือประกอบไปด้วย “ตลอด” และ “เวลา” ซึ่งทำหน้าที่ขยายกริยาของประโยคคือ “ร้องไห้” นั่นหมายหมายการร้องไห้แบบไม่หยุด วลีทั้งสองมีความหมายเหมือนกัน และทำหน้าที่เดียวกัน ดังนั้นเมื่อตัดวลีใดวลีหนึ่งออก จึงไม่ทำให้ความหมายของข้อความเปลี่ยนไป ดังนี้

ตัดกริยาวลี “ตลอดเวลา” ที่อยู่ต้นประโยค : เมื่อเวลา 10.15 น. นายโกวิท...เดินทางมาดูอาการ น.ส.มาธวี หรือน้องมายด์ บุตรสาวคนเล็กของครอบครัว หลังประสบอุบัติเหตุขับรถเก๋ง... นายโกวิทและ น.ส.มิณฑิตา...ร้องไห้ตลอดเวลา

ตัดกริยาวลี “ตลอดเวลา” ที่อยู่ท้ายประโยค : เมื่อเวลา 10.15 น. นายโกวิท...เดินทางมาดูอาการ น.ส.มาธวี หรือน้องมายด์....บุตรสาวคนเล็กของครอบครัว หลังประสบอุบัติเหตุขับรถเก๋ง... ตลอดเวลานายโกวิทและ น.ศ.มิณฑิตาร้องไห้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วลี “ไม่ใช่แบบสไนเปอร์” กับ “ไม่ใช่แบบสไนเปอร์”

ประโยคตัวอย่างที่ 4 “ส่วนที่กล่าวถึงการใช้สไนเปอร์นั้น พล.อ.ประยุทธ์ ระบุว่า ภาพที่ปรากฏเป็นปืนทหารติดกล้องเฉยๆ **ไม่ใช่แบบสไนเปอร์**ในตลาดนัดก็มีขายสำหรับใช้ยิงนก **ไม่ใช่แบบสไนเปอร์**”

(**เดลินิวส์**, 2555: 3)

วลีดังกล่าว มีรูปวลีเหมือนกันประกอบไปด้วย คำ “ไม่” “ใช่” “แบบ” และ “สไนเปอร์” ปรากฏสองแห่งในข้อความ วลีแรกปรากฏหลังประโยค “ภาพที่ปรากฏเป็นปืนทหารติดกล้องเฉยๆ” ซึ่งเป็นประโยคหลักที่วลีดังกล่าวทำหน้าที่ขยายเพื่อให้เกิดความชัดเจน วลีที่สองปรากฏหลังประโยค “ในตลาดนัดก็มีขายสำหรับใช้ยิงนก” ซึ่งเป็นประโยคย่อยที่ทำหน้าที่ขยายความประโยคหลัก วลี “ไม่ใช่แบบสไนเปอร์” ที่ปรากฏทั้งสองแห่ง ทำหน้าที่ขยายประโยคหลักเหมือนกัน ดังนั้น เมื่อตัดวลีใดวลีหนึ่งออกจึงไม่ทำให้ความหมายของข้อความเปลี่ยนแปลง ดังนี้

ตัดกริยาวลี “ไม่ใช่แบบสไนเปอร์” ที่อยู่ท้ายประโยคหลัก : “ส่วนที่กล่าวถึงการใช้สไนเปอร์นั้น พล.อ.ประยุทธ์ ระบุว่า ภาพที่ปรากฏเป็นทหารติดกล้องเฉยๆ ในตลาดนัดก็มีขายสำหรับใช้ยิงนก ไม่ใช่แบบสไนเปอร์”

ตัดกริยาวลี “ไม่ใช่แบบสไนเปอร์” ที่อยู่ท้ายข้อความ : “ส่วนที่กล่าวถึงการใช้สไนเปอร์นั้น พล.อ.ประยุทธ์ ระบุว่า ภาพที่ปรากฏเป็นทหารติดกล้องเฉยๆ ไม่ใช่แบบ สไนเปอร์ในตลาดนัดก็มีขายสำหรับใช้ยิงนก”

วลีที่มีรูปวลีเหมือนกัน และความหมายเหมือนกัน และปรากฏในประโยคหรือข้อความเดียวกัน เมื่อทำหน้าที่เหมือนกันสามารถทำให้เกิดความซ้อนเกินในภาษาขึ้นได้ วลีดังกล่าวมักปรากฏในส่วนต้นของประโยค และส่วนท้ายของประโยคทำหน้าที่ขยายข้อความที่เกิดขึ้นตรงกลางระหว่างวลีที่ปรากฏ

6.2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าวประโยคซ้ำๆ

การซ้ำประโยค คือ การที่ประโยคที่มีรูปประโยคเหมือนกัน และความหมายเหมือนกัน ปรากฏสองครั้ง และทำหน้าที่เหมือนกัน ปรากฏอยู่ในประโยคหรือข้อความเดียวกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หากตัดประโยคใดประโยคหนึ่งออก จะไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนแปลง ดังตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

“วีน่ะเขาชอบเธอ” กับ “วีน่ะเขาชอบเธอ”

ประโยคตัวอย่างที่ 1 “**วีน่ะเขาชอบเธอ** แค่ฉันมองตาวีแป๊บเดียวฉันก็รู้แล้วว่า**วีน่ะเขาชอบเธอ”**

(ชูวงศ์ ฉายะจินดา, 2553)

ประโยคที่ทำให้เกิดความซ้อนเกินคือ “วีน่ะเขาชอบเธอ” ซึ่งปรากฏสองครั้ง โดยมีประโยคขยาย คือ “แค่ฉันมองตาวีแป๊บเดียวฉันก็รู้” เป็นประโยคย่อยเพื่อขยายความ ผู้พูดได้ใช้ประโยคหลักสองครั้งเพื่อเป็นการเน้นย้ำให้ผู้ฟังเกิดความแน่ใจมากขึ้น ประโยคดังกล่าว สามารถใช้สื่อสารได้สองลักษณะ ดังนี้

ตัดประโยคซ้ำตอนท้ายประโยค : วีน่ะเขาชอบเธอ แค่ฉันมองตาวีแป๊บเดียวฉันก็รู้

ตัดประโยคซ้ำตอนต้นประโยค : แค่ฉันมองตาวีแป๊บเดียวฉันก็รู้แล้วว่า วีน่ะ เค้าชอบเธอ

ความหมายของทั้งสองประโยคยังคงเดิม และสื่อความหมายให้ผู้ฟังรับทราบเหมือนเดิม เพียงแต่มีการเน้นประโยคหลักต่างกัน คือ ในประโยคแรก จะบอกจุดประสงค์(ประโยคหลักก่อน) ส่วนประโยคที่สอง จะนำจุดประสงค์ หรือสิ่งที่ต้องการบอก (ประโยคหลัก) ไว้ท้ายสุดของการสนทนา

“มีใครล้อเลียนไหมคะ” กับ “มีใครล้อเลียนไหมคะ”

ประโยคตัวอย่างที่ 2 “พิธีกร : **มีใครล้อเลียนไหมคะ** อ่ะอย่าง เพื่อนเนียะไม่มีอยู่แล้ว แต่คนอื่นล่ะคะ**มีใครล้อเลียนไหมคะ”**

(ญาณี จงวิสุทธิ์, 2555)

จากประโยค มีการซ้อนเกินประโยคที่กล่าว่า “มีใครล้อเลียนไหมคะ” โดยมีประโยคบอกเล่ามา ช่วยเน้นย้ำคำถามให้แคบลงคือ “อย่างเพื่อนเนี้ยะไม่มีอยู่แล้ว แต่คนอื่น...” และผู้พูดได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กล่าวซ้ำประโยคเดิมที่ซ้ำกับตอนต้นคือ “มีใครล้อเลียนไหมคะ” อีกครั้งหนึ่ง หากตัดประโยคใดประโยคหนึ่งออก ความหมายที่ผู้ถามต้องการเน้นย้ำก็ยังคงมีอยู่เหมือนเดิม ดังนี้

ตัดประโยคซ้ำตอนท้ายประโยค : พิธีกร : มีใครล้อเลียนไหมคะ อ่ะอย่าง เพื่อนเนียะไม่มีอยู่แล้ว แต่คนอื่นล่ะคะ

ตัดประโยคซ้ำตอนต้นประโยค : พิธีกร : อ่ะอย่าง เพื่อนเนียะไม่มีอยู่แล้ว แต่คนอื่นล่ะคะมีใครล้อเลียนไหมคะ

ความหมายของทั้งสองประโยคยังคงเดิม และสื่อความหมายให้ผู้ฟังรับทราบเหมือนเดิม เพียงแต่มีการเน้นประโยคหลักต่างกัน คือ ในประโยคแรก จะเน้นการถามก่อน ส่วนประโยคที่สอง จะนำคำถามไปไว้ท้ายข้อความ

“มันคืออะไรกันคะ” กับ “มันคืออะไรกันคะ”

ประโยคตัวอย่างที่ 3 **“มันคืออะไรกันคะ** หนูรู้ว่าหนูมีภารกิจต้องทำอะไรสักอย่าง **มันคืออะไรกันคะ”**

(พิง ลำพระเพลิง, 2554)

จากประโยค มีการซ้อนเกินประโยคคำถาม “มันคืออะไรกันคะ” ตอนต้นและตอนท้ายของข้อความ มีประโยคบอกเล่าอยู่ระหว่างประโยคที่ซ้ำกัน เมื่อตัดประโยคใดประโยค หนึ่ง ความหมายที่ผู้ถามต้องการเน้นย้ำก็ยังคงเหมือนเดิม

ตัดประโยคซ้ำตอนท้ายประโยค : มันคืออะไรกันคะ หนูรู้ว่าหนูมีภารกิจต้องทำอะไรสักอย่าง

ตัดประโยคซ้ำตอนต้นประโยค : หนูรู้ว่าหนูมีภารกิจต้องทำอะไรสักอย่าง มันคืออะไรกันคะ

ประโยคที่มีรูปประโยคเหมือนกัน และความหมายเหมือนกัน เมื่อปรากฏในข้อความเดียวกันและทำหน้าที่เหมือนกันจะทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้น และเมื่อตัดประโยคย่อยหนึ่งออกไปแล้วก็จะไม่ทำให้ข้อความนั้นมีความหมายเปลี่ยนไปแต่อย่างใด ลักษณะความซ้อนเกินในข้อนี้จะ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คล้ายกับความซ้อนเกินระดับวลี วลีที่มีรูปวลีเหมือนกันและความหมายเหมือนกัน เพียงแต่ต่างกันตรงที่ระดับของวลี และประโยค

ตารางที่ 10 ตัวอย่างความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี หรือ ประโยคซ้ำๆ

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
1	ยายนี่ไม่ไหวจริงๆ ไม่รู้ว่าเป็นดาราดังได้ยังไง ไม่รู้	**วลี** “ไม่รู้”
2	เมื่อเวลา 10.15 น. นายโกวิท (สงวนนามสกุล) เดินทางมาดูอาการ น.ส.มาธวี หรือน้องมายด์ บุตรสาวคนเล็กของครอบครัว หลังประสมอุบัติเหตุขับรถเก๋ง...ตลอดเวลานายโกวิทและน.ศ.มิณฑิตาร้องไห้ตลอดเวลา	**วลี** “ตลอดเวลา”
3	พล.อ.ประยุทธ์ ระบุว่า ภาพที่ปรากฏเป็นปืนทหารติดกล้องเฉยๆไม่ใช่แบบสไนเปอร์ในตลาดนัดก็มีขายใช้ยิงนกไม่ใช่แบบสไนเปอร์	**วลี** “ไม่ใช่แบบสไนเปอร์”
4	แต่วันนี้ทุกท่านครับ ... วันนี้ไม่ได้มีแค่คุณน้ำหวานเพียงอย่างเดียวนะครับ	**วลี** “วันนี้”
5	ทุกคนผมมีข่าวดีมาบอกนะครับทุกคน ดาวรับหมั้นผมแล้วครับ	**วลี “**ทุกคน”
6	มีใครล้อเลียนไหมคะ อ่ะอย่าง เพื่อนเนียะไม่มีอยู่แล้ว แต่คนอื่นล่ะคะมีใครล้อเลียนไหมคะ	**ประโยค** : มีใครล้อเลียนไหมคะ
7	แม่ทำได้ยังไง แม่บังคับให้ดวงฆ่าลูกในท้อง ให้ดวงฆ่าลูกผม แม่ทำได้ยังไง	**ประโยค** : แม่ทำได้ยังไง
8	วีน่ะเขาชอบเธอ แค่ฉันมองตาวีแป๊บเดียวฉันก็รู้แล้วว่าวีน่ะเขาชอบเธอ	**ประโยค** “วีน่ะเขาชอบเธอ”
9	ดาวโกรธฉัน ดาวรู้แล้วว่าฉันทำงานอะไร ดาวโกรธฉัน	**ประโยค** “ดาวโกรธฉัน”
10	มันคืออะไรกันคะ หนูรู้ว่าหนูมีภารกิจต้องทำอะไรสักอย่าง มันคืออะไรกันคะ	**ประโยค** “มันคืออะไรกันคะ”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
11	มันเป็นใครบอกมาสิว่ามันเป็นใคร	ประโยค “มันเป็นใคร”
12	ไม่มีใครจริงๆค่ะคุณพ่อ ไม่มีใครจริงๆ	ประโยค “ไม่มีใครจริงๆ”
13	เพราะอะไร ดู สดใสร่าเริง อารมณ์ดีเป็นพิเศษ เพราะอะไร	ประโยค : เพราะอะไร
14	ก็เจนอยากรู้นี่คะว่า มีอะไรปิดบังเจน มีอะไรที่เจนรู้ไม่ได้ มีอะไรปิดบังเจนคะ	ประโยค “มีอะไรปิดบังเจน”

จากผลการวิเคราะห์พบความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความ 2 ลักษณะคือ ความซ้อนเกินที่เกิดจากการซ้ำวลี ความซ้อนเกินที่เกิดจากการซ้ำประโยค พบทั้งสิ้น 15 ประโยคแสดงเป็นตารางจำนวนร้อยละได้ดังนี้

ตารางที่ 11 ร้อยละของความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี หรือ ประโยคซ้ำๆ

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการการกล่าววลีหรือประโยคซ้ำๆ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี ซ้ำ	5	33.33
2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว ประโยค ซ้ำ	10	66.67
รวม	**15**	**100**

จากตารางร้อยละของความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี หรือ ประโยคซ้ำๆ พบความซ้อนเกินลักษณะดังกล่าว 15 ประโยค แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าววลี ซ้ำ พบจำนวน 5 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 33.33 และความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว ประโยค ซ้ำ พบจำนวน 10 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 66.67 ความซ้อนเกินที่พบทั้ง 6 ลักษณะสามารถแสดงจำนวนเป็นค่าร้อยละ ได้ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 12 ร้อยละของลักษณะความซ้อนเกินในภาษาไทย

ลักษณะความซ้อนเกินในภาษาไทย	จำนวน	ร้อยละ
1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกัน	50	29.41
2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน	44	25.88
3. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกัน	26	15.29
4. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ และประโยค ในประโยคเดียวกัน	21	12.35
5. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน	15	8.83
6. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน	14	8.24
รวม	**170**	**100**

ความซ้อนเกินที่พบทั้ง 6 ลักษณะ คือ 1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกัน 2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน 3. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ และประโยค ในประโยคเดียวกัน 4. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกัน 5. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน และ 6. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี หรือ ประโยคซ้ำๆ

ลักษณะสำคัญของความซ้อนเกินคือการนำเสนอข้อมูลที่ซ้ำกัน ในลักษณะที่แตกต่างกันจากลัษณะความซ้อนเกินที่พบทั้ง 6 ลักษณะ พบทั้งการใช้คำที่แสดงความหมายซ้ำกัน สามารถเกิดได้ทั้งคำไทย และคำต่างประเทศ ความหมายซ้ำกันจากวลี และความหมายที่ซ้ำกันจากประโยค การแสดงข้อมูลที่ซ้ำกันจะช่วยเน้นย้ำความหมายให้การสื่อสารแต่ละครั้งมีความชัดเจนและเข้าใจมากขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์ลักษณะของความซ้อนเกินที่เกิดขึ้นในภาษาไทยเพื่อจำแนกประเภทความซ้อนเกินในภาษาไทยว่ามีทั้งหมดกี่ลักษณะ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากข่าวและบทความในหนังสือพิมพ์รายวัน บทสนทนาในละครโทรทัศน์ และคำสัมภาษณ์

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดด้านการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ หรือวิเคราะห์ความหมายของคำซึ่งจะทำให้ทราบความหมายประจำรูปคำของคำต่างๆที่ปรากกฏในประโยค และทำให้ทราบถึงลักษณะทางความหมายของคำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน ใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการโยงไปสู่ข้อสรุปมาวิเคราะห์ความหมายของประโยคสองประโยคที่มีความหมายเหมือนกันซึ่งจะทำให้เกิดความซ้อนเกินในภาษา

ผลการวิจัยพบลักษณะความซ้อนเกินในภาษาไทย 6 ลักษณะ ดังนี้

1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกัน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกันมี 2 ลักษณะ คือ ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำไทยแปลคำต่างประเทศ และความซ้อนเกินที่เกิดจากคำต่างประเทศแปลคำไทย

การใช้คำไทย และคำต่างประเทศที่มีความหมายเหมือนกัน เป็นความซ้อนเกินในลักษณะการใช้คำพ้องความหมาย หรือคำที่มีความหมายเหมือนกัน แต่แตกต่างกันเพียงเป็นการใช้คำไทยและคำต่างประเทศ คำต่างประเทศที่พบในกลุ่มตัวอย่างไม่พบเพียงแต่ภาษาอังกฤษเท่านั้นแต่ยังมีภาษาอื่นๆ ได้แก่ภาษาจีน และภาษาบาลีสันสกฤต เช่น ฮ่อเจี๊ยะ-อร่อย, นมัสเต-สวัสดี ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

“และแล้วก็มาเจอคุณพ่อจนได้ สวัสดีครับคุณพ่อ นมัสเตครับ”

(สัญญา คุณากร, 2555)

ลักษณะของการปรากฏคำไทย และคำต่างประเทศปรากฏ 2 ลักษณะ คือ ปรากฏคำไทยก่อนแล้วคำต่างประเทศตามหลัง คือ การปรากฏแบบคำต่างประเทศแปลคำไทย และปรากฏคำต่างประเทศก่อนแล้วจึงปรากฏคำไทยตามหลัง คือ การปรากฏแบบคำไทยแปลคำต่างประเทศ

2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกันมี 3 ลักษณะคือ ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” ร่วมกับแย้งความหมาย ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่ได้” ร่วมกับแย้งความหมาย และความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่ใช่” ร่วมกับแย้งความหมาย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 ในหัวข้อคำที่มีความหมายตรงกันข้ามมีทั้งหมด 4 ลักษณะ คือ คำที่มีความหมายตรงกันข้าม คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแยกแยะ คำที่มีความหมายตรงกันข้ามเกี่ยวเนื่อง และคำที่มีความหมายตรงกันข้ามคู่กัน และจากผลการวิเคราะห์ความหมายของคำที่มีความหมายตรงกันข้ามเมื่อปรากฏคู่กับคำปฏิเสธทั้งสี่คำ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” ความซ้อนเกินจะเกิดขึ้นเฉพาะคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภท “คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแยกแยะ” เท่านั้น เนื่องจากคำที่มีความหมายตรงกันข้ามแยกแยะ จะมีความหมายแยกแยะกันอย่างสิ้นเชิงไม่มีความก้าวก่ายด้านความหมายกันเลย เช่นจากกลุ่มตัวอย่างที่ปรากฏ คือ “ตาย” กับ “เป็น” หากปลาตาย ย่อมหมายถึง ปลาไม่เป็น(ไม่มีชีวิต), “ตก” กับ “ผ่าน” เช่น หากนักเรียนสอบตก ย่อมหมายถึง นักเรียนสอบไม่ผ่านอย่างแน่นอน คำทั้งสองคู่ที่ยกตัวอย่างมานั้นมีความหมายเหมือนกัน ในลักษณะคำที่มีความหมายตรงกันข้ามแยกแยะที่ปรากฏร่วมกับคำ “ไม่” เมื่อปรากฏในประโยคหรือข้อความเดียวกัน ทำหน้าที่เดียวกันย่อมทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้น

3. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ และประโยค ในประโยคเดียวกัน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ และประโยค ในประโยคเดียวกัน มี 2 ลักษณะ คือ ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ และ ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความ ประโยค

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การตีความ “คำ” เกิดในลักษณะเหมือนการแปลความหมายของคำ เช่น “บ้า” กับ “สติไม่ดี” หรือ “เพิ่ง” กับ “ไม่นานนัก” จากตัวอย่างดังกล่าว “สติไม่ดี” ตีความหมายของคำว่า “บ้า” และ “ไม่นานนัก” ตีความหมายของคำว่า “เพิ่ง” โดยการวิเคราะห์ความหมายจากพจนานุกรม เช่น

“บ้า” หมายถึง ว.*เสียสติ,* วิกลจริต, สติฟั่นเฟือน, หลงใหลหรือมัวเมาในสิ่งนั้นๆ จนผิดปรกติ (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 666)

“เพิ่ง” หมายถึง ว. พึ่ง (ดู พึ่ง 2) ซึ่ง พึ่ง หมายถึง ว.คำช่วยกริยาหมายถึงเวลาที่ล่วงไปหยกๆ ในขณะที่พูดนั้น เช่น เขาพึ่งไป, เพิ่ง ก็ว่า (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 840)

ดังนั้น “สติไม่ดี” จึงมีความหมายพ้องกับ “เสียสติ” และ “ไม่นานนัก” มีความหมายพ้องกับเวลาที่ล่วงไปหยกๆ” ดังนั้นเมื่อมีการปรากฏความหมายที่พ้องกันในประโยคเดียวกัน และข้อความเดียวกันจากคำและการตีความหมายดังกล่าว จึงทำให้เกิดความซ้อนเกินในภาษาขึ้น

ส่วนการตีความประโยคนั้น เกิดขึ้นในลักษณะเหมือนกันกับการตีความคำ แตกต่างกันเพียงเป็นการกล่าวถึงประโยค (ไม่ใช่คำ) และกล่าวถึงการตีความประโยคนั้นๆ ด้วยถ้อยคำที่ต่างออกไปแต่มีความหมายเหมือนกัน เช่น (1) “ห้องของผมจะเป็นอีกห้องส่งหนึ่ง” กับ (2) “(ห้องของผม) เป็นคนละห้องส่งกับคุณบ๊อบและคุณโบ” ประโยคที่ (1) มีความหมายเหมือนประโยคที่ (2) คือ ห้องของผมไม่ใช่ห้องเดียวกับคุณบ๊อบและคุณโบ แต่ผู้ส่งสารเลือกใช้คำที่ต่างออกไปในประโยคที่ (1) นั้น ผู้ส่งสารเลือกใช้วลี “เป็นอีกห้องส่งหนึ่ง” ส่วนในประโยคที่ (2) ผู้ส่งสารเลือกใช้วลี “เป็นคนละห้องส่ง” เมื่อปรากฏในบริบทเดียวกัน “ส่วนห้องของผมจะเป็นอีกห้องส่งหนึ่ง จะเป็นคนละห้องส่งกับคุณบ๊อบและคุณโบนะฮะ” (ภาคภูมิ พันธุ์ถิตย์, 2555) และสื่อความหมายเหมือนกัน จึงทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้น

4. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกัน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกัน จะมีคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปโดยที่คำใดคำหนึ่งเป็นส่วนหนึ่งในความหมายของคำอื่น คำที่มีความหมายครอบคลุมความหมายของคำอื่นสามารถถ่ายทอดความหมายในการสื่อสารแต่ละครั้งได้อย่างชัดเจน เนื่องจากมีความหมายที่สมบูรณ์ในคำ จากกลุ่มตัวอย่างที่พบ เช่น คำว่า “ป้อน” มี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความหมายสมบูรณ์ว่า เป็นสิ่งที่ต้องเกิดขึ้นจากการนำอาหารใส่ปาก ดังนั้น เมื่อปรากฏคำว่า “ปาก” ในประโยคอีกครั้งจึงทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้น ความซ้อนเกินในลักษณะนี้เกิดขึ้นในภาษาหลายครั้ง มีผลทำให้เกิดเป็นคำคู่ที่มักปรากฏร่วมกัน เช่น “เห็น” กับ “กับตา” “ได้ยิน” กับ “กับหู” “ฆ่า กับ “ตาย”

คำว่า “เห็น” ปรากฏร่วมกับ “กับตา” คำว่า “ได้ยิน ปรากฏร่วมกับ “กับหู” คำว่า “เห็น และ “ได้ยิน” เป็นคำที่มีความหมายสมบูรณ์และครอบคลุมคำที่ปรากฏร่วม คำทั้งสองคู่นี้ในปัจจุบันถูกนำมาใช้เพื่อสื่อความหมายที่ต้องการเน้นย้ำ อาการ “เห็น” และ “ได้ยิน” ว่าเกิดขึ้นกับตนเอง ผู้รับสารสามารถเข้าใจความหมายได้โดยอัตโนมัติถึงแม้จะละคำ “ตนเอง” จากท้ายประโยค จึงกล่าวได้ว่า ความซ้อนเกินในลักษณะนี้สามารถสร้างความเข้าใจ และเป็นการเน้นย้ำความหมายที่ผู้ส่งสารต้องการส่งไปยังผู้รับสารเพื่อ ทำให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

การพิจารณาความหมายของคำดังกล่าวมีความครอบคลุมความหมายของคำอื่นหรือไม่นั้นผู้วิเคราะห์สามารถเปรียบเทียบความหมายของคำทั้งคู่โดยการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ เช่นตัวอย่างประโยคดังนี้

คำว่า “ฆ่า” กับ คำว่า “ตาย”

ประโยค “ถ้าแกไม่เชื่อฉัน แกก็**ฆ่า**ฉันให้**ตาย**เสียเลยสิ”

(อุมาพร ภูชฎาภิรมย์ และกฤติญา สัมฤทธิ์ประสงค์. 2555)

“ฆ่า” หมายถึง ก. ทำให้***ตาย*** เช่น ฆ่าคน ฆ่าสัตว์; ทำให้หมดไป, ทำให้สิ้นไป, เช่น ฆ่าเวลา ฆ่ากลิ่น ฆ่าข้อความ. (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 284) ดังนั้นสามารถแสดง อรรถลักษณ์ของคำว่า “ฆ่า” ดังนี้

ฆ่า

[+ทำให้**ตาย**]

จากอรรถลักษณ์ของคำว่า “ฆ่า” มีคำว่า “ตาย” ปรากฏอยู่ “ฆ่า” จึงครอบลุมความหมายของคำว่า “ตาย” ในประโยคข้างต้นเมื่อคำว่า “ฆ่า” มีความหมายสมบูรณ์ในตัวเองแล้วว่า เป็นการทำให้ตาย จึงสามารถตัดคำว่า “ตาย” ออกจากประโยคดังกล่าวได้ แต่ความหมายของประโยคยังเหมือนเดิม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกันมี 2 ลักษณะ คือความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายเหมือนกัน และความซ้อนเกินที่เกิดจากวลีที่มีความหมายเหมือนกัน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือการใช้คำพ้องความหมาย ลักษณะของคำพ้องความหมายจะเป็นคำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือใกล้เคียงกัน สามารถใช้แทนกันได้ในประโยคหรือข้อความนั้นๆ ทำหน้าที่เดียวกันในประโยค การเลือกคำใดคำหนึ่งใช้แทนกันจะไม่ทำให้การสื่อความหมายในครั้งนั้นๆ เปลี่ยนแปลงไป เช่น คำว่า “แสน” กับ “มาก” ที่ปรากฏในประโยค

“จักรยานคันนี้ซื้อที่ปากช่อง แต่พอจะลำเลียงขึ้นเชียงใหม่เนี้ยะ **แสน**ลำบาก**มาก**”

(จักรพงษ์ ประทุมมา, 2555)

สามารถพิจารณาความหมาย โดยการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ได้ดังนี้

แสน หมายถึง ว.สิบหมื่น; มากยิ่ง, เหลือเกิน เช่น แสนลำบาก (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 1271) จากความหมายของคำว่า “แสน” มีอรรถลักษณ์ [+**มาก**ยิ่ง] ปรากฏอยู่ จึงทำให้มีความหมายซ้ำกับคำว่า “มาก” จากประโยคดังกล่าว “แสน” และ “มาก” ทำหน้าที่เป็นคำขยาย ซึ่งขยายวลี “ยากลำบาก” จากความหมายที่พ้องกัน และจากหน้าที่เดียวกัน จึงทำให้สามารถตัดคำใดคำหนึ่งออกได้โดยไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไป

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้วลีที่สื่อความหมายเหมือนกัน จากลักษณะของวลีที่มีรูปต่างกันแต่มีความหมายเหมือนกัน เป็นความซ้อนเกินที่แสดงให้เห็นถึง ลักษณะการใช้ภาษาที่มีการหลากคำและการเลือกใช้คำในภาษา การหลากคำและเลือกคำมาใช้ในการสร้างวลีที่ต่างกัน แต่เมื่อปรากฏในประโยคที่มีบริบทเดียวกันทำให้สื่อความหมายเหมือนกัน เช่น ในอดีต-เมื่อก่อน เป็นการเลือกใช้คำที่ต่างกัน แต่ความหมายที่ปรากฏเหมือนกันทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้นจากวลีดังกล่าว วลีที่มีความหมายหมายกันที่พบหลายครั้งคือ “ที่ผ่านมา – ในอดีต” หรือ “ที่ผ่านมาแล้ว-ในอดีต” มักจะเกิดร่วมกันจนเกิดเป็นความเคยชินในการใช้ภาษา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

6. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี หรือ ประโยคซ้ำๆ

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี หรือ ประโยคซ้ำๆ มี 2 ลักษณะ คือ ความซ้อนเกินที่เกิดจากการการกล่าววลีซ้ำๆ และความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าวประโยคซ้ำๆ

การการกล่าววลีซ้ำๆ คือการใช้วลีที่มีรูปเหมือนกัน ความหมายเหมือนกันทำหน้าที่เดียวกันใน ประโยค จะ ปรากฏ 2 ตำแหน่งคือ เริ่มต้นประโยค และท้ายประโยค โดยมีเนื้อความส่วนอื่นมาคั่น จากผลการวิจัยวลีที่ปรากฏทั้งสองตำแหน่งนั้นเป็นข้อมูลที่ผู้ส่งสารเน้นย้ำโดยเมื่อกล่าวไปครั้งหนึ่ง แล้ว (ปรากฏต้นประโยค) ผู้ส่งสารจะกล่าวย้ำอีกครั้งหนึ่งเมื่อจบประโยคหรือจบเนื้อความที่ต้องการสื่อสาร วลีที่ปรากฏทั้งสองตำแหน่งจะทำหน้าที่เดียวกัน มีรูปเหมือนกัน และความหมายเหมือนกันทุกประการ ลักษณะของความซ้อนเกินเช่นนี้ เหมือนกับการซ้ำคำ (ไม่ใช่การใช้คำซ้ำ) การซ้ำคำ คือ การใช้คำคำเดียวที่ปรากฏหลายครั้งในประโยคหรือข้อความเดียวกัน เช่นเดียวกับ การซ้ำวลีที่มี รูปเหมือนและ ความหมายเหมือนกัน เพียงแต่ความซ้อนเกินจะเกิดขึ้นเมื่อ ทำหน้าที่เดียวกันและสามารถตัดวลีใดวลีหนึ่งออกจากประโยคหรือข้อความได้โดยไม่ทำให้ความหมายในการสื่อสารครั้งนั้นเปลี่ยนไป

ในทำนองเดียวกันการซ้ำประโยค คือ การที่ประโยคหรือข้อความที่ปรากฏประโยค ย่อยที่มีรูปเหมือนกัน ความหมายเหมือนกัน และทำหน้าที่เดียวกันในประโยค ประโยคย่อยดังกล่าวนั้นจะปรากฏในข้อความมากกว่าหนึ่งครั้ง ลักษณะการปรากฏจะปรากฏตอนต้นและท้ายของข้อความหรือประโยคหลัก เพื่อเป็นการเน้นย้ำในประโยคนั้นๆ

ความซ้อนเกินในภาษาไทยพบ 6 ลักษณะคือ 1.ความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกัน 2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน 3. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ และประโยคในประโยคเดียวกัน 4. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกัน 5. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน 6. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี หรือประโยคซ้ำๆ

ความซ้อนเกินในภาษาไทยแสดงให้เห็นถึงลักษณะการหลากคำในภาษา การเลือกคำมาใช้ในภาษาได้หลายลักษณะแต่สื่อความหมายเหมือนกัน ความซ้อนเกินถูกนำมาวิเคราะห์ได้ในสอง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มุมมองคือ มุมมองด้านวรรณศิลป์ และมุมมองด้านภาษาศาสตร์ ในมุมมองด้านวรรณศิลป์ความซ้อนเกินเป็นลักษณะการใช้ภาษาที่เกินความจำเป็น ส่วนมุมมองด้านภาษาศาสตร์ความซ้อนเกินถือเป็นลักษณะหนึ่งทางธรรมชาติของภาษาย่อมเกิดขึ้นได้ในทุกภาษาและสามารถใช้สื่อสารได้ในชีวิตประจำวัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากลักษณะความซ้อนเกินในภาษาไทยทั้ง 6 ลักษณะ มีความสอดคล้องกับความซ้อนเกินสากล ที่เกิดในภาษาอังกฤษ คือลักษณะสำคัญที่ทำให้เกิดความซ้อนเกินคือ การปรากฏ คำ วลี หรือประโยคที่มีความหมายหรือสื่อความหมายเหมือนกัน อภิปรายความซ้อนเกินผลการวิจัยในประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

1. เกณฑ์ในการวิเคราะห์ลักษณะความซ้อนเกิน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยสามารถสรุปหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ลักษณะความซ้อนเกินในภาษาไทยได้ 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1.1 ลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดจาก คำ วลี หรือประโยคที่มีความหมายเหมือนกัน

ลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดจาก คำ วลี หรือประโยคที่มีความหมายเหมือนกัน ต้องมีลักษณะดังนี้

1) ประโยคที่มีความซ้อนเกิน จะต้องเป็นประโยคที่มี คำ วลี หรือประโยคย่อย ที่สื่อความหมายเหมือนกัน และคำ วลี หรือประโยคเหล่านั้นต้องปรากฏอยู่ในประโยคเดียวกัน เช่น

“เรื่องนี้**เพิ่ง**เกิดขึ้น**ไม่นานมานี้**”

จากประโยคคำ “เพิ่ง” และ วลี “ไม่นานมานี้” ที่สื่อความหมายเหมือนกัน ปรากฏอยู่ในประโยคเดียวกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2) คำ วลี หรือประโยคย่อย ที่สื่อความหมายเหมือนกันต้องทำหน้าที่เดียวกันในประโยค เช่น

"เรื่องนี้**เพิ่ง**เกิดขึ้น**ไม่นานมานี้**"

จากประโยคคำว่า "เพิ่ง" และ วลี"ไม่นานมานี้" ทำหน้าที่เหมือนกัน คือ ขยายกริยา "เกิดขึ้น"

3) สามารถตัด คำ วลี หรือประโยคย่อย ที่มีความหมายเหมือนกันออกได้ โดยไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไป เช่น

"เรื่องนี้**เพิ่ง**เกิดขึ้น**ไม่นานมานี้**"

จากประโยคสามารถเลือกตัดคำ "เพิ่ง" หรือ วลี "ไม่นาน" ออกได้โดยที่ไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไป ดังนี้ "เรื่องนี้เพิ่งเกิดขึ้น" หรือ "เรื่องนี้เกิดขึ้นไม่นานมานี้"

1.2 ลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่น

ลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นต้องมีลักษณะดังนี้

1) ประโยคที่มีคำที่มีความหมายครอบคลุมความหมายของคำอื่นปรากฏอยู่ เช่น

"เขาใช้**เท้า เตะ**สุนัข"

"เตะ" มีความหมายครอบคลุมคำว่า "เท้า" เนื่องจาก กริยาที่เกิดจากการ "เตะ" หมายถึง ก.ใช้เท้าวัด เหวี่ยง หรือดีดไปอย่างแรง (ราชบัณฑิตยสถาน2554. 2556: 511) จากความหมายคำว่า "เตะ" เป็นกริยาที่เกิดจาก "เท้า" ดังนั้นในประโยคตัวอย่าง "เขาใช้เท้าเตะสุนัข" คำว่า "เตะ" จะมีความหมายครอบคลุมไปถึงคำว่า "เท้า"

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2) เมื่อตัดคำที่เป็นส่วนหนึ่งในความหมายของคำอื่นออกจากประโยค และไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไป เช่น

จากประโยคในข้อที่ “เขาใช้**เท้า เตะ**สุนัข” สามารถตัดคำ “เท้า” ออกจากประโยคได้โดยไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไปดังนี้

“เขาใช้เท้าเตะสุนัข”

จากประโยคพิจารณาได้ว่า “เขาใช้เท้าเตะสุนัข” กับ “เขาเตะสุนัข” สื่อความหมายเหมือนกันดังนั้นสามารถตัดคำว่า “เท้า” ออกจากประโยคได้

2. อิทธิพลของการใช้ภาษาต่างประเทศสามารถทำให้เกิดความซ้อนเกินได้

ผลการวิจัยประเภทความซ้อนเกินในข้อที่ 1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกัน ทำให้ทราบว่าการใช้คำต่างประเทศในภาษาไทยมีอิทธิพลที่จะทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้นในภาษา และจากผลการวิจัยพบหลายครั้งกว่าการใช้คำพ้องความหมายที่เป็นคำไทยทั้งคู่ แสดงให้เห็นถึงการนำคำภาษาต่างประเทศมาใช้ร่วมกับภาษาไทยมีปริมาณมากทั้งนี้เป็นการนำมาใช้โดยการที่ไม่ละทิ้งคำไทยที่มีความหมายเดียวกันกับคำต่างประเทศนั้น ความซ้อนเกินลักษณะนี้ปรากฏในประโยคเหมือนการแปลความหมาย โดย การนำคำไทยแปลคำต่างประเทศในกรณีที่กล่าวถึงคำต่างประเทศก่อน และการนำคำต่างประเทศแปลคำไทยในกรณีกล่าวถึงคำไทยก่อน

ลักษณะดังกล่าวทำให้เกิดความชัดเจนทางความหมายมากขึ้นสำหรับผู้รับสารที่รู้ความหมายของคำภาษาต่างประเทศ ประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้นไม่ว่าจะเป็นคำไทย หรือ คำต่างประเทศ ความซ้อนเกินลักษณะนี้ จะเกิดขึ้นจากผู้ใช้ภาษาที่มีความรู้ในภาษาต่างประเทศนั้นๆ และมักเกิดกับคำภาษาต่างประเทศที่ได้ยินหลายครั้งในภาษาไทย หรือเป็นคำภาษาต่างประเทศที่มีการใช้ทับศัพท์กันอย่างแพร่หลาย เช่น OK กับ ตกลง, Hello กับ สวัสดี, Free กับ ไม่มีค่าใช้จ่าย เป็นต้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. การใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” ร่วมกับคำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบ “ความหมายแยกแยะ” เท่านั้นจึงจะทำให้เกิดความซ้อนเกิน

จากประเภทของความซ้อนเกินข้อที่ 2 การใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้”ร่วมกับคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภทคำที่มีความหมายตรงกันข้ามแยกแยะเท่านั้นที่ทำให้เกิดความซ้อนเกินในภาษา หากคำปฏิเสธปรากฏร่วมกับคำที่มีความหมายตรงกันข้ามประเภทอื่น เช่น คำที่มีความหมายตรงกันข้ามเกี่ยวเนื่อง และ คำที่มีความหมายตรงกันข้ามคู่กัน จะไม่ทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้น ตัวอย่างเช่น

คำว่า “อ้วน” และ “ผอม” เมื่อพิจารณาคู่ของคำตรงกันข้ามดังกล่าวนั้นมีความหมายที่ตรงกันข้ามกันอย่างไม่เด็ดขาด นั่นคือ ระหว่างความหมายของคำว่า “อ้วน” และ “ผอม” ยังมีคำอื่นที่สามารถแทรกตรงกลางระหว่างคำคู่นี้ได้ คือคำว่า “พอดี” ที่หมายถึง “รูปร่างที่ไม่อ้วนและไม่ผอม”

หากกล่าวว่า **“เขาป็นคนไม่อ้วน เขาผอมนะ”** วลี “ไม่อ้วน” และคำว่า “ผอม” นั้น มีความหมายต่างกันจึงไม่สามารถตัดวลี “ไม่อ้วน” หรือ ตัดคำว่า “ผอม” ออกจากประโยคได้ เนื่องจากเมื่อตัดออกแล้วความหมายของประโยคจะเปลี่ยนไป ดังนี้

“เขาเป็นคนไม่อ้วน” กับ “เขาผอม”

จากประโยค “เขาเป็นคนไม่อ้วน” อาจหมายถึง

1) เขามีรูปร่างพอดี (ไม่อ้วน และไม่ผอม) หรือ 2) เขามีรูปร่างผอม

จากประโยค “ไม่อ้วน” สามารถหมายถึง “รูปร่างพอดี” กับ “รูปร่างผอม” จากประโยคจึงไม่สามารถตัด “วลี” ไม่อ้วน ออกได้ ดังนั้นเมื่อพิจารณาความหมายของประโยค “ไม่อ้วน” และ “ผอม” ไม่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน แต่ผอมทำหน้าที่ขยาย “เขา” เพื่อสื่อความหมายให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธนำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้าม สิ่งสำคัญคือการพิจารณาประเภทของคำที่มีความหมายตรงกันข้ามว่าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามคู่นั้นๆ ทำให้เกิดความซ้อนเกินจริงหรือไม่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกันมักเกิดกับการใช้คำกริยาแสดงอาการของอวัยวะต่างๆ

ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกันมักเกิดกับการใช้คำกริยาแสดงอาการของอวัยวะต่างๆ เช่น “เห็นกับตา” “ได้ยินกับหู” “ป้อนใส่ปาก” เป็นต้น ตัวอย่างทั้งสามคู่เมื่อวิเคราะห์ความหมาย

คำว่า “เห็น” ครอบคลุมความหมายของคำว่า “ตา”

คำว่า “ได้ยิน” ครอบคลุมความหมายของคำว่า “หู”

คำว่า “ป้อน” ครอบคลุมความหมายของคำว่า “ปาก”

คำว่า “เตะ” ครอบคลุมความหมายของคำว่า “ขา”

คำที่มีความหมายกว้างกว่าครอบคลุมคำอื่น ทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้นเนื่องจากมีความหมายครอบคลุมกันบางส่วน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าประโยค

“ฉันทำเองกับมือ”

จะไม่ทำให้ภาษาเกิดความซ้อนเกิน เนื่องจาก “ทำเอง” ไม่สามารถครอบคลุมความหมายของคำว่า “กับมือ” ได้ อธิบายได้ดังนี้

“ทำเอง” ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่า ทำกับมือหรือไม่ คำว่า “ทำเอง” อาจจะสื่อความว่า ทำจากเครื่องมือต่างๆ ด้วยตนเอง หากตัดคำใดคำหนึ่งออกเหลือเพียงแค่ *“ฉันทำเอง”* และ *“ฉันทำกับมือ”* ความหมายของทั้งสองประโยคจึงแตกต่างกัน ประโยค “ฉันทำเองกับมือ” จึงไม่ทำให้เกิดความซ้อนเกินในภาษา ดังนี้

“ฉันทำเองกับมือ”

ตัดคำว่า “มือ” จะได้ประโยค “ฉันทำเอง” เมื่อพิจารณาทั้งสองประโยค

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1) ฉันทำเอง กับ

2) ฉันทำเองกับมือ

ทั้งสองประโยคมีความหมายต่างกัน เนื่องจาก “ฉันทำเอง” สามารถสื่อความหมายได้หลายความหมายอาจจะไม่ได้เกิดขึ้นจาก “มือ” เช่น หากมีใครถามว่า “ใครเตะถังน้ำนี้ล้ม” และมีคนตอบว่า “ฉันทำเอง” นั่นหมายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้เกิดจากมือ ดังนั้น ประโยค “ฉันทำเอง” กับ “ฉันทำกับมือ” จึงมีโอกาสสื่อความหมายที่ต่างกันตามปริบทและสถานการณ์ ประโยค “ฉันทำเองกับมือ” จึงไม่ถือว่าทำให้เกิดความซ้อนเกินในภาษา “ทำเอง” ไม่ครอบคลุมความหมายของคำว่า “กับมือ” เหมือน “ได้ยิน” และ “เห็น” ที่ครอบคุลมความหมายของคำว่า “ตา” และ “หู”

การพิจารณาว่าคำคู่ต่างๆ ที่ปรากฏในประโยคเดียวกันนั้นจะทำให้ประโยคเกิดความซ้อนเกินหรือไม่ คือเมื่อเราตัดคำที่ถูกครอบคลุมความหมายออกจากประโยคแล้ว ความหมายของประโยคก็ยังคงเหมือนเดิม แต่ไม่สามารถตัดคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นออกจากประโยคได้

5. การปรากฏคำซ้อนในประโยคไม่ถือว่าเป็นคำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน

จากการเก็บข้อมูลการวิจัย และผลการวิจัยพบการนำคำที่มีความหมายเหมือนกันมาซ้อนกัน (คำซ้อน) เช่น มากมาย เยอะแยะ ฯลฯ ใช้ในประโยค คำเหล่านี้ ถึงแม้จะมีลักษณะเป็นคำที่มีความหมายเหมือนกัน ปรากฏอยู่ในประโยคเดียวกัน และทำหน้าที่เดียวกันก็ตาม แต่ไม่ถือว่าเป็นคำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน เนื่องจากถือว่าเป็นคำๆ เดียว (เช่น มากมาย ถือเป็นคำหนึ่งคำประกอบด้วยคำว่า “มาก” และ “มาย” มาซ้อนกัน) เป็นประเภทหนึ่งของคำในภาษาไทย คือ “คำซ้อน” เช่นประโยคตัวอย่างต่อไปนี้

“เรามาย้อนชีวิตเรื่องราวการศึกษา เพราะเห็นบอกว่าแต่ละท่านนั้น กว่าจะประสบความสำเร็จ เส้นทางชีวิตก็ฟันฝ่าอะไรมา *มากมาย* นะคะ”

จากประโยคดังกล่าวไม่สามารถแยกคำ “มากมาย” ออกจากกันได้ เนื่องจากถือว่าเป็นคำหนึ่งคำหากตัดต้องตัดทั้งหมด ดังนั้นจึงไม่ถือว่าเป็นการใช้คำพ้องความหมายในประโยคเดียวกันที่สามารถตัดคำใดคำหนึ่งทิ้งได้ ไม่ถือว่าเป็นการทำให้ประโยคเกิดความซ้อนเกิน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

6. การปรากฏคำที่มีความหมายคล้ายกันในประโยคเป็นการขยายความหมายของประโยคให้ชัดเจนมากขึ้นไม่ถือว่าเป็นความซ้อนเกินในภาษาไทย

จากผลการเก็บข้อมูล และผลการวิจัยพบว่าในบางประโยคปรากฏคำบางคำมีลักษณะคล้ายคำพ้องความหมาย ปรากฏในประโยคหรือข้อความเดียวกันทำหน้าที่เหมือนกัน แต่เมื่อพิจารณาความหมายของคำเหล่านั้นให้ดีจะทำให้ทราบว่าเป็นเพียงคำที่มีความหมายคล้ายกันช่วยขยายความหมายของประโยคให้ชัดเจนขึ้น เช่น “เด็ก” และ “เยาวชน” ทั้งสองคำมีความหมายต่างกันดังนี้

เด็ก หมายถึง น. คนที่มีอายุยังน้อย; *(กฎ) ผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์*; ผู้ซึ่งอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์ และยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส; บุคคลอายุเกิน 7 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกิน 14 ปีบริบูรณ์; บุคคลที่มีอายุแต่ 15 ปีลงมา; *บุคคลที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์*. (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 442)

เยาวชน หมายถึง (กฎ) น. *บุคคลอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์* (ราชบัณฑิตยสถาน2554, 2556: 961)

ความหมายของคำว่า “เด็ก” [+คนที่มีอายุยังน้อย] เป็นความหมายที่กว้างเป็นความหมายทีกว้าง และนอกจากนี้ “เด็ก” ยังตีความได้อีกหลายความหมายโดยมีการนำสภาพแวดล้อมอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น เรื่องการแต่งงาน การบรรลุนิติภาวะ เป็นต้น ส่วน “เยาวชน” มีการให้ความหมายที่แคบกว่า เป็นการกำหนดอายุไว้ค่อนข้างชัดเจนว่า “อายุเกิน 14 แต่ยังไม่ถึง 18 ปี” ดังนั้น คำทั้งสองจึงมีความหมายเหมือนกันเพียงบางส่วน การนำทั้งสองคำมาใช้ในบริบทเดียวกัน ทำหน้าที่เหมือนกัน จึงเป็นการขยายความหมายของประโยคให้ชัดเจนมากขึ้น ไม่ถือว่าเกิดความซ้อนเกินในภาษา ลักษณะคำที่มีความหมายซ้ำกันบางส่วนใน ลักษณะนี้เกิดขึ้นหลายครั้งใน ภาษาไทยเนื่องจากในภาษาไทยมีคำให้เลือกใช้อย่างหลากหลาย นอกจากคำว่า “เด็ก” และ “เยาวชน” แล้วนั้น ยังพบคู่ของคำอื่นๆ ที่มีลักษณะดังกล่าวที่ปรากฏในประโยคเดียวกัน ทำหน้าที่เหมือนกัน เช่น “ตัวอย่าง-แบบอย่าง” เป็นต้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

7. ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างความซ้อนเกินในภาษาไทย และความซ้อนเกินในภาษาอังกฤษ

ความเหมือนกันและความแตกต่างระหว่างความซ้อนเกินในภาษาไทย และความซ้อนเกินในภาษาอังกฤษ อภิปรายได้ดังนี้

ความเหมือนระหว่างความซ้อนเกินในภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดความซ้อนเกินในทุกภาษา คือ การที่ประโยคเดียวกันมีการนำเสนอข้อมูลที่ซ้ำกัน ไม่ ว่าจะปรากฏในลักษณะของคำ วลี หรือประโยคย่อย ก็ตาม

ความซ้อนเกินในภาษาไทยลักษณะที่ 1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกัน ความซ้อนเกินในภาษาไทยลักษณะที่ 5 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน ลักษณะย่อยที่ 5.1.1 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำพ้องความหมายในประโยคเดียวกัน ลักษณะย่อยที่ 5.2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน และความซ้อนเกินในภาษาไทยลักษณะที่ 6. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี หรือ ประโยคซ้ำ มีลักษณะเหมือนความซ้อนเกินในภาษาอังกฤษ แบบ Tautology และ แบบ Identical or synonymous repetition

ความซ้อนเกินแบบ Tautology และความซ้อนเกินแบบ Identical or synonymous repetition มีลักษณะสำคัญที่ทำให้เกิดการซ้อนเกินในภาษาคือ การใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคำพ้องความหมายอยู่ในประโยคเดียวกัน ต่างกันเพียง Tautology เป็นลักษณะความซ้อนเกินในมุมมองของวรรณศิลป์ถูกมองว่าเป็นคำฟุ่มเฟือยในภาษา ส่วน Identical or synonymous repetition เป็นลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดขึ้นในมุมมองทางภาษาศาสตร์ที่กล่าวว่าความซ้อนเกินเป็นธรรมชาติของภาษาที่ย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ

ความซ้อนเกินในภาษาไทยลักษณะที่ 4 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกัน และความซ้อนเกินในภาษาไทยลักษณะที่ 5 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน ลักษณะย่อยที่ 5.1.2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายเหมือนกัน เมื่อปรากฏอยู่ในบริบทเดียวกัน จะมีลักษณะเหมือนความซ้อนเกินประเภท Pleonasm

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลักษณะสำคัญของความซ้อนเกินประเภท Pleonasm คือ ในประโยคที่มีการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกันเพียงบางส่วน โดยคำใดคำหนึ่งจะมีความหมายกว้างกว่าอีกคำหนึ่งที่ครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคได้ เช่นในภาษาอังกฤษ หากมีการใช้คำว่า “tuna” กับ “fish” ในประโยคเดียวกัน “tuna” เป็นคำที่สามารถครอบคลุมความหมายของคำว่า “fish” ได้ เนื่องจาก “tuna” หมายถึงประเภทของปลาชนิดหนึ่ง แต่หากใช้คำว่า “fish” เพียงคำเดียวในประโยคก็จะไม่สามารถสื่อความหมายได้ว่าเป็นปลาชนิดใด

ความซ้อนเกินแบบ Pleonasm มีลักษณะที่สำคัญอีกลักษณะหนึ่ง คือการใช้คำที่สื่อความหมายเหมือนกันเมื่อปรากฏอยู่ในบริบทเดียวกัน แต่เมื่อคำเหล่านั้นปรากฏอยู่ตามลำพัง ก็จะสื่อความหมายที่แตกต่างกัน เช่น

I shall back in a **week’s time**

จากประโยคคำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกินลักษณะ pleonasm คือ “week” และ “time” ทั้งสองคำนี้เมื่อปรากฏอยู่ตามลำพัง จะมีความหมายที่ต่างกัน แต่เมื่อปรากฏอยู่ในประโยคเดียวกันจะสื่อความหมายที่ซ้ำกันเนื่องจำคำว่า “week” สื่อความหมายชัดเจนว่าเป็น “ช่วงเวลา 1 สัปดาห์” โดยไม่ต้องมีคำว่า “time” ที่เน้นย้ำคำว่า “week” อีกครั้งว่าเป็นช่วงเวลา 1 สัปดาห์

ความซ้อนเกินในภาษาไทยลักษณะที่ 2 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้ คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน มีลักษณะเหมือนกับความซ้อนเกินในภาษาอังกฤษประเภท Contrasting repetition (Wit and Gillette, 1999) ซึ่งเป็นความซ้อนเกินในมุมมองของภาษาศาสตร์ที่เกิดขึ้นจากการใช้คำปฏิเสธ “not” ร่วมกับคำที่มีความหมายขัดแย้งกัน เช่นเดียวกับลักษณะความซ้อนเกินในภาษาไทย

ลักษณะความซ้อนเกินที่พบในภาษาไทยแต่ไม่ปรากฏในลักษณความซ้อนเกิน ของภาษาอังกฤษ คือ ความซ้อนเกินในภาษาไทยลักษณะที่ 3 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ และประโยค ในประโยคเดียวกัน จากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความซ้อนเกินที่มีการศึกษาไว้ในภาษาอังกฤษ (Crystal, 1941: 334) จะแสดงลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดขึ้นจากคำ หรือ ประโยคที่มีความหมายพ้องกัน แต่ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ หรือประโยคนั้น จะไม่ได้กล่าวถึง จะมีแค่เพียง คำสองคำที่ หรือ ประโยคสองประโยคที่มีความหมายเหมือนกันเท่านั้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลักษณะสำคัญของความซ้อนเกินประเภทที่ 3 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ และประโยค ในประโยคเดียวกันนี้ จะมีคำหลัก หรือ ประโยคหลัก และตามด้วยข้อความที่เกิดจากการตีความคำและประโยคนั้นๆ เช่น “เขาว่าผมบ้า สติไม่ดี” หรือ “ตอนนั้นภรรยาผมตั้งครรภ์ ลูกยังอยู่ในท้องภรรยา” คำ “บ้า” และประโยค “ภรรยาผมตั้งครรภ์” เป็นคำ และประโยคหลักที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อสารไปยังผู้รับสาร ส่วน “สติไม่ดี” และ “ลูกยังอยู่ในท้องภรรยา” เป็นการตีความที่ผู้ส่งสารใช้เน้นย้ำในการสื่อสารครั้งนั้นๆ

การตีความคำหรือประโยค สามารถ เกิดขึ้นได้แตกต่างกันแต่สิ่งสำคัญคือต้องสื่อความหมายเหมือนกัน เช่น “บ้า” อาจตีความได้ว่า “สติไม่สมประกอบ” “เสียสติ” หรือ จากประโยค “ตอนนั้นภรรยาผมตั้งครรภ์” อาจตีความได้ว่า “ตอนนั้นภรรยาผมยังไม่คลอด” “ภรรยาผมอุ้มท้องอยู่”

การตีความหมายของคำ หรือประโยคอาจแตกต่างกันไปตามลักษณะการใช้ภาษาของผู้ใช้ หากการตีความสื่อความหมายเหมือนกับความหมายของคำหลัก หรือประโยคหลัก ที่ได้กล่าวไว้ การสื่อสารครั้งนั้นถือว่ามีความซ้อนเกิน

ความซ้อนเกินบางประเภทไม่ปรากฏในภาษาไทย เช่นการซ้อนเกินที่เกิดจาก “หน่วยคำ” เช่น การเติม /est/ ในคำคุณศัพท์ในภาษาอังกฤษ ที่ปรากฏในประโยคควบคู่ไปกับคำแสดงขั้นสูงสุด most เช่น The **most** strai**test** sect. ลักษณะหน่วยคำดังกล่าวไม่ปรากฏในภาษาไทยเนื่องจากความแตกต่างกันระหว่างไวยากรณ์ไทย กับ ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ กล่าวคือในไวยากรณ์ไทยไม่มีการแสดงการเปรียบเทียบขั้นกว่า หรือขั้นสูงสุดโดยการเติมหน่วยคำ

ความซ้อนเกินในภาษาอังกฤษอีกลักษณะหนึ่งที่ไม่ปรากฏในภาษาไทย คือ ความซ้อนเกินแบบ RAS syndrome หรือ ความซ้อนเกินที่เกิดจากอักษรย่อ ซึ่งในภาษาไทยพบเพียงการใช้อักษรย่อต่อท้ายคำเต็ม เพื่อแสดงให้ผู้อ่านทราบว่าคำเต็มดังกล่าวนั้นเมื่อเขียนเป็นอักษรย่อจะเขียนอย่างไร เช่น “ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ **(เนคเทค)** สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีแห่งชาติ **(สวทช.)** ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมอุสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ **(ซิบ้า)”** (**เดลินิวส์**, 2554) ลักษณะการใช้อักษรย่อดังกล่าวจะต่างจากความซ้อนเกินแบบ RAS syndrome ในภาษาอังกฤษ เนื่องจากความซ้อนเกินแบบ RAS syndrome เกิดจากการนำคำอักษรย่อที่มีตัวอักษรตัวสุดท้ายซ้ำกับคำที่ตามมา เช่น ATM machine ย่อยมาจาก automated teller

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

machine machine ตัวอักษร “M” หมายถึง machine ดังนั้น จึงเกิดความซ้อนเกินกับคำว่า “machine” ที่ปรากฏอยู่ด้านหลัง

ข้อเสนอแนะ

ความซ้อนเกินเป็นธรรมชาติของภาษาที่เกิดขึ้นได้กับทุกภาษาและทุกยุคทุกสมัย การวิจัยครั้งนี้วิจัยเฉพาะภาษาที่ใช้ในปัจจุบันเท่านั้น การศึกษาความซ้อนเกินในภาษาไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ และจะทำให้ทราบลักษณะของความซ้อนเกินตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และทราบว่าความซ้อนเกินในอดีต และในปัจจุบันแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กฤษดาวรรณ หงศ์ลดารมภ์ และ ธีรนุช โชคสุวณิช. 2551. **วัจนปฏิบัติศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กลีบผกา (นามแฝง) และ นันทพร แก้วอัมพร. 2553. (ผู้เขียนบท ละคร). **ระบำดวงดาว**. [ละครโทรทัศน์]. ไทยทีวีสีช่อง 3., 26 สิงหาคม – 25 ตุลาคม 2553.

กาญจนา นาคสกุล และคณะ. 2524. **การใช้ภาษาไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: เคล็ดไทย.

กิตติศักดิ์ ใจอารี. 2543. **การวิเคราะห์อรรถลักษณ์ของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในภาษาไทย**. วิทยานิพันธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.

คำพู จันทร์พวง. 2554. **สัมภาษณ์**. 1 กุมภาพันธ์ 2554.

จรัลวิไล จรูญโรจน์, ม.ล. 2548. **ภาษาศาสตร์เบื้องต้น.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จักรพงษ์ ประทุมมา. 2555. (ผู้ร่วมรายการ). **รายการวีไอพี.** [รายการโทรทัศน์]. สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไทน์ทีวี., 15 ตุลาคม 2555.

เจริญพร อ่อนละม้าย. 2555. (พิธีกร). **รายการเจาะใจ**. [รายการโทรทัศน์]. สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5., 8 พฤศจิกายน 2555.

ฉันทวิทย์ ธนะเสวี. 2555 (พิธีกร). **รายการเจาะใจ**. [รายการโทรทัศน์]. สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5., 8 พฤศจิกายน 2555.

ชลพรรษา นารูลา. 2556. (ผู้ประกาศข่าว). **ข่าวเที่ยงวันทันเหตุการณ์.** [การนำเสนอข่าวทางโทรทัศน์]. สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3., 26 ตุลาคม 2556.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชัชวดี ศรลัมพ์. 2554. **เอกสารการสอนวิชา ภ.603.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาธรรมศาสตร์.

ชูวงศ์ ฉายะจินดา. 2553. (ผู้เขียนบทละคร). **ดอกรักริมทาง**. [ละครโทรทัศน์]. สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5., 10 พฤษภาคม – 28 มิถุนายน 2553.

ชูเกียรติ เอี่ยมสุข. 2555. (ผู้ร่วมรายการ). **รายการวีไอพี.** [รายการโทรทัศน์]. สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไทน์ทีวี., 28 พฤษภาคม 2555.

ญาณี จงวิสุทธิ์. 2555. (พิธีกร). **รายการวีไอพี.** [รายการโทรทัศน์]. สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไทน์ทีวี., 28 พฤษภาคม 2555.

ณัฐยา ศิรกรวิไล. 2553. (ผู้เขียนบทละคร). **ธาราหิมาลัย**. [ละครโทรทัศน์]. ไทยทีวีสีช่อง 3., 16 ตุลาคม – 5 พฤศจิกายน 2553.

ณัฐธีร์ โกศลพิศิษฐ์. 2555. (พิธีกร). **รายการวีไอพี.** [รายการโทรทัศน์]. สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไทน์ทีวี., 6 สิงหาคม 2555.

ณิชานันท์ อุดมธีรนันท์. 2554. **สัมภาษณ์**. 6 กุมภาพันธ์ 2554.

เดลินิวส์. 2555. กรุงเทพมหานคร: 10 มกราคม 2555. หน้า 3.

_____. 2555. กรุงเทพมหานคร: 30 กรกฎาคม 2555. หน้า 3.

_____. 2555. กรุงเทพมหานคร: 10 ตุลาคม 2555. หน้า 2.

_____. 2555. กรุงเทพมหานคร: 20 พฤศจิกายน 2555. หน้า 2.

โต้ บ้านแหลม (นามแฝง). 2555. “วอร์ซอ แฟนโซน.” **ไทยรัฐ** (20 มิถุนายน 2555): 18.

ทรงธรรม อินทจักร. 2550. **แนวคิดพื้นฐานด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ไทยรัฐ. 2555. กรุงเทพมหานคร: 10 กรกฎาคม 2555. หน้า 3.

_____. 2555. กรุงเทพมหานคร: 10 สิงหาคม 2555. หน้า 2.

_____. 2555. กรุงเทพมหานคร: 30 สิงหาคม 2555. หน้า 3.

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. 2523. **การศึกษาภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพาณิช.

ผ่องผิว บำรุงกลาง. 2550. **การศึกษารูปแบบและอรรถลักษณ์ของคำที่มีคำว่า "ข้าว"ในภาษาไทย.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พัชรี พลาวงศ์. 2548. "คำกับการให้ความหมาย." **วารสารรามคำแหง.** 22 (4): 270-291.

พิง ลำพระเพลิง. 2553. (ผู้เขียนบทละคร). **ด้วยแรงอธิษฐาน** [ละครโทรทัศน์]. สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7., 7 กรกฎาคม – 31 สิงหาคม 2553.

เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ และคณะ. 2548. **เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 3**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ภาคภูมิ พันธุ์ฤิตย์. 2555. (พิธีกร). **รายการวีไอพี.** [รายการโทรทัศน์]. สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไทน์ทีวี., 6 สิงหาคม 2555.

ภัทรพล ศิลปาจารย์. 2555. (พิธีกร). **รายการวีไอพี.** [รายการโทรทัศน์]. สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไทน์ทีวี., 10 ธันวาคม 2555.

แม่ลูกจันทร์ (นามแฝง). 2555. "ขอเรื่องเดียว". **ไทยรัฐ** (10 เมษายน 2555): 3.

ไม้เมืองเดิม (นามแฝง). 2544. **บางระจัน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไพลิน.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542.** กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

_____. 2553. **พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์).** กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์.

วัลยา วิวัฒน์ศร. 2548. "มาตรวจแก้ไขต้นฉบับวรรณกรรมกันเถิด (8)". **มติชนสุดสัปดาห์.** (15-20 เมษายน 2548): 35.

วิจินตน์ ภานุพงศ์. 2541. โครงสร้างของภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์. 2524. **ภาษาและภาษาศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมภพ ผูกพันน้อย. 2554. (ผู้เขียนบทละคร). **โลมากล้าท้าฝัน**. [ละครโทรทัศน์]. สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนท์ทีวี., 5 มีนาคม – 5 มิถุนายน 2554.

_____. 2554. (ผู้เขียนบทละคร). **ช็อคโกแลต 5 ฤดู.** [ละครโทรทัศน์]. สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนท์ทีวี., 13 พฤศจิกายน – 24 ธันวาคม 2554.

วรรณี โรจนวงศ์. 2554. **สัมภาษณ์**. 12 สิงหาคม 2554.

ศลิษา ยังกูล. 2554. **คู่สร้างคู่สม.** 10-20 มกราคม 2554: 12.

ศิโรจน์ มิ่งขวัญ. 2547. **การวิเคราะห์โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์ไทย**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.

สังวรณ์ ไกรฤกษ์. 2537. **คุณพ่อขายาว.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผีเสื้อ. แปลจาก Webster, J. 1950. **Dady-Long Legs**. London: Hodder And Stoughton Yellow Jacket.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สัญญา คุณากร. 2555. (ผู้ร่วมรายการ). **รายการเจาะใจ**. [รายการโทรทัศน์]. สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5., 23 ตุลาคม 2555.

สันติ พิเชฐชัยกุล. 2555. (ผู้ร่วมรายการ). **รายการเจาะใจ**. [รายการโทรทัศน์]. สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5., 23 กุมภาพันธ์ 2555.

สิตาภา เกื้อคลัง. 2554. **สัมภาษณ์**. 4 มกราคม 2554.

สุไร พงษ์ทองเจริญ. 2547. Oxford Word Power Dictionary for Thai Learners. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ซีเอ็ดบุ๊ค.

สุวิกรม อัมระนันทน์. 2555. (พิธีกร). **เจาะใจ.** [รายการโทรทัศน์]. สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5., 8 พฤศจิกายน 2555.

อิทธิมนต์ บุณยรัตพันธุ์. 2555. (ผู้ร่วมรายการ). **รายการวี ไอ พี.** [รายการโทรทัศน์]. สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนท์ทีวี., 4 มิถุนายน 2555.

อุมาพร ภูชฎาภิรมย์ และ กฤติญา สัมฤทธิ์ประสงค์. 2554.. (ผู้เขียนบทละคร), **นางฟ้ามาเฟีย.** [ละครโทรทัศน์]. สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7., 25 ธันวาคม 2554 – 15 มกราคม 2554.

เอ็กแซ็กท์. 2554. (ผู้เขียนบทละคร). **สกุลกา**. [ละครโทรทัศน์]. สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5., 18 พฤษภาคม – 16 มิถุนายน 2554.

Allan, K. 2001. **Natural Language Semantics**. USA: Blackwell Publisher Ltd.

Bussmann, H. 1996. **Routledge Dictionary of Language and Linguistics**. New York: Routledge.

Campbell, G. 1841. **Philosophy of Rhetoric**. New York: Published by Harper & Brothers.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Castro, L. V. 2003. An introduction to pragmatics: Social action for Language teacher. USA: Printed on acid free paper.

Cruse, A. 2000. **Meaning in Language An Introduction to Semantics and Pragmatics**. New York: Oxford University Press Inc.

Crystal, C. 1999. **A Dictionary of Language**. 2nd ed. London: Penguin.

_____. 2003. **A Dictionary of Linguistics and Phonetics**. 5nd ed. USA: Blackmell Publishing.

Horning, A. 1979. **On Defining Redundancy in Language: Case Notes. Journal of reading**. Michigan College Reading Councll Spring Conference. 19-20April 1979: 312-320.

Hunter, J. 1860. **Introduction to the writing of Precis or Digests**. London: Longman, Green, Longmand and Roberts.

Justice, D. 1987. **The Semantics of Form in Arabic in the mirror of European Languages**. n.p.: John Benjamins B.V.

Latham, R. 1870. **The English Language**. New York: D.Appleton and Company.

Longman Dictionary of Contemporary. 2003. 4nd ed. English. Chaina: GCC/04.

Malmkjae, K. 2004. **The Linguistics Encyclopedia**. 2cd ed. USA: Routledge.

Mcarthur, T. 1992. **The Oxford Companion to the English Language**. USA: Oxford University Press.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Millaward, C. M. and M. Hayes. 1996. **A Biography of the English Language**. USA: Michael Rosenberg.

Partridge, E. 1995. **Usage and Abusage : Aguide to good English**. New York: w.w.Norton and Company.

Percei, S J. 1999. **Pragmatics**. Routledge: London.

Saeed, J. 2009. **Semantics**. 3rd ed. Singapore: Utopia Oress.

Walker, J. 2000. **Redundancy** (Online). http://www.languagetutoring.co.uk/. 8 February 2011.

Wit, C. and M. Gillette. 1999. **What is Linguistic Redeunancy**?. Chicago: The university of Chicago.

Yule, G. 1996**. Pragmatics**. New York: Oxford University.

Zanzotto, F. M., M. Pennacchiotti, and K. Tsioutsiouliklis. 2011. **Linguistic Redundancy in Twitter**. July 27-31 2011. Empirical Methods in Natural Language Processing. Pages 659-669.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ก

ลักษณะของประโยคที่มีความซ้อนเกิน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 ตัวอย่างประโยคที่มีความซ้อนเกิน

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
1.	Hello สวัสดีครับ ท่านครับโชคเข้าข้างเราแล้วครับ	คำต่างประเทศ Hello คำไทย สวัสดี
2.	Ok ตกลง ตามนี้นะครับ	คำต่างประเทศ OK คำไทย ตกลง
3.	ต้นเหตุมันก็มาจากตัวเสนียดอย่างคุณนั่นแหละ ถ้ายังตามมาให้ผมเห็นหน้าอีก ถึงเป็นผู้หญิงผมก็ไม่ care ไม่สนใจ	Care กับ ไม่สนใจ
4.	เดี๋ยวนายจะประหลาดใจ surprised ยิ่งกว่านี้	Surprised กับ ประหลาดใจ
5.	แหม...ว่างเป็นไม่ได้ ต้องบินไปบ่อน casino แทบทุกอาทิตย์	Casino กับ บ่อน
6.	ขอพูดตรงๆ แบบไม่อ้อมค้อมเลยนะ ยกเลิกการแข่งขันวันนี้ซะ	**คำปฏิเสธ** : ไม่ **คำแย้งความหมาย** : อ้อมค้อม **ซ้อนเกินกับคำว่า** : (พูด) ตรงๆ
7.	พูดตรงๆ อย่างไม่อ้อมค้อมก็ได้ ความจริงแล้วผมอยากให้คุณคอยกวนใจผมอยากได้ยินเสียด่าของคุณทุกวัน	**คำปฏิเสธ** : ไม่ **คำแย้งความหมาย** : อ้อมค้อม **ซ้อนเกินกับคำว่า** : (พูด) ตรงๆ
8.	คุณยายเจ้าของอาคาร ท่านระบุไว้ว่าไม่ให้คนโสดมาเช่าเด็ดขาด ให้คนที่มีครอบครัวมาเช่าเท่านั้น	**ประโยค** “ให้คำที่มีครอบครัวมาเช่าเท่านั้น” ตีความ**ประโยค** “ไม่ให้คนโสดมาเช่าเด็ดขาด”
9.	ไม่ได้กลับมาบ้านนี้ตั้งสี่ปีเต็มๆ ทุกอย่างเหมือนเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง	**คำปฏิเสธ** : ไม่ **คำแย้งความหมาย** : เปลี่ยนแปลง **ซ้อนเกินกับคำว่า** : เหมือนเดิม
10.	ตัวจริงฉันก็คือคน**เดิม**ที่คุณรู้จักแหละ**ค่ะ ไม่เปลี่ยนไป**	**คำปฏิเสธ** : ไม่ **คำแย้งความหมาย** : เปลี่ยนไป **ซ้อนเกินกับคำว่า** : (คน) เดิม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
11.	แล้วอาเมธหายไปไหนล่ะ ไม่เห็นเลย	**คำที่ถูกตีความ :** หาย **การตีความ :** ไม่เห็นเลย
12.	รีบๆ หน่อย เดี๋ยว เจ๊ขึ้นเครื่องไม่ทัน เจ๊ตกเครื่อง นะ	**ประโยคที่ถูกตีความ :** เจ๊ขึ้นเครื่องไม่ทัน **การตีความ** : เจ๊ตกเครื่อง
13.	นุชไม่อยากอยู่ที่นี่ นุชอยากไปให้พ้นจากที่นี่	**ประโยคที่ถูกตีความ :** นุชไม่อยากอยู่ที่นี่ **การตีความ :** นุชอยากไปให้พ้นจากที่นี่
14.	คุณจิตรีไม่ได้เอารูปเก็บไว้ที่นี่ คงเก็บไว้ที่อื่น	**ประโยคที่ถูกตีความ :** คุณจิตรีไม่ได้เอารูปเก็บไว้ที่นี่ **การตีความ :** (คุณจิตรี) คงเก็บไว้ที่อื่น
15.	มีคนบอกหลวงตาว่าเคยทรมานสัตว์ เอาสัตว์มาทรมาน	**วลี "ทรมานสัตว์" กับ วลี "**เอาสัตว์มาทรมาน"
16.	ผมเตือนคุณด้วยความหวังดี พรุ่งนี้จะเกิดเรื่องใหญ่ ฆ่ากันตายเป็นเบือ	**คำว่า** "ฆ่า" **ครอบคลุมความหมายคำว่า "**ตาย"
17.	ถ้าฆ่าผมตายคุณหาผู้ชายหล่อๆ แบบนี้ไม่ได้อีกแล้วนะ	**คำว่า** "ฆ่า" **ครอบคลุมความหมายคำว่า** "ตาย"
18.	ถ้าแกไม่เชื่อฉัน แกก็ฆ่าฉันให้ตายเสียเลยสิ	**คำว่า** "ฆ่า" **ครอบคลุมความหมายคำว่า** "ตาย"
19.	แกเห็นกับตา แล้วแกยังจะดันทุรังอีกเหรอ	**คำว่า** "เห็น" **ครอบคลุมความหมาย** "กับตา"
20.	เจนเห็นกับตาค่ะ ว่ามันมีแผลที่ไหล่	**คำว่า** "เห็น" **ครอบคลุมความหมาย** "กับตา"

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
21.	ป้าอุ้มน่ะเห็นกับตา ว่ามันมาแอบฟัง ตอนที่คุณวีอ่านจดหมายคุณนุชให้อู๊ดฟัง	**คำว่า** “เห็น” **ครอบคลุมความหมาย** “กับตา”
22.	ฉันก็แค่อยากเห็นกับตาเท่านั้นแหละว่าจะดีเลิศเลออย่างที่เธอสองคนโฆษณาไว้หรือเปล่า	**คำว่า “เห็น” ครอบคลุมความหมาย “กับตา”**
23.	เจนไม่ยอม ก็เจนเห็นกับตาว่ามันแอบเข้ามาในห้องเก็บของ	**คำว่า “เห็น” ครอบคลุมความหมาย “กับตา”**
24.	ป้าอุ้มน่ะเห็นกับตา ว่ามันมาแอบฟัง ตอนที่คุณวีอ่านจดหมายคุณนุชให้อู๊ดฟัง	**คำว่า “เห็น” ครอบคลุมความหมาย “กับตา”**
25.	ฉันก็แค่อยากเห็นกับตาเท่านั้นแหละว่าจะดีเลิศเลออย่างที่เธอสองคนโฆษณาไว้หรือเปล่า	**คำว่า “เห็น” ครอบคลุมความหมาย “กับตา”**
26.	เจนไม่ยอม ก็เจนเห็นกับตาว่ามันแอบเข้ามาในห้องเก็บของ	**คำว่า** “เห็น” **ครอบคลุมความหมาย** “กับตา”
27.	ฉันก็เพิ่งเห็นกับตาวันนี้แหละ	**คำว่า** “เห็น” **ครอบคลุมความหมาย** “กับตา”
28.	ฉันเห็นกับตาว่า แกกำลังกอดคุณวีอยู่	**คำว่า** “เห็น” **ครอบคลุมความหมาย** “กับตา”
29.	เห็นกับตาแบบนี้ ยังจะมาเถียง ไม่รู้จักรักนวลสงวนตัว	**คำว่า** “เห็น” **ครอบคลุมความหมาย** “กับตา”
30.	พี่เห็นกับตาเลยนะ รมมีย์ เลือดเต็มหน้าเลย	**คำว่า** “เห็น” **ครอบคลุมความหมาย** “กับตา”
31.	แต่ฉันได้ยิน กับหูเลยนะเจ๊ ว่าน้ำหวานเป็นคนทำ	**คำว่า** “ได้ยิน” **ครอบคลุมความหมาย** “กับหู”
32	บ้าเหรอ ก็ฉันได้ยิน มากับหู คณบดีบอกว่าให้ส่งวันจันทร์	**คำว่า “ได้ยิน” ครอบคลุมความหมาย “กับหู”**
33	ไม่จำเป็นต้องอธิบายหรอกจ๊ะ ฉันได้ยินเต็มสองรูหูเลย ว่าเธอจะจัดการคนของฉันยังไง	**คำว่า “ได้ยิน” ครอบคลุมความหมาย “เต็มสองรูหู”**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
34	ก็พี่ได้ยินกับหู ว่าน้องโฟนบอกว่าจะลาเรียนวันเสาร์นี้	**คำว่า** “ได้ยิน” **ครอบคลุมความหมาย** “กับหู”
35	แต่ฉันเห็นกับตา ว่าแกกำลังกอดคุณวีอยู่	**คำว่า** “กำลัง” กับ “อยู่”
36	หมอบอกว่าเลือดคั่งในสมอง กำลังผ่าตัดอยู่	**คำว่า** “กำลัง” กับ “อยู่”
37	พี่มาคุยอะไรกับเขาคะ เขากำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่	**คำว่า** “กำลัง” กับ “อยู่”
38	หนูกำลังดิ้นรนค้นหาอะไรอยู่ใช่ไหมคะ	**คำว่า** “กำลัง” กับ “อยู่”
39	อาน้องครับ ตอนนี้อาจารย์กำลังบรรยายอยู่ ถ้าไม่มีอะไรสำคัญเนี้ยะ แค่นี้ก่อนนะครับ	**คำว่า** “กำลัง” กับ “อยู่”
40	ยายนี่ไม่ไหวจริงๆ ไม่รู้ว่าเป็นดาราดังได้ยังไงก็ไม่รู้	**วลีที่ซ้ำกัน** “ไม่รู้”
41	ทุกคนผมมีข่าวดีมาบอกนะครับทุกคน ดาวรับหมั้นผมแล้วครับ	**วลีที่ซ้ำกัน** “ทุกคน”
42	วีน่ะเขาชอบเธอ แค่ฉันมองตาวีแป๊บเดียวฉันก็รู้แล้วว่าวีน่ะเขาชอบเธอ	**ซ้ำประโยค** “วีน่ะเขาชอบเธอ”
43	ดาวโกรธฉัน ดาวรู้แล้วว่าฉันทำงานอะไร ดาวโกรธฉัน	**ซ้ำประโยค** “ดาวโกรธฉัน”
44	มันคืออะไรกันคะ หนูรู้ว่าหนูมีภารกิจต้องทำอะไรสักอย่าง มันคืออะไรกันคะ	**ซ้ำประโยค** “มันคืออะไรกันคะ”
45	มันเป็นใครบอกมาสิว่ามันเป็นใคร	**ซ้ำประโยค “มันเป็นใคร”**
46	ไม่มีใครจริงๆค่ะคุณพ่อ ไม่มีใครจริงๆ	**ซ้ำประโยค “ไม่มีใครจริงๆ”**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
47	Thank you คุณพัทยา ขอบคุณ ครับ	“Thank you” **กับ** “ขอบคุณ”
48	ชุดนี้เป็น uniform ครับ เป็นเครื่องแบบของประธานนาวิน”	“Uniform” **กับ** “เครื่องแบบ”
49	ผมไม่รู้ว่าเป็น tribe อะไร ไม่รู้ว่าเป็นเผ่าอะไร	“tribe” **กับ** “เผ่า”
50	เราก็จะเอาความรู้สึกแบบ real แบบจริงๆ บอกพี่ๆ เขา	“real” **กับ** “จริงๆ”
51	มันดูธรรมชาติมากปราศจากการปรุงแต่งจริงๆ เลย มันออกมาจาก inner จาก ข้างในของเธอ	“Inner” กับ “ข้างใน”
52	ส่วนใหญ่พี่เป็นคน Design ออกแบบเอง	“Design” กับ “ออกแบบ”
53	นอกจากจะอร่อย หอเจี๊ยะแล้วนะคะ วันนี้ขอมอบผลิตภัณฑ์มาม่าเพื่อเป็นอาหารกลาวันให้กับน้องๆ ทั้งหมดนี้เลย	“หอเจี๊ยะ” กับ “อร่อย”
54	ของเราไม่เจ๊งครับ ตามมาตรฐาน standard ทั่วไป	“Standard” กับ “มาตรฐาน”
55	พี่นาวินครับผมขอร่วมงานกับพี่นะครับ ผมมีจิตวิญญาณ I’ve got a soul	“I’ve got a soul” กับ “ผมมีจิตวิญญาณ”
56	และแล้วก็มาเจอคุณพ่อจนได้ สวัสดีครับคุณพ่อ นมัสเตครับ	“นมัสเต” กับ “สวัสดี”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
57	ที่เชียงใหม่ข้าวจะเติมได้ครับ refill ได้	“Refill” กับ “เติม”
58	อ๋อ เรียนโรงเรียนขยายโอกาส ไม่มีค่าใช้จ่าย เรียน Free ว่าอย่างนี้	“Free” กับ “ไม่มีค่าใช้จ่าย”
59	เชียงใหม่ค่อนข้างที่จะมีฝรั่งเยอะน่ะครับ ได้ทานอาหารเหมือนตอนอยู่อเมริกาแล้วไหนจะมีอาหารเหนืออีก มีทุกอย่าง เรียกได้ว่าหลากหลาย variety”	“Variety” กับ “หลากหลาย”
60	ผลงานก็มีตลอด ไม่ขาด	**คำปฏิเสธ** : ไม่ **คำแย้งความหมาย** : ขาด **ซ้อนเกินกับคำว่า** : มีตลอด
61	ของปลอมที่ไม่ใช่ของแท้เนื้อยะสีจะออกสีขาวๆ และจะไม่มีกลิ่นสมุนไพรนะ	**คำปฏิเสธ :** ไม่ใช่ **คำแย้งความหมาย :** ของแท้ **ซ้อนเกินกับคำว่ า :** ของปลอม
62	เค้าก็ว่ามึงบ้า สติไม่ดี แล้วจะไปหาอะไรกิน	**คำที่ถูกตีความ :** บ้า **การตีความ :** สติไม่ดี
63	แต่อย่างหนึ่งที่เราเห็นได้ชัดปีที่แล้ว ที่ผ่านมา ที่เกิดภัยพิบัติถึงแม้ว่าฝนขนาดนี้ แล้งขนาดนี้	“ปีที่แล้ว” **ครอบคลุมความหมาย “**ที่ผ่านมา”
64	มันก็เคยเกิดมาแล้วในอดีตตั้งแต่ปีที่แล้วความเสียหายรุนแรงมาก...	“เคย” **ครอบคลุมความหมาย** “ในอดีต”
65	ส่วนห้องของผมจะเป็นอีกห้องส่งหนึ่ง จะเป็นคนละห้องส่งกับคุณบ๊อบและคุณโบนะฮะ	**ประโยคที่ถูกตีความ :** ห้องของผมจะเป็นอีกห้องส่งหนึ่ง **การตีความ :** เป็นคนละห้องส่งกับคุณบ๊อบและคุณโบ
66	โมเดิร์นไนท์ทีวี เรามีห้องส่งอยู่เยอะนะฮะ หลายห้องส่ง	**ประโยคที่ถูกตีความ :** เรามีห้องส่งอยู่เยอะ **การตีความ :** หลายห้องส่ง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
67	ตอนนั้นภรรยาผมตั้งท้องอยู่ ลูกยังอยู่ในท้องภรรยา	**ประโยคที่ถูกตีความ** : ภรรยาผมตั้งท้องอยู่ **การตีความ** : ลูกยังอยู่ในท้องภรรยา
68	ผมจะให้น้องบีเนี้ยะ ตักเค้กป้อนใส่ปากคุณพอล	“ป้อน” **ครอบคลุมความหมาย** “ใส่ปาก”
69	ชีวิตรักตอนนี้เป็นอย่างไร...ความรักก็ราบรื่นดี ครับ ปรกติ ธรรมดา	“ปรกติ” **กับ** “ธรรมดา”
70	จักรยานคันนี้ซื้อที่ปากช่อง แต่พอจะ ลำเลียงขึ้นเชียงใหม่เนี้ยะ แสนยากลำบาก มาก	“แสน” **กับ** “มาก”
71	การให้เป็นเรื่องดี แต่เราก็ต้องเชคตลอดเวลาว่าเรากำลังให้เรื่องอะไรอยู่	“กำลัง” **กับ** “อยู่”
72	เมื่อนี้ชื่อว่าเมืองมาสดาร์นะครับ เป็นเมืองที่กำลังสร้างอยู่ อยู่ในประเทศยูไนต์เตทหาหรับอิมิเรท	“กำลัง” **กับ** “อยู่”
73	ก่อนที่เราจะมีเขื่อน พวกเขื่อนชัยนาท เขื่อนอะไรต่างๆ เนี้ยะ เมื่อก่อน ในอดีต เราก็อยู่กันมาได้ ที่ราบปราการเนี้ยะน้ำท่วม ทุกปี	“เมื่อก่อน” **กับ** “ในอดีต”
74	น้ำหนักก็จะลงอย่างต่อเนื่องครับ แต่ก็จะมีบางช่วงที่หยุด บางช่วงที่นิ่ง บ้าง	“บางช่วงที่หยุด” **กับ** “บางช่วงที่นิ่ง”
75	มีใครล้อเลียนไหมคะ อ่ะอย่าง เพื่อนเนียะไม่มีอยู่แล้ว แต่คนอื่นล่ะคะมีใครล้อเลียนไหมคะ	**ประโยค :** มีใครล้อเลียนไหมคะ
76	ทำไมเฮียไม่บอกผมแต่แรกล่ะ ให้มานั่งขัดกระทะอยู่เนี้ยะเงินมันน้อย นิดเดียว เอง	“น้อย” **กับ** “นิดเดียว”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
77	แกลองลืมตาดูสิ มันหนีแกไปแล้ว มันไม่อยู่แล้ว	**ประโยคที่ถูกตีความ** : มันหนีแกไปแล้ว **การตีความ** : มันไม่อยู่แล้ว
78	แม่ทำได้ยังไง แม่บังคับให้ดวงฆ่าลูกในท้องให้ดวงฆ่าลูกผม แม่ทำได้ยังไง	**ประโยค** : แม่ทำได้ยังไง
79	นายนัทยังหยิบเครื่องคอมพิวเตอร์วางตัก notebook ของผู้ตายติดมือออกมาด้วย	“Notebook” **กับ** “เครื่องคอมพิวเตอร์วางตัก”
80	อันดับแรกที่ต้องดำเนินการทันที คือ ให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ตรวจ check ข้อมูลรายชื่อนักโทษขาใหญ่ในเรือนจำที่มีพฤติกรรมใช้โทรศัพท์	“Check” **กับ** “ตรวจ”
81	เจ้าหน้าที่กล่าวว่ายังไม่ทราบจำนวนศพผู้เสียชีวิต ที่อยู่ในรถบัส	**คำที่ถูกตีความ** : ศพ **การตีความ** : ผู้เสียชีวิต
82	แต่ถ้าดูระยะยาวเนี้ยะ มันก็เปลี่ยนแปลงบ้างไม่มากนัก	**คำปฏิเสธ** : ไม่ **คำแย้งความหมาย** : มาก **ซ้อนเกินกับคำว่า** : บ้าง
83	ห้างสรรพสินค้าหรูที่เพิ่งสร้างขึ้น ไม่นานนัก	คำที่ถูกตีความ : เพิ่ง การตีความ : ไม่นาน
84	เป้าสำคัญอยู่ที่การเอ่ยชื่อ พล.ร.อ.พะจุณณ์ ซึ่งไม่แน่ใจว่าจะใช่ พล.ร.อ.พะจุณณ์ ตามประทีป อดีตหัวหน้าสำนักงานมูลนิธิรัฐบุรุษ ที่เพิ่งพ้นหน้าที่มาเมื่อไม่นานนี้ใช่หรือไม่	คำที่ถูกตีความ : เพิ่ง การตีความ : ไม่นาน
85	ดังนั้นใครที่บอกว่า โครงการประชานิยมของรัฐบาลพรรคเพื่อไทย ไม่มีปัญหาอยากให้ย้อนดูเหตุการณ์ในอดีต ที่เพิ่งผ่านไปเมื่อไมนานมานี้	คำที่ถูกตีความ : เพิ่ง การตีความ : ไม่นาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
86	เมื่อเวลา 10.00 น. วันที่ 10 ม.ค. ร.ต.อ.เจริญ ช่วย จันทร์ ร้อยเวร สภ.ย่อยปากพูด...รับแจ้งเหตุ**ฆ่า**กัน**ตาย** บริเวณแคมป์คนงานก่อสร้าง	**คำว่า** “ฆ่า” มี**ความหมายครอบคลุมความหมายของคำ** “ตาย”
87	แม่ลูกจันทร์ กราบเรียนว่าสิ่งที่เราทำได้ และ**กำลังทำอยู่ในขณะนี้**ก็เป็นเพียงมาตรการป้องกันการก่อเหตุเท่านั้นเอง	“กำลัง” **กับ** “อยู่” **กับ** “ในขณะนี้”
88	ภาพแรกนี้เป็นภาพ การต่อสู้เรียกร้องของพี่น้องมุสลิมในแนวทางสันติ ดัง**ในอดีต ที่ผ่านมา**	“ดังในอดีต” **กับ** “ที่ผ่านมา”
89	ส่วนดารานักแสดงที่เสียภาษีไม่ถูกต้องหากตรวจพบต้องถูกเก็บภาษีย้อนหลังและที่ผ่านมาก็ตรวจเจออย่างต่อเนื่องแต่น้อยลงกว่า**ในอดีต ที่ผ่านมา**	“ดังในอดีต” **กับ** “ที่ผ่านมา”
90	เมื่อเวลา 10.15 น. นายโกวิท (สงวนนามสกุล) เดินทางมาดูอาการ น.ส.มาธวี หรือน้องมายด์ บุตรสาวคนเล็กของครอบครัว หลังประสมอุบัติเหตุขับรถเก๋ง...ตลอดเวลานายโกวิทและน.ศ.มิณฑิตาร้องไห้ตลอดเวลา	วลี “ตลอดเวลา”
91	ส่วนที่กล่าวถึงการใช้สไนเปอร์นั้น พล.อ. ประยุทธ์ ระบุว่า ภาพที่ปรากฏเป็นปืนทหารติดกล้องเฉยๆ ไม่ใช่แบบสไนเปอร์ในตลาดนัดก็มีขายสำหรับใช้ยิงนก ไม่ใช่แบบสไนเปอร์	วลี “ไม่ใช่แบบสไนเปอร์”
92	เพราะความปรู๊ดปร๊าดเปลี่ยนแปลงรวดเร็วของผู้ชมยุคใหม่ ซึ่งไม่ฝืนทนกับอะไรที่ไม่ชอบ	“ปรู๊ดปร๊าด” กับ “รวดเร็ว”
93	คลื่นพายุแม่เหล็กไฟฟ้าเคยทำให้รัสเซียเข้าใจผิดมาก่อน ในปี 1979	คำว่า “เคย” ครอบคลุมความหมายของคำว่า “มาก่อน”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
94	แต่ปัจจัยสำคัญที่จะชี้เป็นชี้ตายอนาคตของสื่อทีวีก็คือพฤติกรรมผู้บริโภค ที่กำลังเปลี่ยนแปลง ไม่มีวันเหมือนเดิม	คำปฏิเสธ : ไม่ คำแย้งความหมาย : เหมือนเดิม ซ้อนเกินกับคำว่า :เปลี่ยนแปลง
95	ใครก็ตามที่ทางสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเคยชี้มูลหรือใครที่คุณกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเคยชี้มูลในอดีต	คำว่า “เคย” ครอบคลุมความหมายของคำว่า “ในอดีต”
96	เทคโนโลยีวันนี้ก็มีตัวฉีดป้องกันให้ทนความร้อนได้มากขึ้น จนทำให้โครงสร้างในภาพรวมทนไฟโหมได้นานขึ้นด้วย เช่นกัน	คำว่า “ด้วย” กับ “เช่นกัน”
97	รัฐบาลจะรับผิดชอบทั้งหมด โดยที่บริษัทประกันภัยไม่ต้องเข้ามารับภาระร่วม เท่ากับว่ารัฐเป็นผู้รับประกันเอง	ประโยค “รัฐบาลจะรับผิดชอบทั้งหมด” การตีความ “เท่ากับว่ารัฐเป็นผู้รับประกันเอง”
98	แม่ลูกจันทร์ กระชุ่นนายกฯ ยิ่งลักษณ์ น่าจะเจียดเวลาไปชะโงกทัวร์ตรวจสภาพเกาะภูเก็ตให้เห็น กับตาเสียหน่อย	คำว่า “เห็น” ครอบคลุมความหมายคำว่า “กับตา”
99	ที่อยากให้นายกฯไปดูให้เห็น กับตาเพราะปัญหาใหญ่ซึ่งกำลังเป็นวิกฤติใหญ่คือขบวนการบุรุกป่าสงวนพื้นที่สาธารณะ	คำว่า “เห็น” ครอบคลุมความหมายคำว่า “กับตา”
100	ผู้อ่านท่านผู้เจริญ กระแสหลักของโลกปัจจุบันทุกวันนี้ก็คือ กระแสสังคมสีเขียว	วลี “โลกปัจจุบัน” กับ “ทุกวันนี้”
101	อ่านแล้วผมพอเข้าใจ เหตุที่เรื่องพระอภัยมณีมีคนติดอ่านกันหลายยุค หลายสมัย	วลี “หลายยุค” กับ “หลายสมัย”
102	อ่านแล้วผมพอเข้าใจ เหตุที่เรื่องพระอภัยมณีมีคนติดอ่านกันหลายยุค หลายสมัย	วลี “หลายยุค” กับ “หลายสมัย”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
103	อ่านแล้วผมพอเข้าใจ เหตุที่เรื่องพระอภัยมณีมีคนติดอ่านกัน**หลายยุค หลายสมัย**	วลี “หลายยุค” **กับ** “หลายสมัย”
104	หลายรัฐในสหรัฐฯเผชิญกับฤดูหนาวที่ “อบอุ่นที่สุด” ในรอบ 40 ปีที่ ส่งผลให้ดอกซากุระในกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.บานก่อนฤดูร้อน**เหมือนกับ**ที่เกิดในญี่ปุ่น**เช่นกัน**	**วลี** “เหมือนกับ” **กับ** “เช่นกัน”
105	ขณะที่ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ประท้วงเชิญสัญลักษณ์ ด้วยการ**วอล์กเอาต์ เดินออก**จากห้องประชุม	“Walk out” **กับ** “เดินออก”
106	เพียงแต่รางวัลสำหรับผู้โชคดีคราวนี้มัน**มากมาย**มโหฬาร **มหาศาล**เกินห้ามใจ	“มากมาย” **กับ** “มหาศาล”
107	ใช้เสียงดนตรี **เสียงเพลงบำบัด มิวสิกเทอราปี**	มิวสิกเทอราปี **กับ** เสียงเพลงบำบัด
108	ทำให้สิ่งเหล่านี้**ที่เคย**อยู่ในสังคมไทย**ในอดีต**กลับมา	คำว่า “เคย” **ครอบคลุมความหมายของคำว่า** “ในอดีต”
109	ตัวอย่างเช่นบางพื้นที่ของนครมุมไบ ประเทศอินเดีย อาจไม่สามารถอยู่ อาศัยได้ในอนาคต เนื่องจากภัยน้ำท่วมพายุ และน้ำทะเลหนุน แค่ในปัจจุบันก็แย่อยู่แล้ว	“อยู่” กับ “อาศัย”
110	ประเทศไทยจะต้องเผชิญสภาพดินฟ้าอากาศที่ฉุนเฉียวปรวนแปร ปุบปับ ฉับพลัน	“ปุบปับ” กับ “ฉับพลัน”
111	จากกรณีที่เกิดเหตุแผ่นดินไหวที่ จ.ภูเก็ตขนาด 4.3 ริกเตอร์เมื่อ 16 เม.ย.โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่ ต.ศรีสุนทร อ.ถลาง และมีอาฟเตอร์ช็อกแผ่นดินไหวตามมาอีกหลายครั้ง	“อาฟเตอร์ช็อก” กับ “แผ่นดินไหวตามมา”
112	เหตุทางการเมืองที่กำลังดำเนินอยู่ อาจทำให้กลุ่มคนที่ไม่เห็นด้วยแสดงปฏิกิริยาต่อต้าน	“กำลัง” กับ “อยู่”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
113	ไม่ว่าจะเป็นความต้องการ**ต่อ**อายุการทำงานของรัฐบาลให้**ยืดยาวออกไป**	**คำว่า** “ต่อ” **ครอบคลุมความหมาย** “ยืดยาวออกไป”
114	**ขณะนี้**การจัดการดำเนินการสานเสวนาของกระทรวงมหาดไทย**กำลัง**ดำเนินการ**อยู่**	**คำว่า** “ขณะนี้” “กำลัง” และ “อยู่”
115	การทำสำรวจความคิดเห็นต่างๆ ก็**กำลังทำอยู่**	**คำว่า** “กำลัง” **กับ** “อยู่”
116	ตลอดระยะเวลา 4 ปีที่ตนขับรถให้กับนายวสันต์ไม่เคยประสบกับเหตุการณ์ลักษณ์นี้มาก่อน	คำว่า “เคย” **ครอบคลุมความหมาย** “มาก่อน”
117	การแก้ไขรัฐธรรมนูญในลักษณะทั้งฉบับอย่างที่กำลังพยายามทำกันอยู่ในตอนนี้	**คำว่า** “ในตอนนี้” “กำลัง” และ “อยู่”
118	ผิวถนนหลายแห่ง**ไม่ราบเรียบ กระโดกกระเดก**	**คำปฏิเสธ** : ไม่ **คำแย้งความหมาย** : ราบเรียบ **ซ้อนเกินกับ** : กระโดกกระเดก
119	ปลูกข้าวโพดพืชระยะสั้นที่ลองผิดลองถูกเนื่องจากไม่**เคย**ปลูก**มาก่อน**	คำว่า “เคย” **ครอบคลุมความหมาย** “มาก่อน”
120	หลายๆ ฝ่ายต่างก็หวังว่าจะมีการปรึกษาหารือกันบ่อยๆ หลายๆ ครั้ง	คำว่า “บ่อยๆ” **กับ** “หลายๆ”
121	ขณะที่ผมได้อ่านข้อมูลบางส่วนยังไม่ได้ศึกษารายงานฉบับสมบูรณ์ แบบครบถ้วน ร้อยเปอร์เซ็นต์	วลี “ครบถ้วน” กับ “ร้อยเปอร์เซ็นต์”
122	ก่อนหน้านี้ไม่เคยเห็นแหวนเลย เพิ่งจะได้เห็นก็วันนี้	ประโยค : ก่อนหน้านี้ไม่เคยเห็นแหวนเลย การตีความ : เพิ่งจะได้เห็นก็วันนี้
123	เฉกเช่นเดียวกับการแข่งขันในปีนี้ที่เพิ่งผ่านพ้นไปสดๆ ร้อนๆ	เพิ่ง สดๆ ร้อนๆ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
124	หลังจากนั้นจึงได้คัดเลือกต้นไม้ให้เหลือ 25 ต้น ที่โดเด่นและน่าสนใจและต้องเป็นต้นไม้ที่เจริญเติบโตอยู่ใน**พื้นที่สาธารณะ ไม่ใช่พื้นที่ส่วนบุคคล**	ไม่ใช่ พื้นที่ส่วนบุคคล พื้นที่สาธารณะ
125	การแก้ปัญหาภาคใต้**ไม่สามารถแก้ปัญหาในมิติเดียว... ต้องแก้ในหลายมิติ**	**ประโยค** “ไม่สามารถแก้ปัญหาในมิติเดียว” การตีความหมาย “**ต้องแก้ในหลายมิติ”**
126	ซึ่ง นสพ.ไทยรัฐเป็นผู้ริเริ่มจัดโครงการทายผลฟุตบอลต่างประเทศ **ต่อเนื่อง** หลายสิบปี **ติดต่อกัน**	“ต่อเนื่อง” **กับ** “ติดต่อกัน”
127	ระหว่างนั้นวาล์วปิดเปิดของถังเก็บใบใหม่เกิดชำรุด เลยทำให้กรดไนตริกพวยพุ่ง**ออกมา ด้านนอก** กว่า 2 ตัน	“ออก” **ครอบคลุมความหมายของคำว่า** “ด้านนอก”
128	**ตั้งแต่**เวลาเที่ยงวัน**เป็นต้นมา** คนเสื้อแดงนำยวดยานนานาชนิด ทั้งรถบัส รถกระบะ และจักรยานยนต์เดินทางเข้ามา	“ตั้งแต่” **กับ** “เป็นต้นมา”
129	**ตั้งแต่**เวลา 18.00 น. **เป็นต้นมา** บรรยากาศงานรำลึกครบ 2 ปีการสลายการชุมนุม ยิ่งเข้มข้น	“ตั้งแต่” **กับ** “เป็นต้นมา”
130	โดยตนขอยืนยันว่าไม่**เคย**มีเรื่องทะเลาะโกรธเคืองกับใคร**มาก่อน**	คำ “เคย” **ครอบคลุมความหมายของคำว่า** “มาก่อน”
131	การนำบุคคลอื่นมารับเงินแทนเพื่อให้การเสียภาษีไม่ถูกต้องครบถ้วน ผู้รับเงินที่แท้จริงต้องรับผิดชอบต่อกรมสรรพากร และหากผู้จ่ายเงินร่วมมือกับผู้รับเงินก็มีความผิด**ด้วยเช่นเดียวกัน**	“ด้วย” **กับ** “เช่นเดียวกัน”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
132	สิ่งที่ตน**เคย**ทำกับหมอ**ในอดีต**	**คำว่า** “เคย” **ครอบคลุมความหมายของ** “ในอดีต”
133	อยากให้พี่บี้เต้นเพลงกังนัม ... แต่ผมไม่**เคย**เต้นที่ไหน**มาก่อน**เลย	**คำว่า** “เคย” **ครอบคลุมความหมายของ** “มาก่อน”
134	รวมทั้ง"เมืองหลวง" กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้รับผลกระทบอย่างไม่**เคย**ปรากฏมาก่อน	**คำว่า** “เคย” **ครอบคลุมความหมายของ** “มาก่อน
135	แต่ถ้าเป็นเดอะมูวี่ เขาจะตัดมาให้ชมอีกมากมายหลายสิบมุมด้วยกัน มุมกล้องที่ท่านอาจจะไม่**เคย**เห็น**มาก่อน**	**คำว่า** “เคย” **ครอบคลุมความหมายของ** “มาก่อน
136	ช่วงสนทนาของเราในวันนี้เป็นเรื่องราวของ**ผู้ชายคนหนึ่งที่ในชีวิตเค้ามีชื่อเดียว มีชื่อเล่น ไม่มีชื่อจริง ไม่มีนามสกุล ตัวเอง**	**ประโยค** “ผู้ชายคนหนึ่งที่ในชีวิตเค้ามีชื่อเดียว” **การตีความ** “มีชื่อเล่น ไม่มีชื่อจริง ไม่มีนามสกุลตัวเอง”
137	เค้าจะรู้สึกยังไงกับสิ่งที่เค้า**กำลัง**ฟัง**อยู่**ตอนนี้	“กำลัง” **กับ** “อยู่”
138	ก็คือ ไม่**เคย**เจอกัน**มาก่อน**นะครับ ได้เจอกันครั้งแรกก็เริ่มคุยงาน	คำว่า “เคย” **ครอบคลุมความหมายของ** “มาก่อน”
139	เค้าไม่**เคย**คิด**มาก่อน**ว่าลูกสาวรักเค้า	คำว่า “เคย” **ครอบคลุมความหมายของ** “มาก่อน”
140	พี่อยากมาเรียนร้องเพลง...พี่เหรอจะมาสอนหรือมาเรียน .... พี่มาเรียน เพราะพี่ไม่เคยเรียนมาก่อนเลย	คำว่า “เคย” ครอบคลุมความหมายของ “มาก่อน”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
141	จากรายงานขององค์การโรคอัลไซเมอร์ ในปี 2553 นะครับระบุว่ามีผู้ป่วยโรคสมองเสื่อมในโลกมากกว่า 35 ล้านคน ซึ่งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แถบอาเซียนของเราเนี้ยะ ถึงสองล้านสี่แสนคน	ตะวันออกเฉียงใต้ กับอาเซียน
142	**เพราะอะไร** ดู สดใสร่าเริง อารมณ์ดีเป็นพิเศษ **เพราะอะไร**	**ประโยค** : เพราะอะไร
143	ดีครับ ผมไม่**เคย**ทำจักรสานอย่างนี้**มาก่อน**เลย	คำว่า “เคย” **ครอบคลุมความหมายของ** “มาก่อน”
144	คุณแม่**กำลัง**สอนอะไรน้อง**อยู่**ครับ	“กำลัง” กับ “อยู่”
145	ตอนเรา**กำลัง**สร้างหลังนู้น**อยู่**เนี้ยะหลังนู้นยังไม่เสร็จ หลังนี้เสร็จแล้ว	“กำลัง” กับ “อยู่”
146	พี่มาคุยอะไรกับเขาคะ เขา**กำลัง**ปฏิบัติหน้าที่**อยู่**นะคะ	“กำลัง” กับ “อยู่”
147	ผมก็ให้ดูแลเทคแคร์พี่ดู่หน่อย	เทคแคร์ ดูแล
148	เกิดมาไม่**เคย**ตั้งใจทำอะไรมากขนาดนี้**มาก่อน**เลยครับ	คำว่า “เคย” **ครอบคลุมความหมายของ** “มาก่อน”
149	อาจจะต้องใช้เวลานะ แต่หมอบอกว่าไม่ต้องห่วง **แป๊บเดียว ไม่นาน** ก็หาย	**วลี** “แป๊บเดียว” **กับ** “ไม่นาน”
150	อยู่ชมรมนี้มานานนะครับ เพิ่งจะได้ยินพี่มัก กับพี่สันพูดจาดีก็วันนี้ ไม่เคยได้ยินแบบนี้ มาก่อนเลย	**คำว่า “เคย” ครอบคลุมความหมายของ “มาก่อน”**
151	จะช้ำได้ยังไงเล่า...ก็เด็กคนนี้ยังไม่เคยผ่านที่ไหนมาก่อนเลยนะ	**คำว่า “เคย” ครอบคลุมความหมายของ “มาก่อน”**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
152	เฮ้ยหมอ แต่ผมไม่เคยเป็น มาก่อนเลยนะครับ และเพิ่งเป็นมาไม่กี่วันเองครับหมอ	**คำว่า “เคย” ครอบคลุมความหมายของ “มาก่อน”**
153	คุณนามาก็ดีแล้ว ดิฉันกำลังอยากจะหาตัวช่วยอยู่พอดีเลยล่ะค่ะ	**“กำลัง” กับ “อยู่”**
154	คุณแม่นะคะ คุณแม่ไม่อยากจะเชื่อเลยค่ะว่ายายพัดชาจะเปิดร้านขนม เพราะยายพัดชาไม่**เคย**บอกคุณแม่**มาก่อน**เลยนะคะ	คำว่า “เคย” **ครอบคลุมความหมายของ** “มาก่อน”
155	ก็เจนอยากรู้นี่คะว่า **มีอะไรปิดบังเจน** มีอะไรที่เจนรู้ไม่ได้ **มีอะไรปิดบังเจนคะ**	**ประโยค** “มีอะไรปิดบังเจน”
156	จะกลับได้ยังไงล่ะคะคุณหมอ เพราะว่าฮั่งตู๋มันไม่**เคย**มีอาการอย่างนี้**มาก่อน**เลยนะคะ	คำว่า “เคย” **ครอบคลุมความหมายของ** “มาก่อน”
157	เจน**เห็นกับตา**ค่ะ ว่ามันมีแผลที่ไหล่	คำว่า “เห็น” **มีความหมายครอบคลุม** “กับตา”
158	น้ำ : ก็ตั้งแต่เด็กๆ เวลาที่พวกเราไปลุยพวกผู้ชายที่มาเกาะแกะยายน้ำ อย่างมากยายน้ำก็แค่งอนเรา แต่ไม่**เคย**ยื่นคำขาดหนักแน่นขนาดนี้**มาก่อน**	คำว่า “เคย” **ครอบคลุมความหมายของ** “มาก่อน”
159	เอ่อแป๋มครับ อย่างเพิ่งครับคุณแป๋ม ล้างมือก่อนครับ ล้างมือก่อนจะได้สะอาด	ประโยค “ล้างมือก่อน”
160	แต่วันนี้ทุกท่านครับ ... วันนี้ไม่ได้มีแค่คุณน้ำหวานเพียงอย่างเดียวนะครับ	วลี “วันนี้”
161	คนขับรถเนี้ยะ เค้าก็เป็นลม หมดสติ	วลี “เป็นลม” กับ “หมดสติ”
162	แต่อย่างหนึ่งที่เราเห็นได้ชัด คือปีที่แล้ว ที่ภัยพิบัติถึงแม้ว่าฝนขนาดนี้ แล้งขนาดนี้ มันเคยเกิดมาแล้วในอดีต แต่แต่ปีที่แล้วความเสียหายรุนแรงมาก...	คำว่า “เคย” ครอบคลุมความหมายของ “ในอดีต”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ประโยค	คำที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน
163	จะก้มใส่เสื้อผ้า เฮ้ยทำไมก้มไม่ได้ หลัง ปี๊กก็แข็ง ก้นก็แข็ง ตูดก็แข็ง แข็งหมดเลย	คำว่า “ก้น” กับ “ตูด”
164	ถ้าเกี่ยวกับอาการปวดหัว ก็จะมีอาการปวดหัวเล็กน้อย ไม่มาก	คำปฏิเสธ “ไม่” คำแย้งความหมาย “มาก” ซ้อนเกินกับคำว่า “เล็กน้อย”
165	เจอหน้าคุณพ่อครั้งแรก ตอนนั้นรู้สึกยังไงครับ ... มันรู้สึกแปลกๆ แบบ ไม่**เคย**รู้สึก**มาก่อน**	คำว่า “เคย” **ครอบคลุมความหมายของ** “มาก่อน”
166	อ่ะ ใครเอ็กพอสครับ ใคร**ส่งออก**บ้าง	“เอ็กพอส” กับ “ส่งออก”
167	ไม่รู้เก็บไว้ตรงไหนจำไม่ได้ ลืม	คำปฏิเสธ “ไม่ได้” คำแย้งความหมาย “จำ” ซ้อนเกินกับคำว่า “ลืม”
168	เอาปลาตัวที่เป็นๆ ยังไม่ตายนะ	**คำปฏิเสธ** “ไม่” **คำแย้งความหมาย** “ตาย” **ซ้อนเกินกับคำว่า** “เป็นๆ”
169	ไม่รู้เก็บไว้ตรงไหนจำไม่ได้ ลืม	**คำปฏิเสธ** “ไม่ได้” **คำแย้งความหมาย** “จำ” **ซ้อนเกินกับคำว่า** “ลืม”
170	เอาปลาตัวที่เป็นๆ ยังไม่ตายนะ	**คำปฏิเสธ “ไม่”** **คำแย้งความหมาย “ตาย”** **ซ้อนเกินกับคำว่า “เป็นๆ”**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลักษณะความซ้อนเกินในภาษาไทยพบประโยคที่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน 6 ลักษณะ จำนวน 170 ประโยค แบ่งเป็น 1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกัน 2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน 3. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ และประโยคในประโยคเดียวกัน 4. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกัน 5. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน 6. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าววลี หรือประโยคซ้ำๆ

ความซ้อนเกินทั้ง 6 ลักษณะมีจำนวนแตกต่างกันแสดงเป็นตารางร้อยละได้ ดังนี้

ตารางผนวกที่ 2 จำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกัน

ลักษณะความซ้อนเกินที่เกิดจากคำไทยและคำต่างประเทศที่มีความหมายเหมือนกัน	**จำนวน**	**ร้อยละ**
1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำไทยแปลคำต่างประเทศ	15	57.70
2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำต่างประเทศแปลคำไทย	11	42.30
รวม	**26**	**100**

ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำไทยและคำต่างประเทศที่มีความหมายเหมือนกัน ปรากฏ 2 ลักษณะคือ

1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำไทยแปลคำต่างประเทศ

2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำต่างประเทศแปลคำไทย

จากตารางสรุปได้ว่า ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำไทยแปลคำต่างประเทศพบจำนวนมากกว่าความซ้อนเกินที่เกิดจากคำต่างประเทศแปลคำไทยโดยมากกว่าในปริมาณร้อยละ 15.40

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 3 จำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน	จำนวน	ร้อยละ
1. คำปฏิเสธ “ไม่”	11	78.57
2, คำปฏิเสธ “ไม่ได้”	1	7.14
3. คำปฏิเสธ “ไม่ใช่”	2	14.29
รวม	**14**	**100**

จากตารางสรุปได้ว่า ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกันพบ 3 ลักษณะ คือ

1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” นำหน้าคำตรงกันข้าม

2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่ใช่” นำหน้าคำตรงกันข้าม

3. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่ได้” นำหน้าคำตรงกันข้าม

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” นำหน้าคำตรงกันข้ามพบในจำนวนมากที่สุด มีจำนวนร้อยละ 78.57 ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่ใช่” นำหน้าคำตรงกันข้าม พบเป็นลำดับที่ 2 คือร้อยละ 14.29 และความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่ได้” นำหน้าคำตรงกันข้ามมีปริมาณน้อยที่สุดพบเพียงร้อยละ 7.14

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 4 จำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกัน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกัน	จำนวน	ร้อยละ
คำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายแคบในประโยค	**50**	**100**
รวม	**50**	**100**

จากตารางสรุปได้ว่าจำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกันพบเพียงลักษณะเดียว จำนวน 50 ประโยค

ตารางผนวกที่ 5 จำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ และประโยค ในประโยคเดียวกัน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความ คำ และประโยค ในประโยคเดียวกัน	จำนวน	ร้อยละ
1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความ คำ	9	42.86
2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความ ประโยค	12	57.14
รวม	**21**	**100**

จากตารางสรุปได้ว่าความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ และประโยค ในประโยคเดียวกันพบ 2 ลักษณะคือ

1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำ

2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความประโยค

จำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความประโยคพบมากกว่าจำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำโดยความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำพบร้อยละ 42.86 และความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความประโยคพบร้อยละ 57.14

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 6 จำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน	จำนวน	ร้อยละ
1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำพ้องความหมาย	11	25.00
2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายเดียวกันเมื่ออยู่ในบริบทเดียวกัน	17	38.64
3. ความซ้อนเกินที่เกิดจากวลีที่มีความหมายเหมือนกัน	16	36.36
รวม	**44**	**100**

จากตารางสรุปได้ว่า ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกันพบ 3 ลักษณะ คือ

1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำพ้องความหมาย

2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายเดียวกันเมื่ออยู่ในบริบทเดียวกัน

3. ความซ้อนเกินที่เกิดจากวลีที่มีความหมายเหมือนกัน

จำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายเดียวกันเมื่ออยู่ในบริบทเดียวกันพบในจำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 38.64 จำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากวลีที่มีความหมายเหมือนกันพบในลำดับที่สอง คือ ร้อยละ 36.36 และจำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากคำพ้องความหมายพบในลำดับที่ 3 คือร้อยละ 25.00

ตารางผนวกที่ 7 จำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี หรือ ประโยคซ้ำๆ

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี หรือ ประโยคซ้ำๆ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี ซ้ำ	5	33.33
2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว ประโยค ซ้ำ	10	66.67

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 7 (ต่อ)

ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี หรือ ประโยคซ้ำๆ	จำนวน	ร้อยละ
รวม	**15**	**100**

จากตารางสรุปได้ว่าจำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี หรือ ประโยคซ้ำๆพบ 3 ลักษณะคือ

1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าววลีซ้ำ
2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าวประโยคซ้ำ

จำนวนความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าวประโยคซ้ำพบในจำนวนที่มากกว่า ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าววลีซ้ำ โดยความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าวประโยคซ้ำพบร้อยละ 66.67 และความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าววลีซ้ำพบร้อยละ 33.33

ตารางผนวกที่ 8 ร้อยละของลักษณะความซ้อนเกินในภาษาไทย

ลักษณะความซ้อนเกินในภาษาไทย	จำนวน	ร้อยละ
1. ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกัน	50	29.41
2. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกัน	44	25.88
3. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกัน	26	15.29
4. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำและประโยคในประโยคเดียวกัน	21	12.35
5. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าว วลี หรือ ประโยคซ้ำๆ	15	8.83
6. ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกัน	14	8.24
รวม	**170**	**100**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากตารางสรุปได้ว่า ความซ้อนเกินที่เกิดจากคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำอื่นในประโยคเดียวกันพบในจำนวนมากที่สุด ความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันในประโยคเดียวกันมีจำนวนลำดับที่สอง ความซ้อนเกินที่เกิดจากการแปลคำต่างประเทศและคำไทยในประโยคเดียวกันพบในจำนวนเป็นลำดับที่สาม ความซ้อนเกินที่เกิดจากการตีความคำและประโยคในประโยคเดียวกันมีจำนวนเป็นลำดับที่สี่ ความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าววลีหรือประโยคซ้ำๆมีจำนวนเป็นลำดับที่ห้า และความซ้อนเกินที่เกิดจากการใช้คำปฏิเสธ “ไม่” “ไม่ใช่” “ไม่ได้” นำหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำในประโยคเดียวกันมีจำนวนน้อยที่สุด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข

ประโยคที่มีลักษณะคล้ายประโยคที่มีความซ้อนเกิน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยคที่มีลักษณะคล้ายประโยคที่มีความซ้อนเกิน

1. การใช้คำปฏิเสธ “ไม่” ร่วมกับคำกริยาคำเดียวกันและตามด้วยข้อความที่ตรงกันข้าม

การใช้คำปฏิเสธ “ไม่” ร่วมกับคำกริยาคำเดียวกันและตามด้วยข้อความที่ตรงกันข้าม พบประโยคที่มีลักษณะดังกล่าว เช่น

คำว่า “คิด” กับ “ไม่คิด”

ประโยค : ก็เพราะว่า ไม่มีใครเห็นนุชตั้งแต่เปิดพินัยกรรมไงคะ ก็**คิด**ว่าคงกลับอเมริกาไปแล้ว **ไม่คิด**ว่าจะยังอยู่ที่นี่นะคะ

(ชูวงศ์ ฉายะจินดา, 2553)

ประโยคที่มีลักษณะคล้ายความซ้อนเกิน

“คิดว่า กลับไป (อเมริกาไปแล้ว)” กับ “**ไม่คิด**ว่า ยังอยู่ (ที่นี่)”

จากประโยค “คิดว่ากลับ (อเมริกาไปแล้ว) กับ “ไม่คิดว่ายงอยู่(ที่นี่)” มีความหมายพ้องกันบางส่วน กล่าวคือ ผู้พูดต้องการสื่อความหมายว่า “ผู้พูดคิดว่านุชกลับอเมริกาไปแล้ว” จากประโยคดังกล่าวเมื่อผู้ฟังได้ยินจะทราบทันทีว่า “ผู้พูดไม่คิดว่านุชจะอยู่ที่นี่” (ทราบได้จากวลี “คิดว่ากลับอเมริกาไปแล้ว”

การทราบโดยอัตโนมัติจากประโยคดังกล่าวจึงไม่จำเป็นที่จะต้องกล่าวซ้ำอีกครั้งว่า “ไม่คิดว่าจะอยู่ที่นี่” ลักษณะดังกล่าวทำให้ประโยคมีลักษณะเหมือนความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าวประโยคที่มีความหมายซ้ำกัน

จากประโยคดังกล่าว หากตัดประโยคใดประโยคหนึ่งออกจะทำให้ความหมายเปลี่ยนไปดังนี้

ตัด “คิดว่ากลับไปอเมิกาไปแล้ว” : ก็เพราะว่า ไม่มีใครเห็นนุชตั้งแต่เปิดพินัยกรรมไงคะ ก็**ไม่คิด**ว่าจะยังอยู่ที่นี่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตัด “ไม่คิดว่าจะยังอยู่ที่นี่” : ก็เพราะว่า ไม่มีใครเห็นนุชตั้งแต่เปิดพินัยกรรมไงคะ ก็**คิด**ว่าคงกลับอเมริกาไปแล้ว

เมื่อเปรียบเทียบทั้งสองประโยคพบว่าสื่อความหมายต่างกันคือ ประโยคที่สองสื่อความหมายเจาะจงว่า ผู้พูดคิดว่า “นุช” กลับอเมริกาไปแล้ว ส่วนประโยคแรกสื่อความหมายแค่เพียงผู้พูด “ไม่คิดว่านุชอยู่ที่นี่ ความหมายที่ต้องการสื่อสารจึงขาดหายไปในประโยคแรก ดังนั้นจึงไม่สามารถตัดประโยคใดประโยคหนึ่งออกไปได้ ประโยคดังกล่าวจึงไม่ถือว่าเป็นประโยคที่มีความซ้อนเกิน

คำว่า “อยาก” กับ “ไม่อยาก”

ประโยค 1) : ผมไม่อยากออกไปไหน อยากอยู่แต่ในบ้าน

(สมภพ ผูกพันน้อย, 2554)

ประโยค 2) : หวานยังไม่อยากตื่น หวานอยากนอนต่อ

(ชูวงศ์ ฉายะจินดา, 2553)

ประโยคที่มีลักษณะคล้ายความซ้อนเกิน

อยาก อยู่ กับ ไม่อยาก (ออก) ไป

อยาก *นอน* กับ ไม่อยาก *ตื่น*

จากทั้ง 3 ประโยคพิจารณาได้ดังนี้

จากประโยคที่ 1) : “ผมไม่อยากออกไปไหน อยากอยู่แต่ในบ้าน” มีความหมายพ้องกันบางส่วน กล่าวคือ ผู้พูดต้องการสื่อความหมายว่า “ไม่อยากออกไปไหน” จากประโยคดังกล่าวเมื่อผู้ฟังได้ยินจะทราบทันทีว่า “ผู้พูดต้องการจะอยู่ที่นี่” (ทราบได้จากวลี “อยากอยู่แต่ในบ้าน” การทราบโดยอัตโนมัติจากประโยคดังกล่าวจึงไม่จำเป็นที่จะต้องกล่าวซ้ำอีกครั้งว่า “อยากอยู่แต่ใน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บ้าน” ลักษณะดังกล่าวทำให้ประโยคมีลักษณะเหมือนความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าวประโยคที่มีความหมายซ้ำกัน

จากประโยคดังกล่าว หากตัดประโยคใดประโยคหนึ่งออกจะทำให้ความหมายเปลี่ยนไปดังนี้

ตัดประโยค “ไม่อยากออกไปไหน” : ผมอยากอยู่แต่ในบ้าน

ตัดประโยค “อยากอยู่แต่ในบ้าน” : ผมไม่อยากออกไปไหน

เมื่อเปรียบเทียบทั้งสองประโยคพบว่าสื่อความหมายต่างกันคือ ประโยคแรกสื่อความหมายเจาะจงว่า “ผู้พูดต้องการอยู่ในบ้าน” ส่วนประโยคที่สองสื่อความหมายแค่เพียงผู้พูด “ไม่อยากออกไปไหน” ประโยคแรกสื่อความหมายได้ชัดเจนกว่าประโยคที่สอง ดังนั้นจึงไม่สามารถตัดประโยคใดประโยคหนึ่งออกไปได้ เมื่อตัดประโยค “ผมอยากอยู่แต่ในบ้าน” ออกไปทำให้ประเด็นในการสื่อสารครั้งนั้นขาดหายไป ประโยคดังกล่าวจึงไม่ถือว่าเป็นประโยคที่มีความซ้อนเกิน

จากประโยคที่ 2) : หวานยังไม่อยากตื่น หวานอยากนอนต่อ

จากประโยคที่ 2) : “หวานยังไม่อยากตื่น หวานอยากนอนต่อ” มีความหมายพ้องกันบางส่วน กล่าวคือ ผู้พูดต้องการสื่อความหมายว่า “ยังไม่อยากตื่น” จากประโยคดังกล่าวเมื่อผู้ฟังได้ยินจะทราบทันทีว่า “ผู้พูดอยากนอน” (ทราบได้จากวลี “ไม่อยากตื่น” การทราบโดยอัตโนมัติ จากประโยคดังกล่าวจึงไม่จำเป็นที่จะต้องกล่าวซ้ำอีกครั้งว่า “อยากนอนต่อ” ลักษณะดังกล่าวทำให้ประโยคมีลักษณะเหมือนความซ้อนเกินที่เกิดจากการกล่าวประโยคที่มีความหมายซ้ำกัน

จากประโยคดังกล่าว หากตัดประโยคใดประโยคหนึ่งออกจะทำให้ความหมายเปลี่ยนไปดังนี้

ตัดประโยค “หวานยังไม่อยากตื่น” : หวานอยากนอนต่อ

ตัดประโยค “หวานอยากตอนต่อ” : หวานยังไม่อยากตื่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อเปรียบเทียบทั้งสองประโยคพบว่าสื่อความหมายต่างกันคือ จากประโยคแรก “หวานอยากนอนต่อ” สามารถสื่อความหมายได้ 2 ความหมาย คือ

ก. 1) อยากนอน (แต่ไม่หลับ) ต่อ

2) อยากนอน (หลับ) ต่อ

ส่วนในประโยคที่สอง “หวานยังไม่อยากตื่น” ก็สามารถสื่อความหมายได้ 2 ความหมายเช่นเดียวกัน คือ

ข. 1) ยังไม่อยากตื่น (อยากนอน แต่ไม่หลับ)

2) ยังไม่อยากตื่น (อยากหลับ)

ประโยคในกลุ่ม ก. และประโยคในกลุ่ม ข. เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า หากหล่าว ก.1) ย่อมสามารถคู่กับ ข. 1) หรือ ข. 2) ก็ได้ และ ก.2) ก็ย่อมสามารถคู่กับ ข.1) หรือ ข.2) ดังนั้นจากประโยค “หวานยังไม่อยากตื่น หวานอยากนอนต่อ” เป็นประโยคที่ต้องอาศัยปริบท คือ สถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนั้นมาร่วมพิจารณาด้วย

การพิจารณาโดยการตัดประโยคใดประโยคหนึ่งออก จึงไม่สามารถสรุปได้ว่าประโยคนี้เกิดความซ้อนเกินหรือไม่ เนื่องจากเมื่อตัดประโยคใดประโยคหนึ่งออกแล้ว ทั้งประโยคในกลุ่ม ก และประโยคในกลุ่ม ข สื่อความหมายไม่เหมือนกันทั้งหมด

คำว่า **“เคย” กับ “ไม่เคย”**

ประโยค : ผมเคยเห็นเค้าแต่ในทีวี ผมไม่เคยเจอ ตัวจริง

(กลีบผกา และนันทพร แก้วอัมพร, 2553)

จากประโยค : “ผมเคยเห็นเค้าแต่ในทีวี ผมไม่เคยเจอ ตัวจริง” มีความหมายพ้องกันบางส่วน กล่าวคือ ผู้พูดต้องการสื่อความหมายว่า “ผมไม่เคยเห็นตัวจริง” จากประโยคดังกล่าวเมื่อผู้ฟังได้ยินจะทราบทันทีว่า “ผู้พูดไม่เคยเห็นเค้า” (ทราบได้จากวลี “ไม่เคยเจอตัวจริง” การทราบ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โดยอัตโนมัติจากประโยคดังกล่าวเมื่อกล่าวถึงประโยคที่ตามมาคือ “เคยเห็นแต่ในทีวี” จึงทำให้เกิดการซ้ำกันทาง ความหมาย แต่ซ้ำกันเพียงบางส่วนเท่านั้น สามารถพิจารณาได้จากการตัดประโยคใดประโยคหนึ่ง ออกและพิจารณาความหมายของทั้งสองประโยคดังนี้

ตัด “ผมเคยเห็นเค้าแต่ในทีวี” : ผมไม่เคยเจอตัวจริง

ตัด “ผมไม่เคยเจอตัวจริง” : ผมเคยเห็นเค้าแต่ในทีวี

เมื่อเปรียบเทียบทั้งสองประโยคพบว่าสื่อความหมายต่างกันคือ ประโยคแรกสื่อความหมายตรงตามประโยคว่า “ผู้พูดไม่เคยบุคคลดังกล่าว” (ทราบได้จากวลี “ไม่เคยเจอตัวจริง”) ส่วนประโยคที่สองสื่อความหมายเจาะจง โดยขยายจากประโยคแรกว่า “เคยเห็นในทีวีเท่านั้น” ประโยคแรกสื่อและประโยคที่สอง มีความหมายที่ขยายซึ่งกันและกัน ดังนั้นเมื่อตัดประโยค “ผมเคยเห็นเค้าแต่ในทีวี” ออกไปจึงทำให้ประโยคดังกล่าวสื่อความไม่สมบูรณ์ เนื่องจากหากเหลือเพียงประโยค “ผมไม่เคยเจอตัวจริง” ย่อมตีความหมายได้ในหลายประเด็น เช่น เคยเห็นแต่ในรูปภาพ หรือ เคยได้ยินแต่คนอื่นกล่าวถึง เป็นต้น

2. การใช้อักษรย่อ

การใช้อักษรย่อในภาษาไม่พบลักษณะที่ทำให้เกิดความซ้อนเกินเหมือนในภาษาอังกฤษ ลักษณะการใช้อักษรย่อในภาษาอังกฤษที่ทำให้เกิดความซ้อนเกินคือลักษณะ RAS syndrome หมายถึง ความซ้อนเกินที่เกิดจากอักษรย่อ โดยใช้อักษรย่อที่มีตัวอักษรตัวท้ายสุด ซ้ำกับคำที่ตามมา เช่น ATM machine, HIV virus, PIN number และ RAID array จากตัวอย่างสามารถอธิบายได้ว่า ATM machine ย่อยมาจาก automated teller **machine machine,** human immunodeficiency **virus virus**, personal identification **number number**, และ redundant array of independent disks array

ลักษณะความซ้อนเกินดังกล่าวไม่พบในภาษาไทย สำหรับการใช้อักษรย่อในภาษาไทยพบเพียงการกล่าวคำเต็ม แล้วปรากฏอักษรย่อต่อท้ายคำเต็มนั้นๆ เพื่อเป็นการบอกว่า คำเต็มดังกล่าวเมื่อใช้ในลักษณะอักษรย่อ จะใช้อย่างไร เช่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยค :...คือรัฐประศาสนศาตร์ หรือ รปศ.เนี้ยะ ก็จะมีเรื่องของการบริหาร การบริหารต่างๆ ซึ่งมีทั้ง เรื่องของรัฐ และเอกชน

(สัญญา คุณากร, 2555)

อักษรย่อ “รปศ.”

คำเต็ม “รัฐประศาสนศาสตร์”

จากประโยคปรากฏอักษรย่อ คือ รปศ. ซึ่งหมายถึง รัฐประศาสนศาสตร์ การปรากฏอักษรย่อดังกล่าวผู้พูดใช้คำเชื่อม “หรือ” เป็นการแสดงว่าคำว่า “รัฐประศาสนศาตร์” สามารถกล่าวในลักษณะอักษรย่อได้ คือ “รปศ” ลักษณะของประโยคตัวอย่างไม่ใช่ลักษณะของการเกิดความซ้อนเกินแต่เป็นความจงใจของผู้พูดที่ต้องการบอกว่า อักษรย่อของ รัฐประศาสนศาสตร์ นั่นคือคำว่าอะไร

ประโยค : แสดงให้เห็นถึงแผนมีความชัดเจนมีการดำเนินการเป็นขั้นตอนมากกว่าเมื่อครั้งที่นายวีรพงษ์รามางกูร ประธานคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ (กยอ.) เดินทางไปประเทศญี่ปุ่น

(**ไทยรัฐ**, 2555: 3)

อักษรย่อ “กยอ.”

คำเต็ม “คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ”

จากประโยคดังกล่าวมีการใช้อักษรย่อคือ “กยอ.” มาจากคำว่า “การยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ” การใช้อักษรย่อดังกล่าวไม่ทำให้เกิดความซ้อนเกินในภาษาเนื่องจากการใช้อักษรย่อในวงเล็บเป็นการตั้งใจให้ผู้อ่านทราบว่าคำย่อของ“คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ”คือคำว่าอะไรการสื่อความหมายดังกล่าวเป็นความตั้งใจของผู้ส่งสารที่ต้องการให้ผู้รับสารทราบถึงการใช้อักษรย่อดังกล่าว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยค : นายสุเทพ เทือกสุบรรณ อดีตรองนายกฯ ในฐานะผู้อำนวยการศูนย์แก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน (ศอฉ.)

(**ไทยรัฐ,** 2555: 3)

อักษรย่อ “ศอฉ.”

คำเต็ม “ศูนย์แก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน”

จากประโยคดังกล่าวมีการใช้อักษรย่อคือ “ศอฉ.” เป็นอักษรย่อที่มาจากคำว่า “ศูนย์แก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน” การใช้อักษรย่อดังกล่าวไม่ทำให้เกิดความซ้อนเกินในภาษาเนื่องจากการใช้อักษรย่อในวงเล็บเป็นการตั้งใจให้ผู้อ่านทราบว่าคำย่อของคำว่า “ศูนย์แก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน” นั่นคือคำว่าอะไร

จากตัวอย่างประโยคดังกล่าวการใช้อักษรย่อมีการกล่าวถึงคำเต็มแล้วจึงปรากฏอักษรย่อโดยมีการใช้คำ “หรือ” หรือใช้เครื่องหมาย ( ) (วงเล็บ) พิจารณาได้ว่าผู้ส่งสารนั้นนอกจากจะกล่าวคำเต็มแล้วยังต้องการกล่าวถึงอักษรย่อของคำนั้นๆ เพื่อแสดงให้ผู้รับสารทราบว่าคำที่กล่าวมานั้นมีการใช้อักษรย่อว่าอย่างไร ความตั้งใจในการสื่อสารลักษณะนี้ไม่ถือว่าเป็นความซ้อนเกินในภาษา

3. การใช้คำซ้ำกันในประโยคเดียวกันที่มีลักษณะคล้ายความซ้อนเกิน

การใช้คำศัพท์ซ้ำกันในประโยคเดียวกันในบางประโยคจะมีลักษณะคล้ายความซ้อนเกิน แต่หากพิจารณาแล้วการใช้คำซ้ำกันดังกล่าวก็ไม่ทำให้ภาษาเกิดความซ้อนเกิน เพียงแต่เป็นการใช้คำซ้ำกันเพื่อขยายความหมายของคำอื่นในประโยคให้มีความหมายที่ชัดเจนขึ้น เช่น

การใช้คำว่า “กว่า”

ประโยค : เขาเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์**กว่าสิบกว่าปี**ในการทำงาน นะครับ

(ญาณี จงวิสุทธิ์, 2555)

จากประโยค คำว่า “กว่า” หมายถึง ว. เกิน เช่น กว่าบาท (ราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2554. 2556: 84)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากประโยค ปรากฏคำว่า “กว่า” สองตำแหน่งคือ

“กว่า (สิบกว่าปี)” กับ “สิบกว่าปี”

การใช้คำว่า “กว่า” ในข้อ 1) “กว่า” คำว่า “กว่า” ขยายวลี “สิบกว่าปี” ซึ่งจากความหมายของคำว่า “กว่า” จึงทำให้ “กว่าสิบกว่าปี” หมายถึงระยะเวลาที่มากกว่า “สิบกว่าปี

การใช้คำว่า “กว่า” ในข้อ 2) “สิบกว่าปี” จากวลีดังกล่าวนั้นเมื่อพิจารณาประโยคตัวอย่าง “กว่าปี” ทำหน้าที่ขยาย “สิบปี” และจากความหมายของคำว่า “กว่า” วลี “สิบกว่าปี” จึงหมายถึง มากกว่า สิบปี

จากประโยเมื่อเลือกตัดคำใดคำหนึ่งออก ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไปดังนี้

ตัด “กว่า” : เขาเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์สิบกว่าปี ในการทำงาน นะครับ”

ตัด “สิบ**กว่า**ปี” : “เขาเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์กว่าสิบปี ในการทำงานนะครับ

ประโยคแรก “สิบกว่าปี” หมายถึงช่วยระยะเวลาที่มากกว่า 10 ปี แต่ไม่เกิน 19 ปี (พิจารณาได้จากวลี “สิบกว่าปี”) ส่วนประโยคที่สองวลี “กว่าสิบปี” หมายถึง ประสบการณ์ที่มากกว่า 10 ปี ซึ่งอาจหมายถึง 20 ปี 30 ปี หรือ 40 ปีก็ได้

ดังนั้นเมื่อ “กว่า” คำใดคำหนึ่งออกจากประโยค ประโยคทั้งสองที่ปรากฏหลังจากตัดคำดังกล่าวแล้วจึงมีความหมายที่แตกต่างกันโดนสิ้นเชิง จากความหมายที่ต่างกันจึงไม่ทำให้เกิดความซ้อนเกินขึ้น

4. การใช้คำพ้องความหมายมีทมีลักษณะคล้ายการซ้อนเกิน

คำว่า “เยอะแยะ” กับ “มาก”

ประโยค 1) : เรามาย้อนชีวิตเรื่องราวการศึกษา เพราะเห็นบอกว่าแต่ละท่านนั้น กว่าจะประสบความสำเร็จ เส้นทางชีวิตก็ฟันฝ่าอะไรมา **เยอะแยะ มาก** นะคะ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

(ญาณี จงวิสุทธิ์, 2555)

ประโยค 2) : พิธีกร : รามคำแหงให้อะไรกับคุณบ้าง...

คุณสุวิทิทย์ : ผมได้จากตรงนี้เยอะ มาก

(อิทธิมนต์ บุณยรัตนพันธุ์, 2555)

ประโยค 3) สิ่งที่อยู่รอบตัวเราเนี้ยะ มันมีอะไรที่เราต้องศึกษาอีกเยอะแยะ มากมาย

(กลีบผกา และนันทพร แก้วอัมพร, 2553)

ประโยค 4) ปัญหาการนอกใจของสามี เป็นปัญหาที่มีคนโทรศัพท์เข้ามาปรึกษาเยอะมาก

(ทีมเอ็กแซ็กท์, 2554)

ประโยค 5) ในเรื่องของละครเวที เราเล่นไม่ต้องเยอะ มาก

(ทีมเอ็กแซ็กท์, 2554)

ประโยค 6) ในสมัยก่อนมีความละเมียดละไมกว่า ยุคสมัยนี้เยอะ มาก

(ชูวงศ์ ฉายะจินดา, 2553)

ประโยค 7) พระราชกรณียกิจของในหลวงเนี้ยะ วันๆ หนึ่งท่านทรงทำอะไรเพื่อพวกเราเยอะมาก

(ญาณี จงวิสุทธิ์, 2555)

จากตัวอย่างประโยคทั้ง 7 ประโยค ปรากฏคำว่า “เยอะ” และ “มาก” พิจารณาความหมายได้ดังนี้

เยอะ หมายถึง ว.มากมายเหลือหลาย, ถมไป เช่น อาหารมีเยอะ, ข้าวของเยอะแยะ

(ราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2554. 2556: 961)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มาก หมายถึง ว.หลาย, ตรงกันข้ามกับ น้อย เช่น คนมาก น้ำมาก กินมาก

(ราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2554. 2556: 901)

มากมาย, มากมายก่ายกอง หมายถึง ว. มากเหลือหลาย เช่น มีเงินมากกมายก่ายกอง, ล้นหลาม เช่น มีคนมาร่วมงานมากมาย (ราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2554. 2556: 901) สามารถแสดงให้เห็นในลักษณะการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ ดังนี้

เยอะ	มาก	มากมาย
+มากมาย	+หลาย	+ มาก
+ เหลือหลาย	- น้อย	+ เหลือหลาย

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ของทั้งสามคำ คือ “เยอะ” “มาก” และ “มากมาย” อรรถลักษณ์ของคำว่า “เยอะ” จะครอบคลุม ความหมายของ ทั้งคำวา “มาก” และ “มากมาย” เนื่องจาก คำว่า “มาก” เป็นอรรถลักษณ์หนึ่งของคำว่า “มากมาย” และ คำว่า “มากมาย” นั้น ก็เป็นอรรถลักษณ์หนึ่งขอคำว่า “เยอะ” การที่ปรากกฏคำดังกล่าวในประโยคเดียวกันนั้น มีลักษณะการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคำพ้องความหมาย ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของความซ้อนเกิน

เมื่อพิจารณาความหมายในประโยคที่ 1) ถึง 7) นั้นทำให้ทราบว่าคำดังกล่าวไม่ทำให้เกิดความซ้อนเกิน สามารถพิจารณาในแต่ละประโยคได้ดังนี้

ประโยค 1) : เรามาย้อนชีวิตเรื่องราวการศึกษา เพราะเห็นบอกว่าแต่ละท่านนั้น กว่าจะประสบความสำเร็จ เส้นทางชีวิตก็ฟันฝ่าอะไรมา **เยอะแยะ มาก** นะคะ

(ญาณี จงวิสุทธิ์, 2555)

จากประโยคที่ 1) “มาก” ตามหลังคำว่า “เยอะแยะ” คำว่า “มาก” ทำหน้าที่ขยาย “เยอะแยะ” เพื่อเป็นการเน้นให้ประโยคมีความหนักแน่นขึ้นว่า “ชีวิตพันฝ่าอะไรมาเยอะแยะ” มาก ดังนั้นหากตัดคำใดคำหนึ่งออกจากประโยคจะทำให้ความหนักแน่นของประโยคหายไป

ประโยคที่ 2) – ประโยคที่ 7) พิจารณาดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยค 2) : พิธีกร : รามคำแหงให้อะไรกับคุณบ้าง...

คุณสุวิทิทย์ : ผมได้จากตรงนี้เยอะ มาก

(อิทธิมนต์ บุณยรัตนพันธุ์, 2555)

ประโยค 3) สิ่งที่อยู่รอบตัวเราเนี้ยะ มันมีอะไรที่เราต้องศึกษาอีกเยอะแยะ มาก

(กลีบผกา และนันทพร แก้วอัมพร, 2553)

ประโยค 4) ปัญหาการนอกใจของสามี เป็นปัญหาที่มีคนโทรศัพท์เข้ามาปรึกษาเยอะ มาก

(ทีมเอ็กแซ็กท์, 2554)

ประโยค 5) ในเรื่องของละครเวที เราเล่นไม่ต้องเยอะ มาก

(ทีมเอ็กแซ็กท์, 2554)

ประโยค 6) ในสมัยก่อนมีความละเมียดละไมกว่า ยุคสมัยนี้เยอะ มาก

(ชูวงศ์ ฉายะจินดา, 2553)

ประโยค 7) พระราชกรณียกิจของในหลวงเนี้ยะ วันๆ หนึ่งท่านทรงทำอะไรเพื่อพวกเราเยอะมาก

(ญาณี จงวิสุทธิ์, 2555)

จากประโยคที่ 2) ถึง ประโยคที่ 7) คือ คำว่า “มาก” ทำหน้าที่ขยายคำว่า “เยอะ” และ “เยอะแยะ” เพื่อต้องการเน้นย้ำความหมายในประโยคว่า สิ่งที่กำลังกล่าวถึงมีปริมาณมาก กล่าวคือ

ประโยคที่ 2)

“ได้จากตรงนี้เยอะ มาก”

ประโยคที่ 3)

“ต้องศึกษาอีกเยอะแยะ มาก”

ประโยคที่ 4)

“มีคนโทรศัพท์เข้ามาปรึกษาเยอะ มาก”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยคที่ 5)
“เล่นไม่ต้องเยอะ มาก”

ประโยคที่ 6)
“มีความละเมียดละไมกว่า ยุคสมัยนี้เยอะ มาก”

ประโยคที่ 7)
“ทรงทำอะไรเพื่อพวกเรา เยอะมาก”

ในบางประโยคเมื่อตัดคำใดคำหนึ่งออกไปจะทำให้การสื่อสารขาดการเน้นย้ำ เช่น

ประโยค
“ปัญหาการนอกใจของสามี เป็นปัญหาที่มีคนโทรศัพท์เข้ามาปรึกษาเยอะ มาก”

ตัดคำว่า “เยอะ”
“ปัญหาการนอกใจของสามี เป็นปัญหาที่มีคนโทรศัพท์เข้ามาปรึกษามาก”

ตัดคำว่า “มาก”
“ปัญหาการนอกใจของสามี เป็นปัญหาที่มีคนโทรศัพท์เข้ามาปรึกษาเยอะ”

จากตัวอย่างประโยคที่มีการใช้คำ “เยอะ” กับ “มาก” อยู่ในประโยคเดียวกัน สิ่งที่พบบ่อยที่สุดคือการใช้คำ “เยอะ” กับ “มาก” อยู่ร่วมกันโดยคำว่า “มาก” จะขยายคำว่า “เยอะ” และมีบางประโยคที่ใช้คำ “เยอะแยะ” “มากมาย” ซึ่งมีลักษณะเหมือน “คำซ้อน” โดยนำคำที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายกันมาประสมกัน

เสร็จสิ้น – เรียบร้อย

ประโยค : หลังจากที่เจ้าชายปฏิบัติภารกิจ ในประเทศไทยเสร็จสิ้น เรียบร้อย แล้ว นำตัวเจ้าชายกลับมา

(กลีบผกา และนันทพร แก้วอัมพร, 2553)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เสร็จสิ้น หมายถึง ก. สำเร็จแล้ว, หมดแล้ว, เช่น ภารกิจที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้นแล้ว (ราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2554. 2556: 1256)

เรียบร้อย หมายถึง ว. สุภาพ เช่น พูดจาเรียบร้อย กิริยามารยาทเรียบร้อย เป็นระเบียบ เช่น จัดห้องเรียบร้อย, มีระเบียบ เช่น ทำงานเรียบร้อย, ประณีต เช่น เย็บผ้าเรียบร้อย; *เสร็จ* เช่น กินข้าวมาเรียบร้อยแล้ว (ราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2554. 2556: 1015) จากความหมายดังกล่าวแสดงอรรถลักษณ์ดังนี

เสร็จสิ้น	เรียบร้อย
+ สำเร็จ	+เสร็จ
+หมดแล้ว	

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณ์แสดงให้เห็นว่า อรรถลักษณ์ของคำว่า “เรียบร้อย” คือ

[+เสร็จ]

จากอรรถลักษณ์ดังกล่าวจึงทำให้คำว่า “เรียบร้อย” มีความหมายคล้ายคำว่า “เสร็จ” จึงมีลักษณะเหมือนคำพ้องความหมาย แต่เมื่อพิจารณาจากประโยคตัวอย่าง “หลังจากที่เจ้าชายปฏิบัติภารกิจ ในประเทศไทย<u>เสร็จสิ้น</u> <u>เรียบร้อย</u> แล้ว นำตัวเจ้าชายกลับมา” หากพิจารณาโดยการตัดคำใดคำหนึ่งออกจากประโยค ดังนี้

ตัดคำ “เสร็จสิ้น” : หลังจากที่เจ้าชายปฏิบัติภารกิจ ในประเทศไทย <u>เรียบร้อย</u>แล้ว นำตัวเจ้าชายกลับมา

ตัดคำว่า “เรียบร้อย” : หลังจากที่เจ้าชายปฏิบัติภารกิจ ในประเทศไทย<u>เสร็จสิ้น</u>แล้ว นำตัวเจ้าชายกลับมา

ในประโยคที่สอง คำว่า “เสร็จสิ้นแล้ว” เมื่อพิจารณาจากอรรถลักษณ์ จะหมายถึง “การปฏิบัติภารกิจที่สำเร็จ” ส่วนในประโยคแรกวลี “เรียบร้อยแล้ว” เน้นลักษณะการกระทำที่เสร็จสิ้นทุกสิ่ง หาพิจารณาประโยคตัวอย่างพบว่า “เรียบร้อย” ทำหน้าที่ขยาย “เสร็จสิ้น” เพื่อเน้นย้ำความหมาย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ว่า “เมื่อปฏิบัติภารกิจเสร็จสิ้น เป็นที่เรียบร้อยแล้ว” ดังนั้นหากตัดคำใดคำหนึ่งออกจากประโยคจึงทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไปคือ ขาดการเน้นย้ำน้ำหนักของความหมายที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อไปยังผู้รับสาร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวจิณณพัต โรจนวงศ์
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 3 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2522
สถานที่เกิด	จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยขอนแก่น ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ประจำสาขาวิชามนุษยศาสตร์ (ภาษาไทย)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะวิทยาศาสตร์ และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์